

MUĞLA 4. İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

BİLİRKİŞİ HEYETİ RAPORU

DOSYA NO : 2024/219
DAVACI : MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
DAVACILAR VEKİLİ : AV. LEVENT KARABELA
DAVALI : ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANLIĞI
DAVALI VEKİLİ : AV. ŞULE ERKAN, AV AHMET HEKİMOĞLU
MÜDAHİL DAVALI : ULAŞTIRMA VE ALT YAPI BAKANLIĞI
MÜDAHİL DAVALI VEKİLİ : AV. ASIYE YANIK
MÜDAHİL DAVALI : DATÇA MARİNA TURİZM TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
MÜDAHİL DAVALI VEKİLİ : AV. SERHAD ZENGİNPEDÜK

MÜDAHİL DAVACILAR

MÜDAHİL DAVACILAR VEKİLİ : AV. HÜSEYİN TURHAN

1.DAVA KONUSU

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENTKARABELA tarafından, Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı dava açılmıştır.

Bu kapsamda yukarıda dosya numarası, tarafları ve konusu belirtilen davada Mahkemeniz tarafından atanan bilirkişiler olarak düzenlenen keşifte bilirkişi olarak görev aldık.

Bilirkişi heyetimiz dava dilekçesinde belirtilen iddiaları ve bunlara karşı verilen davalı idarenin cevaplarını da göz önüne alarak, dava dosyası içeriğinde yer alan ve taraflarca ibraz

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.B.Ç. SA A.Y. MORKUT

RÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAN

P.ÖNELÇİN

Sayfa 1 / 141

edilen tüm bilgi ve belgeleri de incelemiş ve teknik yönden gerekli değerlendirmeleri farklı bilim dalları açısından değerlendirmiştir.

2.BİLİRKİŞİLERDEN İSTENENLER

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENTKARABELA tarafından, Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğininin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan davada sayın mahkemece biz bilirkişi heyetinden;

Tarafların iddia ve savunmaları da dikkate alınarak; "Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararına konu faaliyetin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı (nihai ÇED raporunda yer verilen taahhütlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi yapılmak suretiyle), yapılması planlanan yat limanının insan sağlığına, tarım alanlarına, deniz canlılarına ve bitki örtüsüne zararının olup olmayacağı, proje alanının yakınlarında zeytinlik sahaları varsa mesafesinin ne olduğu, zeytinlik sahalara 3 kilometreden yakın ise zeytinliklerin negatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerden olup olmadığı, proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedariki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı, projenin yapılacağı alanın aldığı rüzgarın ve dış etkenlerin projeyi mümkün kılıp kılmayacağı ve alanın muhtemel hava şartlarının projeye uygun olup olmadığı, projenin yakınında yer alan sit alanlarına ve arkeolojik / tarihi değer taşıyan kalıntılara olumsuz etkisinin olup olmayacağı, yat limanının yapılmasındaki kamu yararı ile yapılmamasındaki kamu yararı karşılaştırıldığında hangisinde kamu yararının daha fazla olduğu" hususlarının tespiti ile dosyadaki bilgi ve belgeler ışığında

bilirkişi raporu hazırlanması istenilmiştir.

Bilirkişi heyet raporumuz bu doğrultuda hazırlanmıştır. Ayrımlı bilim dallarındaki bilirkişilerce mahkeme keşfi, dosya incelemesi ve teknik değerlendirmeler ışığında oluşan görüşler aşağıda farklı bölümler şeklinde detaylı olarak sunulmuştur. **Şekil, Tablo ve Fotoğraf numaraları her bölümün kendi içinde ayrı olarak bölüm bazında verilmiştir.**

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BÖLCA

A.Y.KOŞKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EMER

E.DAŞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A.PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 2 / 141

3. DAVA KONUSU PROJEYE AİT BİLGİLER

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENTKARABELA tarafından, Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan dava kapsamında dava dosyasında bulunan ve müdahil şirket tarafından ARALIK 2023 tarihinde hazırlandığı görülen NİHAİ ÇED RAPORU (ÇED) incelendiğinde **ÖZETLE (Dava Dosyasındaki Nihai ÇED Dosyasından aynen alınmıştır).**

Dava konusu proje ile; Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkiinde T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından, Yap-İşlet-Devret modeliyle ihale edilen "Datça Yat Limanı Projesi"nde gerçekleştirilmesi planlanan revizyonlar kapsamaktadır.

Datça Yat Limanı Projesi ilk etapta 57.775 m2 (408 m2 sit alanı hariç) kara alanı, 135.089 m2 deniz alanı olmak üzere toplam 192.864 m2'lik alanda 426 yat bağlama kapasitesinde planlanmış olup bu doğrultuda hazırlanan ÇED Başvuru Dosyası 22.04.2021 tarihinde Mülga Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'ne e-ÇED portalı üzerinden sunularak ÇED süreci başlatılmıştır.

17.06.2021 tarihinde Halkın Katılımı Toplantısı yapılmış, 05.07.2021 tarihinde ise ÇED Raporu Özel Formatı alınmıştır. Özel format doğrultusunda hazırlanan ÇED Raporu 10.12.2021 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulmuş, 11.01.2022 tarihinde ise 1. İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonucunda Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü görüşlerinin eksikliği ve projenin çevresel etkilerine ilişkin eksik değerlendirmelerin tamamlanması için ÇED süreci durdurulmuştur.

İlerleyen süreçte Datça Yat Limanında planlanan revizyonların, 31.05.2007 tarihinde onaylanan 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı onama sınırları içerisinde kalacak şekilde gerçekleştirilmesine ve 270 olan yat bağlama kapasitesinin korunarak herhangi bir artışa gidilmemesine karar verilmiştir. Bu kapsamda proje (ÇED) alanı 45.738 m2 (408 m2 sit alanı hariç) kara alanı, 79.355 m2 deniz alanı olmak üzere toplam 125.093 m2'lik alan olarak revize edilmiştir. Mevcut ÇED sürecinde ÇED Başvuru Dosyasında verilen ÇED alanı ile yukarıda bahsedilen kapsamda son şeklini alan ÇED alanının karşılaştırılması aşağıda verilen şekilde gösterilmektedir (Şekil 1).

Muğla 4. İdare Mah. E.2124/219
M.BQLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

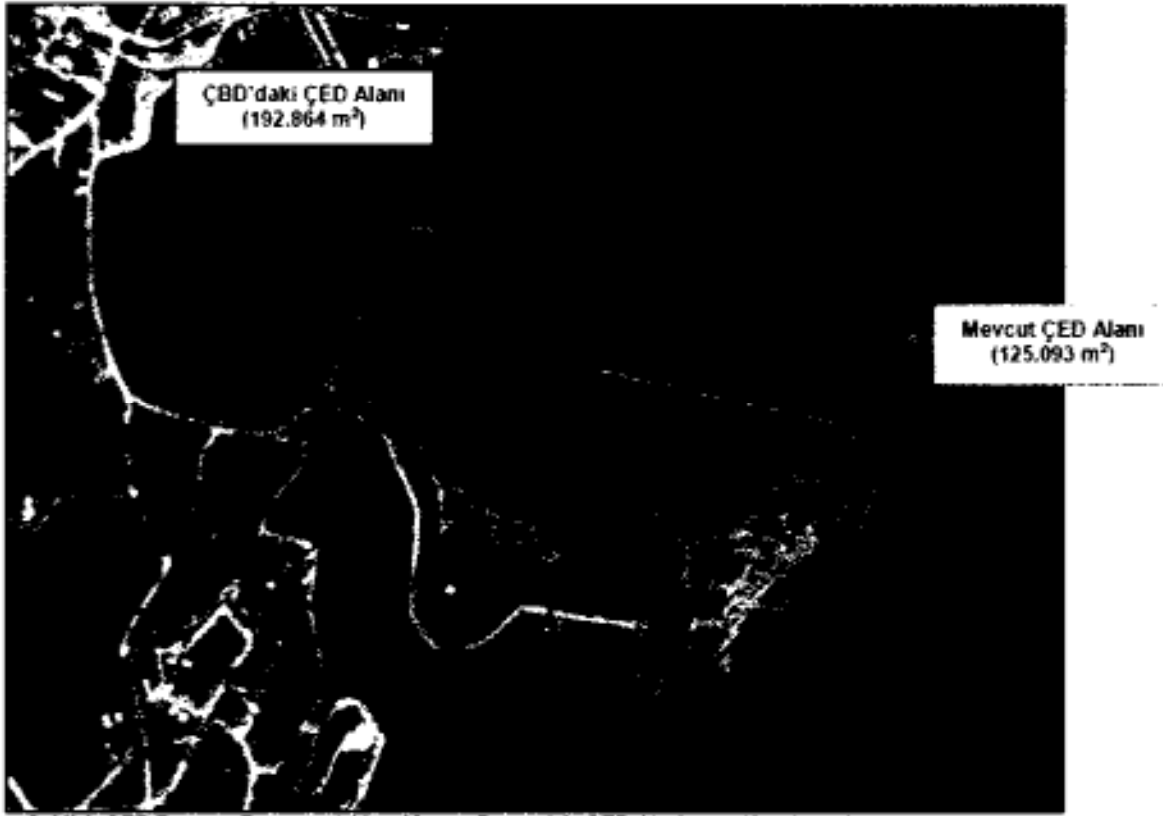
A. AKINCI YUKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 3 / 141

Şekil 1. ÇED Başvuru Dosyasındaki ve Mevcut Durumdaki ÇED Alanlarının Karşılaştırılması

Şekil 1.

Datça Yat Limanı projesine ait 1/1000 ölçekli İmar Planı, Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı Özel Çevre Koruma Başkanlığının 31.05.2007 tarih ve 1041-003172 sayılı yazısı ile onaylanmıştır.

İmar Planı Onay Yazısı ve Onaylı 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Ek-4'de sunulmuştur.

Mevcut durumda;

- Onaylı imar planında; proje alanı 126.154 m² olarak belirlenmiştir. Bu alanın 45.738 m²'si kara alanından (18.355 m² (408 m² sit alanı hariç) irtifak hakkı verilen alanlar + 27.383 m² denizin dolgu alanı), 80.416 m²'si deniz alanından oluşmaktadır. Onaylı imar planında yat yanaşma yeri ve bu sahayı dalga etkilerinden koruyacak yaklaşık 555 m boyunda bir adet taş dolgu dalgakıran ve 700 m boyunda iskele yapılması planlanmıştır. Limanın yat bağlama kapasitesi farklı boylarda 270 adet yata hizmet verecek şekilde belirlenmiştir. 22.06.2012 tarihinde söz konusu iş kapsamında onaylı imar planı içerisinde kalan alanların kısmi yer teslimi yapılmıştır. Yer Teslim ve İşe Başlama Tutanağı Ek-5'de sunulmuştur. İnşaat faaliyetleri kapsamında; kıyı kenar çizgisinin deniz yönünde 18.356,74 m² alanda Ek-3'de verilen "Kapsam

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

SEKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 4 / 141

Dışı" kararı doğrultusunda deniz dolgusu mevcuttur. Hizmet binası istinad duvarları imalatına 2013 yılında başlanmış ve 2013 yılı sonunda inşaat faaliyetleri durdurulmuştur. İlerleyen dönemde onaylı uygulama projeleri kapsamında hizmet binası imalatına devam edilmiş ancak 22.12.2021 tarihinde inşaatın durdurulması ile birlikte hizmet binası inşaatı da durdurulmuştur. Ayrıca prefabrik şantiye binaları alanda bulunmaktadır. Bunun dışında proje alanında henüz bir yapılaşma bulunmamaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere; Datça Yat Limanı Projesine ait onaylı 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında ana dalgakıranın taş dolgu olarak gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Ancak Batimetre haritasına göre, yat limanına ait ana dalgakıranın yapılacağı yerdeki deniz derinliğinin 25-30 m civarında olduğu, onaylı imar planına göre planlanan dalgakıranın dolu gövdeli taş dolgu olarak yapılması halinde yaklaşık 5 milyon ton taş kullanılacağı ve çevresel şartlar yönünden bu kadar taşın yakın çevreden temininin zor olacağı öngörülmüştür.

Gelinen noktada imar planında revizyon ihtiyacı doğmuş olup, proje ile ilgili yapılan fiziksel ve matematiksel modelleme çalışmaları ile yurt dışında yapılan araştırmalar sonucunda, ana dalgakıranın yüzer sistem olarak yapılmasının teknik kriterlere uygun olduğu belirlenmiştir.

Planlanan yat limanının günümüz teknolojisine uygun hale getirilmesi ve daha çevreci bir yapıya kavuşturulması için mevcut imar planında bir takım ilave ve revizyonların yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Bu çerçevede; 31.05.2007 tarihinde onaylanan Datça Yat Limanı Uygulama İmar Planının, daha yenilikçi ve çevresel değerlerin korunması esaslarına dayalı olmak üzere revizyonu doğrultusunda Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi Yat Limanı Amaçlı Revizyon 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Plan Açıklama Raporu Taslağı hazırlanmış ve Ek-6'da sunulmuştur. Söz konusu rapor onay için Muğla Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne sunulmuş olup süreç devam etmektedir.

Revizyon İmar Planı kapsamında;

• Dolgu alanları ile akaryakıt ikmalini sağlayacak rıhtım, 5.226 m2 büyüklüğünde cekek yeri, 3 adet yüzer iskele ve 546 m uzunluğunda yüzer mendirek yapılması planlanmıştır. Yat bağlama kapasitesi 270 olarak sabit tutulmuştur. Proje kapsamında hazırlanan ilave revizyon imar planı teklifi ile 31.05.2007 tarihinde onaylanan imar planında yer alan 45.738 m2 (408 m2 sit alanı hariç) liman kara alanı aynı tutulmuş, 80.416 m2 olan liman deniz alanında ise biraz küçülmeye gidilerek 79.355 m2 olarak revize edilmiştir.

Tablo 1 ve 2 de projede yapılması planlanan üniteler ve kapladıkları alanlar belirtilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E/2014/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 5 / 141

Tablo 1. Mevcut ve Öneri İmar Planı Arazi Kullanım Analiz Tablosu

Kullanım	Mevcut İmar Planı (m ²)	Öneri İmar Planı (m ²)
Liman Kara Alanı	45.738	45.738
Liman Deniz Alanı	80.416	79.355
TOPLAM	126.154	125.093
Sit Alanı	408	408
GENEL TOPLAM	126.562	125.501

Tablo 2. Proje Kapsamında Yer Alan Ünitelerimize Ait Özellikler

Ünite / İşlev	Özellikler
Yüzer Mendirek	Genişliği 0 m, toplam uzunluğu 540 m olan yüzer mendirek planlanmaktadır.
3 Adet Yüzer İskele (270 adet yat bağlama kapasiteli)	3 adet yüzer iskele planlanmakta olup yüzer iskelelerin toplam alanı 2.677 m ² 'dir. Yüzer iskelelerin toplam uzunluğu 892 m ve 270 yat bağlama kapasiteli olarak planlanmaktadır. Yüzer iskelelerde 12 metreden 37 metreye kadar yatlar bağlanabilecektir. Deniz araçlarının düzenli ve emniyetli bir şekilde yanaşabileceği ve bağlanabileceği, işletme niteliğine uygun iskeleler planlanmaktadır.
Çekek Alanı	Çekek alanı 5.228 m ² büyüklüğünde olacak şekilde planlanmaktadır. Yüzeyi vakumlu beton üzeri yüzey sertleştirme ile kaplanacaktır. 80 yat kapasiteli olacaktır.
Travell Lift Havuzu	Travell lift havuzunun bulunduğu alanda yatların Çekek alanına alınabilmesi için 100 ton kapasiteli travellift bulunması planlanmaktadır.
Akaryakıt Rıhtımı ve İstasyonu	Feribot yanaşma rıhtımı ve akaryakıt rıhtımı Simit ve Rodos adalarından gelmesi planlanan yolcu/arabalı feribotları için ve yakıt ihtiyacı olan tüm deniz taşıtlarına hizmet vermek amacıyla planlanmıştır. Feribot rıhtımına 100 araç ve 400 yolcu kapasitesine kadar feribot/Ro-Ro tipi arabalı feribotlar ile 300 kişi kapasiteye kadar deniz otobüslerinin yanaşması planlanmaktadır. 480 gross tona (850 DWT) kadar olan feribotlar rıhtıma yanaşabilecektir. Akaryakıt rıhtımından feribot ve deniz otobüsleri ile 12 m'ye kadar yatların faydalanması düşünülmektedir.
Deniz Dolgusu Yapılması Planlanan Alan	Proje kapsamında 8.395 m ² alanda 78.395 m ² dolgu yapılacaktır. *
A Blok	Gümrük ve güvenlik binası yer alacaktır. Toplam 382 m ² alan kaplayacaktır.
B Blok	Satış birimleri ve teras bulunacak blok tek katlı inşa edilecektir. 1.212 m ² alan üzerinde yer alacaktır.
C Blok	Satış birimleri yer alacak blok tek katlı inşa edilecektir. 1.083 m ² alan üzerinde yer alacaktır.
D Blok	Tek katlı inşa edilecek blokta otobüs ve idari birimler yer alacaktır. Üzerinde birde gözlem kulesi bulunacaktır. 2.025 m ² alan kaplayacaktır. Ayrıca 100 m ² büyüklüğünde atık kabul tesisi de bu alanda yer alacaktır.
E Blok	48 odalı Butik Otel olarak planlanan E Blok 2 katlı inşa edilecektir. Zemin kat 1.042 m ² , 1.kat 1.425 m ² büyüklüğünde olacaktır. Fitness bölümü de bulunacaktır.
F Blok	Yat kulübü bulunacak blok 2 katlı olarak inşa edilecektir. Zemin kat 1.081 m ² , 1.kat 514 m ² büyüklüğünde olacaktır.
1 Derece Sit Alanı (Anıt Mezar)	Proje alanı içinde yaklaşık 408 m ² 'lik alanda Anıt Mezar bulunmaktadır. Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun projeye ilişkin olumlu görüşü Ek-7'de sunulmuştur.

* Mevcutta 10.360.74 m² alanda deniz dolgusu yer almakta olup, fazladan yapılan 10.740 m²'lik kısmının kaldırılması ve 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır.

Muğla 4. İdare Mah. E. 1024/219
M.BOLCA A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCIYÜKSEL

A. BİR

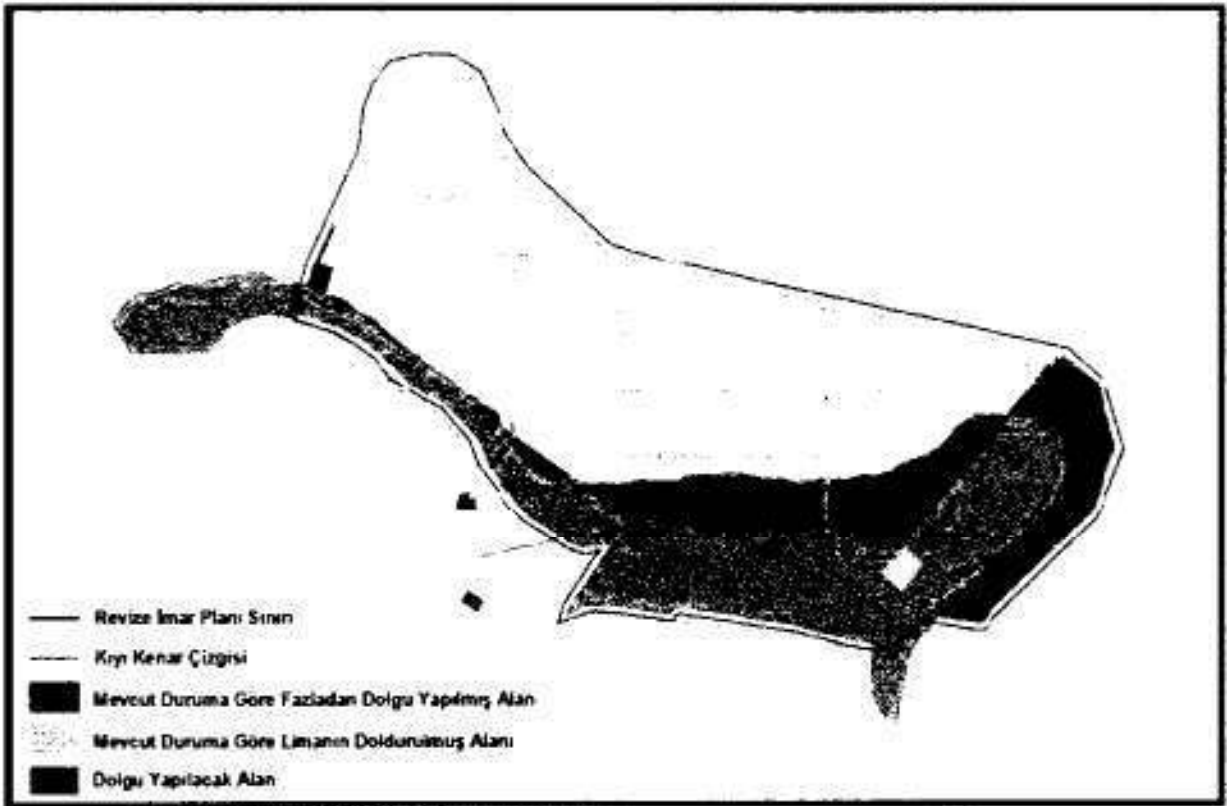
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 6 / 141

Yukarıdaki tabloda belirtilen yapılardan B, C, D, E, F bloklar ve çekek alanı onaylı imar planı kapsamında yapılmış olan mevcut dolgu alanı üzerinde yer alacaktır. A blok, akaryakıt rıhtımı ve istasyonu ile feribot yanaşma rıhtımının ise yeni yapılacak dolgudan kazanılacak kara alanlarında inşa edilmesi planlanmaktadır.

Onaylı imar planına göre 18.356,74 m²'lik alanda Ek-3'de verilen "Kapsam Dışı" kararı doğrultusunda dolgu çalışması mevcuttur. Planlanan revize imar plan teklifi kapsamında ise mevcut dolgunun fazladan yapılan 10.740 m²'lik kısmının kaldırılması ve toplam 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır. Söz konusu alanlar aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Mevcut ve Planlanan Dolgu Alanlarını Gösteren Çizim

Şekil 2.

12 metreden 37 metreye kadar yatlara hizmet verecek Marina'da, yüzer iskelelere geçişler özel kart okuyucularla yapılacaktır. Proje alanında inşa edilecek blokların önlerine yat bağlanmayacaktır. Yatlar sadece yüzer iskelelere bağlanacaktır.

şeklinde projenin genel özelliklerinin ÇED dosyasında verildiği görülmektedir. Yine ÇED dosyasında proje alanının yeri ile ilgili olarak;

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA A.YAKIRKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 7 / 141

Proje alanı Muğla İli, Datça İlçesi, İskele mahallesi 165 ada 212, 213, 214, 219 parseller ile 175 ada 1 parseli ve önündeki dolgu alanı ile oluşacak kara alanı ile bu alanın önünde bulunan deniz alanından oluşmaktadır.

Planlanan proje 24.07.2009 tarih ve 27298 sayılı Remi Gazetede yayımlanan "Deniz Turizmi Yönetmeliği" (Değişik: RG-7.4.2021-3792, RG-23.2.2022-5212, RG-18.10.2022-6229, RG- 23.2.2023-6860) Madde 9-(2)-b kapsamında dört çıpalı yat limanı olarak projelendirilmiştir. Yönetmelik gereği; dört çıpalı yat limanlarının sağlanması gereken niteliklere göre tüm üniteler proje alanında inşa edilecektir.

Planlanan dört çıpalı yat limanı içerisinde;

- Deniz araçlarının düzenli ve emniyetli bir şekilde yanaşabileceği ve bağlanabileceği, işletme niteliğine uygun rıhtım ve iskeleler.
- Denizcilik mevzuatına uygun denizden emniyetli yaklaşma ve girişi sağlayacak fenerler ve her türlü işaretler.
- Deniz turizmi tesislerinin tüm üniteleri ile çevre, iskele, rıhtım dâhil sahanın sağlıklı ve emniyetli aydınlatılmasını sağlayan sistem ve jeneratör.
- Tesis kapasitesi ile orantılı temiz su deposu, araç bağlama yerlerine de hizmet veren sağlıklı uygun, kullanma suyu ve devamlı sıcak su hizmeti sağlayan tesisat.
- Tesisin tüm sahası içinde yangın ihbar ve ikaz sistemleri ile yangın istasyonu ve yangın söndürme cihazlarından oluşan yangın önleme istasyonları.
- Atık kabul lisans belgesi olmayan tesislerde, sintine suyu, slaç, atık yağ, çöp ve pis su gibi katı ve sıvı atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerine uygun şekilde bertarafı, hizmete uygun kapalı depolama ve arıtma tesisatı.
- Kara park sahası, iskele, rıhtım ve yüzer iskeleler üzerinde, uygun mesafelere konan, deniz turizmi araçlarının içme ve kullanma suyu, televizyon, telefon ve elektrik ihtiyacını karşılayan deniz araçlarına doğrudan hizmet sağlayan kutular.
- Bedensel engellilere de hizmet verecek şekilde bağlama kapasitesinin %10'u kadar otopark.
- Dahili ve harici telefon, faks, post cihazı, data, internet, haberleşme sistemleri, denizde seyreden araçlar ile haberleşme ve arama kurtarma için uygun frekanslarda çalışabilecek çok kanallı VHF bantlarına haiz telsiz alıcı verici cihazları.
- Bağlama yerlerine de hizmet verecek şekilde düzenlenen ambulans, ifaiye araçları, çöp kamyonu ve genel araçların geçmesine uygun tesis içi araç yolları.
- Gürültü azaltılmasına ilişkin yapı ve sistem.
- Deniz turizmi tesislerine emniyetli ve kontrollü giriş sistemi.

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BOLCA A.Y. YÜRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERES

E. DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI, YÜKSEL

A. PİLİ

Ş.KOÇAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 8 / 141

- Ön büro ve yönetim ünitesi.
- Dinlenme ihtiyaçlarının karşılandığı bir salon.
- Yeme, içme ünitesi.
- Kadın ve erkekler için yeterli sayıda duş ve tuvalet.
- Gümrüklü veya gümrüksüz satış ünitesi.
- İlk yardım malzeme ve gereçleri bulunan dolap.
- Deniz turizmi tesisi ve deniz turizmi araçlarında çalışan personel için yeme, içme, duş, tuvalet ve dinlenme yeri.
- Akaryakıt ikmal imkânı veren sistem veya ünite.
- Deniz araçları için emanet ve malzeme depoları.
- Spor tesisleri.
- Limana emniyetli giriş ve çıkışları sağlayan ve kılavuzluk hizmeti verebilen palamar botu.
- Denizden yangına ilk müdahaleyi yapabilen yangın söndürme botu veya yangın söndürme sistemi.
- Bakanlar Kurulu kararı ile deniz hudut kapısı olarak belirlenen deniz turizmi tesislerinde, hudut giriş ve çıkış işlemlerini yapmaya yetkili kamu birimleri için kamu hizmet binası.
- Satış üniteleri.
- Kadın ve erkek yatçılar için bağlama kapasitesinin en az %5'i kadar duş ve tuvalet.
- Çamaşır ve bulaşık yıkama yerleri.
- Yatçıların dinlenmelerini ve bir arada bulunmalarını sağlayan sosyal tesis.
- Bedensel engelliler için tuvalet ve özel düzenlemeler.
- Lokanta veya kafeterya.
- Kadın ve erkek yatçılar için bağlama kapasitesinin en az %10'u kadar duş ve tuvalet.
- Kuru temizleme hizmeti.
- Yat çekek alanı ve vinç sistemleri.
- Bakım onarım hizmeti.
- Yatçı eşya depoları.
- Bağlama kapasitesinin en az %20'si kadar otopark alanı veya otopark hizmeti.
- Tenis kortu.
- Yüzme havuzu veya plaj yeri.
- Aletli jimnastik, masaj, sauna, hamam imkânlarının sağlandığı üniteler yer alacaktır.

Revize imar planı doğrultusunda "Datça Yat Limanı Projesi" kapsamında deniz kısmında ve geri sahada planlanan üniteler aşağıda sıralanmıştır.

Muğla 4. İdare Mah. E/024/219
M. BOLCA A. YAKAR

R. ÖZMERDİVENLİ

S. ENER

E. DAĞLI

A. C. TÖR

M. A. ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BE

Ş. KOÇAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 9 / 141

- 1 adet yüzer dalgakıran (mendirek)
- 3 adet yüzer iskele (270 yat kapasitesi)
- Çekek Alanı (80 yat kapasiteli)
- 1 adet travellift (100 ton kapasiteli)
- Gümrük ve Güvenlik Binası (A Blok)
- Satış birimleri (B, C Blok)
- İdari bina (D Blok)
- Atölyeler-Gözlük Kulesi (D Blok)
- 46 odalı Butik Otel (E Blok)
- Fitness (E Blok)
- Yat Kulübü (F Blok)
- Akaryakıt Rıhtımı ve İstasyonu
- Feribot Yanaşma Rıhtımı
- Atık Kabul Tesisi
- Taksi Durağı
- Otopark
- Yeşil Alanlar

Proje alanında yat limanına giriş, Datça'nın halk plajı tarafı olan ve vaziyet planında Marina'nın batı tarafında kalan kısımdan yapılması planlanmaktadır. Giriş kısmında güvenlik ve gümrük binası yer alacaktır. Datça'ya giren çıkan tüm tekne ve diğer deniz taşıtı ve turistler bu gümrük binasından giriş çıkış yapacaklarından duty-free dahil tasarlanmıştır. Girişin hemen karşısında feribot seferlerine izin verecek düzenlemeler ve akaryakıt tankları yer alacaktır.

Marinanın kara yapılarına, kısım çekek alanı olarak kullanılacak olan ve marinanın "koridoru" olarak tabir edilen alandan geçerek ulaşılacaktır. Koridorun ilerleyen kısmında deniz tarafında satış üniteleri, oturma alanları sağ tarafında ise atölye ve idari birimler bulunmakta olup koridorun sonunda ana çekek alanına ulaşılacaktır.

Çekek alanının sonunda ve Marina'nın doğusunda kalan kara alanı üç tarafı denize bakan ve ada bağlantılı bölge olup, Marina'nın en çarpıcı alanıdır. Bu alan, otel, fitness ve yat kulübüne ayrılmıştır.

şeklinde davaya konu olan proje hakkında özet şeklinde TEKNİK genel bilgiler verilmiştir.

Proje kapsamında yapılması planlanan projedeki yapılacak işlemler incelendiğinde ;

Muğla 4. İdare Mah. E.2724/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

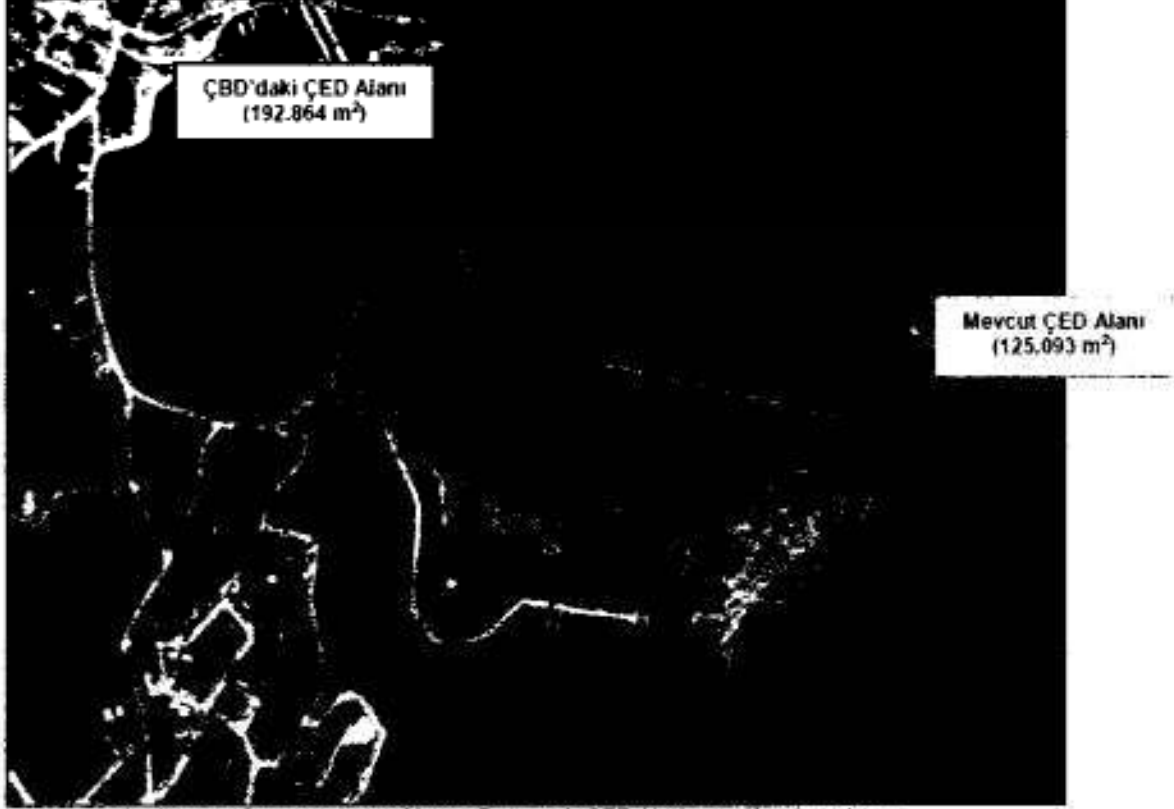
A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 10 / 141

Proje alanının küçük bir koy yapısında olduğu ve Datça ilçe merkezinin kıyı bölümünde yer aldığı görülmektedir. Koy yapısının doğu ve kuzey bölümünün deniz, batı ve güney bölümünün yerleşim alanları ile doğal alanları içerdiği görülmektedir (Şekil 3-5)

Şekil 1. ÇED Başvuru Dosyasındaki ve Mevcut Durumdaki ÇED Alanlarının Karşılaştırılması

Şekil 3.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 11 / 141

Şekil 4. Proje alanının uydu görüntüsünde genel konumu

Mülkiyet İdaresi Müdürü
M. BOLCA

A. KÖRKÜT

R. ÖZMERDİVENLİ

S. EKER

E. DAĞLI

A. C. TOZ

M. A. ERDOĞAN

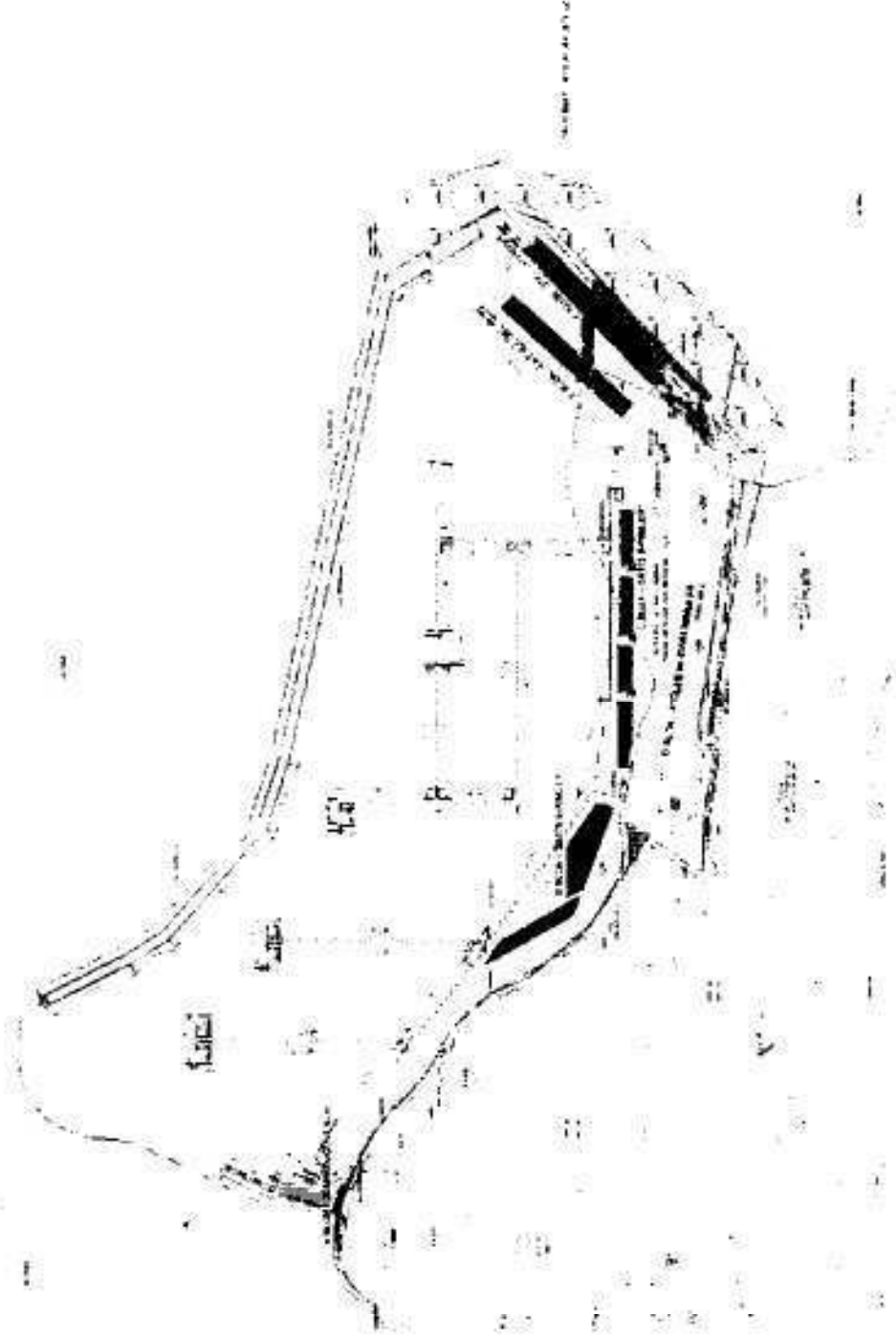
A. AKINCI YÜKSEL

R. PİR

Ş. KOÇAK

P. ÖMELÇİN

Sayfa 12 / 141

Şekil 5. Proje vaziyet planı

Muht. 4. Idare Mah. E. 2024/219
M. BÖLCE

A. KORKUT

R. ÖZMERDİVENLİ

Ş. ERER

E. DAĞLI

A. C. TÖZ

M. A. ERDOĞAN

A. AKINBI YÖKSEL

A. ER

Ş. KOÇAK

P. ÖMELÇİN

Sayfa 13 / 141

4. İNCELEME VE DEĞERLENDİRMELER

Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan davada sayın mahkemece biz bilirkişi heyetinden;

Tarafların iddia ve savunmaları da dikkate alınarak; "Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararna konu faaliyetin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı (nihai ÇED raporunda yer verilen taahhütlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi yapılmak suretiyle), yapılması planlanan yat limanının insan sağlığına, tarım alanlarına, deniz canlılarına ve bitki örtüsüne zararının olup olmayacağı, proje alanının yakınlarında zeytinlik sahaları varsa mesafesinin ne olduğu, zeytinlik sahaları 3 kilometreden yakın ise zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerden olup olmadığı, proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedariki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı, projenin yapılacağı alanın aldığı rüzgarın ve dış etkenlerin projeyi mümkün kılıp kılmayacağı ve alanın muhtemel hava şartlarının projeye uygun olup olmadığı, projenin yakınında yer alan sit alanlarına ve arkeolojik / tarihi değer taşıyan kalıntılara olumsuz etkisinin olup olmayacağı, yat limanının yapılmasındaki kamu yararı ile yapılmamasındaki kamu yararı karşılaştırıldığında hangisinde kamu yararının daha fazla olduğu" hususlarının tespiti ile dosyadaki bilgi ve belgeler ışığında

bilirkişi raporu hazırlanması istenilmiştir.

Sayın mahkemenin bilirkişi heyetimizden incelenme ve değerlendirme yapılması istenilen hususlar kapsamında; dava dosyası içeriğinde yer alan taraf iddiaları, ilgili bilgi ve belgeler, mahkeme keşfi sırasında yerinde yapılan gözlem ve incelemeler neticesinde değerlendirmelerimiz bilirkişi heyetinde yer alan bilirkişilerin kendi uzmanlık dallarındaki değerlendirmeleri aşağıdaki alt başlıklar altında ele alınmıştır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 14 / 141

4.1. DAVAYA KONU PROJENİN İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" Hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. Maddesi uyarınca Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemi ile Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nakararı açılan davada Bilirkişi Heyetimize yüce mahkemenizce yönlendirilen soruların yanıtlarının gereği olarak dava konusu yerle ilgili olarak yerinde yapılan keşif ve bilirkişi incelemesi ile dava dosyası içerisindeki taraf iddiaları, ilgili bilgi ve belgeler çerçevesinde genel bazı tespitler yapılmış bulunmaktadır.

- Planlama alanı Muğla İli, Datça İlçesi, İskele mahallesi 165 ada 212, 213, 214, 215, 219 parseller ile 175 ada 1 parseli ve önündeki dolgu alanı ile oluşacak kara alanı ile bu alanın önünde bulunan deniz alanından oluşmaktadır.
- Planlama alanı "Aydın-Muğla-Denizli Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" (ÇDP) kapsamında proje alanının arazi kullanım kararları açısından "özel çevre koruma bölgesi" olarak tanımlıdır.
- Projeye konu alanın Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı sınırları içerisinde kalmaktadır.
- Planlama alanı, Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonunda; "Kentsel Yerleşim Alanı", "Yat Limanı", "Atıksu Arıtma Tesisi", "Teknelerden Katı ve Sıvı Atık Alım Tesisleri", "Kıyı Yapıları İçin Araştırma ve Düzenleme Yapılması Gereken Alanlar", "Hassas-Endemik Biyotoplar (Posidon Çayırıları)" ve kısmen "Balıkçı Barınağı" kullanımlarını kapsamaktadır.
- Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi Yat Limanı Amaçlı Nazım İmar Planına ait 31.05.2007 tarihinde mülga Özel Çevre Koruma Kurumu tarafından onaylanan planlama alanı üzerinde geçerli olup 1/5000 Ölçekli Yat Limanı Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Yat Limanı Amaçlı Uygulama İmar Planı bulunmaktadır.
- Datça Yat Limanı Projesi kapsamında, onaylı 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında ana dalgakıranın taş dolgu olarak yapılması öngörülmüş ancak mevcut deniz derinliği ve çevresel şartlar nedeniyle bu yöntemin zorluklar yaratacağı anlaşılmıştır. Bu nedenle yaklaşık 5 milyon ton taşın kullanılmasını gerektiren bu yöntem yerine , dalgakıranların yüzer ve kazıkli sisteme dönüştürülmesinin çok yüksek olan dolgu alanlarını azaltacağı gerekçesi ile 31.05.2007 tarihinde onaylanmış olan yat limanı imar

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 15 / 141

planının, kapasite artırımı ve çevresel değerlerin korunması esaslarına dayalı olmak üzere revizyon imar planı hazırlanmıştır.

- Revizyon imar planında 2007 yılı onaylı imar planının sınırı esas kabul edilmiştir.
- Hazırlanan Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi Yat Limanı Amaçlı Revizyon 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Plan Açıklama Raporu Taslağı onay için Muğla Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne sunulmuştur.

Sayın mahkemece dava konusu proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedariki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı konusunda değerlendirme yapılmıştır.

Dava konusu proje kapsamında hazırlanan ilave revizyon imar planı teklifi ile 31.05.2007 tarihinde onaylanan imar planında yer alan 45.738 m² (408 m² sit alanı hariç) liman kara alanının aynı tutulduğu, 80.416 m² olan liman deniz alanında ise biraz küçülmeye gidilerek 79.355 m² olarak revize edildiği belirtilmiştir. Hazırlanan nihai ÇED raporunda Revize imar planı doğrultusunda "Datça Yat Limanı" projesi kapsamında deniz kısmında ve geri sahada planlanan üniteler aşağıda sıralanmıştır.

- 1 adet yüzer dalgakıran (mendirek)
- 3 adet yüzer iskele (270 yat kapasitesi)
- Çekek alanı (80 yat kapasiteli)
- 1 adet travellift (100 ton kapasiteli)
- Gümrük ve güvenlik binası (A Blok)
- Satış birimleri (B, C Blok)
- İdari bina (D Blok)
- Atölyeler-Gözlem Kulesi (D Blok)
- 46 odalı Butik Otel (E Blok)
- Fitness (E Blok)
- Yat Kulübü (F Blok)
- Akaryakıt Rihtımı ve İstasyonu
- Feribot Yanaşma Rihtımı
- Atık Kabul Tesisi
- Taksi Durağı
- Otopark

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.M. ERKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YUKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 16 / 141

- Yeşil Alanlar

Proje Kapsamında Yer Alan Tüm Faaliyet Ünitelerinin Boyut Ve Alan Bilgileri Aşağıda Sunulmuştur.

- Yüzer Mendirek (Uzunluk: 546 m, Genişlik: 6 m, Alan: 3.276 m²)
- Yüzer İskeleler (Uzunluk: 892 m, Genişlik: 3 m, Alan: 2.677 m²)
- Çekkek Alanı (Cephe: 170 m, Alan: 5.226 m²)
- Travell Lift Havuzu (Uzunluk: 20 m, Genişlik: 10 m, Alan: 200 m²)
- Akaryakıt Rihtımı (Uzunluk: 22 m)
- Feribot Yanaşma Rihtımı (Uzunluk: 30 m)
- Atık Kabul Tesisi (Uzunluk: 10 m, Genişlik: 10 m, Alan: 100 m²)
- Deniz Dolgusu Planlanan Alan 8.395 m²
- A Blok Güvenlik ve Gümrük Binası Alan: 382 m²
- B Blok Satış Birimleri ve Teras Alan: 1.212 m²
- C Blok Satış Birimleri Alan: 1.088 m²
- D Blok Atölye ve İdari Birimler Alan: 2.025 m²
- E Blok Otel/Fitness Alan: 2.467 m²
- F Blok Yat Kulübü Alan: 1.595 m²

Proje Kapsamında Yer Alan Ünitelerin İmalat Özellikleri Şu Şekildedir;

Yüzer Mendirek

Revize imar planı doğrultusunda; yat limanında konaklayan yatları kötü hava ve denizkoşullarından korumak amacı ile 546 m uzunluğunda, 3.276 m² alana sahip yüzer mendirek (dalgakıran) inşa edilmesi planlandığı görülmüştür. Yüzer mendireğe yat bağlanmayacağı bildirilmiştir. Yapılan araştırmalar sonrasında, yüzer dalgakıran sisteminin, en doğru, yapılabilir ve ekonomik bir alternatif olduğu belirtilmiştir. Yüzer dalgakıranlar bir bölgeyi dalga etkisinden korumak için kullanılan alternatif sistemlerden birisidir. Yüzdürme prensipleri için ortasında bir boşluk bulunur. Liman içinde gerçekleşecek çalkantılar limitler dahilindedir ve tekneler için gerekli konfor sağlanmaktadır.

İskeleler

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 17 / 141

Dalgakıran ile korunacak liman baseninde farklı uzunluklarda yatların bağlanacağı 3 adet yüzer iskele inşa edileceği belirtilmiştir. İskeleler farklı boylarda 270 adet yat bağlanacak şekilde projelendirilmiştir. Yüzer iskelelerin avantajları şöyle belirtilmiştir:

- Zayıf temellerin deniz tabanında bağlantısı olan iskeleleri desteklemeyeceği yerlerde yüzer iskeleler çözüm olabilir.
- 6 metreden daha fazla su derinliklerinde yüzer iskeleler, diğer iskele tiplerinden daha ekonomiktir.
- Yüzer iskeleler su sirkülasyonu ve balık göçü ile minimum etkileşime sahip olduğu için su kalitesi açısından en avantajlı deniz yapılarından birisidir. İnşası ve kurulum sırasında çevre kirliliği oluşturmayarak, ekolojik dengeye minimum etki eder.
- Bölgede yatların yanaşmasını etkileyecek olumsuz çevresel koşullar oluştuğunda, yüzer iskeleler sökülüp daha güvenli bölgelere çekilebilirler.
- Yüzer iskeleler minimum çabayla yeni yerleşimlere uygun şekilde yerleştirilebilir.
- Yüzer iskeleler düşük profile sahiptir dolayısıyla ufuk çizgisini kapatmayarak estetik bir görünüm oluşturur.

Ayrıca yüzer iskeleler; deniz seviyesindeki değişimlerden kaynaklanan yükselme ve alçalmalar meydana geldiğinde, tekneler ile birlikte yükselip alçaldıklarından hep sabit kalan bir servis kotuna sahiptirler. Bununla birlikte, yüzer yapıları denizdeki akıntıları etkilemediği için deniz ekosistemine olumsuz etkileri bulunmaz. Bu yapıların deniz dip yapısını bozmaması, kaldırıldığında deniz ortamının eski halini alması ve liman içinde su sirkülasyonuna izin vermesi açısından denizel ekosistem açısından uygun bir yapı tekniğidir. Yatlar sadece yüzer iskelelere bağlanacak olup yüzer mendireğe yat bağlanmayacaktır.

Çekek Alanı ve Travell Lift Havuzu

Çekek yeri; balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarını imkân sağlayacak donanım ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı-sıcak asfalt veya betonlanmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir.

Datça Yat Limanı Proje alanında yaklaşık 5.226 m² alanda yer alacak 80 yat kapasiteli çekek alanı vakumlu beton üzeri yüzey sertleştirici ile kaplanacağı belirtilmiştir. Çekek alanının cephesi 170 m olarak planlanmakta olup, çekek alanında limanda konaklayan teknelere kışlama-bakım-onarım hizmeti verilecektir. Limanda konaklayan 12 metre ila 37 metre boyundaki her boyutta tekne/yata hizmet verileceği bildirilmiştir. Yatları park alanına çekmek ve yerleştirmek için 100 ton kapasiteli bir de travell lift bulunacağı belirtilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 18 / 141

Akaryakıt Rıhtımı, Akaryakıt İstasyonu ve Feribot Yanaşma Rıhtımı

Feribot yanaşma rıhtımı ve akaryakıt rıhtımı Simi ve Rodos adalarından gelmesi planlanan yolcu/arabalı feribotlar için ve yakıt ihtiyacı olan tüm deniz taşıtlarına hizmet vermek amacıyla planlanmıştır.

Deniz Dolgusu

Onaylı imar planına göre Ek-3'te verilen "Kapsam Dışı" kararı doğrultusunda 18.356,74 m²'lik alanda dolgu çalışması mevcuttur. Planlanan revize imar plan teklifi kapsamında ise mevcut dolgunun fazladan yapılan 10.740 m²'lik kısmının kaldırılması ve toplam 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılması planlandığı belirtilmiştir. Dolgu yapılması planlanan alanlar rıhtım ve geri hizmet sahası olarak kullanılacağı belirtilmiştir.

Bloklar

Proje ile bütünlük sağlaması amacı ile geri sahada gümrük binası, otel/fitness, satış birimleri, atölye, idari bina, kafe-restoran, yat kulübü, yatçı depoları gibi yapılar da inşa edileceği belirtilmiştir. Bloklara ait alan bilgisi şu şekildedir;

- A Blok: Gümrük ve güvenlik binası yer alacaktır. Toplam 382 m² alan kaplayacaktır.
- B Blok: Satış birimleri ve teras bulunacak blok tek katlı inşa edilecektir, 1.212 m² alan üzerinde yer alacaktır.
- C Blok: Satış birimleri yer alacak blok tek katlı inşa edilecektir. 1.088 m² alan üzerinde yer alacaktır.
- D Blok: Tek katlı inşa edilecek blokta atölye ve idari birimler yer alacaktır. Üzerinde birde gözlem kulesi bulunacaktır. 2.025 m² alan kaplayacaktır. Ayrıca atık kabul tesisi de bu alanda yer alacaktır.
- E Blok: 46 odalı Butik Otel olarak planlanan E Blok 2 katlı inşa edilecektir. Zemin kat 1.042 m², 1.kat 1.425 m² büyüklüğünde olacaktır. Fitness bölümü de bulunacaktır.
- F Blok: Yat kulübü bulunacak blok 2 katlı olarak inşa edilecektir. Zemin kat 1.081 m², 1.kat 514 m² büyüklüğünde olacaktır.

A, B, C, D, E ve F Bloklar kara yapıları olup; kara ve dolgudan kazanılmış kara alanlarında inşa edilmesi planlandığı belirtilmiştir.

Mevcut onaylı imar planında yaklaşık 555 m kıyı boyunca rıhtım, yat yanaşma yeri ve bu sahayı dalga etkilerinden koruyacak kıyıda 100-150 m arası açıklarda yaklaşık 700 m boyunda bir dalgakıran yapılması planlandığı belirtilmiştir. Dalgakıranın oturacağı alandaki su derinliklerinin 30-35 m derinliklerde olup, bu derinliklerde, dolu gövdeli veya kazıklı dalgakıran

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

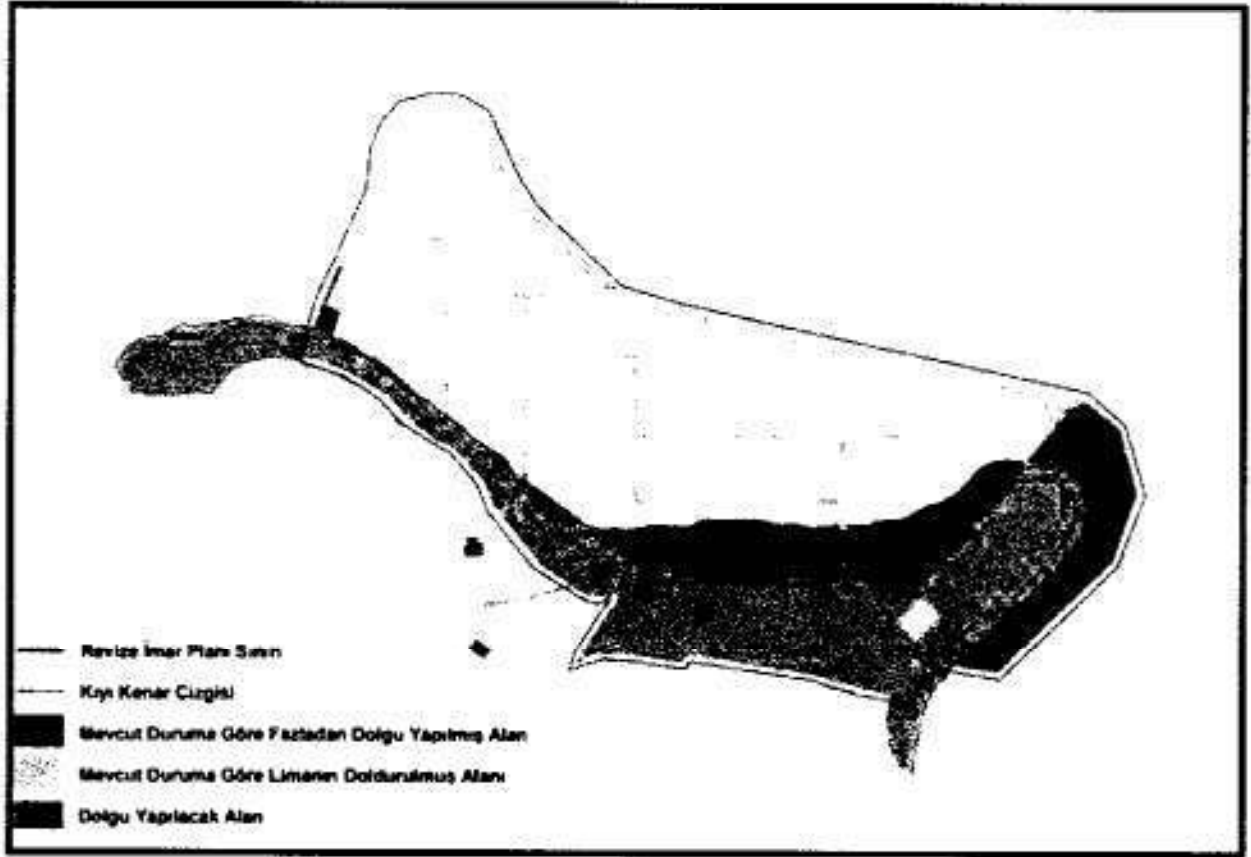
A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 19 / 141

yapılmasını ekonomik olmayacağı gibi, yapım aşamasında çevreye vereceği olumsuzluğun önüne geçilmesi için, yüzer dalgakıran yapımına karar verilerek mevcut imar planında revizyon yapılması zorunlu hale gelmiş olduğu belirtilmiştir. Planlanan revize imar plan teklifi kapsamındamevcut ve planlanan dolgu alanları Şekil 1'te gösterilmiştir (ÇED Raporu, s. 34). Datça Yat Limanının yapılacağı bölgedeki kara alanının yetersiz olması nedeniyle dolgu yapılacak ve dolgudan kazanılan kara alanlarında liman işletmesinin ihtiyaç duyacağı ve kamunun kullanacağı tesisler inşa edileceği belirtilmiştir.

Şekil X. Mevcut ve Planlanan Dolgu Alanları (ÇED Raporu, s. 34).

Mevcut dolgu malzemesinin yeni dolgu alanlarında kullanılabilirliği ile ilgili olarak mevcut dolgu malzemesinden numuneler alınarak T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Teknik Araştırma ve Kalite Yönetimi Dairesi Başkanlığı Yapı Malzemeleri Şube Müdürlüğü Beton Laboratuvarında analizlerin yapıldığı ve analizler sonucunda söz konusu mevcut dolgu malzemesinin "Kıyı Yapıları ve Limanlar Malzeme Yapım, Kontrol ve Bakım Onarım Teknik Esasları" şartnamesini sağladığı ve dolgu işlerinde kullanılmasının uygun olduğu belirtilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 20 / 141

Nihai ÇED raporunda ihtiyaç duyulan dolgu miktarı hesabı gösterilmiştir. Buna göre, mevcut dolgunun doğal deniz tabanına kadar olan kısmı kaldırılacağı, ortalama kazı derinliğinin 4 m ve mevcut dolgunun deniz seviyesinden yüksekliği 1,1 m olduğu kabulü ile 10.740 m²'lik alandan kaldırılacak dolgu miktarı 10.740 m² x 5,1 m = 54.774 m³ olarak hesaplanmıştır. Toplam 8.395 m² alanda yapılacak yeni dolgu için gerekli malzeme miktarı ise batimetri haritasına göre ortalama dolgu derinliği 8 m, yapılacak dolgunun deniz seviyesinden yüksekliği 1,1 alınarak 8.395 m² x 9,1 m = 76.395 m³'e karşılık gelmektedir. Bu durumda = 76.395 m³ – 54.774 m³ = 21.621 m³lük bir fark ortaya çıkmaktadır. Birim hacim değeri 2,705 ton/ m³ (ÇED Raporu, Blok Taş Analiz Raporu – Ek19) alınarak 21.621 m³ x 2,705 ton/ m³ = 58.485 ton değerinde dolgu malzemesi ihtiyacı olduğu belirlenmiştir. Dolgu işleminin, taş ocağından ve fazladan yapılan mevcut dolgu alanından alınan değişik boyutlardaki kayaların kamyonlarla getirilerek denize dökülmesi ve ekskavatörler yardımı ile yerleştirilmesi şeklinde yapılacağı belirtilmiştir.

Proje kapsamında kullanılacak olan dolgu malzemesinin Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi'nde yer alan 72738 Ruhsat Numaralı Özberk İnş. Turz. Tic. Mad. ve San. Ltd. Şti. firmasına ait kalker ocağından temin edileceği belirtilmiştir. Dolgu malzemesinin temin edileceği ocak alanının proje alanının kuş uçuşu yaklaşık olarak 2.370 km batısında yer aldığı, nakliye yolunun ocaktan çıktıktan sonraki 1.860 m'lik kısmının stabilize yol, geriye kalan 4.045 m'si ise asfalt yoldan oluştuğu ve toplam nakliye yolu uzunluğunun 5.905 m olduğu belirtilmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğü 2. Bölge Müdürlüğü tarafından 01.07.2021 tarihinde yazılan 810245 sayılı yazısında "Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii'nde, T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü) tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı" Projesi alanı Kurumumuz sorumluluk alanında bulunan güzergahlara cephe teşkil etmemektedir. Proje çalışmaları kapsamında yapılacak taşımaların 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanununa uygun olarak yapılması, Bakım aşımında bulunan yollarda yapılacak taşımalarda kanun ve yönetmeliklerde belirtilen izinlerin önceden alınması ve yolumuza mevcut bağlantılar dışında yeni bir bağlantı yapılmaması gerekmektedir." denilmektedir. Bu görüşe istinaden "Karayoluna bağlantı yolu yapılmayacak olup, mevcutta yer alan yollar kullanılacaktır. Proje kapsamında yeni bir bağlantı yolu yapılması söz konusu olur ise Karayolları 2. Bölge Müdürlüğü'ne başvurulacak ve gerekli izinler alındıktan sonra bağlantı yolu açılacaktır" açıklaması yapılmıştır.

Proje kapsamında ortaya çıkacak toprak hafriyatı hesabı gösterilmiştir. Geri sahada yer alan A, B, C, D, E, F blokların kurulacağı yaklaşık 4.805 m² alanda ortalama 1 m derinliğinde kazı çalışması yapılması durumunda 4.805 m² x 1 m x 1,6 ton/m³ = 7.688 ton hafriyat ortaya çıkacaktır. Hafriyat çalışmalarının yaklaşık 2 ay süreceği öngörülmüştür. Hafriyat

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINÇI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 21 / 141

malzemesinin depolanmayacağı, proje alanı içerisinde düzenleme çalışmalarında kullanılacağı ve oluşacak atığın 18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" hükümlerine uygun olarak bertaraf edileceği belirtilmiştir.

İnşaat ve işletme aşamalarında kullanılacak karayoluna gelebilecek ilave araç yükü hesabı yapılmıştır. Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı Karayolları Genel Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Ulaşım ve Maliyet Etütleri Şubesi Müdürlüğü'nün her yıl yayımladığı "Otoyollar ve Devlet Yollarının Trafik Dilimlerine Göre Yıllık Ortalama Günlük Trafik Değerleri ve Ulaşım Bilgileri"nin 2022 yılına ait veriler kullanılmıştır. 2022 yılında D400 Datça-Marmaris Karayolunda Yıllık Ortalama Günlük Trafik (YOGT) değeri 3.478 otomobil, 524 orta yüklü ticari taşıt, 42 otobüs, 228 kamyon ve 54 kamyon+römork, çekici+yarı römork olmak üzere 4.326 araçtır. Aynı karayolu için 2023 değerlerine bakıldığında 2.962 otomobil, 452 orta yüklü ticari taşıt, 42 otobüs, 235 kamyon ve 54 kamyon+römork, çekici+yarı römork olmak üzere YOGT, 3.745 araç olarak tespit edilmiştir. Nihai ÇED raporundaki 2022 değerleri esas alınarak yapılan hesaplamalarda deniz dolgusunun 12 ayda tamamlanacağı kabul edilmiştir. Bu durumda ihtiyaç duyulan 58.485 ton dolgu malzemesinin saatlik değeri;

$58.485 / (12 \times 25 \times 8) = 24,37$ ton/saat olmaktadır.

Bu hesaplamalarda ayda ortalama 25 gün, günde ise 8 saat çalışılacağı kabulü yapılmıştır. Dolgu malzemesinin 25 ton kapasiteli kamyonlarla yapılması planlanmaktadır. Bu durumda günde 8 kamyon hareketi gerçekleşecektir. Nihai ÇED raporunda kullanılacak kamyonların trafiğe getireceği ek yük hesaplanmıştır. 2022 yılı YOGT değerinin 228 adedini kamyonlar oluşturmaktadır. 8 kamyonun eklenmesi kamyon trafiğini $(8 \times 100 / 228) = \% 3,50$ artıracaktır. Öte yandan inşaat aşamasında çalışacak 80 kişilik personelin hepsinin özel araç kullanacağı en kötü senaryo durumunda ise otomobil trafiği $(80 \times 100 / 3.478) = \% 2,30$ artacaktır. Toplam trafikteki artış ise $(88 \times 100 / 4.326) = \% 2,03$ olacaktır. Bu değer nihai ÇED raporunda % 1,8 olarak hesaplanmıştır (ÇED Raporu, s. 268, Tablo 100). İnşaat aşamasında dolgu malzemesinin kamyonlarla taşınmasının trafik yükünün az olduğu saatlerde yapılacağı belirtilmiştir.

Feribot ihtimine 100 araç ve 400 yolcu kapasitesine kadar feribot/Ro-Ro tipi arabalı feribotlar ile 300 kişi kapasiteye kadar deniz otobüslerinin yavaşmasının planlandığı belirtilmiştir. Projenin işletme aşaması sırasında oluşacak ek trafik yükünün hesabında yat limanını günlük ortalama 400 kişinin, oteli ise günlük ortalama 100 kişinin kullanacağı, limana yavaşacak feribotların ise 100 araç kapasiteli olduğu, çalışan 60 kişinin ise her birinin kendi

Muğla 4. İdare Mah. E.2024-219
M.BOLCA A.Y.KORUKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 22 / 141

özel aracını kullanacağı kabul edilmiştir. Toplamda hesaplanan 660 aracın özel araç trafiğine $(660 \times 100 / 3.478) = \% 18,9$, toplam trafiğe ise $(660 \times 100 / 4.326) = \% 15,2$ ek yük getireceği bulunmuştur.

24.07.2009 tarih ve 27298 sayılı Remi Gazetede yayımlanan "Deniz Turizmi Yönetmeliği" (Değişik: RG-7.4.2021-3792, RG-23.2.2022-5212, RG-18.10.2022-6229, RG23.2.2023-6860) Madde 9-(2)-b kapsamında dört çipalı yat limanında "Denizde bağlama kapasitesinin en az % 10'u kadar otopark alanı veya otopark hizmeti"bulundurulması gerekmektedir. **Revize imar planı doğrultusunda "Datça Yat Limanı Projesi" kapsamında otopark yapılacağı belirtilmesine karşın nihai ÇED raporunda yat, personel, müşteri, misafir vb. için kaç araçlık bir otopark yapılacağına dair hesaplama görülmemiştir.**

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği "Bütünleşik Kıyı Alanları Planlarına Dair Esaslar" başlıklı dokuzuncu bölümün 29. Maddesinde "(2) Bütünleşik kıyı alanları planlarının hazırlanması sürecinde, aşağıda genel başlıklar halinde belirtilen konularda ilgili kurum ve kuruluşlardan veriler elde edilir, bu veriler kapsamında deniz, akarsu, göl, gölet ve kara tarafındaki etkileşim bölgelerine ilişkin aşağıdaki analiz, etüt ve araştırmalar yapılır:

- Kıyiekosistemi.
- Afet tehlikeleri (deprem, heyelan, kaya düşmesi, su baskınları, tsunami, vb.)
- Dalga ve rüzgâr iklimi, su çevrim özellikleri, denizakıntıları, fırtına kabarması, denizseviyesi yükselmesi.
- Kıyı kenar çizgisi ve sahilşeridi uygulamaları.
- Ana ulaşım bağlantıları (Karayolu, demiryolu, denizyolu, havayolu).
- Limanlar, ticari iskeleler, balıkçı barınakları, boru hatları, tersaneler.
- Denizticareti ve deniz ulaşımı.
- Doğalgaz ve petrol ürünleri depolama iletim ve rafineri tesisleri.
- Turizm ve konaklama tesisleri, yat ve kruvaziyer turizmi.
- Balıkçılık, su ürünleri ve balık çiftlikleri.
- İçmesuyu sistemi, katı atık yönetimi ve hava kalitesi.
- Sahil güvenlik, dalışa yasak bölgeler.
- Yerleşim alanlarının kıyı yönünde ve kıyı ile ilişkili genişleme eğilimi."denilmektedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere ana ulaşım bağlantıları üzerinde etütlere ihtiyaç duyulmaktadır. Datça bölgesinde yaz mevsiminde kış mevsimine göre daha yoğun bir trafik görülmektedir. Sadece Yıllık Ortalama Günlük Trafik (YOGT) dikkate alınarak trafiğe gelecek ek yükü hesaplamak sağlıklı sonuç vermemektedir. Bu nedenle Proje

Muğla 4. İdare Mah. E.2023/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 23 / 141

Saatlik Trafikü esas alınarak trafik etütlerinin yapılması gerekli görölmektedir. Proje trafikü yol projelerinin ana parametresi olup, karayolu planlama, projelendirme, yapım, üstyapı tasarımı, trafik güvenliği, çevresel değerlendirmeler v.b çalışmalar için gereklidir. Zirve saatte geçen trafiküin YOGT içerisindeki yüzdesi "K Faktörü" olarak adlandırılır. Proje Saatlik Trafikünün (PST) tespitinde 30. saatte geçen en yüksek trafiküin esas alındığı K değeri dikkate alınır. PST hesabı aşağıda gösterilmiştir. K değeri kent geçişleri dahil kırsal gelişmiş yollar için ortalama 0,10 alınabilmektedir.

$$PST = YOGT \times K$$

Proje alanının yaz aylarındaki çekim yüzdesinin daha yüksek olacağı dikkate alınarak kapsamlı bir trafik etüdünün yapılması gerektiği düşünölmektedir. Bu doğrultuda en kötü durum senaryoları oluşturularak (yat sahipleri, personel, müşteri, misafir, v.b. dahil edilerek) simölasyonlar yapıp kavşak noktaları ve yol kesimlerinde meydana gelebilecek gecikmelerin, kuyruk uzunluklarının, talep/kapasite oranlarının tespit edilmesi karşılaşılabilecek trafik sorunlarının önceden tespit edilmesine imkan sağlayacaktır.

Sonuç olarak;

Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" davanın durumuna göre incelendiğinde;

- İnşaat mühendisliği açısından "Datça Yat Limanı Projesi" kapsamında bulunan kara yapılarının ve denizde yapılacak yüzer mendirek ve yüzer iskelelerin inşası ile ilgili olarak herhangi bir olumsuzluk görölmediği.
- İhtiyaç duyulan dolgu malzemesinin taşınmasında kullanılacak kamyon sayısının hesaplandığı ve proje alanına yapılacak malzeme tedariki aşamalarında oluşacak trafiküin kara trafiküne etkisinin makul düzeyde olduğu.
- Projenin işletme aşaması sırasında oluşacak ek trafik yükünün hesaplandığı ANCAK EK TRAFİK YÜKÜNÜN ETKİLERİNİN GÖZLEMLENEBİLMESİ İÇİN KAPSAMLI BİR TRAFİK ETÜDÜNÜN FAYDALI/GEREKLİ OLAÇAğI, BOYLE BİR DEğerLENDİRMENİN ÇED RAPORUNDA OLMAMASI NEDENİ İLE SEHRİN İÇİNDE YERALAN PROJE ALANINDA TRAFİKÜN OLDUKÇA YOğUN OLDUğu YAZ AYLARINDA PROJEDE 270 ADET YAT BAğLAMA KAPASİTESİNİNDE OLDUğu GÖZÖNÜNE ALINDIğINDA TRAFİK AKIŞI İLE İLGİLİ KAPSAMLI BİR ETÜDÜN ÇED RAPORUNA EKLENMESİ GEREKMEKTEDİR. BOYLE BİR ÇALIŞMANIN OLMAMASI NEDENİ İLE ÇED RAPORUNUN ULAŞIM VE TRAFİK AÇISINDAN YETERSİN HAZIRLANDIğI VE BU AÇIDAN UYGUN OLMADIğI KANAATINE VARILMIŞTIR.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.ĐAđLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOğAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ő.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 24 / 141

4.2. DAVAYA KONU PROJENİN DENİZ İŞLETMECİLİĞİ DISİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava dilekçesinde belirtilen iddiaları ve bunlara karşı verilen davalı kurumun cevapları göz önüne alınarak, dava dosyası içeriğinde yer alan ve taraflarca ibraz edilen tüm bilgi ve belgeleri incelemiş ve deniz ulaştırma işletme mühendisliği yönünden değerlendirme yapılmıştır. Aşağıda ilgili disiplin açısından konuya etki eden teknik içerikler başlıklar halinde paylaşılmıştır.

1. Teknelerin seyir emniyetine etkisi,

Proje kapsamında 270 teknenin bağlayabileceği bir marina planlanmaktadır. Aynı zamanda boyu 30 mt olan yanaşma rıhtımına 100 araç ve 400 yolcu kapasitesine kadar feribot/ro-ro tipi arabalı vapurların ve 300 kişi kapasiteye kadar deniz otobüslerinin yanaşması planlanmaktadır.

Bahse konu taşıma kapasitesine sahip bir feribotun emsaller göz önüne alındığında yaklaşık uzunluğunun 60-70 mt, eninin ise 15-18 mt olacağı tahmin edilmektedir. Bu tipte bir geminin marinaya giriş çıkış sırasında ihtiyaç duyduğu manevra alanı ile ilgili bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Kaldı ki böyle bir geminin yanaşması sırasında alınacak tedbirler de önem taşımaktadır. Çünkü bu büyüklükte bir geminin yanaşması sırasında bölgedeki manevra sahası incelendiğinde ek tedbirlerin alınması gerektiği göze çarpmaktadır (Şekil 1).

Kaldı ki teknelerin yanaşma kalkış sırasında marina içerisinde ve manevra sahasında oluşturacağı tekne trafiğinin hem marina açısından hem de balıkçı barınağı açısından etkisinin olacağı aşikardır. Tesise yanaşan teknelerin gerek denizden gerek karadan palamar hizmetinden faydalanması zorunlu bir hizmet olmayıp talep edilmesi durumunda bu hizmetten faydalanılacak olması da seyir emniyetinin tekne kaptanlarının becerisine bırakıldığı aşikardır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

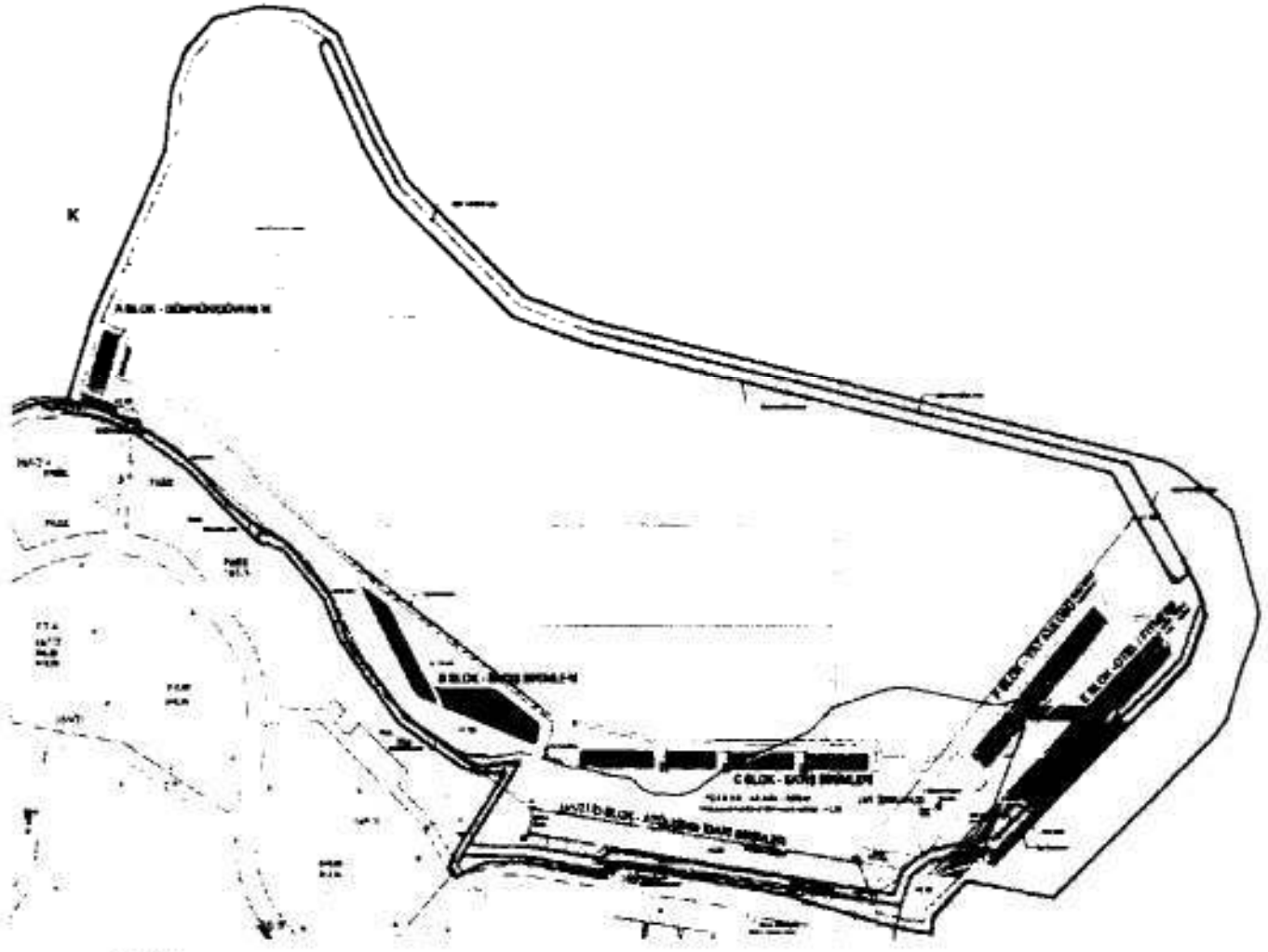
A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 25 / 141

Şekil 1.

2. Manevra sırasındaki oluşabilecek riskler

Bir geminin manevrasının kabiliyetini veya sınırlılıklarını belirleyen faktörleri 3 ayrı kısımda incelemek mümkündür;

- Fiziksel Özellikler
- Çevresel Faktörler
- Geminin Manevradaki Davranışları ve Karakteristikleri

2.1. Fiziksel Özellikler: Fiziksel özellikler için geminin boyu, eni, derinliği/draftı, deadweight'i, deplasman tonu, blok katsayısı, rüzgâr draftı, mevcut UKC değeri, makinesinin beygir gücü, makinesinin tipi, hız basamakları, pervanelerin sayısı ve tipi, dümenin etkinliği veya özellikleri, yük miktarı, yüklülük durumu, balast durumu vb. pek çok faktör sayılabilir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

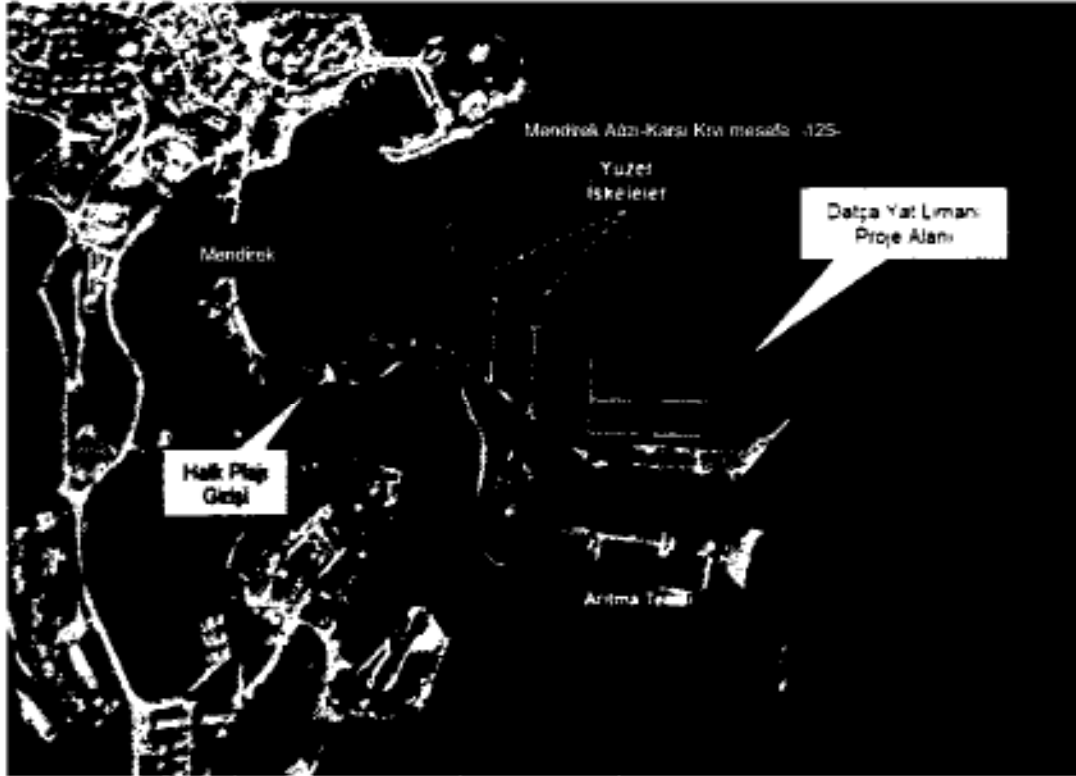
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 26 / 141

2.2. Çevresel Faktörler: Çevresel faktörler mevcut su derinliği, kanalın genişliği, kanalın yapısal özellikleri, gel-git ve akıntı durumu, rüzgâr durumu, görüş ve görüşü etkileyen etmenlerin varlığı, buz yakınında seyir olarak belirtilmektedir. Çevresel faktörler ile ilgili olarak, her bir faktörün gemi üzerindeki kuvvetlere etkisinin veya geminin bu faktörlere etkisinin farklı olabileceği yine unutulmaması gerekmektedir.

2.3. Teknelerin manevradaki davranışları ve karakteristikleri: Gemilerin manevra unsurları incelendiğinde bazı değişkenlerin dikkate alınması gerekmektedir. Geminin sahip olduğu imkanlarla durma mesafesi, devir dairesi gibi manevra özelliklerinin de değişebileceği ayrıca geminin yapısındaki her bir faktörün bu özellikleri etkileyebileceği (yükülük, meyil, trim, vb.) yine unutulmaması gereken durumlardır.

Şekil 2

Şekilden 2’de anlaşıldığı üzere marinanın mendrek girişi Kuzeybatı giriş-çıkış yönünde planlanmıştır. Bu plan çerçevesinde marinanın Kuzeyli rüzgârlara karşı korunaklı olduğu söylenebilir. Mendrek Kuzey ucunun bitiş noktasının karşı kıyıya olan mesafesi coğrafi olarak yaklaşık 125-130 mt olarak hesaplanmıştır. Kaldı ki özellikle yanaşacak en büyük tonajlı gemi için bir manevra çalışmasının yapılmadığı görülmektedir.

Muhta 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EMER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. DİR

Ş.KOÇAK

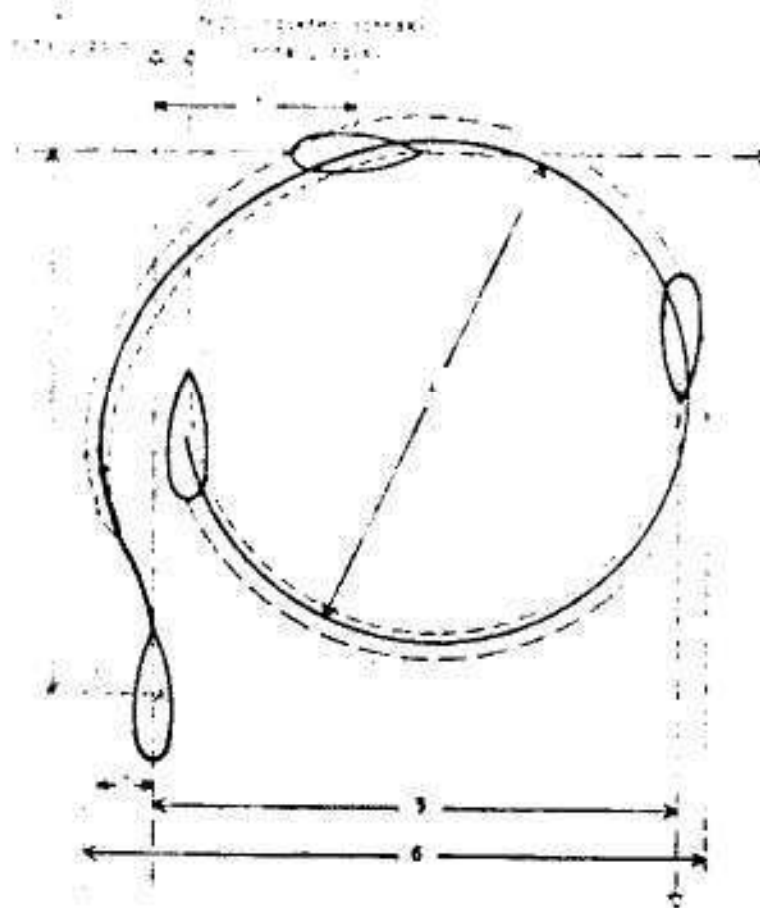
P.ÖNELÇİN

Sayfa 27 / 141

Yukarıda da ifade edildiği üzere mendirek girişi sırasında manevra yapılacağı düşünüldüğünde bu tip bir feribotun özellikle dönme çemberi hesabının yapılması gerekmektedir.

Belirli bir rotada, belirli bir hızla yol alan bir gemiye, belirli bir dümen açısıyla, 360°lik rota değişikliği yaptırıldığında, ağırlık merkezinin dümenin basıldığı andan başlayarak; gemi yeniden ilk rotasına gelinceye kadar durgun su üzerinde çizdiği özel ize dönme çemberi adı verilir (Şekil 3)..

Gemiler, ileri yol altında, yalnız dümenleri yardımıyla döndürüldüklerinde ortak davranışlarda bulunur ve özellikleri ortak olan bir yol izler. Bu nedenle bir gemi kullanıcısının, ileri yol altındayken dümeni yardımıyla döndürülen geleneksel gemilerin davranışlarını ve izleyecekleri yolu çok iyi bilmesi gereklidir. Çünkü yapacağı birçok manevrada başarılı olabilmesi, gemilerin dönme özelliklerini dikkate almasına ve onlardan yararlanmasına bağlıdır.

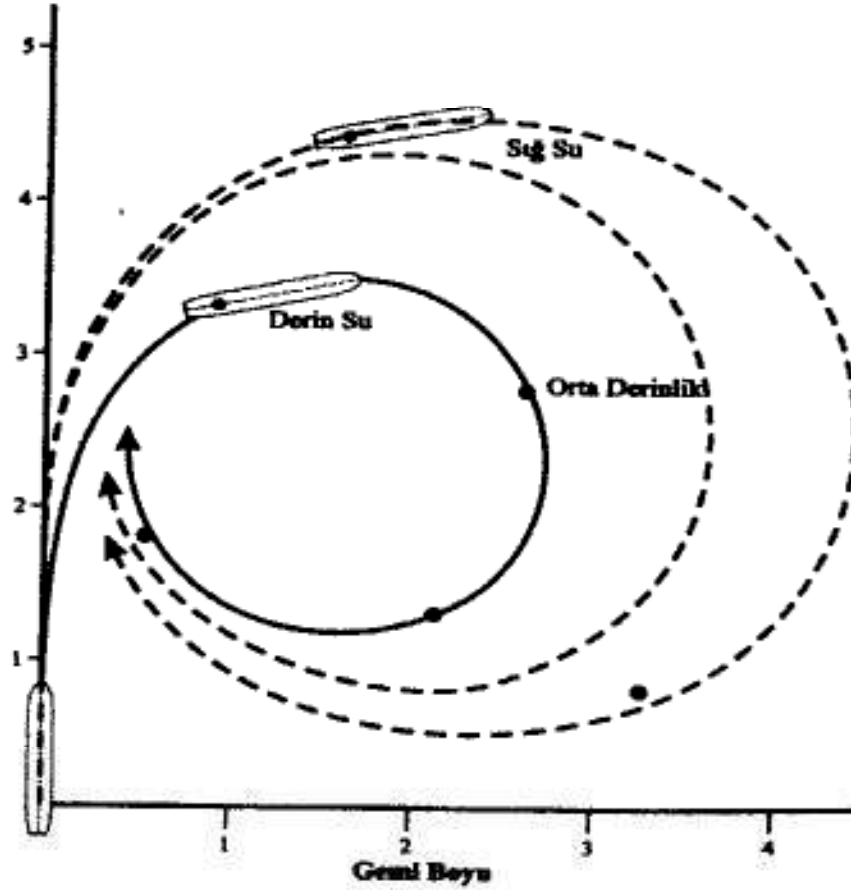

1-Dışa kayma 2-İlerleme 3-Geçiş 4-Dönme çemberi çapı 5- Taktik çap 6- Yayılım

Şekil 1.1: Dönme çemberi

Şekil 3.

Bir geminin dönme çemberi yukarıda belirtildiği üzere dümen alabandada, tam yüklü ve tam boş, sakin hava ve deniz şartlarında, sabit süratte dengeli gemide hazırlanmıştır. Ancak gemi her zaman o şartlar altında çalışmayacağına göre manevrayı etkileyen pek çok etken bulunmaktadır. Bu faktörlerden en önemlisi su derinliğidir. Aşağıda su derinliğinin gemi manevrasına etkisi görülmektedir (Şekil 4).

Bu etkilerin ortaya çıktığı sığ su geminin draftına göre değişir. Bir gemi için sığ su, gemi draftının 1,5 katından daha az olan derinliktir. Ancak bu referans değer çok kesin değildir. Geminin altındaki su azaldıkça, sığ sudan kaynaklanan değişimler daha belirgin olmaya başlar. Etkiler draftın 1,2 katından daha aşağılarda en belirgin olarak görülür ki bazı kaynaklar da sığ suyu 1,2 katın altı olarak belirtir. İlgili raporda marinaya yavaşacak en büyük geminin draftına dair bir bilginin de yer almadığı görülmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Dosyada yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda, Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 29 / 141

Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle açılan davada, projenin hayata geçirilmesi için seçilen bölgede hazırlanan ÇED raporunun incelenmesi sonucunda, kurulması planlanan tesise ait hazırlanan raporda yukarıda teknik detayları anlatılan hususlara yer verilmemesinden ötürü ilgili rapor, ait olduğum disipline ilişkin yetersiz ve eksik bilgi sunmaktadır. Bu sebepler ışığında bahse konu raporun bu şekilde geçerliliği ve kabulü Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği disiplini açısından mümkün değildir.

4.3. DAVAYA KONU PROJENİN JEOLJİ VE HİDROJEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava konusu Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "**Datça Yat Limanı Projesi**" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının Jeolojik ve Hidrojeolojik olarak değerlendirilmesini kapsamaktadır.

İnceleme alanı Datça kent merkezinde, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkiinde deniz kıyısında yer almaktadır. Bölgenin topoğrafik yapısı güneyden kuzey yönüne doğru alçalarak deniz ile buluşmaktadır. Proje alanının zemin yapısı kazı ve hafriyat yapılarak kalker bloktu dolgu malzemesi ile kaplandığı görülmüştür. Bu alandaki kıyı yapısının " dar-yüksek kıyı " tanımına uyduğu kanaati oluşmuştur.

Proje sahasının zemininde, şev yüzeylerinde, yol yarmalarında kahverengi, sarı, gri renkli, sert yapılı, bol çatlaklı ve karstik boşluklu kalker ve gri, acık yeşil renkli, orta sert yapılı, ince katmanlı kilitli birimleri gözlenmiştir. (Görüntü kayıtları)

Keşif esnasında proje sahasında akar halde dere yatağı gözlenmemiş, alanın güneyinde kuru dere yapıları tespit edilmiştir. Proje alanının bulunduğu hidrolojik mikro alt havza sınır düşük drenaj alanına sahiptir. (Resim 1)

Bölgenin temel yapısını oluşturan bol çatlaklı, karstik yapılı kireç taşları ve kalker yapılı birimler çok geçirimli olduğu için yüzeysel akış rejimleri gelişmemiş, yağışlı mevsimlerde yağmursuları yer altına sızarak yer altı su rezervlerini oluşturarak proje alanından denize boşaldığı düşünülmektedir.

Proje alanının 270 m batısında lıca kaynağı gölü gözlenmiştir.

**Resim 1- Dava konusu proje alanının uydu üzerinde bulunan görüntü kaydı.
(Kuru dere yatakları ve ılıca gölü mavi renkli çizimlerle gösterilmiştir.)**

Keşif esnasında proje alanı ve çevresinden alınan görüntü kayıtları:

Muğla 4. İdare Mah. E.2014/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

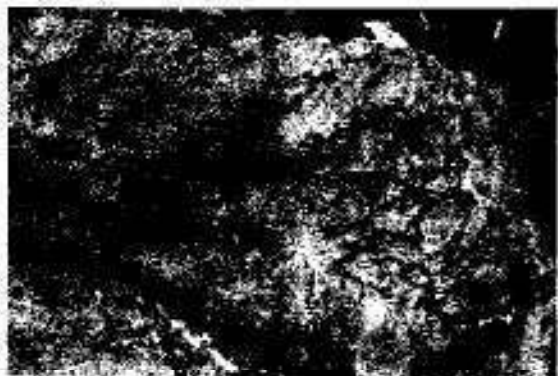
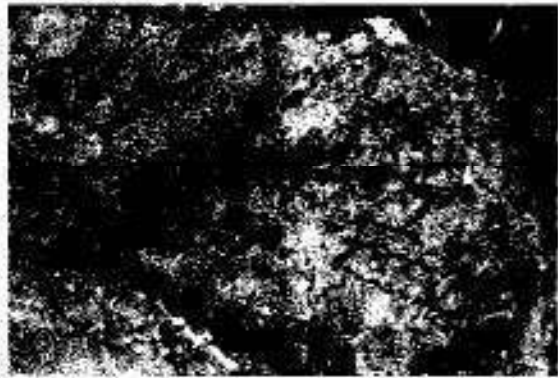
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 31 / 141

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKBER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

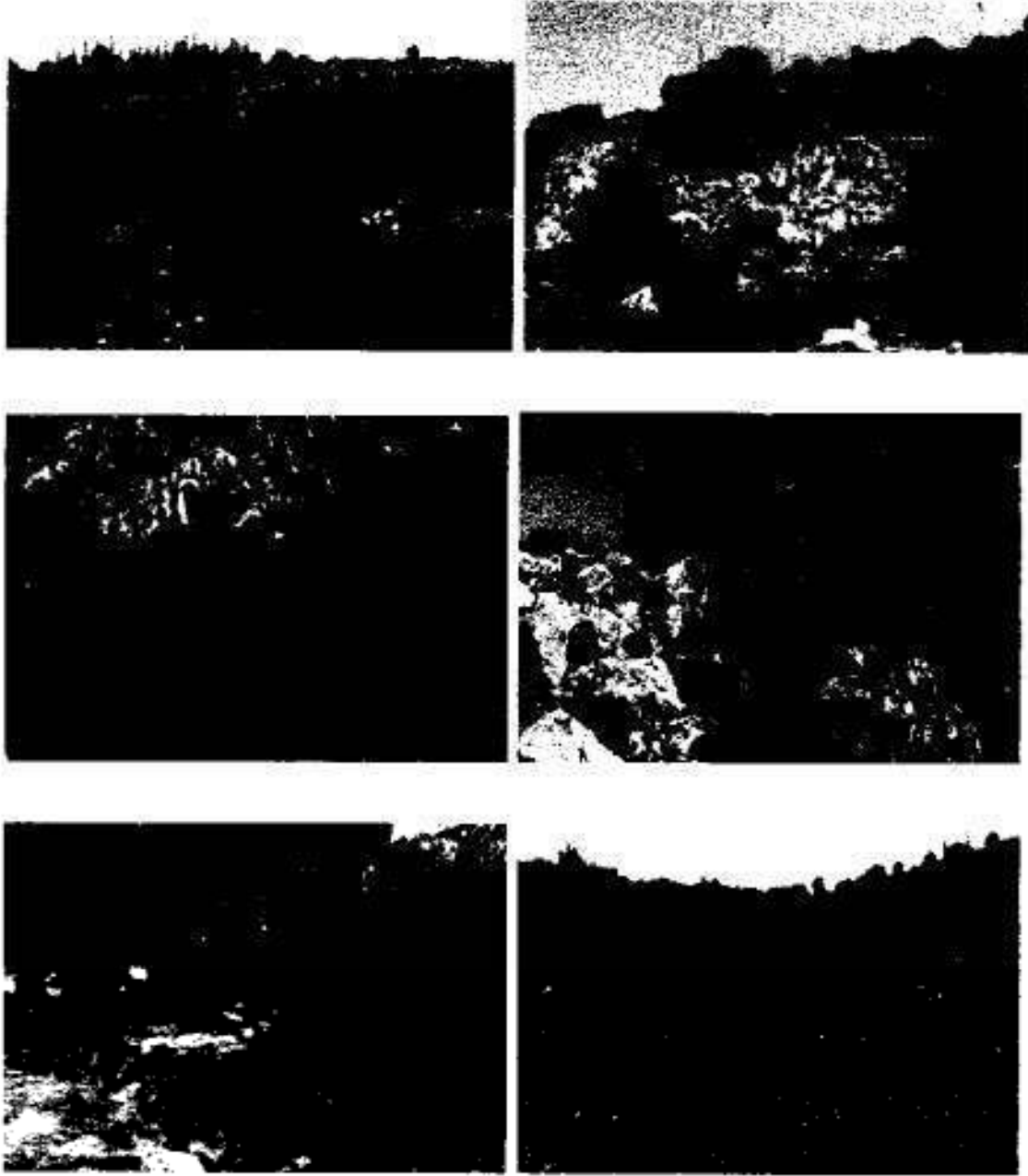
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 32 / 141

1 - Bölgenin Jeolojik Yapısı İle İlgili Proje Dosyasında ve Literatürde Bulunan Bilgiler (Özetle)

Davaya konu bölgenin literatürde bulunan jeolojik ve hidrojeolojik bilgileri ile dava dosyasında bulunan T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ' ne ait Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii' n de bulunan DATÇA YAT LİMANI PROJESİ NİHAİ ÇED RAPORU Tanıtım Dosyası' nda, bulunan bilgilerle karşılaştırılmış keşif esnasında yapılan gözlemler çerçevesinde dava konusu değerlendirilmiştir.Rapor yazımında özet bilgiler kullanılmıştır.

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 33 / 141

1-1. İnceleme Alanının Jeolojisi ;

İnceleme alanında en altta yaklaşık 1700 m kalınlıkta dolomitik kireçtaşları yer alır. Formasyonu, yaklaşık 40-50 m kalınlıkta radyolarit-marn-çört ardalanmasından oluşan bir formasyon üstler. Daha sonra Malm yaşlı ve 70 m kalınlıkta mam ve mamlı kireçtaşlarından oluşan ve " Kurudağ mamı " olarak adlandırılan birim yer alır.

Kurudağ mamı üzerinde Titoniyen – Alt Mestrihtiyen yaşlı, yaklaşık 500 m kalınlıkta çörtlü kireçtaşlarından oluşan " Mandalya formasyonu " izlenir. Bu formasyonu " Datça filizi " olarak adlandırılan Üst Mestrihtiyen – Eosen yaşlı filiz çökelleri topluluğu üstler. Filiz çökelleri içinde daha yaşlı kireçtaşı blokları ve ultrabazik kayaç blokları yer alır. Yarımada daha sonra karasal çökeller izlenir.

Çalışma alanı olarak projelendirilen yat limanının tamamı Üst Senoniyen yaşlı kumtaşı, kiltası, silttaşı (Bloklu fiş) birimlerinden oluşan Karaböğürtlen Formasyonu içinde kalmaktadır. Karaböğürtlen formasyonu Datça ve çevresinde geniş yayılımlar sunmaktadır. Ayrıca kumlu-çakıllı seviyelere ait güncel alüvyon oluşumları da proje alanı yakınında yüzeleendiği görülmektedir.

- Kka / Üst Senoniyen / Karaböğürtlen Formasyonu / Kumtaşı, kiltası, silttaşı (Bloklu fiş)
- Kkak / Üst Senoniyen / Karaböğürtlen Formasyonu Kireçtaşı Üyesi / Çörtlü Kireçtaşı, kalsitürbidit
- Kg / Dogger-Üst Kretase / Göçgediği Formasyonu / Mikritik, çörtlü mikrit, kalsitürbidit

Resim 2- Bölgenin Jeoloji Haritası

Kıydan tepelere doğru çıkıldıkça çatlaklı mikritik kireçtaşları bloklar halinde gözlenmektedir. Sahada yapılan sondajlarda üstte güncel çökellerin altında kireçtaşı tabakası bulunmaktadır.

Kireçtaşından oluşan bu anakayanın üzerinde, yer yer kalınca bir artık (rezidüel) kil katmanıyla karşılaşılmaktadır.

Bu katman yanall olarak sürekli değildir. Kireçtaşından oluşan anakaya içerisinde erime boşlukları yer almaktadır, bu erime boşlukları deniz tabanında, kaya başlangıç

Muğla 4. İdare Mah. E:2024/219
M.BOLCA

A.Y.KARKUT

R.ÖZMERİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 34 / 141

derinliğinden sonra, ilk 5-10 metrelik kesimde yer almakta ve düşey yönde 10-40 cm derinliğinde, 10-20 cm genişliğinde görülmektedir, kille dolu ya da dolgu içermeyen bu erime boşluklarının düşey yönde sürekliliği bulunmamaktadır.

Yapılan sondajlarda; deniz tabanında en üstte balçık tabakası, altında güncel alüvyon ortamda oluşmuş kil-kum birimi, bu tabakanın altında Pliyokuvaterner'de oluşmuş kalın ve kaba daneli çökellerin biriktiği tabaka yer almaktadır, bu tabaka komşu sarp yamaçlardan aktarılmış irili ufaklı kireçtaşı, çört ve serpantin parçalarından oluşan birikimler şeklinde daneli malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu birim içerisinde ilerleme sırasında ara ara yapılan SPT'lerinde refü değerleri elde edilmektedir.

Bölgenin genel jeolojisinde ve stratifisinde belirtildiği gibi proje sahasını Üst Kretase-AltEosen yaşlı, ince-orta-kalın tabakalı, gri, siyahımsı gri, yeşilimsi gri, siyah, açık kahve, sarımsı kahve, kırı sarı, kırmızı vb. renklerde kumtaşı, kilitaşı ve silttaşlarından oluşan Karaböğürtlen Formasyonu oluşturmaktadır.

Proje sahasının kuzeyinde deniz tabanı malzemesini değiştirebileceği düşünülen dere yer almaktadır. Kıyı bandında görülen bu yapıyı takiben, datça balıkçı barınağının önünden itibaren yaklaşık 15 metre su derinliğine kadar kum ve az çakıllı kum, geri kalanında ise siltli kum materyalinin dağılımı izlenmektedir.

Yapılan sondajlarda; deniz tabanında en üstte balçık tabakası, altında güncel alüvyon ortamda oluşmuş kil-kum birimi, bu tabakanın altında Pliyokuvaterner'de oluşmuş kalın ve kaba daneli çökellerin biriktiği tabaka yer almaktadır, bu tabaka komşu sarp yamaçlardan aktarılmış irili ufaklı kireçtaşı, çört ve serpantin parçalarından oluşan birikimler şeklinde daneli malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu birim içerisinde ilerleme sırasında ara ara yapılan SPT'lerinde refü değerleri elde edilmektedir.

Bu granüler zemin tabakasından sonra ya doğrudan temel kaya ortamı ile karşılaşmakta yada, çok kalın olmayan rezüdiel kil tabakasından sonra yine temel kaya ortamı ile karşılaşmaktadır.

1-2. İnceleme Alanının Hidrolojisi ve Hidrojeolojisi ;

Proje alanını oluşturan yat limanı yakını ve bulunduğu mikro alt havza içerisinde herhangi bir sürekli akışa sahip yüzey suyu akışı bulunmamaktadır. Proje alanının bulunduğu hidrolojik mikro alt havza sınırı oldukça küçük bir drenaj alanına sahip olduğundan, bölgede yağışlarla beslenerek sürekli bir akış sağlayacak hidrolojik yapı oluşturacak nitelikte değildir.

Proje alanının sahip olduğu mikro alt havza alanı yaklaşık 12.1 km²'dir. Yat limanı hidrolojik mikro havza sınırı Datça yerleşiminden ayrılmaktadır. Yağışlı dönemde akış gösteren kuru derelerden Kuru Deresi proje alanının batısında yaklaşık 400 m kotuna sahip tepelik

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

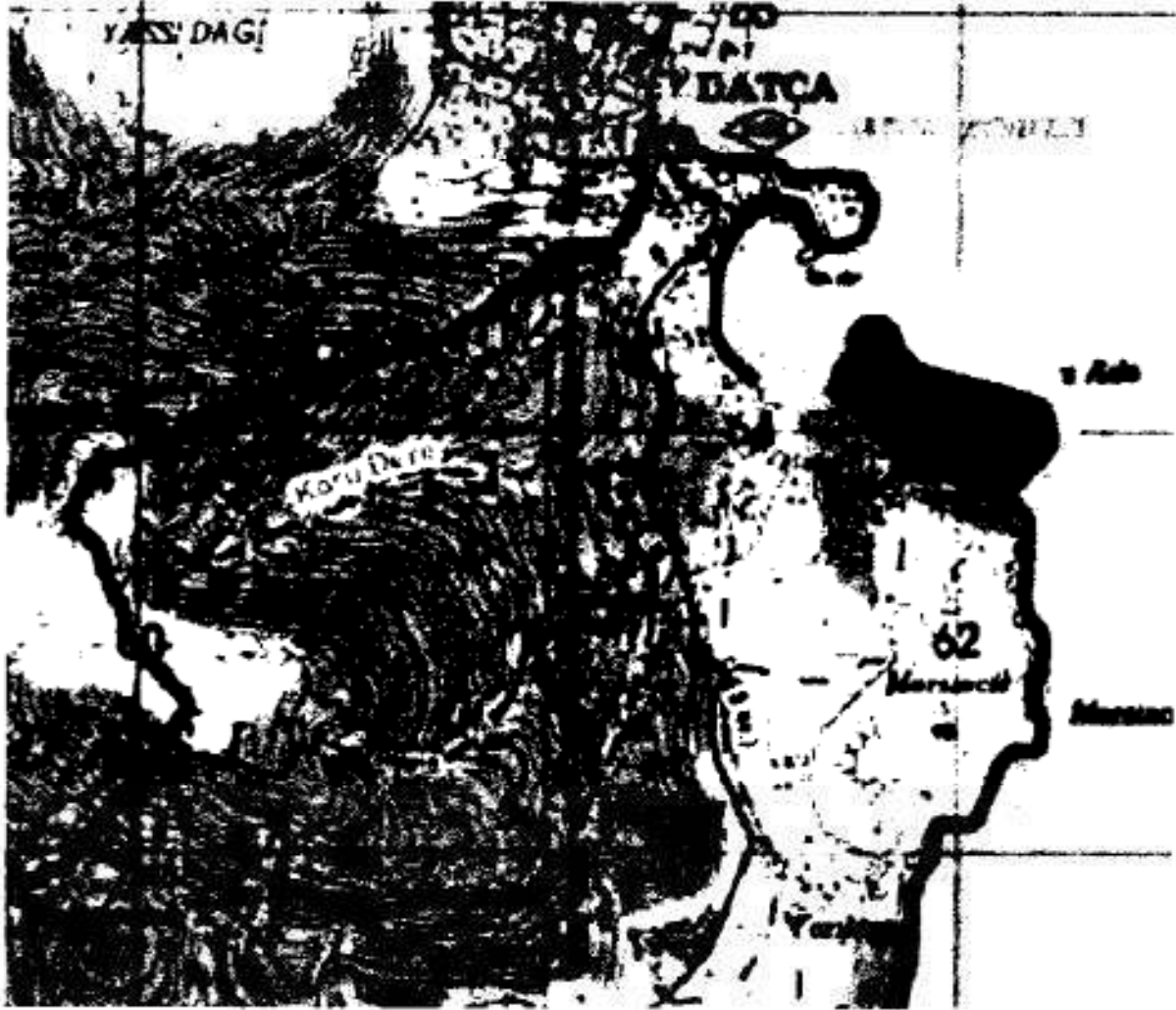
A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 35 / 141

alanlardan beslenim göstererek akış göstermektedir. Buna benzer diğer kuru dereler proje alanının yaklaşık 2 km güneybatısında Kargı Koyuna sularını boşaltan Kemeçedere, Gök Dere ve Armutlusu kuru dereleridir. Bu derelerin genel akış yönü batı-doğu doğrultulu olup, tüm sularını denize boşaltmaktadır.

Resim 3 -Proje Alanı Mikro Havzası ve Akarsu Haritası

Proje alanı ve yakınında herhangi bir yüzey suyu depolaması bulunmamaktadır. Datça bir yarımada özelliğinde olduğundan, yeterli beslenime sahip bir drenaj alanı bulunmadığından bölgede baraj ve gölet yapılarının suyu depolayacağı herhangi bir vadi yapısı ya da beslenim alanı bulunmamaktadır.

Proje alanının 270 m batısında Ilıca kaynağı bulunmaktadır. Bu kaynak karstik kireçtaşlarından boşalmakta olup 60 l/s debiye sahiptir. Çevresine bir set yapılarak küçük bir

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 36 / 141

göl haline getirilmiş olup, gölün yakın bölümünde yoğun olmak üzere geniş bir alandan boşalım vardır.

Beslenme alanında Alazeytin Dağı ve Karadağ bölgesi olup bu alanda karstik Kayaköy dolomiti (TRJK) ve kırıklı çatlaklı Göçgediği formasyonu (Kg) ve geçirimsiz Karaböğürtlen formasyonu (Kka) bulunmaktadır.

Kaynak, doğu batı doğrultulu Karadağ fayının doğu bölümünden kuzey-güney doğrultulu fay hattından çıkmaktadır. Kaynakta; EC: 17400 S/cm, pH: 7,4 ve sıcaklığı: 20-32°C'dir. Sıcaksu göl kenarı ve tabanından kaynadığı için gölsuyu boşaltılmadan sağlıklı ölçüm yapılamamaktadır. Kaynağın suyu deniz suyu karışımı nedeniyle (% 26,3) tuzludur.

Denizle karanın birleştiği yerde dağın eteklerinden doğan bir su kaynağıyla beslenen küçük göl, içerdiği mineraller nedeniyle son yıllarda rağbet görmektedir. Göl, Datça'da halk arasında "Sodali Göl" ya da "Bizans Havuzu" olarak bilinmektedir. Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü ile Datça Belediyesi'nin iş birliğinde 2007 yılında yapılan inceleme sonucu ortaya çıkan jeotermal enerji aramaları jeolojik ve jeofizik etüt raporuna göre; gölün sularında başta sodyum (%74) olmak üzere, potasyum (%1,23), kalsiyum (%10), magnezyum (%14) gibi katyonlar ile sülfat (%87.52), klor (%9,57) ile anyonlar bulunmaktadır. Ilica ile Datça limanı arasındaki Taşlık Plajı'nda liman tarafındaki kayalardan çıkan kaynak suyu, denize karışmaktadır.

Proje alanı yakınında Karaböğürtlen formasyonu kireçtaşı üyesi (Kkak) ve Karaköy Dolomiti kırıklı çatlaklı akifer özelliği göstermektedir. Bu formasyonların dışında oluşum göstermiş olan kırıntılı kiltası, çört, marn içermesi ve mikritik yapıda olması nedeni ile akifer özellikleri zayıftır. Yıldırım formasyonu karasal ve denizel ortamda oluşmuş iki üyesi de kiltası seviyeleri içermektedir. Ayrıca aynı şekilde, Karaböğürtlen formasyonunda da kiltası seviyeleri izlenmektedir. Bu nedenle bu formasyonlar orta geçirimli – akıtarı birim olarak değerlendirilmiştir.

Bölgede akifer özelliği gösterebilecek en önemli birimler Karaböğürtlen formasyonu kireçtaşı üyesi ile Karaköy Dolomitidir. Ayrıca bölgede yüzeylenen kumlu-çakıllı seviyelere ait güncel alüvyon oluşumları da bölgedeki önemli akiferlerdendir. Alüvyonun kalınlığına bağlı olarak akifer verimi artmaktadır. Alüvyon içinde açılmış kuyuların dinamik su seviyeleri 25 metre civarında olduğu görülmektedir. Proje alanı yakınında alüvyon içinde belgeli kuyular bulunmaktadır.

2-Dava Konusu Projenin Jeolojik ve Hidrojeolojik Olarak CED Yönünden Değerlendirmesi;

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BÖLCE A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 37 / 141

ÇED Dosyasının tetkiki sonucunda bölgenin Jeolojik ve Hidrojeolojik yapısı, literatürde bulunan bilgiler ile dava dosyasında bulunan T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ' ne ait **Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii' n de bulunan DATÇA YAT LİMANI PROJESİ NİHAİ ÇED RAPORU Tanıtım Dosyası'** nda bulunan bilgiler ile uyumlu olduğu kanaati oluşmuştur.

Proje alanında aktif halde akarsu yatağı, yer altı suyu kaynağı vd. gözlenmemiştir, alanın güneyinde kuru dere yapıları tespit edilmiştir. Proje alanının bulunduğu hidrolojik mikro alt havza sınırın düşük drenaj alanına sahiptir. (Resim 1)

Bölgenin temel yapısını oluşturan bol çatlaklı, karstik yapılı kireç taşları ve kalker yapılı birimler çok geçirimli olduğu için yüzeysel akış rejimleri gelişmemiş, yağışlı mevsimlerde yağmursuları yer altına sızarak yer altı su rezervlerini oluşturarak proje alanından denize boşaldığı düşünülmektedir.

Proje Tanıtım Dosyasında;

-Proje kapsamında yat limanı ve otelde konaklayanların kullanma suyu ile yat limanı ve otelde konaklayanların kullanma suyu ihtiyacı ise şehir şebekesinden karşılanacağı,

-Projenin uygulanması ile birlik de inşaat aşamasında 99,24 m3/gün , işletme aşamasında 214,5 m3/gün su kullanılacağı, su ihtiyacının karşılanması için herhangi bir yeraltı suyu ve yüzeysel su kullanımının gerçekleştirilmeyeceği ifade edilmektedir.

-Proje kapsamında personelin ihtiyacı olan kullanma suyu; 17.02.2005 tarih ve 25730 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik" (Değişik: RG-31.7.2009-27305, RG-7.3.2013-28580, RG-1.4.2014-28969, RG-20.10.2016-29863) hükümlerine uygun şekilde özel firmalardan satın alınan damacaneler ve pet şişelerde temin edileceği,

-Kullanma suyu ve toz kontrolü amacıyla kullanılacak su ise şehir şebekesinden karşılanacağı,

-Proje kapsamında içme suyu ile yat limanı ve otelde konaklayanların kullanma içme suyunun 17.02.2005 tarih ve 25730 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik" (Değişik: RG-31.7.2009-27305, RG-7.3.2013-28580, RG- 11.4.2014-28969, RG-20.10.2016-29863) hükümlerine uygun şekilde özel firmalardan satın alınan damacaneler ve pet şişelerde temin edileceği,

-Projenin inşaat ve işletme aşamalarında faaliyet sahası ve yakın çevresinde bulunan içme ve kullanma suyu kaynaklarının kirletilmemesi için gerekli tüm önlemler faaliyet sahibi firma tarafından alınacak olup, çalışmalar esnasında çevre kirliliğine sebep verilmeyecek şekilde gerekli düzenlemeler yapılmasının planlandığı,

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA A.Y.KOÇKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. DİŞ

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 38 / 141

- Olası aşırı yağışlarda oluşabilecek çevre yüzey ve taşkın sularına karşı tüm tedbirlerin faaliyet sahibi tarafından alınacağı,
- Yapıların su basman kotunun doğal zemin kotundan yeteri yükseklikte uygulanacağı, faaliyet sahibi ve taşınmaz üzerindeki yapılaşmadan dolayı 3. Kişilerin görebileceği zarar ziyan hususunda DSİ'den zarar ziyan talep edilmeyeceği, taşkın zararlarından DSİ sorumlu tutulmayacağı,
- Proje sahası ve mücavirindeki akar ve kuru dereler üzerinde yol geçişi sağlanması durumunda Karayolu Yolboyu Mühendislik Yapıları İçin Afet Yönetmeliği esasları doğrultusunda gerekli projelendirme yapılacak, DSİ 21. Bölge Müdürlüğü'nden hidrolik olarak uygunluk görüşü alındıktan sonra feni usul ve esaslar doğrultusunda inşa edileceği, Derelerle alakalı yapılacak her türlü çalışmaların DSİ 21. Bölge Müdürlüğü'nün izni dahilinde yapılacağı
- Mevcut dere yataklarına pasa malzeme, katı veya sıvı atık dökülmeyeceği, kesitlerin daraltılmayacağı, dere yataklarının mevcut ve kadastrofal genişliği aynen korunacağı, derelerin her iki sahilinde şev üstlerinden itibaren 20 metrelik şeritvari sahada hiçbir şekilde kazı ve dolgu yapılmayacağı, dere yataklarına ve kenarlarına üretim faaliyetlerinden kaynaklı atık, üretim fitesi vb. malzeme ve erozyanla oluşacak rüsubat dere yataklarına intikal etmemesi için saha içerisinde gerekli önlemlerin alınacağı,
- Proje alanı içerisinde ve çevresinde yer alan dereler için 09 Eylül 2006 tarih ve 26284 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2006/27 sayılı "Dere Yatakları ve Taşkınlar" konulu Başbakanlık Genelgesi'nde belirtilen hükümlere ve 03.05.2019 tarih ve 30763 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Taşkın ve Rüsubat Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uyulacağı,
- Proje kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğü Etüt, Planlama ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı'ndan 05.07.2021 tarih ve 1361321 sayılı görüş alınmış olduğu, ilgili görüş kapsamında yapılacak olan iş ve işlemlerin aşağıda sunulduğu,
- Faaliyet esnasında oluşan kullanılan veya kullanılmayan her türlü malzeme ve pasaların uygun bir yerde depolanacağı, şiddetli yağışlarla beraber harekete geçerek mansapta bulunun dere yataklarına intikallerinin engelleneceği,
- İşletme süresince Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik Hükümlerine uyulacağı,
- Proje süresince 23.12.1960 tarih ve 10688 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 167 Sayılı "Yeraltı Suları Hakkında Kanun" ve 07.04.2012 tarih ve 10688 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozunmaya Karşı Korunmasına Dair Yönetmelik" Hükümlerine uyulacağı,

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. DİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 39 / 141

Proje kapsamında hazırlanmış olan Jeolojik-Geoteknik Etüt Raporları kapsamında belirtilen tüm esaslara uyulacağı, ifade edilmektedir.

Sonuç olarak ; Yapılan değerlendirmeler neticesinde projenin işletilmesi ile birlikte tatlı su tüketiminin proje dosyasında ifade edilen miktardan daha fazla olacağı kanaati oluşmuştur. Proje alanının bulunduğu hidrolojik mikro alt havza sınırın düşük drenaj alanına sahiptir. Bu nedenle yer altı su rezervleri kısıtlı şartlarda beslenmektedir. Proje alanında aktif dere yatağının bulunmamaktadır. Projenin işletilmesi aşamasında yer altı suyunun kullanılması durumunda bölgenin doğal hidrojeolojik yapısı bozulacaktır. Bu durumda sahil boyunca yeraltında tatlı su ve tuzlu su dengesinin bozulacağı, deniz suyunun yeraltında kara yönünde girişiminin gerçekleşeceği, zaman içerisinde bölgede mevcut bitkisel hayatın ve canlı varlığın olumsuz etkileneceği düşünülmektedir. Bu konuda proje sorumlusunun " proje faaliyeti esnasında yer altı suyunun kullanılmayacağını " taahhüt ettiğinin ifadesi bulunmaktadır. **YER ALTI SUYUNUN KULLANILMAMASI ŞARTI İLE Proje Tanıtım Dosyasının Jeolojik ve Hidrojeolojik açıdan uygun bulunduğu kanaati oluşmuştur.**

4.4. DAVAYA KONU PROJENİN BİYOLOJİ (FLORA-FAUNA) DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ DAVA KONUSU

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENT KARABELA tarafından, Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan davanın karara bağlanabilmesi için; Mahkememizin 28/03/2024 tarihli ara kararıyla uyuşmazlık konusu yerde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verilmiş bulunmaktadır.

Bu nedenle Bilirkişilerden; *Tarafların iddia ve savunmaları da dikkate alınarak; "Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararına konu faaliyetin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı (nihai ÇED raporunda yer verilen taahhütlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi yapılmak suretiyle), yapılması planlanan yat limanının insan sağlığına, tarım alanlarına, deniz canlılarına ve bitki örtüsüne zararının olup olmayacağı, proje*

Muğla 6. İcra ve İdarî D. 1. S. 13
M.BOLGA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 40 / 141

alanının yakınlarında zeytinlik sahaları varsa mesafesinin ne olduğu, zeytinlik sahalara 3 kilometreden yakın ise zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerden olup olmadığı, proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedariki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı, projenin yapılacağı alanın aldığı rüzgarın ve dış etkenlerin projeyi mümkün kılıp kılmayacağı ve alanın muhtemel hava şartlarının projeye uygun olup olmadığı, projenin yakınında yer alan sit alanlarına ve arkeolojik / tarihi değer taşıyan kalıntılara olumsuz etkisinin olup olmayacağı, yat limanının yapılmasındaki kamu yararı ile yapılmamasındaki kamu yararı karşılaştırıldığında hangisinde kamu yararının daha fazla olduğu" hususlarının tespiti istenmiştir

Dava Konusu Yat Limanı Projesinin Flora Ve Fauna Üzerine Etkileri¹

Kıyı Florası

2024/219 dosya numaralı dava, Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları yat bağlama iskelesi amaçlı olarak yapılan alanın bitki örtüsü durumunun, tarım alanlarının, bitki örtüsü ve türlerinin, deniz altı ve üstü çeşitliliği ile kirlenme durumunun, fiziksel ve biyolojik çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribine, bozulmasına ve yok olmasına neden olup olmayacağı, çevreye olabilecek olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da zararın çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı konuları irdelendiğinde öncelikle kıyı turizmde karşılaşılan; çevresel, biyoçeşitlilik, su kaynakları üzerindeki baskılar, arazi kaybı, hava kirlenmesi, gürültü, enerji kullanımı, su kirliliği, estetik kirlenme ve kıyı erozyonu gibi genel sorunlarla karşılaşılmaması kaçınılmazdır. İkinci önemli konu ise; mevcut durumun yapabileceği kadar flora ve fauna üzerine etkilerinin ortaya çıkmış olmasıdır. ÇED raporunda Proje kapsamında Kasım 2021 tarihinde hazırlanmış olan Datça Yat Limanı Ekosistem Değerlendirme Raporu, rapor ekinde sunulmuştur (Bkz. Ek-25). PROJE ALANI Jeolojik-Jeoteknik Etüt Çalışma Alanı T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI DATÇA YAT LIMANI PROJESİ ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ÇED RAPORU 168 2.15.1.) Projenin Karasal Bölümüyle İlgili Genel Biyolojik Çeşitlilik Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Datça Yat Limanı projesi karasal omurgalı fauna değerlendirme çalışmalarını gerçekleştirmek üzere proje uygulama alanı ve yakın çevresinde arazi çalışmaları yapılmıştır. Arazi çalışmaları

¹ Bu konuya ilişkin yararlanılan kaynaklar raporun son bölümüne eklenmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 41 / 141

mevcut literatür ile birlikte değerlendirilmiş olup, çalışma alanının karasal Omurgalı faunası belirlenmiştir.

Planlanan faaliyetin; proje uygulama alanı ve yakın çevresinde varlığı belirlenen Omurgalı türleri ve ekolojik paydaşlarının habitatlarına olası etkileri belirlenmeye çalışılarak bu etkilerin minimizasyonu için alınması gereken önlemler belirlenmeye çalışılmıştır. FAUNA Mevcut Durum (Ekosistem özellikleri) Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Proje uygulama alanı Batı Akdeniz bölgesinde Akdeniz'in Ege ile buluştuğu noktada Datça Yarımadası üzerinde yer almaktadır. Alan yerleşimi içerisinde kalmış antropojenik alanlardan oluşmaktadır. Akdeniz ikliminin hâkim olduğu ekosistem özelliklerine sahip bölgede 2 tip vejetasyondan oluşan habitatlar mevcuttur. Bunlar Frigana ve kumul vejetasyonun oluşturduğu habitatlardır. Antropojenik baskı altında olan bu bölgede omurgalı türlerinin bazıları daim kullanıcı bazıları mevsimsel kullanıcıdır.

Proje uygulama alanı Orta Batı Akdeniz bölgesinde yarımada konumunda 0 metre ile 100 metre yükseklik aralığında frigana ağırlıklı alanlardan oluşmaktadır. Literatür çalışmalarında Çevre Koruma Bölgesi'nde Bern ve Barselona sözleşmelerine göre Akdeniz'de koruma altına alınan türlerden 40'ı (10 sistematik gruba ait) tespit edilmiştir Bölgede en fazla türle temsil edilen grup Mollusca (7 tür) olup, %17,5'lik baskınlık değerine sahiptir. Bu grubu %15 baskınlık değerleriyle, Porifera (6 tür) ve Crustacea (6 tür) izlemektedir. İstasyonlarda Magnoliphyta'ya ait 3 tür (Posidonia oceanica, Zostera marina ve Cymodocea nodosa) ve Thalophyta'ya ait 2 tür (Cystoseira spinosa, Lithophyllum byssoides) tespit edilmiştir. Araştırma bölgesinde Pisces'e ait 5 tür (Epinephelus marginatus, Gymnura altavela, Pagrus pagrus, Hippocampus hippocampus ve Sciaena umbra), Reptilia'ya ait 2 tür (Caretta caretta ve Trionyx triunguis) ve Mammalia'ya ait 2 tür (Monachus monachus ve Tursiops truncatus) saptandığı bilimsel çalışmalara dayandırılarak belirtilmiştir. Projenin gerçekleştirilmesi halinde; projenin kendisinden ziyade yat kapasitesinin artışında bağlı olarak mevcut floranın zarar görmesi muhtemeldir.

Fotoğraf 1,2: Tahrip edilmiş kıyı florası

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

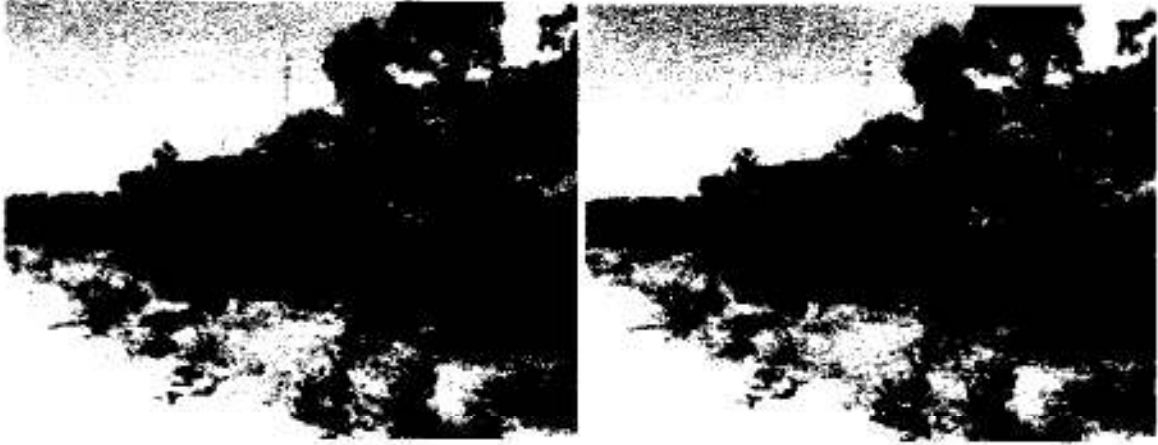
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 42 / 141

Fotoğraf 3,4,5,6: Proje alanından görüntüler

"Bitki örtüsü durumunun, tarım alanlarının, bitki örtüsü ve türlerinin, deniz altı ve üstü çeşitliliği ile kirlenme durumunun, fiziksel ve biyolojik çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribine, bozulmasına ve yok olmasına neden olabileceği, çevreye olabilecek olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da zararın çevreye zarar vermeyecek hale getirilmesi olası görünmemektedir.

Kıyı Faunası

Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Alan içerisinde gözlenmemekle birlikte yakın kesimlerde yer alan daim ve geçici dereler ve durgun su alanları omurgalıların varlığı açısından oldukça önemlidir. Çünkü omurgalılar su ihtiyaçlarını bu kaynaklardan sağlamaktadırlar. Proje uygulama alanı ve

Muğla 4. İdare Mah. E:2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 43 / 141

çevresinde yapılan arazi gözlemleri ve literatür değerlendirmeleri sonucunda alan ve çevresinde 4 İkiyaşamlı, 23 Sürüngen, 37 Kuş ve 21 memeli türü olmak üzere toplam 85 omurgalı türünün yaşadığı belirlenmiştir.

Alanda belirlenen omurgalı türleri ve IUCN, BERN, CITES ve MAK koruma kategorileri tablolarında verilmiştir. İkiyaşamlılar (Amphibia) Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Proje uygulama alanı ve ekolojik etki sınırları içerisinde belirlenen 4 tür iki yaşamlı biyolojik ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, akıntılı ve durgun küçük su kenarları, içleri ve yaprak döken vejetasyonun oluşturduğu ormanlık ve makilik alanlarda rutubetli ortamlarda, kaya yarıkları ve taş altlarında yaşamaktadırlar. Özellikle ergin dönemlerinde karasal olanlar gündüzleri dingin halde saklanmakta olup akşamları havanın karanmasıyla birlikte beslenme ve çiftleşme amacıyla geceleri aktifler. Yapılan alan ve literatür çalışmalarında Proje uygulama alanı ve ekolojik etki sınırları içerisinde Amphibia türlerinin yaşayabileceği çok fazla habitatın bulunmadığı belirlenmiştir.

Proje sahası içinde gözlenmemekle birlikte yakın kesimlerdeki Tatlısu ortamlarında belirlenmiş olan Amfibilerin hepsi de kuyruksuz kurbağalar takımına girmektedir. İkiyaşamlı türlerinin koruma statüleri ile ilgili olarak yapılan değerlendirmeye göre IUCN Avrupa Kırmızı Listesi (ERL) tarafından hazırlanmış ve güncellenmiş listeye göre yapılan değerlendirmede ise alanda yer alan 3 Amfibi türü "LC" (en düşük seviyede kaygı verici) kategorisinde yer aldıkları 1 amfibi türü ise DD kategorisinde yer almaktadır. BERN sözleşmesine göre 4 amfibi türünün 3'ü Ek-II'de, yani "Mutlak Koruma Altındaki Türler Listesi"nde, yer aldıkları belirlenmiştir.

Datça kıyıları ve çevresindeki Koruma Bölgesi'nde 0-55 m derinlikler arasında gerçekleştirilen 581 scuba ve 335 serbest dalış ile elde edilen biyolojik çeşitlilik araştırmaları yapılan gözlemler ve incelemeler sonucunda 24 taksonomik gruba ait toplam 1545 tür tespit edilmiştir. Bu türlerden 44'ü ülkemiz sahillerinden ilk kez kaydedilmiştir. Bu türlerden Vanderhorstia mertensi Akdeniz için yeni bir egzotik balık türüdür (Bilecenoğlu ve diğ., 2008). Araştırma bölgesinde türlerin derinliğe göre dağılımları incelendiğinde en az tür supralittoral (11 tür) zonda, en fazla tür (1225 tür) ise 5 ile 55 metre derinlikler arasında saptanmıştır. Tespit edilen taksonomik gruplardan Polychaeta en fazla tür sayısına (347 tür) sahip olup, bu grubu sırasıyla Mollusca (288 tür) ve Crustacea (264 tür) izlemektedir. Fethiye-Göcek ÖÇKB'de Bern ve Barselona sözleşmeleri ile IUCN listesine göre Akdeniz'de koruma altına alınan türlerden 40'ı tespit edilmiştir. Bölgede en fazla türle temsil edilen grup Mollusca (7 tür) olup, bu grubu Porifera (6 tür) ve Crustacea (6 tür) izlemektedir. İstasyonlarda sürüngenlere (Caretta caretta ve Trionyx triunguis) ve memelilere (Monachus monachus ve Tursiops truncatus) ait 2'şer tür saptanmıştır. Tespit edilen türlerden Microcosmos exasperatus ve Vanderhorstia mertensi ülkemiz sahillerinden ilk kez kaydedilmektedir. Araştırma bölgesinde

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERDEZ

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 44 / 141

bazı istasyonlarda yüksek örtücülük değerlerine sahip alg fasiyesleri ve deniz çayırları tespit edilmiştir. Bölgede alglerden özellikle *Cystoseira spinosa* kıyıda 35-40 m derinliklere kadar olan bölgede kayalar üzerinde yoğun yerleşim göstermektedir.

ÇED raporunda; Sürüngenler (Reptilia) Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Proje uygulama alanı ve ekolojik etki sınırları içerisindeki alanlarda yapılan arazi çalışmaları ve yerel halkla yapılan görüşmeler literatür verileri ile birlikte değerlendirilerek alanda var olan sürüngen türleri belirlenmiştir. Proje uygulama alanı ve yakın çevresinin dahil olduğu Batı Anadolu bölgesinde yer aldığı ekosistem içerisinde insan faaliyetinin olduğu bir alan olup bu alanda Sürüngenler ekolojik gereksinimlerini karşılayabilecekleri tepeler, tarla kenarları ve dere kenarlarında varlıklarını sürdürebilirler. Alanda yapılan gözlemler ve görüşmeler sonucunda proje alanı ve ekolojik etki alanlarında 23 sürüngen türünün yaşadığı tespit edilmiştir. Bunlardan 2 tanesi kaplumbağa, 3 tanesi keler, 7 tanesi kertenkele diğer 11 tanesi yılanlardır. IUCN tarafından hazırlanmış olan Avrupa kırmızı Listesi (ERL)'nin baz alınarak yapılan değerlendirmeye göre proje alanı ve ekolojik etki alanlarında kaydedilmiş olan 23 Sürüngen türlerinden 22 tanesi "LC" (=Least Concern), yani "En Düşük Derecede Tehdit Altında" kategorisinde ve 1 tanesi VU (Hassas) kategorisinde yer almaktadır. Proje alanı ve ekolojik etki alanlarında Bern Sözleşmesi ek listelerine göre alandaki sürüngen türlerinden 12'si Ek-II'ye, diğer 10 türün ise Ek-III'e olduğu belirlenmiştir. Avrupa Habitat direktifine göre yapılan değerlendirmede 1 sürüngen türü EK-II de, 15 sürüngen türü de EK-IV te yer almaktadır. CİTES'e göre yapılan değerlendirmede 3 sürüngen türünün EK-II de yer aldığı belirlenmiştir. ÇED raporunda proje alanı ve ekolojik etki alanlarında varlığı belirlenen Sürüngen türleri arasında herhangi bir endemik tür şeklinde belirtilmiştir.

Çeşitli nedenlerle boşaltılan atıklarının, bentoslar üzerinde yarattığı olumsuz çevreyle ilgili etkiler çeşitli çalışmalarla ifade edilmiştir (Warwick ve Clarke, 1991; Olsgard ve Gray, 1995). En fazla etkilenen bölgelerde fauna çeşitliliği düşüklüğü ve fırsatçı türlerin hakimiyeti söz konusudur. Platformlardan uzaklaştıkça faunal çeşitliliğin, el değmemiş ortamdaki alana benzerliği artmaktadır. Faunal bileşimdeki bu değişiklikler bazı bölgelerde platformdan 6 km kadar uzakta bile tespit edilebilmektedir (Olsgard ve Gray, 1995; Grant ve Briggs, 2002). Açık deniz yapılarının çevresel etki değerlendirmesi, yumuşak tabandaki makrofauna topluluklarına dayanmaktadır. Genelde, platformlara daha yakın olan bentik topluluklarında canlı çeşitliliği azalmakta ve canlı türlerinin miktarları değişebilmektedir. Oysaki canlı topluluklarında, platformlardan uzaklaştıkça hala tespit edilebilir bir seviyede; ancak hiç etkilenmemiş alanlara kıyasla daha farklı bir canlı çeşitliliği ve miktarı tespit edilebilmektedir (Grant ve Brisa, 2002). Projenin gerçekleştirilmesi halinde; projenin kendisinden ziyade yat kapasitesinin artışında

Muğla 4. İdare Mah. E.3/24/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 45 / 141

bağlı olarak deniz trafiği ve yoğunluğu ile oldukça fazla sayıdaki yatın özellikle yaz aylarında hareketlenmesi sonucunda yat proje alanı ve hemen açığındaki denizel ve kıyı ortamdaki mevcut faunanın zarar görmesi muhtemeldir.

Projenin kara ve deniz alanında iki ayrı ortamda yapılacağı görülmektedir. Deniz bölümündeki etkiler ile ilgili değerlendirmeler HİDROBİYOLOJİ ve SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSLİĞİ TARAFINDAN YAPILSADA raporumuzun bu bölümündede foklar ve deniz kaplumbağaları gibi fauna elemanları açısından genel değerlendirmeler yapılmıştır.

ÇED RAPORLARI SADECE PROJENİN PROJE ALANI İÇİNDEKİ ETKİLERİNİ DEĞERLENDİRMEZ, PROJE ALANININ YAKIN ÇEVRESİ İLE BİR BÜTÜN OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ ESASTIR. BU NEDENLE PROJENİN ETKİSİNİN PROJE ALANINDAKİ DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ İLE DOĞAL FAUNA (YABAN HAYVANLARI) YAPISINA OLAN ETKİLERİ, DOĞAL HABİTAT KAYBININ NE OLACAĞI, BU OLUMSUZ ETKİLERİN GERİ DÖNÜŞÜMLÜMÜ YOKSA KALICIMI OLACAĞININ BELİRLENMESİ ÇOK ÖNEMLİDİR. TÜM BU KONULARIN ÇED RAPORU İÇİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ ALANDA İNCELEME VE GÖZLEME DAYALI UYGUN DÖNEMLERDEKİ ARAZİ ÇALIŞMALARINI İLE BELİRLENEBİLİR. BU NEDENLE DAVAYA KONU ÇED PROJESİ KAPSAMINDA BU ÇALIŞMALARIN YAPILIP YAPILMADIĞI İNCELENMİŞTİR.

ÇED raporu incelendiğinde yapılması planlanan proje ile ilgili olarak oldukça detaylı olarak hazırlandığı görülen proje alanına ilişkin ÇED dosyası içinde;

Kara ve Deniz Ortamındaki Flora ve Fauna (Kıyı) ve Deniz Ekosistemleri konusunda flora uzmanı ve fauna uzmanı tarafından saha çalışması yapılması) değerlendirildiği görülmektedir.

ÇED dosyası projenin kara bölümünde biyoloji-flora (doğal bitki örtüsü) disiplini ve deniz bölümündeki denizel flora-fauna yapıları açısından yapılan çalışma değerlendirmeler incelenmiştir. ÇED dosyası içeriğinde KARASAL ALANNA İLİŞKİN OLARAK;

Projeye ait ÇED Raporu'nun flora listesi hazırlanırken; bölgede yapılan arazi çalışmalarından ve literatür bilgilerinden faydalandığı, proje alanı ve geniş çevresindeki alanın florasının "Flora of Turkey And The East Aegean Islands" adlı kaynaktan yararlanılarak oluşturulduğu ve proje kapsamında farklı dönemlerde yapıldığı görülen arazi çalışmalarından ve alana yakın, alan ile aynı ekolojik özellikleri gösteren alanlardaki yapılan floristik çalışmalardan da faydalanılarak floristik listenin oluşturulduğu görülmektedir.

Proje alanında çiçekli bitki türleri ÇED dosyasında tablo halinde verilmiştir. Bu tabloda öncelikle bitkilerin familyası, cinsi ve türü, ikinci sütunda bitkinin Türkçe adı (bitkilerin Türkçe adları için Turhan Baytop tarafından hazırlanmış "Türkçe Bitki adları" adlı kaynağından faydalanılmıştır), üçüncü sütunda endemizm ve nadirlik durumu, dördüncü sütunda bitki

Muht. 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.KER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 46 / 141

türlerinin tehlike kategorileri (Tehlike kategorileri IUCN tarafından belirlenmiş kriterler ile Ekim ve arkadaşları (2000) tarafından hazırlanmış, Türkiye Tabiatını Koruma Derneği tarafından yayınlanan "Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı" adlı kaynaktan faydalanılmıştır.) belirtilmiştir. Ayrıca her bir flora türü için TÜBİVES (Türkiye Bitkileri Veri Servisi) taraması ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Proje alanı Ege Bölgesinde, Akdeniz Fitocoğrafik Bölgesi içerisinde yer almaktadır. Akdeniz Fitocoğrafik Bölgesi birçok ortak özelliğe sahiptir. Akdeniz Fitocoğrafik Bölgesinde farklı yaşama koşullarında nemli veya kurak oluşuna göre bitkilerin tür ve sayıları da farklılık gösterir. Ülkemizde Akdeniz bölgesinde vejetasyon, deniz seviyesinden itibaren dağların yüksek kısımlarına doğru farklı vejetasyon katlarından meydana gelir. Bu katlar aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1-Sıcak Akdeniz vejetasyon katı: Bu kat 0 ila 500 metreler arasında gelişir ve ülkemizde genellikle *Cerantia siliqua* (keçi boynuzu), *Olea europaea* (zeytin), *Quercus coccifera* (kermes meşesi), *Pinus brutia* (kızılçam) ve *Pinus pinea* (fıstık çamı) gibi türlerle temsil edilir.

2-Asıl Akdeniz vejetasyon katı: Bu kat genellikle 500 ila 1000 metreler arasında gelişir ve ülkemizde *Pinus brutia*, *P. pinea*, *Quercus ilex*, *Juniperus phoenicea* ve *Quercus infectoria* gibi türlerle karakterize edilir.

3-Üst Akdeniz vejetasyon katı: Bu kat 1000-1500 metreler arasında gelişir ve ülkemizde *Quercus cerris* (saçlı meşe), *Q. frainetto* (macar meşesi), *Ostrya carpinifolia* (kayacık) ve *Carpinus orientalis* gibi türlerle temsil edilir.

4-Akdeniz dağ vejetasyon katı: Bu vejetasyon katı genellikle 1500 ila 2000 metreler arasında gelişir ve ülkemizde *Pinus nigra*, *Cedrus libani*, *Abies cilicica* ve *Populus tremula* gibi türlerle temsil edilir.

5-Akdeniz yüksek dağ vejetasyon katı: Bu vejetasyon katı 2000 metrenin üzerinde gelişir ve ülkemizde *Juniperus foetidissima* ve *J. excelsa* gibi ardıçlarla ve kısmen step vejetasyonu ile temsil edilir.

Bu tanımlamalar incelendiğinde proje alanı ve çevresinin 0-151 metre arasında deniz kıyısından dağlık alanın en yüksek noktasına doğru olan alan içinde olması nedeni ile *Cerantia siliqua* (keçi boynuzu), *Olea europaea* (zeytin), *Quercus coccifera* (kermes meşesi), *Pinus brutia* (kızılçam) ve *Pinus pinea* (fıstık çamı) gibi türlerle temsil edilen sıcak Akdeniz vejetasyon katında yer aldığı görülmektedir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.ÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.ERİMLİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 47 / 141

SONUÇ VE KANAAT:

Bilimsel çalışmalarda;

Yapılan dosya incelemesi ve bilimsel çalışmalar ışığında; dava konusu bölgede doğal ekosistemin kısmen tahrip olabileceği ihtimalini düşündürmektedir. Ancak dava konusu alanla ilgili keşif sırasında verilen bilgilere göre; gerçekleştirilecek proje ile hem kullanılacak olan kıyı şeridinin uzunluğunun, hem de kıyı çizgisinden sonraki kara kullanımının artacağı bildirilmiştir.

Projenin kapsamında yapılacak olan yat limanının gemi ya da tekneleri kontrol etme ve çapa atılması nedeniyle oluşacak zararların giderilmesi açısından olumlu olarak değerlendirilebilir. Ancak dava konusu alanın hali hazırdaki mevcut ve proje sonrası yapılaşma özellikleri Kıyı Kanununda belirtilen ("*Madde 6 – Kıyı, herkesin eşitlik ve serbestlikle yararlanmasına açık olup, buralarda hiçbir yapı yapılamaz; duvar, çit, parmaklık, tel örgü, hendek, kazık ve benzeri engeller oluşturulamaz. Kıyılarda, kıyıyı değiştirecek boyutta kazı yapılamaz; kum, çakıl vesaire alınamaz veya çekilemez. Kıyılara moloz, toprak, curuf, çöp gibi kirlenici etkisi olan atık ve artıklar dökülemez. (Ek fıkra:14/2/2020-7221/21 md.)*

Proje gerçekleştiği takdirde bu uyumsuzluğun daha üst seviyelere çıkması kaçınılmazdır. Ayrıca Anayasa'da belirtilen ilkeler 3621/3830 sayılı Kıyı Kanunu ile düzenlenmiştir. Kıyı, herhangi bir tahsis işlemine gerek olmaksızın doğrudan doğruya doğal yapısından dolayı herkesin serbestçe yararlanmasına sunulmuş sahihsiz kamu malıdır. Hiçbir karşılık ödemeksizin herkesin kıyılardan ortaklaşa yararlanma hakkı vardır. Kıyıların devamı niteliğindeki sahil şeritlerinin kullanımında da kamu yararı gözetilmesi gerekmektedir.

Sonuç Olarak: Statüsü her ne olursa olsun ekolojik açıdan etkin bir korumadan bahsedebilmek, geleceğe dönük olarak gerçekleştirilen planlamalarla olabilmektedir. Proje gerçekleştirilirken ekolojik şartlar da planlamaya katılmış ve bu alanların taşıma kapasiteleri belirlenmiş, ancak bölge'de eşsiz doğal kaynak değerleri, nesli tehlike altında olan türler ve endemik türler hem tür bazında korunmaya alınması hem de buldukları bölgelerde zonlama sistemi kurulması, tampon bölgeler oluşturularak mutlak surette korunması konusuna yeterince değinilmemiştir. Dava konusu dosyada yat limanı projesinin ekolojik açıdan artıları ve eksileri olduğu; alanın **mevcut durumunun düzeltilmesi açısından, proje şartlarına uyulması koşulu ile olumlu değerlendirilebileceği ancak sonuçta çevre ekolojisini olumsuz etkileyeceği kanaatine ulaşılmıştır.**

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.ÖZALP

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 48 / 141

Kaynaklar:

Warwick R.M., Clarke K.R., 1991. A Comparison of Some Methods for Analyzing Changes in Benthic Community Structure. Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom, 71, 225–244.

Grant A., Briggs A.D. Toxicity of Sediments from Around a North Sea Oil Platform: Are metals or Hydrocarbons Responsible for Ecological Impacts? Marine Environmental Research, 2002; 53, 95–116.

Olsgard F., Gray J. A Comprehensive Analysis of the Effects of Offshore Oil and Gas Exploration and Production on the Benthic Communities of the Norwegian Continental Shelf. Marine Ecology Progress Series, 1995; 122, 277–306.

Olsgard F., Somerfield P.J., Carr M.R. Relationships Between Taxonomic Resolution and Data Transformations in Analyses of a Macrobenthic Community Along an Established Pollution Gradient. Marine Ecology Progress Series, 1997; 149, 173–181.

Bilecenoglu, M., Taskavak, E. & Kunt, K. B. 2002. Range extension of three Lessepsian migrant fish (*Fistularia commersoni*, *Sphyrnaena flavicauda*, *Lagocephalus suezensis*) in the Mediterranean Sea. Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom, 82: 525-526.

4.5.DAVAYA KONU İŞLEMİN METEOROLOJİ MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Dava dilekçesinde belirtilen iddiaları ve bunlara karşı verilen davalı kurumun cevapları göz önüne alınarak, dava dosyası içeriğinde yer alan ve taraflarca ibraz edilen tüm bilgi ve belgeleri incelemiş ve meteorolojik yönden değerlendirme yapılmıştır.

30.01.2024 tarih ve 7508 karar nolu Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı verilen Nihai ÇED Raporunda, Meteorolojik ve İklimsel Özellikler, sayfa 122 - 133 arasında yer almaktadır. Bu rapor ve ekleri incelendiğinde tespit edilen hususlar aşağıya çıkartılmıştır:

Meteorolojik değerlendirme; ÇED Raporlarını onaylayan kuruluşlardan **MGM'nin 21 / 06 / 2019 tarihli 46 nolu ÇED talimatı (*)**

Genel Esaslar Madde-5 'e göre:

"(1) Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporlarında, faaliyetin yeri, türü ve konumuna bağlı olarak öne çıkan meteorolojik parametrelerin belirlenmesi ve bu parametrelerin detaylı irdelenmesi koşulu ile raporda öncelikle yer alması gereken meteorolojik parametreler şunlardır;

a) Bölgenin Genel İklim Koşulları,

b) Basınç Dağılımı (Ortalama, Maksimum ve Minimum Basınç),

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMEZGENLİ

S.EMER

E.BAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 49 / 141

- c) **Sıcaklık Dağılımı** (Ortalama, Maksimum ve Minimum Sıcaklık),
- ç) **Yağış Dağılımları** (Ortalama Toplam Yağış Miktarı, Günlük Maksimum Yağış Miktarı Standart Zamanlarda Ölçülen En Yüksek Yağış Miktarı, Tekerrür Grafikleri.),
- d) **Ortalama Nispi Nem Dağılımı,**
- e) **Sayılı Günler Dağılımı** (Ortalama Kar Yağışı Günler Sayısı, Ortalama Kar Örtülü Günler Sayısı, Ortalama Sisli Günler Sayısı, Ortalama Dolulu Günler Sayısı, Ortalama Kırağılı Günler Sayısı, Ortalama Orajlı Gün Sayıları.),
- f) **Maksimum Kar Kalınlığı,**
- g) **Buharlaşma** (Ortalama Açık Yüzey Buharlaşması, Günlük Maksimum Açık Yüzey Buharlaşması),
- ğ) **Rüzgar Dağılımı,** 1) Yıllık, Mevsimlik, Aylık Rüzgar Yönü, 2) Yönlere Göre Ortalama Rüzgar Hızı, 3) Ortalama Rüzgar Hızı, 4) Maksimum Rüzgar Hızı ve Yönü, 5) Ortalama Kuvvetli Rüzgarlı Günler Sayısı, 6) Ortalama Fırtınalı Günler Sayısı.

(2) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-1 Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projelerin değerlendirilmesinde,

a) Alanın topoğrafik özellikleri, yerleşim yerlerine mesafesi,

(3) Genel Müdürlük gözlem şebekesi dikkate alınarak, faaliyet alanının bulunduğu bölgede meteoroloji gözlem istasyonunun bulunmaması durumunda faaliyet büyüklüğüne göre alanı temsil edebilecek istasyon veya istasyonların verilerinin incelemesi yapılır. Bu verilere dayalı olarak faaliyet alanının meteorolojik koşulları hakkında bir görüş oluşturulur." denilmektedir.

Bu doğrultuda temin edilen ve EK-24 de bulunan meteorolojik verilerin tablo ve grafiklerinin Nihai ÇED Raporunda ilgili kısımda yer aldığı görülmüştür.

Ancak; Raporun "2.12. Meteorolojik Özellikler, Bölge Özelinde Hava Koşulları, Bu Koşulların Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi, Rüzgar Gücü" bölümünde, meteorolojik parametrelerin "Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi" konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamış olduğu görülmüştür. Bu parametrelerin (örneğin rüzgar yönü ve şiddeti) söz konusu projenin yapımı ve işletmesi aşamalarındaki etkilerinin analizinin meteoroloji mühendisliği disiplini tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Meteorolojik Değerlendirme hazırlanırken kullanılan veriler 17292 nolu Muğla Meteoroloji İstasyonuna değil, 17297 nolu Datça Meteoroloji İstasyonuna aittir. EK-24 de görüleceği gibi, veriler 1965-2020 periyodunda Datça Meteoroloji İstasyonu verileri olarak

Muğla 4. İdare Mah. E.024/219
M.BOLCA A.Y.KURKUT

R.ÖZMELDİRENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 50 / 141

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden temin edilen Uzun Yıllar Bültenlerinden alınmıştır. Ancak, hatalı olarak Muğla Meteoroloji İstasyonu olarak ifade edilme nedeni anlaşılamamıştır.

Rüzgar yön ve hızı, NEM ile sıcaklık gibi atmosferik koşullar gürültü hesaplamalarını doğrudan etkileyen faktörlerdir. Gürültü, özellikle rüzgar ve sıcaklık ile taşınabilir ve yayılabilir. Gürültünün iletilmesindeki bir diğer etkin parametre de havadaki nem miktarıdır. Nem, sesin yayılmasını kolaylaştırır. Denizde ve deniz kıyısında oluşacak gürültü, sürtünmesi az deniz yüzeyi ve nemli atmosferi nedeniyle, kara yüzeylerine göre daha geniş bir alana ve mesafeye taşınabilir. Nem değerinin düşük olması halinde, sesin yayılım mesafesi azalır. Nihai Raporda gürültü hesaplarında ortalama bağıl nem miktarı (%60,5) kullanılmıştır (Sayfa 246). Oysa, gürültü hesaplamaları, yukandaki açıklamalar ışığında maksimum bağıl neme göre yapılması gürültünün sönmülmesinin azalarak yayıldığı alan ve mesafenin tespit edilmesini sağlayacaktır. Aksi takdirde, proje alanında gürültünün yayılım ve etkilerinin yanlış değerlendirilmesine neden olacaktır.

Meteorolojik ve İklimsel Özellikler bölümünün "Yağış Dağılımı" başlığında (Sayfa 123) yer alan periyot içinde kaydedilen en yüksek 24 saatlik toplam yağış miktarı (Ekstrem maksimum yağış) 142,2 mm değil 146,2 mm dir.

Havaalanı, liman, yat limanı gibi tesislerin planı ve dizaynını meteorolojik koşullar belirlemektedir. ÇED raporları ile ilgili alınan mahkeme kararlarında belirtildiği ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM)' nün de talimatlarında yer aldığı üzere raporun ve modellemenin önemli girdilerinden biri Meteoroloji olduğundan raporu hazırlayanlar arasında Meteoroloji Mühendisinin olması gerekmektedir.

Yine, MGM'nin 46 nolu ÇED talimatının Madde-5 (8)'e göre;

"(8) Devlet idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacaklar hariç olmak üzere Genel Müdürlüğe sunulan Çevresel Etki Değerlendirme raporlarının Meteorolojik ve İklimsel Özellikler ve Hidroloji bölümlerinin Meteoroloji Mühendisleri tarafından hazırlanması gerekmektedir."

şeklinde olup, ÇED raporlarının Meteorolojik ve İklimsel Özellikler ve Hidroloji ile ilgili bölümlerinin Meteoroloji Mühendislerince hazırlanması istenmektedir.

Bu talimat gereği, dava konusu olan Datça Yat Limanı Projesi ÇED Raporunu Hazırlayan Çalışma Grubu içinde meteoroloji mühendisi bulunmadığı için rapor yeniden hazırlanmalıdır.

Sonuç olarak söz konusu ÇED Raporunda,

- Meteorolojik parametrelerin, "Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi" konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamış olduğu,
- Gürültü hesaplamalarında maksimum bağıl nemin kullanılmadığı,

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.ÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 51 / 141

- Dava konusu olan ÇED Raporunu Hazırlayan Çalışma Grubu içinde meteoroloji mühendisinin bulunmadığı, tespit edilerek, Nihai Raporun bu haliyle meteorolojik açıdan yeterli ve uygun olmadığı görüşü oluşmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 30.01.2024 tarih ile "Datça Yat Limanı Projesi"ne verilen **ÇED OLUMLU kararının Meteoroloji Mühendisliği açısından uygun olmadığı** kanaatine varılmıştır.

(* Bu Talimat, 25/11/2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin 8 inci maddesi ile 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 270 ve 796 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

4.6.DAVAYA KONU PROJENİN SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

Su Ürünleri Disiplini Açısından Değerlendirme.

DATÇA YAT LIMANI Nihai ÇED Raporu (2023) içerisinde Su Ürünleri ve Balıkçılık ile ilgili olarak istenen gereken ve ilgili kapsamda değerlendirilen kısımlar aşağıda belirtilmiştir;

Nihai ÇED Raporu içerisinde ilgili kısımların başlıkları,

2.16. Proje Alanı ve Etki Alanındaki Balıkçılık Faaliyetleri, sayfa 210,

2.16.1.) Proje Alanı ve Etki Alanındaki Su Ürünleri İstihsal Sahaları (1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Su Ürünleri Yönetmeliği kapsamında su ürünleri istihsal sahası açısından İrdelenmeli), sayfa 210,

2.16.2.) Yöredeki Balıkçılık ve Av Potansiyeli, sayfa 211,

2.16.3.) Yöredeki Kooperatif Sayısı, Balıkçı Teknesi ve Balıkçı Sayısı, sayfa 212,

3.10. Projenin Su Ürünleri İstihsal Sahalarına Etkileri ve Alınacak Önlemler, sayfa 262,

3.11. Proje Sahasının Batimetrik ve Oşinografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler Dikkate Alınarak Projenin Tamamlanması Sonucunda Deniz Ortamı Hidrodinamiği ve Su Sirkülasyonu Doğal Akışının Nasıl Etkileneceği, Akıntı Sirkülasyonu – Su Kirliliği İlişkisinin İrdelenmesi, Meydana Gelebilecek Değişikliklerin Denize ve Kıyı Şeridine Etkileri, Ekolojik Etkileri, Deniz Suyu Kirlilik İzleme Programı Oluşturulması, sayfa 263,

ç) Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları, Proje alanı kıyı kenar çizgisinin kara tarafında kalan alanlarda ve deniz içerisinde yer almaktadır. Proje alanı, su ürünleri istihsal sahası olup, herhangi bir yetiştiricilik tesisi bulunmamaktadır. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nda belirtilen hükümlere uyulacaktır.

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BOLCA A.Y.ÖRKÜT

R.ÖZMERİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 52 / 141

d) Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin ilgili maddelerinde tanımlanan alanlar 14.02.2018 tarih ve 30332 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 31.12.2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 16 ncı, 17 nci, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Sayfa 91,

Proje alanı; "28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik'in 9, 10, 11 ve 12 nci maddelerinde tanımlanan alanlar" içinde kalmamaktadır. Sayfa 91,

c) Sulak Alanlar: Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suların durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gel-git hareketinin çekilme devresinde 6 metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler, bulunmamaktadır. "Su Ürünleri Yönetmeliği"nin hükümleri yerine getirilecektir.

ç) Göller, akarsular, yeraltı suyu işletme sahaları Planlanan faaliyetin yer alacağı alan ve yakın çevresinde yeraltı suyu işletme sahası bulunmamaktadır. Sayfa 94,

d) Bilimsel araştırmalar için önem arz eden ve/veya nesli tehlikeye düşmüş veya düşebilir türler ve ülkemiz için endemik olan türlerin yaşama ortamı olan alanlar, biyosfer rezervi, biyotoplar, biyogenetik rezerv alanları, benzersiz özelliklerdeki jeolojik ve jeomorfolojik oluşumların bulunduğu alanlar, sayfa 95,

Posidonia Çayırları ve Akdeniz Foku Yaşam Alanları

Proje kapsamında hazırlanan Ek-25 de sunulmuş olan Ekosistem Değerlendirme Raporuna göre; Ülkemiz suları için en önemli deniz çayırı türü olan ve bir Akdeniz endemiği olarak da bilinen Posidonia oceanica'ya tüm Akdeniz'de rastlanılmaktadır. Türkiye'nin Akdeniz, Ege Denizi kıyı alanlarından 35-40 m derinliğe kadar bulunmakta olup Marmara Denizi'nde ise Çanakkale Boğazı ve Kapıdağ Yarımadası ile Marmara Adası civarında küçük bir alanda yayılış göstermektedir. P. oceanica kökleri ile deniz içindeki erozyona engel olması, dipte yaptığı fotosentez ile oksijen üretmesi, balık ve diğer deniz canlılarının barınmasına ortam oluşturması gibi nedenlerle denizde ekolojik olarak çok önemli bir role sahiptir. Bu açıdan proje alanında bulunan deniz çayırları ile ilgili aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışma alanında Posidonia oceanica'dan oluşan deniz çayırları gözlenmiştir. Projenin inşaat aşamasında gerçekleştirilecek faaliyetler sırasında sadece dolgu çalışmaları dip yapısını olumsuz etkileyecektir. Ancak, proje alanında inşa edilecek olan dolgu alanları açısından yapılan değerlendirmelere göre dolgu yapılacak kıyı kesimlerin dip yapısında Posidonia

Muğla 4. İdare Mah. E.2994/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 53 / 141

oceanica toplulukları bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu yapıların olduğu kesimlerde deniz çayırları açısından habitat kaybı söz konusu olmayacaktır. Ayrıca liman inşaatı sırasında yüzer dalgakıran ve yüzer iskeleler inşa edilecektir. Yüzer dalgakıran zemin çivisi ve özel çapalarla sabitlenecektir, tonoz kullanılması söz konusu değildir. Bu yapılar yüzer nitelikte olacağından; deniz dip kısmına ve dolayısıyla deniz çayırlarına yönelik etkisi yok denecek kadar az olacaktır. Çünkü bu yapıların inşaat tekniği açısından deniz dip kısmına zarar vermeyeceği bilinmektedir. Ayrıca liman içindeki su sirkülasyonunu sağlayacak nitelikte alt kısmının su geçişine izin verecek olması da denizel türlerin yayılış ve dolaşımını açısından sınırlayıcı bir etki yaratmayacaktır. Yüzer dalgakıran için yapılan Dalga İklimi ve Liman İçi Çalkantı Analizi Raporu (Bkz. Ek-14.3) ile Fiziksel Modelleme Çalışması Final Raporundan (Bkz. Ek-14.4) anlaşılacağı üzere liman içinde gerçekleşecek çalkantılar limitler dahilindedir ve tekneler için gerekli konfor sağlanmaktadır. İskelelere yanaşacak tekneler demir atmayacak olup iskelelere halatlarla bağlanarak sabitlenecektir. Bu sayede deniz çayırlarının zarar görmesi engellenmiş olacaktır.

Proje kapsamında yapılacak çalışmaların inşaat döneminde deniz çayırlarının da bulunduğu kesimlerdeki denizel habitat ve biyolojik yaşam açısından bir etkiye neden olmayacaktır. Bu çalışmalar tamamlandığında ise doğal ortam ile uyumlu habitat kendiliğinden ve yeniden kısa sürede oluşabilecektir. Bundan dolayı yapılması planlanan liman çalışmalarından kaynaklı dolgu çalışmalarının deniz çayırları üzerinde olumsuz bir etkisi beklenmemektedir. Gerçekleştirilecek dolgu alanlarında, deniz çayırlarından *Posidonia oceanica* toplulukları bulunmamaktadır. Dolgu alanlarının tamamı kayalık ve kısmen kum alanlardan oluşmaktadır. Ege ve Güneybatı Akdeniz, doğal olarak çok daha fazla türü içerse de proje alanında bulunduğu Datça yarımadası ve yakınları deniz memelileri faunası *Monachus monachus* (Akdeniz Foku) *Stenella coeruleoalba*, *Tursiops truncatus* (Afalina) türlerinden oluştuğu ifade edilebilir. Sayfa 95.

Yapılması planlanan faaliyet için onay alınması durumunda, Akdeniz Foku (*Monachus monachus*) birincil yaşam alanları (üreme mağarası, mağara, mağaracık ve kovuk) açısından herhangi bir olumsuz etkiye neden olmayacağı; yaşam döngüsü ve buna bağlı olarak gösterdiği davranışlar açısından (beslenme) ise özellikle inşaat döneminde etkilenebileceği tahmin edilmiştir. Bu açıdan, inşaat döneminde:

• Yapılacak dolgu çalışmalarını karadan yürütülmelidir; deniz alanındaki faaliyetler geniş bir coğrafi yüzeye yayılmamalıdır.

• Kıyısız alandaki inşaat faaliyetleri olabildiğince kısa sürede gerçekleştirilmelidir • Deniz ekosisteminde meydana gelebilecek zararı azaltmak için perdeleme sistemi kurulmalıdır (Bulanıklık ve olası kazalar için). Dolayısıyla planlanan liman projesinin bu türün mevcudiyet

Muht. 4. İdare Mah. E. 2024/219

M.BOLCA

A.Y. KARKUT

R.ÖZMERİDİVENLİ

S. EKİZER

E. DABALI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş. KOÇAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 54 / 141

ve popülasyonuna yönelik hiçbir olumsuz etkisi beklenmemektedir. Bununla birlikte bölgede yine görülen ancak yoğunlukları düşük düzeyde olan Stenella coeruleoalba, Tursiops truncatus memelileri de bölgeyi sürekli kullanmayı beslenmek için dolaştıklarında gözlemlenmişlerdir. Proje kapsamında yukarıda belirtilen önlemlere uyulacak olup doğru çalışması karadan denize doğru yürütülecektir. Deniz alanındaki faaliyetler geniş bir alana yayılmayacaktır, inşaat faaliyetleri olabildiğince kısa süre içerisinde gerçekleştirilecektir. Deniz ekosisteminde meydana gelebilecek zararları önlemek veya en aza indirmek için bulanıklık önleyici perdeleme sistemi kurulacaktır. Sayfa 96.

c) Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları; Proje alanının tamamı kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında ve deniz içerisinde yer almaktadır. Proje alanı, su ürünleri istihsal sahası olup, herhangi bir yetiştiricilik tesisi bulunmamaktadır. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nda belirtilen hükümlere uyulacaktır. Sayfa 196.

d) Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin 17 nci, 18 nci, 19 uncu ve 20.nci maddelerinde tanımlanan alanlar 14.02.2018 tarih ve 30332 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile 31.12.2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 16 cı, 17 nci, 18 inci, 19 uncu ve 20 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır. Proje alanı; "28.10.2017 tarih ve 30224 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik'in 9, 10,11 ve 12 nci maddelerinde tanımlanan alanlar" içinde kalmamaktadır. ekolojik açıdan sulak alan kalan yerler, bulunmamaktadır. Yürürlüğe giren "Su Ürünleri Yönetmeliği"nin hükümleri yerine getirilecektir. Sayfa 202,

Balıklar ve sefalopodlarla beslenir. Proje alanı ve yakın çevresinde, Akdeniz Foku açısından uygun nitelikte bir yuvalama yeri olmadığı yapılan arazi çalışmasında tespit edilmiştir. Liman yapılarının inşa edileceği kesimlerde sahil kısmında alçak kıyı yapısı bulunmaktadır. Özellikle kayalık alanların bulunduğu alanda yapılan karasal ve deniz altı gözlemlerinde, Akdeniz Fokunun yuvalama yapabileceği bir oyuk ve mağara oluşumu gözlenmemiştir. Ayrıca bu bölümden güneye doğru devam eden kayalık alanlar boyunca Akdeniz Foku açısından uygun bir habitat gözlenmemiştir. Bununla birlikte yapılan literatür çalışmaları ve yöre balıkçıları ile olan görüşmelerden Akdeniz Fokunun zaman zaman açık alanlarda gözlemlendiği kayıtlar bulunmaktadır. Akdeniz Foku proje alanı ve çevresini beslenme amaçlı olarak kullanmakta ancak yuvalama ve barınması için gerekli mağara oluşumlarının bulunmadığı ve yoğun turizm baskısından dolayı alanı çok fazla ziyaret etmediği anlaşılmaktadır.

Yapılması planlanan faaliyet için onay alınması durumunda, Akdeniz Foku (Monachus monachus) birincil yaşam alanları (üreme mağarası, mağara, mağaracık ve kovuk) açısından

Muğla 4. İdare Mah. E.2022/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKÖR

EDAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YUKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 55 / 141

herhangi bir olumsuz etkiye neden olmayacağı; yaşam döngüsü ve buna bağlı olarak gösterdiği davranışlar açısından (beslenme) ise özellikle inşaat döneminde etkilenebileceği tahmin edilmiştir. Sayfa 223.

Deniz Kaplumbağaları: Ömürleri ortalama 100 ile 120 yıldır. Bunun yaklaşık 70 yılını açık denizlerde geçirir. Yumurtlamak için çok ince kumlu sahilleri seçer. Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında ince kuma sahip 20 kumsal üreme alanları içindedir. Fakat Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı'nın raporlarına göre bu kumsallardan 11'i oldukça kötü durumdadır. Ülkemiz sahillerinde ışık, gürültü, çevre kirliliği, tehlikeli atıklar, yasal olmayan yapılar, tesadüfi avlanma, kaçak kum çıkarımı ve kıyı erozyonu gibi tehditlerle karşı karşıyadır. Çalışma bölgesine en yakın yumurtlama alanları Köyceğiz İkinci ve Dalyan plajları olarak bilinmektedir. Deniz kaplumbağaları bu bölgede çok nadir olup beslenme amaçlı olarak bir hareketlilikten dolayı görülebilmektedirler. Dolayısıyla proje bölgesinde yapımı planlanan liman projesi çalışmalarının deniz kaplumbağaları yumurtlama alanları açısından hiçbir olumsuz etkisi söz konusu olmayacaktır. Sonuç olarak, proje alanı ve yakın çevresinde belirlenen balık, deniz kaplumbağası ve deniz memeli türleri üzerinde önemli bir baskı unsuru yaratmayacağı düşünülmektedir. Gerek sualtı gözlem ve kayıtları gerekse balıkçılık ile elde edilen veriler limanın yapılacağı etki alanındaki balık tür çeşitliliği ve bollukları açısından Datça ilçe merkezi denizel sahasının diğer alanlarından farklı bir durum sergilememektedir. Bu olguyu, literatür çalışmaları da desteklemektedir. ayrıca herhangi bir risk durumlarında dahi etkinin belirli limitlerin içinde kalacağı ve olumsuz etkinin minimal sonuçlar doğuracağı kanaatine varılmıştır.

Deniz Çayırları Açısından Değerlendirme

Ülkemiz suları için en önemli deniz çayırı türü olan ve bir Akdeniz endemiği olarak da bilinen Posidonia oceanica'ya tüm Akdeniz'de rastlanılmaktadır. Türkiye'nin Akdeniz, Ege Denizi kıyı alanlarından 35-40 m derinliğe kadar bulunmakta olup Marmara Denizi'nde İse Çanakkale Boğazı ve Kapıdağ Yarımadası ile Marmara Adası civarında küçük bir alanda yayılış göstermektedir. P. oceanica kökleri ile deniz içindeki erozyona engel olması, dipte yaptığı fotosentez ile oksijen üretmesi, balık ve diğer deniz canlılarının barınmasına ortam oluşturması gibi nedenlerle denizde ekolojik olarak çok önemli bir role sahiptir. Bu açıdan proje alanında bulunan deniz çayırları ile ilgili aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır. Ruhsat sahasında Posidonia oceanica'dan oluşan deniz çayırları gözlenmiştir. Projenin inşaat aşamasında gerçekleştirilecek faaliyetler sırasında sadece dolgu çalışmaları dip yapısını olumsuz etkileyecektir. Ancak, proje alanında inşa edilecek olan dolgu alanları açısından yapılan değerlendirmelere göre dolgu yapılacak kıyı kesimlerin dip yapısında Posidonia oceanica toplulukları bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu yapıların olduğu kesimlerde deniz çayırları açısından habitat kaybı söz konusu olmayacaktır. Ayrıca liman inşaatı sırasında yüzer

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.İZZET

E. DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 56 / 141

dalgakıran ve yüzer işkeleler de inşa edilecektir. Yüzer dalgakıran zemin çivisi ve özel çapalarla sabitlenecektir, tonoz kullanılması söz konusu değildir. Bu yapılar yüzer nitelikte olacağından; deniz dip kısmına ve dolayısıyla deniz çayırlarına yönelik etkisi yok denecek kadar az olacaktır. Çünkü bu yapıların inşaat tekniği açısından deniz dip kısmına zarar vermeyeceği bilinmektedir. Ayrıca liman içindeki su sirkülasyonunu sağlayacak nitelikte alt kısmının su geçişine izin verecek olması da denizel türlerin yayılış ve dolaşımını açısından sınırlayıcı bir etki yaratmayacaktır.

Proje kapsamında yapılacak çalışmaların inşaat döneminde deniz çayırlarının da bulunduğu kesimlerdeki denizel habitat ve biyolojik yaşam açısından bir etkiye neden olmayacaktır. Bu çalışmalar tamamlandığında ise doğal ortam ile uyumlu habitat kendiliğinden ve yeniden kısa sürede oluşabilecektir. Bundan dolayı yapılması planlanan liman çalışmalarından kaynaklı dolgu çalışmalarının deniz çayırları üzerinde olumsuz bir etkisi beklenmemektedir. Sayfa 224.

Projenin Deniz Ekosistemine Etkisi Ve Önlemler

Proje bölgesinin denizel habitat yapısı ve canlıları, Akdeniz'in genel kıyı habitat yapısından farklı bir özellik içermemektedir. Yani, yakın ve uzak çevresindeki diğer alanlardan ayrı kendine özgü bir habitat yapısı yoktur. Faaliyet, tüm Akdeniz kıyıları düşünüldüğünde çok küçük bir yüzey alanını kapsamaktadır. Küçük olsa da bu alandaki dolgu çalışmaları nedeniyle dip kısımda özellikle kayalar üzerindeki makroalgler başta olmak üzere birçok canlı açısından bir habitat etkilenmesi meydana gelecektir. Bununla birlikte, bu alanlardaki habitat bozulması kısa sürede kendini toparlayabilecek ve zamanla eski özelliğini kazanabilecektir. Proje çalışmaları kapsamında dip taraması ve kazıklı işkele yapımı olmayacaktır. Bununla birlikte, deniz ekosistemi açısından ön plana çıkan iki unsur söz konusudur. Bunlardan birincisi rhtım alanını da kapsayan ve özellikle kıyı kesimlerindeki dolgu çalışmaları, ikincisi ise yüzer işkeledir. Sayfa 224.

Proje alanındaki faaliyetlerin tamamlanmasından kısa bir süre sonra, sucül ekosistemin temel elemanları bu dolgu alanlarında yeniden görülmeye başlayacaklardır. Dolgu alanlarındaki kayalıklar üzerinde ilk önce bağlı mikroalg toplulukları görülmeye başlayacaktır. Söz konusu mikroalgler birçok zooplanktonik ve bentik omurgasız canlı grubunun beslenmesi için alana gelmelerini sağlayacak ve ardından balık türleri de yeniden bu alanları kullanmaya başlayacaklardır. Proje alanının dip yapısında meydana gelecek olan tahribat, faaliyet tamamlandıktan en az bir yıl sonra, bölgeye gelecek olan flora - fauna elemanları ve abiotik faktörler eski habitat yapısı kısa sürede yeniden oluşacaktır. Niketim çalışma yapılan bölge yakınlarında önceki yıllarda yapılmış olan dolgu kayalıkları üzerinde çok etkin denizel flora ve

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TOZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 57 / 141

fauna türleri kendileri için uygun yaşam alanları bulmuşlardır. Proje alanındaki dip habitat, yakın çevresi tüm Ege kıyıları boyunca birçok yerde geniş alanlarda temsil edilmektedir. Liman çalışmalarının gerçekleştirileceği denizel bölgedeki zemin habitat yapısı sadece dolgu kesimlerinde olumsuz etkilenebilecektir. Bununla birlikte alanın yakın çevresinde benzer zemin yapısına sahip, projeden olumsuz etkilenmeyecek olan geniş alanlar da bulunmaktadır. Yapımı planlanan faaliyet alanının deniz sahasındaki fiziksel ölçüm değerleri ve genel gözlemlere göre ortamın temiz su özelliğinde olduğu görülmektedir. Sayfa 224.

Planlanan faaliyet, inşaat aşamasında sucul sistemi olumsuz olarak etkileyecek ancak bu etki küçük bir alanda ve kısa süre söz konusu olacaktır. İnşaat faaliyetleri son bulduğunda zarar gören sistem canlıları kısa bir süre sonra aynı ortama girmeye başlayacaktır. İnşaat sonrasında, özellikle dolgunun yapıldığı kayalık alanlar biyolojik yaşam için önemli bir barınma, beslenme ve yuvalama alanı olacaktır. Sayfa 225.

Gerçekleştirilecek dolgu alanlarında, deniz çayırlarından Posidonia oceanica toplulukları bulunmamaktadır. Dolgu alanlarının tamamı kayalık ve kısmen kum alanlardan oluşmaktadır. Sayfa 225.

Proje alanı, balık üreme alanı özelliklerine sahip değildir ve alanda büyük boyutlu bir balıkçılık söz konusu olmayıp faaliyetin yaratacağı etki diğer benzer ve uygun alanlar ile karşılaştırıldığında düşük düzeyde gözlenecektir. Proje sahasının yakın çevresi dahil çok büyük bir alan benzer nitelikli sahaların bulunması, başta balık türleri olmak üzere tüm sucul canlıların ekolojik isteklerini karşılamak için yeterli denizel habitatların var olduğunu göstermektedir. Sayfa 226.

Yüzer iskeleler, deniz seviyesindeki değişimlerden kaynaklanan yükselme ve alçalmalar meydana geldiğinde, tekneler ile birlikte yükselip alçaldıklarından hep sabit kalan bir servis kotuna sahiptirler. Bununla birlikte, yüzer yapıları denizdeki akıntıları etkilemediği için deniz ekosistemine olumsuz etkileri bulunmaz. Bu yapıların deniz dip yapısını bozmaması, kaldırdığında deniz ortamının eski halini alması ve liman içinde su sirkülasyonuna izin vermesi açısından denizel ekosistem açısından uygun bir yapı tekniğidir. Proje alanında, dolgu bölümlerinin dışında, yatların vanaşacakları rıhtımlar yüzer iskele şeklinde olacağından bu işlem sırasında herhangi bir şekilde çelik borular ve hazır beton kullanılmayacağından deniz tabanında bir tahribatın olması da beklenmemektedir. Projenin iskele oluşumlarının tamamı bu şekilde yapılacağı için yat limanı proje sahası içindeki deniz çayırlarına da herhangi bir müdahalede bulunulmayacaktır. Bu açıdan gerçekleştirilmesi planlanan yat limanının deniz çayırları açısından olumsuz bir etkisi olmayacağı anlaşılmaktadır. Sayfa 226.

2.16. Proje Alanı ve Etki Alanındaki Balıkçılık Faaliyetleri

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.ROLCA

A. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.BAŞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 58 / 141

2.16.1.) Proje Alanı ve Etki Alanındaki Su Ürünleri İstihsal Sahaları (1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu ve Su Ürünleri Yönetmeliği kapsamında su ürünleri istihsal sahası açısından İrdelenmeli)

Türkiye'de 1983 yılından beri tüm deniz memelilerinin avlanması yasak olup, bu listede görülen Stenella coeruleoalba, Tursiops truncatus (Afalina), Monachus monachus (Akdeniz Foku) ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalardan olan Barcelona (Akdeniz'in Kirlenmesine Karşı Korunması Sözleşmesi) konvensiyonu ve buna bağlı alt protokollerle koruma altındadır (Barcelona, Ek-2 listesi). Yine bu türlerin tamamı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen 2/2 numaralı (2008/49) sirküler (son güncelleme 10/7/2010-26637) gereğince avlanması yasak türler arasındadır. Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları, proje alanının tamamı kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında ve deniz içerisinde yer almaktadır. Proje alanı, su ürünleri istihsal sahası olup, herhangi bir yetiştiricilik tesisi bulunmamaktadır. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nda belirtilen hükümlere uyulacaktır. Sayfa 227. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'nda yer alan su ürünleri ve su kirliliği hükümleri açısından; - Proje alanında konumu ve alanı belirtilen alanlar dışında herhangi bir yapı veya girişimde bulunulmayacak, proje alanı ve konumu değiştirilmeyecektir.

- Yapılması planlanan yapıların çevresinde sintine atığı, petrol atığı, kimyasal ve katı atıkların suya karışarak flora ve faunanın zarar görmesinin engellenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

- Yapılması planlanan yat limanı ve çevresinde 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve Su Ürünleri Tebliğlerinde belirtilen hükümlere uyulacaktır.

- Projede belirtilen alanların dışında herhangi bir denizel alana (kıyı kenar çizgisinin deniz tarafında kalan kısım) müdahalede bulunulmayacaktır. Sayfa 228.

2.16.2.) Yöredeki Balıkçılık ve Av Potansiyeli

Türkiye'nin Ege ve Akdeniz kıyılarında olduğu gibi Datça-Bozburun Yarımadası kıyılarında da geleneksel av araçlarının kullanıldığı, 12 metreden küçük teknelerle gerçekleştirilen küçük ölçekli balıkçılık yapılmaktadır. Bu tür balıkçılık, ticari amaçla yapıldığı gibi, balıkçı ve ailesinin öz tüketim, ihtiyaçlarını karşılayacak ölçekte de yapılmaktadır. Muğla ilinde tarla balıkçılığı da önemli bir sektördür. Genellikle Milas ve Fethiye ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Toprak havuzlarda üretilen balıklar (çipura, levrek) için gerekli sular mevcut akarsular ve yeraltı suyundan temin edilmektedir. Üretim yapılan havuzların son aşamasında çöktürme havuzları bulunmaktadır. Çöktürme havuzlarında bulunan tamburlar vasıtasıyla fiziksel olarak artılan sular yine aynı bölgedeki akarsular deşarj edilmektedir. Proje alanının yaklaşık olarak 120 m kuzeyinde Datça Limanı (Balıkçı Barınağı) yer almaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğünden alınan veriler doğrultusunda

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

MİBOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.ŞİŞLİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. RİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 59 / 141

Muğla iline ait kıyı envanteri hakkında bilgi aşağıda yer alan tabloda verilmiştir. Bu alanda toprak havuz vb gibi uygulamalar bulunmamaktadır.

Tablo 71. Muğla İline Ait Kıyı Yapıları Envanteri

<u>İlçe</u>	<u>Balıkçılık Kıyı Yapısının Adı</u>	<u>Niteliği</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Akyarlar</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Bodrum</u>	<u>Yat Limanı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Gündoğın</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Torba</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Turgutreis</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Türkbükü</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Bodrum</u>	<u>Yalıkavak</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Datça</u>	<u>Datça Merkez</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Datça</u>	<u>Hayırbükü</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Datça</u>	<u>Karaköy</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Datça</u>	<u>Palamutbükü</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Köycegiz</u>	<u>Köycegiz</u>	<u>Niteliği Belli Olmayan</u>
<u>Marmaris</u>	<u>Bozburun</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Milas</u>	<u>Güllük</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Milas</u>	<u>Güvercinlik</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Milas</u>	<u>Kıyıkışlacık</u>	<u>Balıkçı Barınağı</u>
<u>Milas</u>	<u>Ören</u>	<u>Niteliği Belli Olmayan</u>

Kaynak: <https://www.tarimorman.gov.tr/BSGM/Belgeler/Icerikler/Su%20%C3%9Cr%C3%BCnleri%20Altyap%C4%B1lar%C4%B1/Bal%C4%B1k%C3%A7%C4%B1%20Bar%C4%B1naklar%C4%B1.pdf>, sayfa 228.

2.16.3.) Yöredeki Kooperatif Sayısı, Balıkçı Teknesi ve Balıkçı Sayısı

Türkiye'nin Özel Çevre Koruma (ÖCK) bölgelerinden biri olan Datça-Bozburun ÖCK Bölgesi'nde, turizm ve tarımın yanı sıra en önemli sektörlerden biri balıkçılıktır. Tamamı Datça Yarımadası'nda olmak üzere, parağat ve uzatma ağları gibi geleneksel ve küçük ölçekli av araçlarını kullanan, ortalama 8±1m uzunluğunda, ahşap teknelerle avcılık yapan balıkçıların kurduğu üç adet su ürünleri kooperatifi mevcuttur. Bölgede bulunan su ürünleri kooperatifleri içinde, en uzun hizmet süresine sahip kooperatif, yedi yıldır hizmet veren Datça Merkez Su Ürünleri Kooperatifi'dir. Kooperatiflerin hiçbirinde pazarlama faaliyeti bulunmamaktadır. Proje

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLGA A.Y.KÖKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 60 / 141

alanının yaklaşık olarak 120 m kuzeyinde Datça Limanı (Balıkçı Barınağı) yer almaktadır.
Sayfa 229,

3.10. Projenin Su Ürünleri İstihsal Sahalarına Etkileri ve Alınacak Önlemler

Proje alanı ile ilgili olarak; Muğla Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü 29.06.2021 tarih ve 1826030 sayılı görüş yazısı ile ilgili olarak 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda yer alan su ürünleri ve su kirliliği hükümleri açısından,

- Planda konumu ve alanı belirtilen yapıların dışında herhangi bir yapı veya girişimde bulunulmayacak, alan ve konumun yeri değiştirilmeyecektir.

- Yapılması planlanan yapıların çevresinde sintine atığı, petrol atığı, kimyasal ve katı atıkların suya karışmaması, flora ve faunanın zarar görmemesi için gerekli her türlü tedbirler alınacaktır.

- Yapılması planlanan yat limanı ve çevresinde 1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu, Su Ürünleri Yönetmeliği ve Su Ürünleri Tebliğlerinde belirtilen hükümlere uyulacaktır. Proje kapsamında belirtilen alanlar dışında herhangi bir denizel alana müdahalede bulunulmayacak ve yukarıda sıralanmış olan her türlü tedbir alınacaktır. Projenin tüm aşamalarında 10.03.1995 tarih ve 22223 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Su Ürünleri Yönetmeliği hükümlerine uyulacaktır. Ayrıca Kasım 2021 tarihinde hazırlanmış olan "Ekosistem Değerlendirme Raporu" içerisinde konu ile ilgili detaylı açıklamalar yapılmıştır (Bkz. Ek-25), sayfa 280,

Tüm uygulanabilir Raporun Sonuçların kısmında sırasıyla sunulmuş olduğu gözlenmiştir.
EKOSİSTEM DEĞERLENDİRME RAPORU sayfa 1230

PROF. DR. ŞAKİR ÖNDER ÖZKURT (FAUNA) PROF. DR. AYDIN AKBULUT (HİDROBİYOLOJİ) ÖĞR. GÖR. HAŞİM ALTINÖZLÜ (FLORA) KASIM 2021 BÖLÜM IV: HİDROBİYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRME (Ekteki sayfası) 71, Rapordaki sayfası 1232,

Yat limanının kurulacağı alanın şekli;

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y. ÖZKURT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

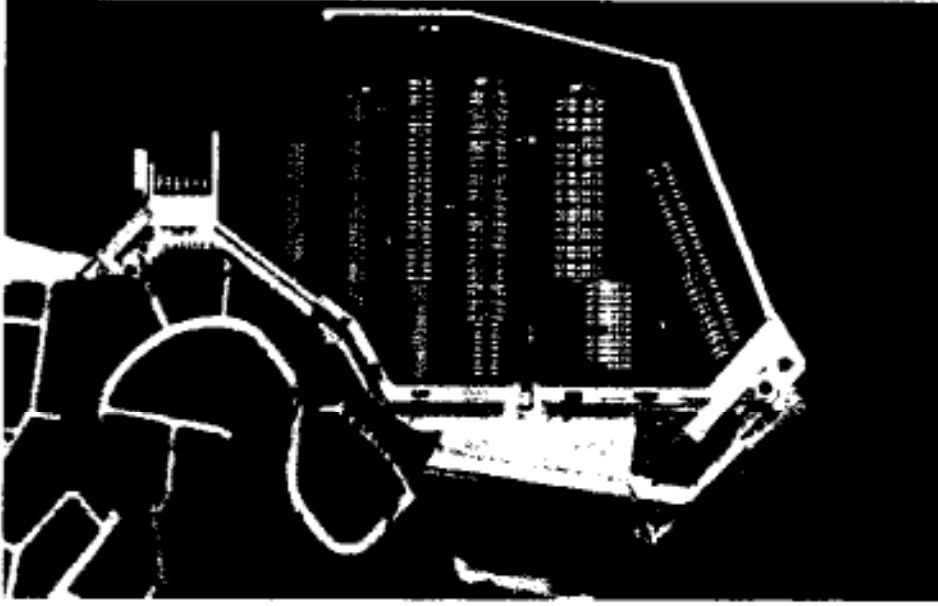
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 61 / 141

Bu amaçla, deniz ekosistemine olabilecek etkilerin değerlendirilmesi için Hacettepe Üniversitesi öğretim üyesi Hidrobiyolog Prof. Dr. Aydın Akbulut, bölgenin karasal fauna elemanları açısından etkilerin değerlendirilmesi amacıyla Prof. Dr. Şakir Önder Özkurt ve planlanan faaliyetin karasal flora türlerine olan etkisini tanımlamak amacıyla flora uzmanı Hacettepe Üniversitesi öğretim elemanı Öğ. Gör. Haşim Altınözlü tarafından 13-14 Haziran 2021 tarihinde alanda arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Deniz Dolgusu

Onaylı imar planına göre 18.356,74 m²'lik alanda dolgu çalışması mevcuttur. Bu dolgu alanının; onaylı imar planı sınırı dışında kalan ancak revize imar planı sınırları dahilinde bulunan, Şekil I.1'de verilmiş olan Vaziyet Planında A ile gösterilen yaklaşık 2.200 m²'lik alanın liman yol bağlantısını sağlamak amacıyla doldurulduğu, mendirek tarafında B ile gösterilen yaklaşık 1.709 m² alanın ise mendireğin korunması amacıyla doldurulduğu görülmektedir. Planlanan revize imar planı teklifi kapsamında ise yaklaşık 10.286 m² alanda deniz dolgusu yapılması planlanmaktadır. Dolgu yapılması planlanan alanlar rıhtım ve geri hizmet sahası olarak kullanılacaktır. *Bloklar* Proje ile bütünlük sağlama amacı ile geri sahada gümrük binası, otel, satış birimleri, idari bina, market, depo, restoran, kulüp, yatçı depoları, wc/duşlar, havuz gibi yapılar inşa edilecektir. *Çekerek Alanı* Çekerek yeri; balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarını imkân sağlayacak donanım ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı sıcak asfalt veya betonlanmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir.

BÖLÜM IV: HİDROBİYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRME sayfa 1297

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA A.Y. KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S. EKER

E. DOĞLU

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. DİR

Ş.KOCAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 62 / 141

Balıklar sucul sistemlerin üst halkasında yer alan önemli biyolojik bileşenlerdir. Ekolojik olarak alg, zooplankton ya da bentik canlılarla beslenen balıklar su içerisindeki zincirin en üst halkasında yer almaktadırlar. Ekolojik olduğu kadar ekonomik önemleri bakımından da önemli bir girdi kaynağını oluşturmaktadır. Proje alanını oluşturan Datça ve yakın çevresi, balıkçılık açısından yoğun kullanılan bir alan değildir ve ekonomik anlamda önemli oranda balıkçılık yapılmamaktadır. Balıkçılık verimliliğini, dönemsel canlı türlerini ve bu alanların genel habitat yapısını ve durumunu belirlemek üzere balık ağları ve dalış yapılarak sualtı görsel sayım metotları uygulanmıştır.

Fotoğraf IV. 15. Proje alanının belli kesiminde gözlenen deniz çayırları sayfa 1318

Fotoğraf IV. 27. *Posidonia oceanica* sayfa 1329

IV.5.4. Balıklar Alan omurgalıları ilişkin çalışmaların birincisi bölgedeki kıyısız alan habitatlarının dağılımının gözlenmesi, diğeri ise belirlenen habitatların sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin karşılaştırmalı olarak belirlenmesidir. Balıklar sucul sistemlerin üst halkasında yer alan önemli biyolojik bileşenlerdir. Ekolojik olarak alg, zooplankton ya da bentik canlılarla beslenen balıklar su içerisindeki zincirin en üst halkasında yer almaktadırlar. Zincirin daha üst halkalarına da kuşlar ve nihayet insanlar tamamlamaktadır. Ekolojik olduğu kadar ekonomik önemleri bakımından da önemli bir girdi kaynağını oluşturmaktadır. Bölgede tespit edilen balık türleri Tablo IV.4'de verilmiştir. Proje alanı ve yakın çevresinde yapılan örnekleme sonuçları tarafımızdan tespit edilen balık türleri Fotoğraf IV.41- IV.54'te verilmiştir. Yapılan incelemeler ve literatür bilgilerine göre toplam 88 balık türü belirlenmiştir. Alan çalışmalarında gözlenen balık türlerinde sadece *Gobius niger* ve *Sciaena umbra* ve *Syngnathus abaster* türleri BERN Anlaşması Ek III'de yer almaktadır (Tablo IV.7). sayfa 1342

Tablo IV. 7. Çalışma Alanı Balık Türleri sayfa 1344-1348

IV.5.5. Diğeri Deniz Omurgalıları (Kaplumbağalar ve Memeliler) Proje alanında Tablo IV.8'de verilmiş olan memeli türleri esasen bu alanda (literatür araştırmalarına göre) çok ender görülen türler olmasına rağmen, koruma tedbirleri bakımından hassas türler olduklarından burada verilme ihtiyacı duyulmuştur. Proje alanında 1 deniz kaplumbağası ve 3 deniz memeli türü de kayıt olarak verilmektedir. Sayfa 1356

IV.5.5.1. Deniz Memelileri sayfa 1358-

Yapılması planlanan faaliyet için onay alınması durumunda, Akdeniz Foku (*Monachus monachus*) birincil yaşam alanları (üreme mağarası, mağara, mağaracık ve kovuk) açısından herhangi bir olumsuz etkiye neden olmayacağı; yaşam döngüsü ve buna bağlı olarak gösterdiği davranışlar açısından (beslenme) ise özellikle inşaat döneminde etkilenebileceği tahmin edilmiştir. Sayfa 1359

IV.5.5.2. Deniz Kaplumbağaları sayfa 1359

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞCI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 63 / 141

Sonuç olarak, proje alanı ve yakın çevresinde belirlenen balık, deniz kaplumbağası ve deniz memeli türleri üzerinde önemli bir baskı unsuru yaratmayacağı düşünülmektedir. Gerek sualtı gözlem ve kayıtları gerekse balıkçılık ile elde edilen veriler limanın yapılacağı etki alanındaki balık bioçeşitliliği ve bollukları açısından Datça ilçe merkezi denizel sahasının diğer alanlarından farklı bir durum sergilememektedir. Bu olquyu, literatür çalışmaları da desteklemektedir, ayrıca herhangi bir risk durumlarında dahi etkinin belirli limitlerin içinde kalacağı ve olumsuz etkinin minimal sonuçlar doğuracağı kanaatine varılmıştır. Sayfa 1360.

IV.5.6. Deniz Çayırları Açısından Değerlendirme sayfa 1360

Proje kapsamında yapılacak çalışmaların inşaat döneminde deniz çayırlarının da bulunduğu kesimlerdeki denizel habitat ve biyolojik yaşam açısından bir etkiye neden olmayacaktır. Bu çalışmalar tamamlandığında ise doğal ortam ile uyumlu habitat kendiliğinden ve yeniden kısa sürede oluşabilecektir. Bundan dolayı yapılması planlanan liman çalışmalarından kaynaklı dolgu çalışmalarının deniz çayırları üzerinde olumsuz bir etkisi beklenmemektedir. Sayfa 1361

Buna göre Bilirkişi Heyetinden istenilen kısımlar da aşağıdaki gibi belirtilmiştir;

Tarafların iddia ve savunmaları da dikkate alınarak; "Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararına konu faaliyetin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı (nihai ÇED raporunda yer verilen taahhütlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi yapılmak suretiyle), yapılması planlanan yat limanının insan sağlığına, tarım alanlarına, **deniz canlılarına** ve bitki örtüsüne zararının olup olmayacağı, proje alanının yakınlarında zeytinlik sahalara varsa mesafesinin ne olduğu, zeytinlik sahalara 3 kilometreden yakın ise zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerden olup olmadığı, proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedanki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı, projenin yapılacağı alanın aldığı rüzgarın ve dış etkenlerin projeyi mümkün kılıp kılmayacağı ve alanın muhtemel hava şartlarının projeye uygun olup olmadığı, projenin yakınında yer alan sit alanlarına ve arkeolojik / tarihi değer taşıyan kalıntılara olumsuz etkisinin olup olmayacağı, yat limanının yapılmasındaki kamu yararı ile yapılmamasındaki kamu yararı karşılaştırıldığında hangisinde kamu yararının daha fazla olduğu"

Su ürünleri Disiplini açısından proje dosyasındaki açıklamaların ve yapılan değerlendirmelerin büyük kısmı uygundur. Bununla birlikte bilirkişilerden deniz canlılarının etkilenip etkilenmeyeceği konuları ele alındığında alanın bu yönde daha kapsamlı ele alınması gerekmektedir. Dosya konusu olan alanın batimetrik haritası ve konumu Şekil 1'de belirtilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.D.İLİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

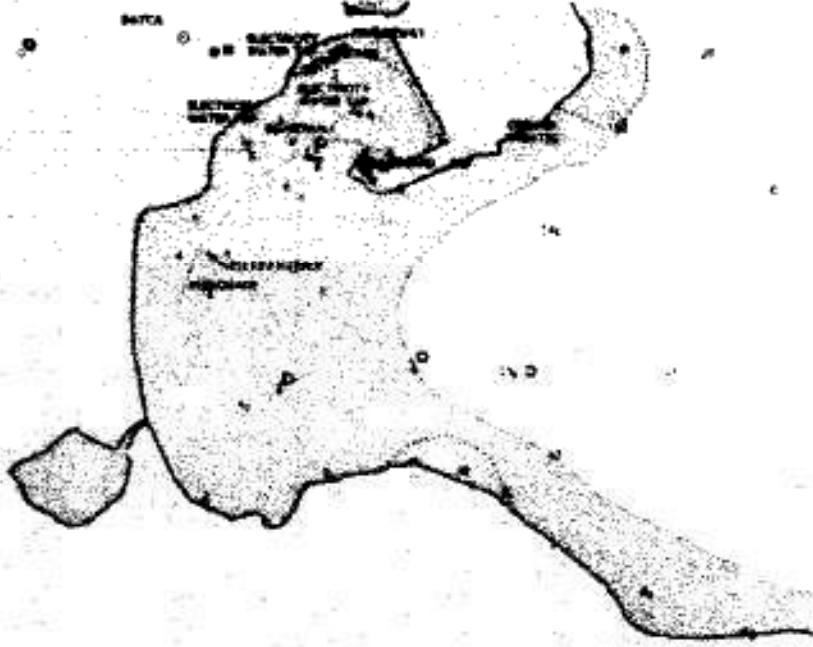
A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 64 / 141

Proje alanı denizel olarak temiz su kalitesine sahip ve derinleşen bir özellik göstermektedir. Hemen yakınında Taşlık Plajı gibi Datça'nın önemli bir halk plajı yer almaktadır. Ayrıca karşısında balıkçı barınağı da bulunmaktadır.

Şekil 1. Proje Alanının Batimetrik Haritası (<https://sailingheaven.com/nautical-map/>).

Son Şekli Verilen raporunun incelenmesi ile birlikte yat limanının yapılması planlanan azganlı koyunun Google Earth görüntülerine bakılarak değişimleri aşağıda belirtilmiştir (Şekil 2-3).

Şekil 2. Proje Alanının Google Earth Görüntüsü (Erişim Tarihi 26.08.2024).

Muğla 4. İdare Mah. E.29/24/219

M.BOLCA

A.Y.ÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

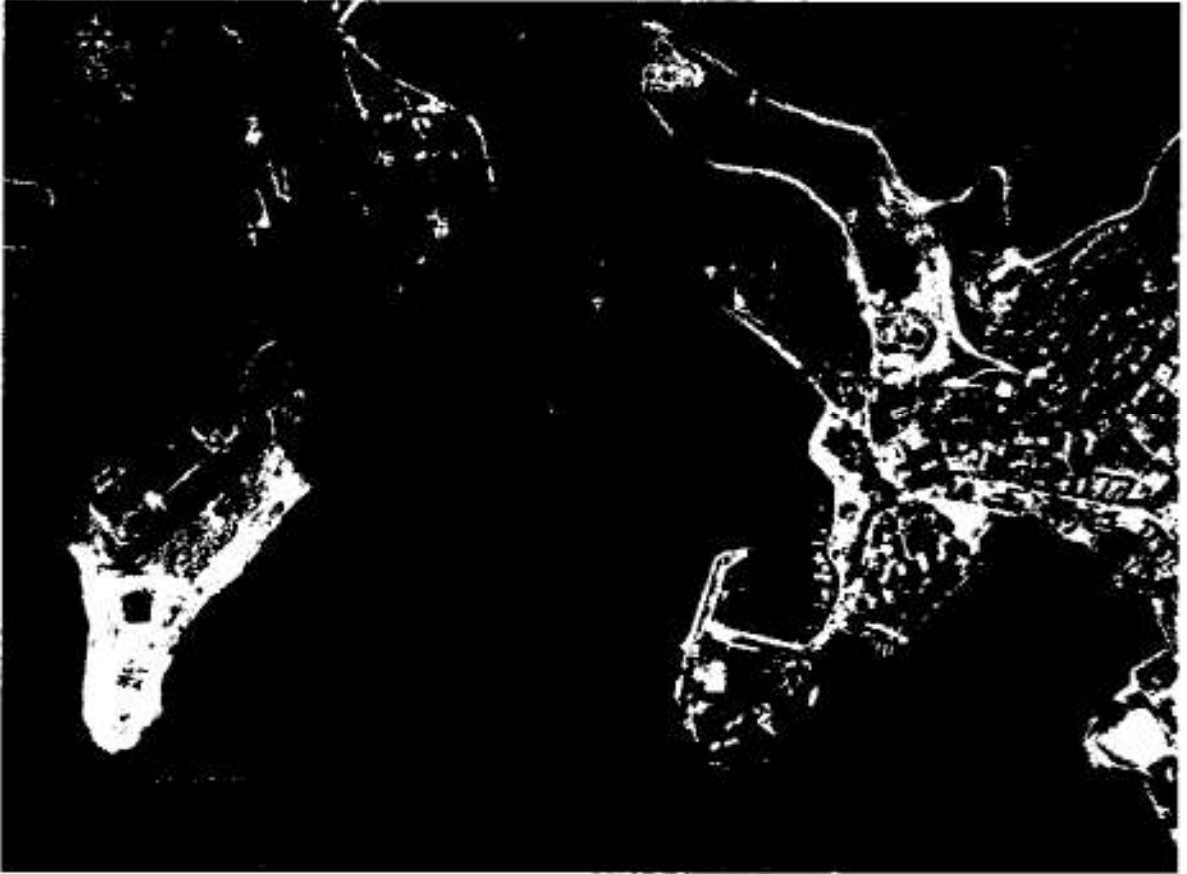
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 65 / 141

Şekil 3. Proje Alanının 10 yıl önceki Görünümü. (11/2013)(Google Earth).

Su Ürünleri Açısından Değerlendirme;

Dava dosyası ve Proje Raporu incelendiğinde su ürünleri ve balıkçılık yönünden konunun değerlendirildiği görülmüştür. Buna göre;

Proje alanının uygulanacağı yerde ve civarında herhangi bir su ürünleri üretim (yetiştiricilik) tesisi bulunmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın su ürünleri yetiştiriciliği potansiyel alanları kapsamında olmayan bir bölgededir.

Projenin hemen karşısında bir balıkçı bannağı bulunmaktadır. Bu bannak projede belirtilmiştir. Ancak burada bulunan balıkçı teknelerinin ne tür av araçlara ve uygulamalara sahip oldukları konusu açıklanmamıştır. Buna göre buradaki avcılık yöntemleri küçük kapasiteli teknelerden oluşan ve uzatma ağları, parakete (uzun ve çoklu iğnelerden oluşan) ve oita takımlarından oluşmaktadır. Buna göre avcılık uygulamalarının genelde kıyılara yakın olan alanlarda yapıldığı önemlidir.

Proje alanının denize dolgu yapılarak bir uygulama gerçekleştirileceği, yüzer tip iskeleler ve dalga kıranlar ile şekillendirileceği ifade edilmektedir. Ancak bu tip uygulamalar her ne kadar balıkların geçişini engellemiyor gibi görülse de önemli bir uzunlukta denize dik bir açıyla

Muğla 4. İdare Mah. E.1924/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

ŞEKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 66 / 141

uzanmaları Datça balıkçı barınağının giriş yönünde daralmasına yol açabilecektir (Şekil 4). Ayrıca projede balıkçı barınağının yat limanı alanına uzaklığı "Proje alanının yaklaşık olarak 120 m kuzeyinde Datça Limanı (Balıkçı Barınağı) yer almaktadır" şeklinde ifade edilmiştir.

Şekil 4. Projede Belirtilen İskelelerin ve Dalga Kıranların Konumu.

Dalga kıranların konumu dikkate alındığında Taşlık Plajının hemen önünde yer alan projenin uygulanması durumunda yüzeysel su akıntılarının azalacağı, bu durumda koyun su kalitesinin etkileneceği söz konusudur.

Deniz çayırları oldukça yaygın olarak keşif gününde tespit edilmiştir (Şekil 5 ve 6). Dolgu ile bu alanların etkilenmesi söz konusudur. Deniz kaplumbağaları ve foklar için bir üreme özelliği göstermese de beslenme ya da gezinti alanlarını oluşturabilir. Ancak fok ve deniz kaplumbağalarını geçiş rotalarını yoğun tekne ve bunların oluşturacağı trafik nedeniyle etkilemesi beklenebilir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 67 / 141

Şekil 5. Keşif Günü Gözlenen Deniz Çayırları.

Şekil 6. Proje Alanı ve Denizel Alanın Genel Görünümü.

Yüzer alanların sabitlenmesi için proje metninde "Ayrıca liman inşaatı sırasında yüzer dalgakıran ve yüzer iskeleler inşa edilecektir. Yüzer dalgakıran zemin çivisi ve özel çapalarla sabitlenecektir, tonoz kullanılması söz konusu değildir" ifadesi bulunmaktadır. Burada zemin çivisi olarak değinilen materyalin özellikleri (madeni, çapı, uzunluğu vb) belirtilmemiştir. Ayrıca bu çivilerin uygulanacağı kısımlar şema ve kroki üzerinde belirtilmemiştir. Özel çapalarla nasıl sabitlenecektir bu konu da detaylı olarak belirtilmemiştir.

Su Ürünleri Disiplini açısından yat limanı projesi için uygulanacak alanın yerinin yanlış olacağı, çünkü iskele ve dalgakıranlar ile önemli bir daralma olacağı, sistemin kurulma uygulamalarının net olmadığı bu nedenle uygun olmadığı kanaati oluşmuştur.

Muht. 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCIYÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

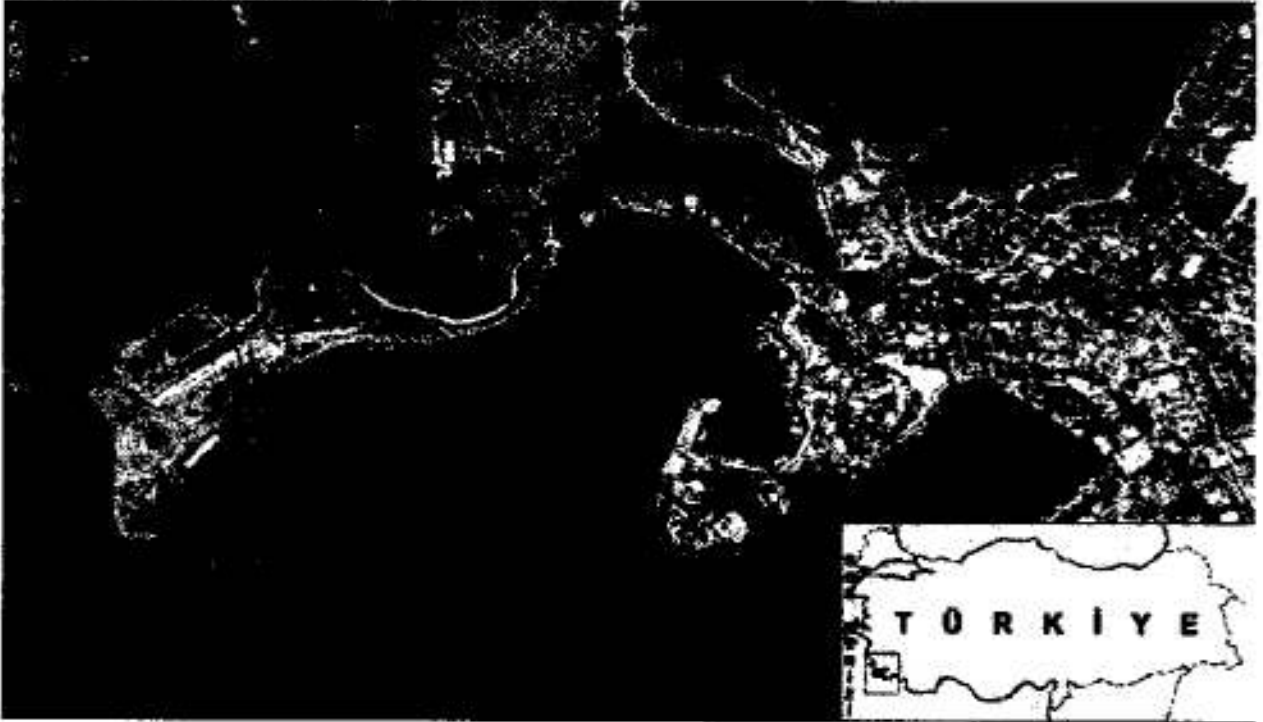
P.ÖNELÇİN

Sayfa 68 / 141

4.7.DAVAYA KONU PROJENİN HİDROBİYOLOJİ BİLİM DALI AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemiyle açılan dava için, projenin gerçekleştirileceği bölgede yapılan incelemeler ve literatürlerin değerlendirilmesi sonucunda yapılan Hidrobiyoloji Disiplini Çerçevesindeki Değerlendirme aşağıda belirtilmiştir. Buna göre;

Reşadiye Yarımadası olarak da bilinene Datça Yarımadası, Türkiye'nin güneybatısında Gökova Körfezi'nin kuzeyinde yer alır ve 80 km uzunluğunda dar bir yarımada olan Datça, Ege Denizi'nin Akdeniz'e kavuştuğu nokta olan Deveboynu Burnu ile son bulur (Şekil 1). Anadolu'dan Akdeniz'e doğru sokulan üç yarımadadan biri olarak stratejik öneme sahiptir. Yarımadanın 17 km güneyinde Rodos Adası, 7,5 km batısında Sömbeki (Simi) Adası yer alır. Yarımadanın Datça Yarımadasına bağlandığı doğu kısmında Marmaris kenti bulunur. Datça Yarımadası ve Bozburun Yarımadası Akdeniz ile Ege Denizi'ni birbirinden ayırır. Yarımada irili ufaklı 25 adet koy bulunur.

Şekil 1. Davaya konu olan bölgenin uydu görüntüsü.

Kıyıların, kara ile su arasında bir geçiş noktası olması ve insanların suya olan vazgeçilmez ihtiyacı, onların tarih boyunca toplulukların gözde yerleşim yeri olmasını

Muğla 4. İdare Mah. E.2023/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 69 / 141

sağlamıştır. Kıyusal bölge, dünyanın iki temel ortamı olan deniz ve kara arasındaki ortak yüzeydir. Başka bir deyişle, bu bölge yeryuvarının iki temel mekanını oluşturan kara ve deniz arasındaki geçişi sağlar. Bu iki ortam, yani kara ve deniz daima değişen pozisyonlarda sahil hattında karşılaşır. Kıyusal bölge başlangıçta insana besin maddesi ve güvenlik sağlamış daha sonra ise kıyılar; endüstriyel, ticari ve yerleşim açısından önem kazanmıştır. Son yıllarda da özellikle turizm faaliyetlerinde odak bölgeyi oluşturmuştur. İnsanların yoğun aktivite gösterdiği alanları oluşturan kıyusal bölgede kaynakların kullanımı ve korunmasında belli standartların uygulanması kaçınılmaz duruma gelmiştir. Bu amaca da ancak etkin bir yönetimle ulaşılır. Böyle bir yönetimde; kıyusal sistemlerin çok iyi tanınması ve bu sistemleri oluşturan öğeler ile aralarındaki ilişkilerin tanımlanmasıyla sağlanır. Dolayısıyla kıyusal ekosistemin mekanını oluşturan bölümlerinin öncelikle tanımlanması gerekmektedir.

Kıyılardaki yapılaşmalar ve denizlerdeki çeşitli aktiviteler sonucunda, denizel ortamlarda doğrudan ya da dolaylı olarak zaman içinde önemli değişimler gözlenebilmektedir. Bu değişimler sonucu denizlerdeki canlı yaşam belli ölçülerde etkilenir. Canlı organizmalar içinde özellikle balık, memeli ve hareket etme yeteneği olan canlılar ortamdaki uzaklaşır. Fakat makro algler, çiçekli bitkiler, mikro ya da makro zoobentik canlıların hareketleri sınırlı veya hareket etme yeteneği hiç olmayanlar en fazla etkilenenler canlılar olarak bilinmektedir. Doğal ortamda meydana gelecek olumsuzluklardan etkilenen bu bentik canlıların ortadan kalkmaları ya da ortamdaki uzaklaşmaları, bunların yanında böylesi değişimlere direnç ve uyum gösteren türlerin ise baskın hale geçmesi, söz konusu bölgede değişimin boyutlarını yansıtabilmektedir. İndikatör canlılar olarak adlandırılan bu türlerin (*Oxydromus pallidus*, *Neanthes caudata*, *Schistomeringos rudolphi*, *Malacoceros fluginosus*, *Capitella capitata*, *Corbula gibba*, *Paracentratus lividus*, *Echinaster sepositus*, *Paraprionospio coora*, bazı Syllidae familyası türleri, v.b.) varlığı ya da yokluğu bölgenin biyo çeşitliliği ya da ekolojik kalite durumu hakkında bilgi vermektedir (Ergen ve diğ. 2006²).

Dünyadaki tüm ekosistemlerde üretim ve kalkınmaya yönelik gerçekleştirilen yatırımlar muhtemel çevresel etkileri sebebi ile çoğu zaman tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Giderek artan dünya nüfusu ile birlikte, büyüyen ekonomiler neticesinde hem üretimin artırılması hem de üretimden kaynaklanan çevresel etkilerin azaltılması yollarının bulunması ekosistemlerin sürdürülebilir kullanımı için kaçınılmaz görünmektedir. Mevcut durumun bulunduğu bölgede yapılacak faaliyetlerin denizel ortamda bazı etkiler oluşturması kaçınılmazdır. Bu etkilerinin net olarak ortaya konulabilmesi için söz konusu bölgenin ve bu bölgedeki canlıların başlangıçtaki durumlarının bilinmesi gerekir. **Bu amaçla, bu bölgelerde**

² Ergen, Z., Çınar, M. E., Dağlı, E. & Kurt, G., 2006. Seasonal dynamics of soft-bottom polychaetes in Izmir Bay (Aegean Sea, eastern Mediterranean). *Scientia Marina*, 70S3.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLÇA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 70 / 141

ön araştırmaların ciddiyle, ayrıntılı olarak ve uzman kişilerden oluşan gruplar tarafından yapılması önemlidir.

Okyanus ve Denizlerde *Posidonia* genusuna ait dokuz tür bulunmaktadır. Bu türler Güney Doğu Pasifik resifleri ve adaları, Güney Amerika, Kuzey Atlantik, Hint okyanusu adaları, Batı Afrika kıyıları, Antarktika ve Akdeniz'de yataklar oluşturmaktadırlar. Ülkemizde Marmara Denizi, Ege ve Akdeniz kıyılarında dağılım gösteren deniz çiçekli bitki türlerinin genelini *Posidonia oceanica*, *Zostera noltii*, *Zostera marina*, *Cymodocea nodosa* ve *Halophila stipulacea* oluşturmaktadır. Bu türlerin oluşturulduğu çayırlar, dünyada tropikal ve subtropikal kıyı şeritlerinde yüksek biyoçeşitliliğe sahip oldukça önemli ekolojik role sahip yapılarıdır. Endemik bir tür olan *Posidonia oceanica* da Akdeniz'de dağılım gösteren 5 deniz çiçekli bitkisinden biri olup yaklaşık 45 m derinliklere kadar dağılım gösterebilmektedir (Procaccini ve diğ., 2003³). *P. oceanica* diğer deniz çiçekli bitkileri gibi kıyusal ekosistem ve insanlar için ekolojik (birçok tür için korunma ve yaşama habitata olması, oksijen üretimi vb.), fiziksel (sediment tutucu ve kıyusal suların berraklığına yaptığı katkı, kıyusal erozyona mâni olma vb.) ve ekonomik (yüksek biyolojik üretim, su kalitesinin devamlılığı vb.) birçok öneme sahiptir (Boudouresque et al., 2000⁴, 2012⁵). Aynı zamanda *P. oceanica*, littoral bölgedeki çevresel değişikliklere duyarlılığının yüksek olması ve Akdeniz'de geniş dağılım alanlarına sahip olması nedeniyle kıyusal zonun genel çevre kalitesinin değerlendirilmesinde tanımlayıcı tür olarak kullanılmaktadır (Pergent-Martini ve diğ., 2005⁶). Son yıllarda, kıyusal bölgelerde artan insan aktiviteleri nedeni ile nesli tehlike altında olan bu tür Dünya'da Tehlike Altındaki Hayvan ve Bitkilere Ait Avrupa Kırmızı Listesi (Red List) kapsamındadır. *Posidonia oceanica* çayırları, özel koruma alanlarının belirlenmesini gerektiren doğal habitatların ve yabani bitki ve hayvanların korunması direktifinde öncelikli habitatlar olarak listelenmiştir (Boudouresque ve diğ., 2012).

Davaya konu olan bölge için Proje Alanının Yer Aldığı Deniz ve Kıyı Ekosistemi Hakkında Detaylı Bilgi Proje kapsamında ALMER Çevre Denetim Müş. Müh.İş Sağ. ve GÜv. Proje Tic. Ltd. Şti. tarafından Hacettepe Üniversitesi öğretim üyesi Hidrobiyolog Prof. Dr. Aydın Akbulut tarafından 13-14 Haziran 2021 döneminde yapılan çalışmalardan sonra hazırlanan "Datça Yat

³ Procaccini, G., Buia, M.C., Gambi, M.C., Pérez, M., Pergent-Martini, C., Romero, J. 2003. The seagrasses of the western Mediterranean. In: Green, E.P., Short, F.T.(Eds.), World Atlas of Seagrasses. University of California Press, Berkeley, USA, pp. 48-58, 296.

⁴ Boudouresque, C. F., Charbonnel, E., Meinesz, A., Pergent, G., Pergent-Martini, C., Cadiou, G., Bertrand, M.C., Foret, P., Ragazzi, M., & Rico-Raimondino, V. 2000. A monitoring network based on the seagrass *Posidonia oceanica* in the Northwestern Mediterranean Sea. *Biologia Marina Mediterranea*, 7: 328-331.

⁵ Boudouresque C. F., Bernard G., Bonhomme P., Charbonnel E., Diviacco G., Meinesz A., Pergent G., Pergent-Martini C., Ruitton S., Tunesi L., 2012. Protection and conservation of *Posidonia oceanica* meadows. RAMOGE and RAC/SPA publisher, Tunis: 1-202.

⁶ Pergent-Martini, C., Leoni, V., Pasqualini, V., Ardizzone, G. D., Balestri, E., Bedini, R., Belluscio, A., Bolsher, T., Borg, J., Boudouresque, C. F., Boumaza, S., Bouquegneau, J. M., Buia, M. C., Calvo, S., ve diğ. 2005. Descriptors of *Posidonia oceanica* meadows: use and applications. *Ecological Indicators*, 5: 213-230.

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219

M.BOLCA

A. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

Ş.EKER

E.ÖZBİLİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 71 / 141

Limanın Ekosistem Değerlendirme Raporu" hazırlanmış olup, arazi ve laboratuvar çalışmaları sonucu elde edilen bulgulara göre, projenin etkileri ve alınması gereken önlemler konusunda değerlendirmeler yapılarak Ekosistem Değerlendirme Raporu formatında sunulmuştur. Bu raporda; Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkiinde T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından yap-işlet-devret modeli ile inşa edilecek olan Datça Yat Limanı projesi kapsamında deniz habitat ve canlıları incelenmiştir. İlgili proje alanının denizel bölgesinde yapılan çalışmalar kapsamında deniz ekosisteminde besin zincirini oluşturan tüm canlı grupları incelenmiştir. Mikro ve makro algler, zooplanktonik organizmalar, bentik canlılar ve balık türleri örneklendirilmiş ve raporlanmıştır. Bu canlıların mevcudiyetleri, ulusal ve uluslararası sözleşmeler kapsamında korunma statüleri tespit edilip yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular kapsamında planlanan liman yapılarının bölgedeki canlılar üzerine etkileri ve alınması gereken önlemler tanımlanmıştır.

Bölgenin karasal fauna elemanları açısından etkilerin değerlendirilmesi amacıyla Prof. Dr. Şakir Önder Özkurt ve planlanan faaliyetin karasal flora türlerine olan etkisini tanımlamak amacıyla flora uzmanı Hacettepe Üniversitesi öğretim elemanı Öğ. Gör. Haşim Altınözlü tarafından 13-14 Haziran 2021 tarihinde alanda arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Denizel ekosistem çalışmaları kapsamında, proje alanı içerisinde iki istasyonda örnekleme yapılmıştır. Buna göre kıyı kesiminde yer alan ve dip kısmı kum ve kayalık özelliklere sahip birinci örnekleme alanı olarak seçilmiştir. İkinci örnekleme alanı ise, yine ruhsat sahası içerisindeki açık kesimde olup derin ve dip kısmı kum habitatı ile kaplı alandan örnekleme yapılmıştır (Şekil 2).

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.D.ŞLİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

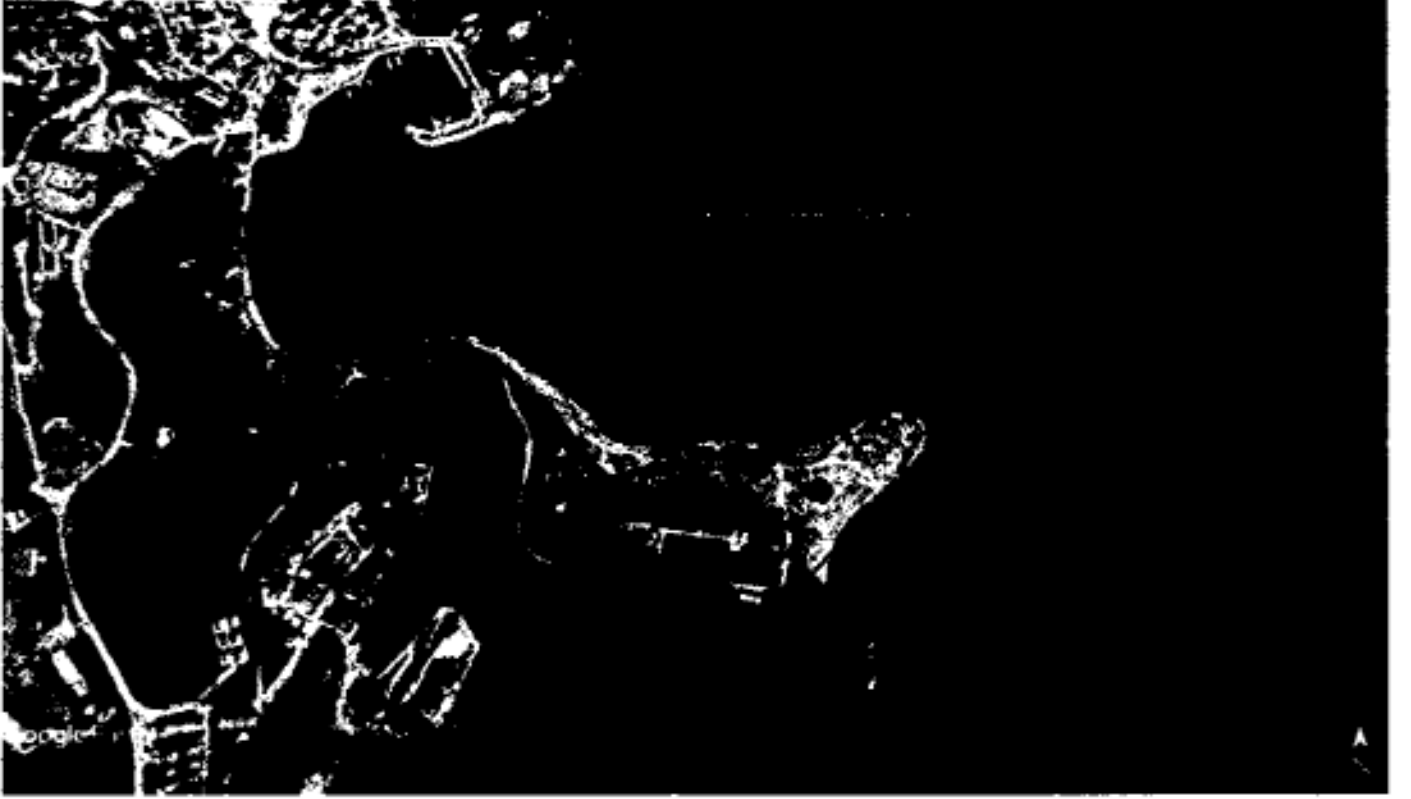
A. AKINCI.YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 72 / 141

Şekil 2. Hazırlanan Datça Yat Limanı Ekosistem Değerlendirme Raporundaki bentik örnekleme noktaları.

Plankton çalışmaları için çalışma bölgesinde yapılan örneklemler, kıydan 100 m. açıklığa kadar olan alanın taranması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Fitoplanktonik ve zooplanktonik organizmaları tespit etmek amacıyla 55 µm por açıklığında, 60 cm. çapında ve 1.5 m. uzunluğunda plankton kepçesi kullanılmıştır. Plankton kepçesi ile horizontal olarak 100 m. (4 dakika süre ile) çekilen örnekler, 250 cc'lik plastik kavonozlara alınmıştır. Planktonik numuneler %4'lük formaldehit ile tamponlanarak fikse edilmişlerdir. Alglerin zemine, taşlara ve bitkilere bağlı olarak yaşayan formları ise kazıma yapılarak toplanmıştır. Çalışma sonucunda yapılan değerlendirmede, 6 ayrı alg divizyonuna ait toplam 165 takson tespit edilmiştir. Alglerin divizyonlara göre dağılımına bakıldığında Rhodophyta en fazla türle temsil edilmiştir. Bu sınıfa ait 49, Miozoa'ya ait 32, Bacillariophyta'ya 36, Chlorophyta'ya ait 14, Ochrophyta'ya ait 30 ve Tracheophyta'ya ait 4 takson teşhis edilmiştir. Zooplanktonik organizmalar ile ilgili yapılan değerlendirme sonucunda ve literatür bilgilerine göre, 5 ayrı gruba ait toplam 35 takson tespit edilmiştir.

Bentik çalışmalarda, alınan materyal arazide deniz suyu ile yıkanarak elekten geçirilmiş ve elek üzerinde kalan canlılar %5'lik formaldehit içeren plastik poşetlere konulmuş ve daha sonra 5 litrelik plastik kaplarda muhafaza edilmiştir. Laboratuvara getirilen örnekler önce tatlı

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219

M.BOLGA

A.Y.ÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.ERELİ

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÖKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 73 / 141

su ile elek içinde yıkanmıştır. Daha sonra, organizmalar binoküler steromikroskop altında incelenerek elde edilen organizmalar ait oldukları sistematik gruplara ayrılmış ve içerisinde %70'lik alkol bulunan tüplere konmuştur. Taksonomik gruplara göre ayrılan tüplerdeki örneklerin tür tayinleri için uzmanlarına teslim edilmiştir. Türlerin tayininden sonra tür listelerini içeren tablo hazırlanmıştır. Bu tablo incelendiğinde, toplam 92 bentik takson belirlenmiştir. Çalışma alanında 10 farklı sistematik grubun bulunması ve bentik faunasının ana grupları olan Bryozoa ve Mollusca grupları yapısı bozulmamış kesimlerde bol olarak gözlenirken kayalık alanlarda da özellikle Mollusca, Polychaeta ve Echinodermata üyelerinin gözlendiği rapor edilmiştir.

Balıkçılık verimliliğini, dönemsel canlı türlerini ve bu alanların genel habitat yapısını ve durumunu belirlemek üzere balık ağları ve dalış yapılarak sualtı görsel sayım (SGS) metodları uygulanmıştır. Bu çalışmada Sualtı Görsel Sayım (SGS) tekniği uygulanarak biyotop (habitat) yapısı ve durumu bilgileri ile makro biyolojik çeşitlilik belirleme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar esnasında görüntüleme teknikleri (Sea and Sea Underwater Imaging System) de kullanılarak, biyotop (habitat) ve bitki komunitelerindeki denizel makroflora ve makrofauna türlerinin envanteri çıkarılmıştır. SGS tekniğine ek olarak, özellikle pelajik ve derin demersal türlerin de gözlemlenebilmesi için, proje sahası ve yakınındaki bölgede, olta ve ağ ile avlanan balıkçıların tuttuğu türler de değerlendirmeye alınmıştır. Tüm bu çalışmalar sonucunda da saptanan türlerin endemizm durumları, bölgedeki popülasyon durumları ile ulusal ve uluslararası tehlike/koruma durumlarını gösteren bir envanter tablosu oluşturulduğu, bulunan türlerin Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (Bern Sözleşmesi)'ne, Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Ticaretine İlişkin CITES Sözleşmesi'ne ve Merkez Av Komisyon Kararlarına göre değerlendirilerek rapor edilmiştir. Hazırlanan raporda, 88 balık türü belirlenmiş olup, gözlenen balık türlerinde sadece *Gobius niger* ve *Sciaena umbra* ve *Syngnathus abaster* türlerinin BERN Anlaşması Ek III'de yer aldığı bildirilmiştir.

Deniz Memelileri ile ilgili bölümde, Ege ve Güneybatı Akdeniz, doğal olarak çok daha fazla türü içerse de proje alanında bulunduğu Datça yarımadası ve yakınları deniz memelileri faunası *Monachus monachus* (Akdeniz Foku) *Stenella coeruleoalba*, *Tursiops truncatus* (Afalina) türlerinden oluştuğu ifade edilmektedir. Proje alanı ve yakın çevresinde, Akdeniz Foku açısından uygun nitelikte bir yuvalama yeri olmadığı yapılan arazi çalışmasında tespit edilmiştir denilmektedir. Ayrıca, Liman yapılarının inşa edileceği kesimlerde sahil kısmında alçak kıyı yapısı bulunmadığı, özellikle kayalık alanlarda yapılan karasal ve deniz altı gözlemlerinde, Akdeniz Fokunun yuvalama yapabileceği bir oyuk ve mağara oluşumu gözlenmediği rapor edilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BÖLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 74 / 141

Ömürleri ortalama 100 ile 120 yıl olan ve bunun yaklaşık 70 yılını açık denizlerde geçiren Deniz Kaplumbağaları yumurtlamak için çok ince kumlu sahilleri seçer. Türkiye'nin Akdeniz kıyılarında ince kuma sahip 20 kumsal üreme alanları içindedir. Çalışma bölgesine en yakın yumurtlama alanları Köyceğiz Ekincil ve Dalyan plajları olduğu ve deniz kaplumbağaları bu bölgede çok nadir olup beslenme amaçlı olarak bir hareketlilikten dolayı görülebildikleri dolayısıyla proje bölgesinde yapımı planlanan liman proje alanının deniz kaplumbağaları için bir tehdit oluşturmadığı bildirilmiştir.

Sonuç olarak, proje alanı ve yakın çevresinde belirlenen balık, deniz kaplumbağası ve deniz memeli türleri üzerinde önemli bir baskı unsuru yaratmayacağı gerek sualtı gözlem ve kayıtları gerekse balıkçılık ile elde edilen veriler limanın yapılacağı etki alanındaki balık tür çeşitliliği ve bollukları açısından Datça ilçe merkezi denizel sahasının diğer alanlarından farklı bir durum sergilemediği, bu olguyu, literatür çalışmaları da desteklediği hazırlanan raporda bildirilmiştir.

Raporda, incelenen canlı grupları içerisinde çalışma bölgesine özgü endemik, koruma altına alınması gereken veya nesli tehlike altında olan bir türe rastlanmamış denilmektedir.

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda, "Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının iptali istemiyle açılan dava ile ilgili olarak;

1.30 Mayıs 2024 tarihinde Davaya konu olan bölgede keşif yapılmış ve gözlemlerde bulunulmuştur (Şekil 3).

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KÖRKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

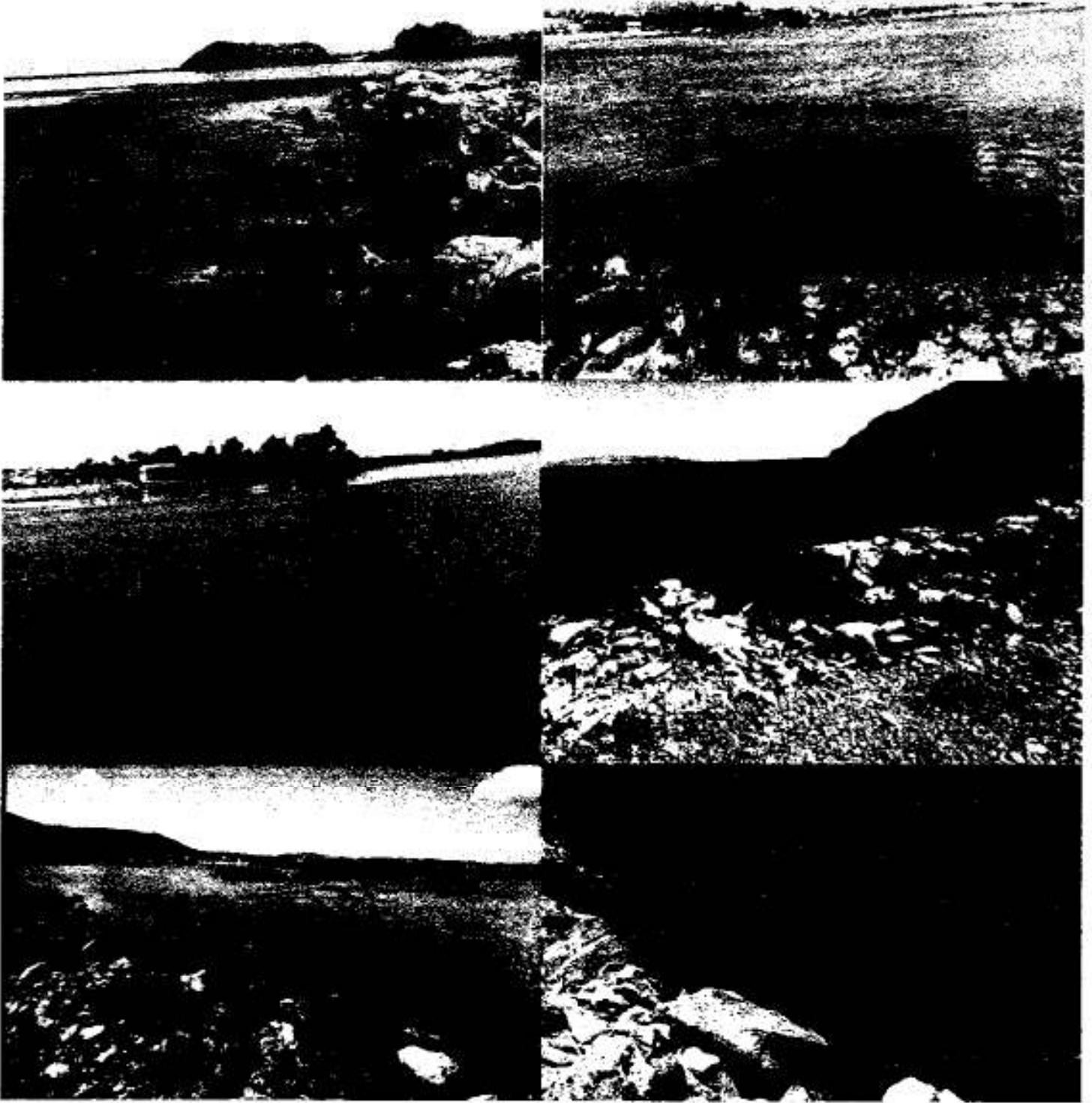
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 75 / 141

Şekil 3. Davaya konu olan bölgenin genel görünüşü ve sahada çekile fotoğraflar.

Davaya konu olan bölge için konunun uzmanları tarafından hazırlanan ÇED Raporunun Hidrobiyoloji ile ilgili olan EDR kısmı tarafımdan ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Buna göre; Bugüne kadar, Projenin yapılacağı bölgede yapılan bilimsel çalışma sayısı oldukça sınırlıdır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLÇA

A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 76 / 141

Yakın bölgelerde yapılan çalışmalar incelendiğinde bölgenin biyolojik çeşitliliğinin zengin olduğunu söylenebilir. Bu çalışmalardan en önemlisi Okuş ve ark.'nın 2007 yılında yaptıkları "Datça-Bozburun özel çevre koruma bölgesinin biyolojik çeşitliliği" çalışmasıdır. Bu çalışmada Bölgede Porifera (süngerler), Cnidaria (Mercanlar) Plathelminthes (Yassı kurtlar), Nematoda (Yuvarlak kurtlar), Nemertea (segmentiz kurtlar), Annelida (Halkalı kurtlar), Arthropoda (Eklem bacaklılar), Mollusca (yumuşakçalar), Echinodermata (Derisi dikenliler) gibi sistematik gruplara ait pek çok omurgasız tür tespit edilmiştir (Okuş ve diğ. 2007⁷). Hazırlanan EDR (Ekolojik Değerlendirme Raporu)'de koruma ve nesli tehlike altında olan türler bulunmakta diye belirtilmiştir. Oysaki hazırlanan liste incelendiğinde koruma altında olan türlerin (*Cymodocea nodosa*, *Posidonia oceanica*, *Aplysina aerophoba*, *Tetya aurantium*, *Pinna nobilis*, *Paracentrotus lividus* vd.) var oldukları görülmektedir. Ayrıca keşif sırasında kumsal bölgede *Aplysina aerophoba* ile *Pinna nobilis*'e ait bireyler görülmüştür. Özellikle bentik bölgede yaşayan ve hareket etme yetenekleri kısıtlı olan türlerin varlığı ya da yokluğu o bölgenin ekolojik kalite durumunu ne bir şekilde ortaya koyduğu için, bölgede dağılım gösteren türlerin uzman kişilerce incelenmesi ve tanımlanması önem arz etmektedir. Nesli tehlike altında olan bu türlerin varlığı, bu bölgede gerçekleştirilecek proje için büyük önem arz etmektedir.

1- Denizel ortamda yapılan ya da yapılması planlanan herhangi bir yapının zaman içinde doğal ortamdaki canlılar (özellikle bentik fauna ve flora türleri) üzerinde etkileri kaçınılmazdır. Bu nedenle yapılması planlanan bölgedeki canlı kompozisyonu, suyun fiziko-kimyasal yapısı, bölgenin topoğrafik yapısı tespit edilmelidir. Özellikle de deniz dibinde yaşayan ve hareket etme yeteneği olmayan ya da çok kısa mesafeler hareket edebilen canlıların mevcut durumlarının bilinmesi gerekmektedir. Hareket etme yeteneği hiç olmayan ya da sınırlı olan bu canlılar ortamda uzaklaşma olanağı bulamadıklarından olumsuz çevre koşullarından en fazla etkilenirken, balıklar gibi hareketli canlılar ortamdaki uzaklaşmak suretiyle bu etkiyi en aza indirirler. Bentik canlılar doğal ortamda meydana gelecek olumsuzlukların sonucunda ya ortamdaki uzaklaşırlar ya da meydana gelen değişimlere uyum sağlayarak yaşamlarını devam ettirirler. Uyum gösteren bazı türlerin (*Oxydromus pallidus*, *Neanthes caudata*, *Schistomeringos rudolphi*, *Malacoceros fluginosus*, *Capitella capitata*, *Corbula gibba* v.b.) baskın hale geçmesi, söz konusu bölgede kirliliğin boyutlarını yansıtabilmektedir (Pearson & Rosenberg, 1979; Ergen, 1979; Ergen ve diğ., 2006). Bu türler indikatör türlerdir. Bunun yanı sıra bazı türlerde sadece temiz bölgelerde yaşarlar ki bunlar da

⁷ Okuş, E., Yüksek, A., Yılmaz, İ. N., Yılmaz, A. A., Karhan, S. Ü., Öz, M. İ., Demirel, N., Taş, S., Demir, V., Zeki, S., Koç, E. M., Tural, U., Yokeş, B., Kalkan, E., Deniz, N., Çaylarbaşı, Z., Savut, E. and Murat, E., 2007. Marine biodiversity of Datça-Bozburun specially protected area (Southeastern Aegean Sea, Turkey) Datça-Bozburun özel çevre koruma bölgesi'nin biyolojik çeşitliliği (Güneydoğu Ege Denizi, Türkiye) J. Black Sea/Mediterranean Environment Vol 13: 39-49

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

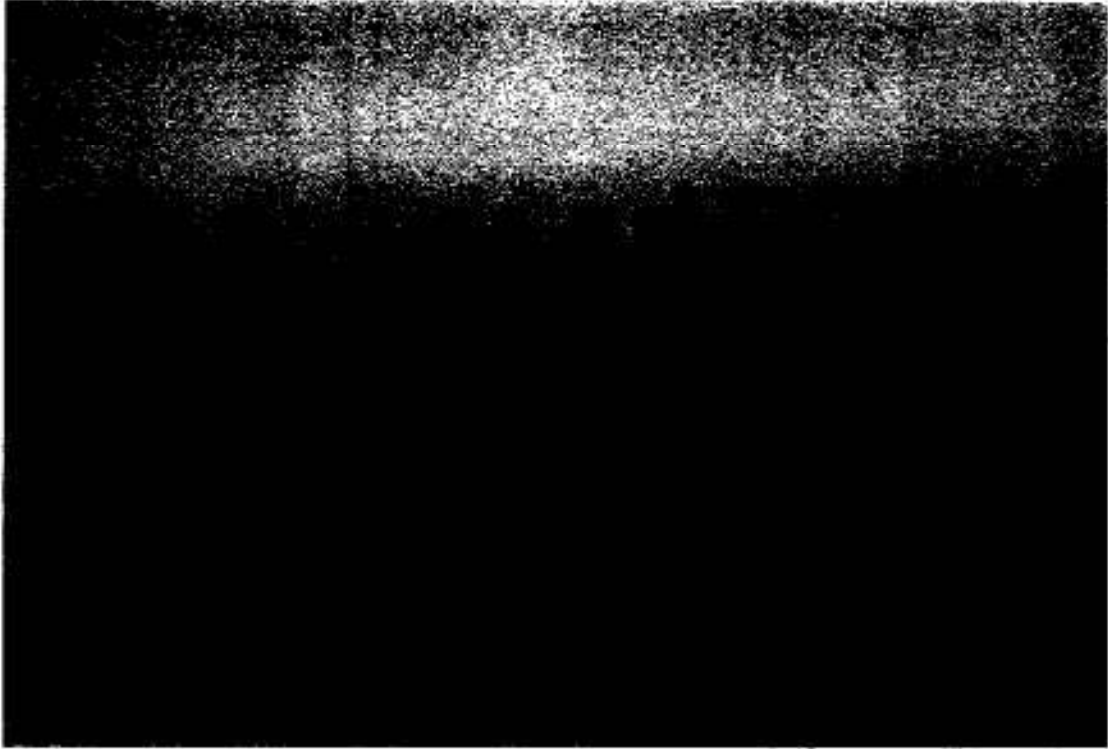
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 77 / 141

temizlik indikatörü türler olarak bilinmektedir (Örneğin, *Paracentratus lividus*, *Echinaster sepositus*, *Paraprionospio coora*, bazı Syllidae familyası türleri). Bu nedenle bölgedeki tür çeşitliliğinin bilinmesi sağlıklı bir çevre ve çevrede meydana gelebilecek olumsuzlukların izlenmesi açısından son derece önemlidir. Hazırlanan rapordaki türlerin incelenmesi sonucunda bölgede herhangi bir kirleticinin olmadığı, sağlıklı bir dip yapısına sahip olduğunu söylemek mümkündür. Fakat, bölgedeki dolgu, dip taraması ve iskele ayaklarının yerleştirilmesi sırasında deniz suyunun bulanması, pelajik ve bentik bölgede yaşayan canlıların dağılımlarını olumsuz etkileyecektir. Özellikle de üreme dönemlerinde bu etki çok büyük olacaktır. Raporda her en kadar bu dönemlerde işlerin yavaşlatılacağı söylene de, bulanıklığın artması, ışığın dip kısımlara, bentik omurgasızlar ile makro ve mikro alglere ulaşmasını engelleyeceğinden bölgede yaşayan bu canlılar zarar görecektir. Raporda, kısa süre içinde diğer bölgelerden aynı türlerin bölgeye yerleşeceği söylene de bu durum yukarıda isimleri verilen, nesli tehlike altındaki türlerin varlığını tehdit edecektir.

2.Mevcut davaya söz konusu olan bölgede mendirek, iskele ve çekek alanları için yapılacak dolgu ve iskele ayaklarının yerleştirilmesi sırasında ortamda bazı olumsuz etkilerin oluşması kaçınılmazdır. Bu proje gerçekleştirildiği takdirde en büyük etki, *Posidonia oceanica* (Linnaeus) Delile, 1813 adlı deniz çiçekli bitkisi üzerinde olacaktır. Hazırlanan ÇED raporunun EDR kısmında da belirtildiği üzere bölgede sağlıklı *Posidonia oceanica* çayırları mevcuttur (Şekil 4).

Fotograf IV. 15. Proje alanının belli kesiminde gözlenen deniz çayırları
Şekil 4. Proje alanında bulunan sağlıklı *Posidonia oceanica* Biyotobu.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİZ

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A.PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 78 / 141

Keşif sırasında bu türün kıyıya yaklaşık 2-3 metrelerde (bu mesafe ölçülemedi) oldukça sağlıklı bir şekilde dağılım gösterdiği görülmüştür (Şekil 1.3). Hazırlanan EDR raporunda "Çalışma alanında *Posidonia oceanica*'dan oluşan deniz çayırlarının gözlemlendiği, Projenin inşaat aşamasında gerçekleştirilecek faaliyetler sırasında sadece dolgu çalışmaları dip yapısını olumsuz etkileyeceği, ancak, proje alanında inşa edilecek olan dolgu alanları açısından yapılan değerlendirmelere göre dolgu yapılacak kıyı kesimlerin dip yapısında *Posidonia oceanica* toplulukları bulunmadığı, dolayısıyla bu yapıların olduğu kesimlerde deniz çayırları açısından habitat kaybı söz konusu olmayacağı" bildirilmiştir. Yapılan saha çalışmalarında bunun doğru olmadığı, bölgedeki popülasyonun olumsuz etkileneceği tespit edilmiştir.

Bu konu ile ilgili olarak, hazırlanan raporda "liman inşaatı sırasında yüzer dalgakıran ve yüzer iskeleler inşa edileceği, yüzer dalgakıranın zemin çivisi ve özel çapalarla sabitleneceği, tonoz kullanılmayacağı; bu yapıların yüzer nitelikte olacağından; deniz dip kısmına ve dolayısıyla deniz çayırlarına yönelik etkisi yok denecek kadar az olacağı, çünkü bu yapıların inşaat tekniği açısından deniz dip kısmına zarar vermeyeceğinin bilindiği, liman içindeki su sirkülasyonunu sağlayacak nitelikte alt kısmının su geçişine izin verecek olması da denizel türlerin yayılış ve dolaşımını açısından sınırlayıcı bir etki yaratmayacağı" bildirilmiştir. Bilinmesi gerekir ki; teknik olarak söylenenlerin doğruluk payı olsa da yapılan bu mendirek, iskele ve çekek alanı üzerlerine bağlanacak deniz araçları ile birlikte bentik bölgede yaşayan canlılar için hayati öneme sahip olan ışığın, oksijenin dağılımını kısıtlayacaktır. Bu da bu canlılar için büyük bir tehdit oluşturacaktır.

Yabancı tür taşınımı Akdeniz için en önemli ekolojik ve ekonomik tehditlerden biridir. Şu ana kadar Akdeniz'de yaklaşık 903, Türkiye kıyılarında 539 yabancı tür tespit edilmiştir (Zenetos ve diğ., 2008⁸). Yabancı türlerin taşındıkları yeni çevreye etkileri besin zincirini yeniden yapılandırma, yeni hastalıklar taşıma ve yerli türlerle rekabete girip onları ortamdaki uzaklaştırma şeklinde özetlenebilir (Por, 1978⁹). Bu nedenle gemilerin çapaları ve karinaları yabancı türlerin dağılımını bakımında oldukça önemlidir. Bu tür yerler planlanırken bu tehlike ile ilgili ön çalışmaların yapılması ve gerekli tedbirlerin alınması önemlidir. Hazırlanan raporda bu konu ile ilgili bir açıklama ve bilgilendirme bulunmamaktadır.

Her ne kadar kontrol edilse de gemilerden bırakılan zararlı maddeler (katı atık, sıvı atık, kimyasallar, sintine vb..) de belli bir süre sonunda bentik canlılara ve özellikle de *Posidonia*

⁸ Zenetos, A., Meriç, E., Verlaque, M., Galli, P., Boudouresque, C. F., Giangrande, A., Çınar, M. E. & Bilecenoğlu, M. 2008. Additions to the annotated list of marine alien biota in the Mediterranean with special emphasis on Foraminifera and Parasites. *Mediterranean Marine Science*, 9: 119-165

⁹ Por, F. D. 1978. Lessepsian migration-the influx of Red Sea biota into the Mediterranean by way of the Suez Canal. Springer-Verlag, Berlin, 23, 228 pp.

oceanica üzerinde olumsuz etkilere sebep olacaktır. Küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleriyle, yoğun nüfus artışına bağlı olarak aşırı kirlenici yüküyle, kıyısal bölgelerdeki yapılaşmalarla, sudaki asılı madde miktarlarının artması gibi sebeplerden dolayı dağılım alanları her geçen gün azalan bu tür özel koruma alanlarının belirlenmesini gerektiren doğal habitatların ve yabani bitki ve hayvanların korunması direktifinde öncelikli habitatlar olarak listelenmiştir (Boudouresque ve diğ., 2000, 2012). Kıyıda itibaren maksimum 40-45, ortalama 17-20 metre derinliklerde dağılım gösteren **bu türün varlığı o bölge yapılacak her oluşumun önüne geçmekte ve engellemektedir.**

3.Ayrıca raporda, ülkemizin de de taraf olduğu uluslararası anlaşmalardan olan Barcelona (Akdeniz'in Kirlenmesine Karşı Korunması Sözleşmesi) konvensiyonu ve buna bağlı alt protokollerle koruma altına alınan türlerden *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina*, *Zostera noltii* tespit edilmiştir. Son yıllarda, kıyısal bölgelerde artan insan aktiviteleri nedeni ile nesli tehlike altında olan bu tür Dünya'da Tehlike Altındaki Hayvan ve Bitkilere Ait Avrupa Kırmızı Listesi (Red List) kapsamındadır.

Hidrobiyoloji Bilimi Açısından Sonuç Olarak;

Dosyada yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda, Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "*Datça Yat Limanı Projesi*" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle açılan davada, projenin hayata geçirilmesi için seçilen bölgede hazırlanan ÇED raporunun incelenmesi sonucunda, kurulması planlanan tesislerin **Hidrobiyoloji açısından bentik bölgede yaşayan canlılar üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olacağı ve "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının uygun olmadığı kanaati oluşmuştur**

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.MORKUT

R.OZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÖKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 80 / 141

4.8.DAVAYA KONU PROJENİN ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mahkeme tarafından sorulan sorulara istinaden Çevre Mühendisliği disiplini kapsamına giren başlıklara aşağıda değinilmiştir.

ÇED raporundan özetle;

Datça Yat Limanı Projesi, Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii'nde gerçekleştirilecektir. Proje, 22.04.2021 tarihinde başlatılan ÇED süreciyle Yap-İşlet-Devret modeli ile ihale edilmiştir.

Başlangıç Planı:

Proje başlangıçta, 192.864 m² alanda (57.775 m² kara alanı ve 135.089 m² deniz alanı) 426 yat bağlama kapasitesinde planlanmıştır. Ancak, proje revizyonu ile yat bağlama kapasitesi 270'e düşürülmüş ve proje alanı küçültülmüştür. Revize edilen alan, 45.738 m² kara alanı ve 79.355 m² deniz alanı olmak üzere toplam 125.093 m² olmuştur.

ÇED Süreci ve İzinler:

- 17.06.2021 tarihinde Halkın Katılımı Toplantısı yapılmış,
- 05.07.2021 tarihinde ÇED Raporu Özel Formatı alınmış,
- 11.01.2022 tarihinde 1. İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmıştır.

Toplantı sonrasında Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün eksik değerlendirmelennin tamamlanması gerektiği belirtilmiştir. Projenin revizyonu kapsamında yapılan çalışmalar sonucunda imar planında değişiklikler yapılmıştır.

Revize Edilen Proje: Revizyonlar sonucunda;

- Liman kara alanı: 45.738 m² (408 m² sit alanı hariç),
- Liman deniz alanı: 79.355 m²,
- Toplam alan: 125.093 m²,
- Sit alanı: 408 m²,
- Yat bağlama kapasitesi: 270 yat (12 metreden 37 metreye kadar çeşitli boyutlarda yatlar için).
- Yüzer mendirek: 546 metre uzunluğunda, 6 metre genişliğinde,
- Yüzer iskeleler: 3 adet iskele, toplam 892 metre uzunluğunda ve 2.677 m² alana sahip. Yatlar bu iskelelere bağlanacak.

İnşa Edilecek Yapılar:

- Çekek Alanı: 5.226 m² büyüklüğünde, 80 yat kapasiteli, yüzeyi vakumlu beton kaplı.
- Akaryakıt rıhtımı: Feribot ve deniz araçlarının yakıt ikmali için kullanılacak.
- Travell Lift Havuzu: Yatların çekek alanına alınabilmesi için 100 ton kapasiteli.

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KÖÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 81 / 141

- Diğer yapılar: Gümrük binası (382 m²), satış birimleri (toplam 2.300 m²), atölye ve idari birimler (2.025 m²), butik otel (2 katlı, 46 odalı), yat kulübü (toplam 1.595 m²), kafe ve restoranlar planlanmıştır.

Dolgu Alanı:

- Toplam deniz dolgusu: 76.395 m³ dolgu yapılması planlanmıştır. Mevcutta 18.356,74 m² deniz dolgusu bulunmaktadır. Bu dolgunun 10.740 m² fazladan yapılan kısmı kaldırılacak ve 8.395 m² yeni dolgu yapılacaktır.

Dip Tarama:

- Proje alanında dip taraması yapılmayacaktır. Dolgu işlemleri plan dahilinde deniz ekosistemini etkilemeyecek şekilde gerçekleştirileceği belirtilmiştir.

Çevresel Önlemler ve Yönetmelikler:

- Proje, Deniz Turizmi Yönetmeliği'ne uygun olarak 4 çıpalı yat limanı şeklinde planlanmıştır.
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre liman alanında su kirliliği izlenecek, atık su ve kimyasal maddelerin yönetimi sağlanacaktır.
- Yat Limanları Yönetmeliği'ne göre yat limanının inşası ve işletmesi sırasında tüm çevresel ve teknik kriterler yerine getirilecektir.

İnşaat Süreci:

Projede şu ana kadar 18.356,74 m² deniz dolgusu yapılmış ve hizmet binası istinat duvarları inşa edilmiştir. Ancak 22.12.2021 tarihinde inşaat durdurulmuş ve yeni revize edilen planlara göre devam edilmesi beklenmektedir.

Projeye ait alansal kullanım verileri aşağıda yer almaktadır.

- Toplam proje alanı (revize): 125.093 m²,
- Kara alanı: 45.738 m²,
- Deniz alanı: 79.355 m²,
- Yat kapasitesi: 270 yat,
- Yüzer mendirek uzunluğu: 546 metre,
- Dolgu alanı: 76.395 m³,
- Sit alanı: 408 m²,
- Travell lift kapasitesi: 100 ton,
- Çekek alanı: 5.226 m².

Yat limanı inşaatı ve işletilmesi sırasında ortaya çıkabilecek çevresel etkiler, inşaat öncesi, inşaat süreci, işletme aşaması ve kapanma/işletmeden çıkarma dönemleri boyunca çeşitli başlıklar altında değerlendirilebilir.

Muğla 4. İdare Mah. E.074/219
M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERKAR

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 82 / 141

Temel Çevresel Etkiler Aşağıdaki Gibi Özetlenebilir:

1. İnşaat Öncesi ve İnşaat Süreci:

- Gürültü ve Titreşim: Kazı, hafriyat ve inşaat makinelerinden kaynaklanan gürültü, patlatma ve trafik hareketi ile titreşim.
- Hava Kirliliği: Toz ve kirlenici madde emisyonları, inşaat makineleri ve taşıma araçlarından çıkan gazlar.
- Atıklar: İnşaat sırasında ortaya çıkan tehlikeli ve tehlikesiz katı atıklar (beton, tuğla, yağlar, vb.).
- Toprak ve Erozyon: Toprak kullanımı, hafriyat çalışmaları sırasında toprak kayması, erozyon riski.
- Su: Akarsuların ve deniz kıyılarının inşaat faaliyetlerinden etkilenmesi, yüzey ve yeraltı su kalitesinin bozulması, sediment artışı.
- Biyoçeşitlilik: İnşaat sahasının flora ve fauna üzerindeki etkileri, doğal yaşam alanlarının tahribatı.

2. İşletme Aşaması:

- Gürültü ve Titreşim: İşletme sırasında türbinler, pompalar ve gemi trafiği nedeniyle ortaya çıkan gürültü.
- Hava Kirliliği: Araçlar, makineler ve ısıtma-soğutma sistemlerinden kaynaklanan emisyonlar.
- Atıklar: Rıhtımlarda biriken sedimanlar, evsel atıklar, tehlikeli atıklar (yakıtlar, yağlar).
- Toprak: Kaza durumlarında toprak kirliliği, erozyon riski.
- Su Kirliliği: Su kalitesinin düşmesi, ötrofikasyon ve sediment birikimi; gemi ve motorlu araçlardan kaynaklanan yakıt ve yağ kirliliği.
- Doğal Faktörler: Kıyı ekosistemleri, sucul flora ve fauna üzerindeki etkiler, pervanelerden kaynaklı türbülans ve suyun oksijen seviyesindeki değişiklikler.

3. Kapanma/İşletmeden Çıkarma:

- Gürültü ve Titreşim: Kapanma sırasında ekipmanların sökülmesi ve hafriyat makinelerinden kaynaklanan etkiler.
- Atıklar: Kapatma sırasında ortaya çıkan tehlikeli ve tehlikesiz atıklar.
- Toprak ve Peyzaj: Erozyon riski ve peyzajın yeniden restore edilmesi.

Yat veya teknelerin imalat, bakım ve onarım hizmetleri de çevresel açıdan önemli etkiler doğurabilir. Bu etkiler inşaat öncesi, inşaat süreci, işletme aşaması ve kapanma/işletmeden çıkarma dönemlerinde farklılık göstermektedir.

1. İnşaat Öncesi ve İnşaat Süreci:

Muğla 4. İdare Mah. E.206/4219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 83 / 141

- Hava Kirliliği: Hafriyat çalışmaları ve inşaat makinelerinden kaynaklanan toz ve kirleticiler (NOx, PM10, benzen gibi maddeler).
- Atıksu: Şantiye tesislerinden kaynaklı evsel atıksular.
- Katı Atık: Tehlikesiz ve tehlikeli katı atıklar, özellikle inşaat malzemeleri ve makine bakımlarından kaynaklanan atık yağlar ve kontamine malzemeler.
- Toprak Kirliliği: Kazı çalışmaları sırasında toprak kirliliği ve erozyon riski.
- Gürültü ve Titreşim: İnşaat makinelerinden kaynaklanan gürültü ve titreşim.

2. İşletme Aşaması:

- Hava Kirliliği: Metal işleme, boyama ve kaplama işlemlerinden kaynaklanan uçucu organik bileşikler (VOC), metal oksit buharları, çözücü emisyonları.
- Atıksu: Metal ve plastik işleme işlemleri sırasında oluşan kirlenmiş sular, kimyasal temizleme ve soğutma suları.
- Katı Atıklar: Metal işleme ve yüzey hazırlığı sırasında ortaya çıkan metal partikülleri, kimyasal atıklar, boya ve çözücü kalıntıları.
- Diğer Etkiler: Gürültü ve titreşim, enerji tüketimi, su tüketimi ve hammaddelerin (çelik, ahşap, reçineler, boya) kullanımından kaynaklanan etkiler.

3. Kapanma / İşletmeden Çıkarma:

- Hava Kirliliği: Makinelerin sökülmesi, vb. sırasında ortaya çıkan toz ve kirlenmiş hava.
- Katı Atıklar: Sökülmüş makinelerden ve önceki faaliyetlerden kaynaklanan tehlikeli ve tehlikesiz atıklar.
- Gürültü ve Titreşim: Ekipmanların sökülmesi ve taşınmasından kaynaklanan gürültü ve titreşim.

Bu temel etkiler, yat limanı projelerinde çevresel etkilerin minimize edilmesi için dikkate alınması gereken öncelikli konulardır. Özellikle su ve toprak kirliliği, biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkiler, çevre yönetim planlarının odak noktası olmalıdır. Bu etkiler, uygun çevre yönetim planları ve atık yönetimi stratejileri ile minimize edilmelidir.

Davaya konu olan proje (Şekil 1) ile ilgili olarak hazırlanan ÇED raporu, Çevre Mühendisliği disiplini kapsamına giren başlıklardaki çevresel etkileri ve ÇED raporunda alınacak önlemler incelenmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.23/24/219
M.BOLCA A.Y. AKKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

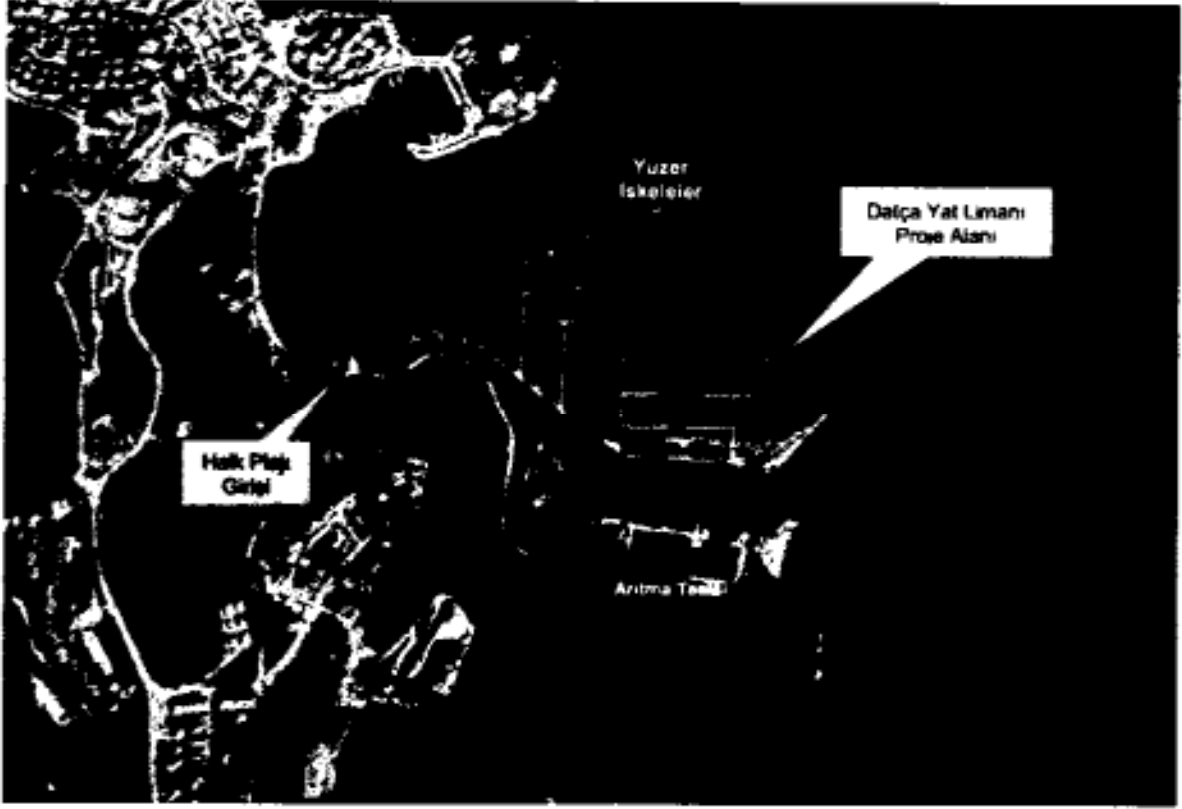
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

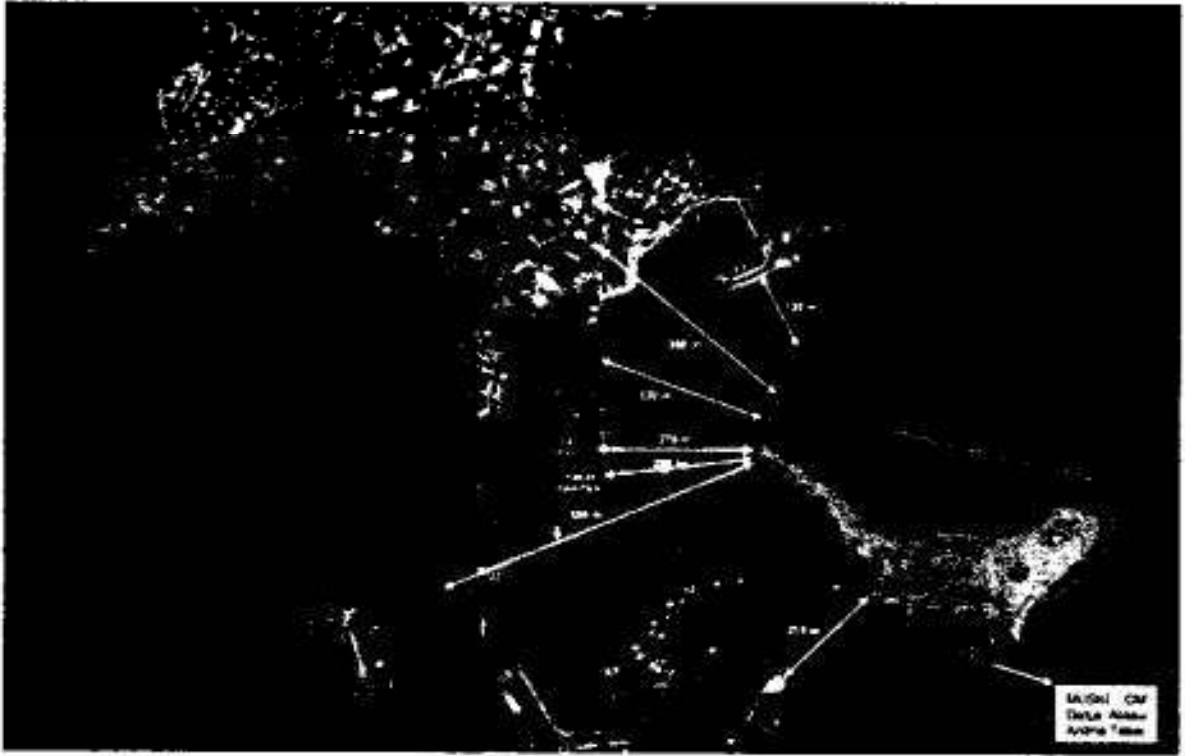
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 84 / 141

Şekil 1. Proje konumunu gösteren uydu görüntüsü (Kaynak ÇED raporu)

Şekil 2. Proje alanı ve çevresini gösteren uydu görüntüsü (Kaynak: ÇED raporu)

Muğla 4. İdare Mah. 6/2024/219

M.BOLCA

A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÖKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 85 / 141

Hava Kirliliği:

Dağca Yat Limanı Projesi kapsamında toz emisyonları, dolgu işlemleri ve hafriyat faaliyetlerinden kaynaklanacaktır. Proje alanından çıkarılan hafriyat malzemesi proje sahasında kullanılacak olup, malzeme depolanmayacaktır. ÇED raporuna göre, Hafriyat Atıkları, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak bertaraf edilecektir.

Dolgu Aşamasında Oluşacak Toz Emisyonu:

Dolgu Alanı: Mevcut durumda 18.356,74 m²'lik dolgu alanı bulunmaktadır. Fazladan yapılan 10.740 m² dolgu kaldırılacak ve 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılacaktır.

Kaldırılacak Dolgu Miktarı: Ortalama 4 m derinlik ve 1,1 m deniz seviyesi yüksekliği alınarak hesaplanan kaldırılacak dolgu miktarı 54.774 m³'tür.

Yeni Dolgu Miktarı: 8.395 m² alan ve ortalama 8 m dolgu derinliği ile yapılacak yeni dolgu miktarı 76.395 m³ olarak hesaplanmıştır.

Toplam Dolgu İhtiyacı: Yeni dolgu malzemesi ihtiyacı 21.621 m³ olup, bu malzeme kalker ocağından temin edilecektir.

Toz Emisyonu Hesaplamaları:

Kontrolsüz Toz Emisyonu: Boşaltma sırasında oluşacak toz miktarı kontrolsüz durumda 0,24 kg/saat olarak hesaplanmıştır.

Kontrollü Toz Emisyonu: Kontrollü durumda toz emisyonu 0,12 kg/saat olarak hesaplanmıştır. ÇED raporunda, Toz emisyonunun Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen 1,0 kg/saat sınır değerinin altında olması nedeniyle modelleme çalışması yapılmamıştır.

Hafriyat Kazısı Aşamasında Oluşacak Toz Emisyonu:

Hafriyat Alanı: A, B, C, D, E, F bloklarının kurulacağı alanın kazı çalışmaları yaklaşık 4.805 m²'lik bir alanda yapılacaktır. Kazı derinliği 1 m olup, toplamda 7.688 ton hafriyat çıkarılacaktır.

Kazı Süresi: Hafriyat çalışmaları yaklaşık 2 ay (60 gün) sürecektir ve günlük 8 saat çalışma yapılacaktır.

Saatlik Hafriyat Miktarı: 16 ton/saat olarak hesaplanmıştır.

Kontrolsüz Toz Emisyonu:

Sökme: 0,4 kg/saat

Yükleme: 0,16 kg/saat

Nakliye: 0,04 kg/saat

Boşaltma: 0,16 kg/saat

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 86 / 141

Toplam: 0,76 kg/saat

Kontrollü Toz Emisyonu:

Sökme: 0,2 kg/saat

Yükleme: 0,08 kg/saat

Nakliye: 0,02 kg/saat

Boşaltma: 0,08 kg/saat

Toplam: 0,38 kg/saat

Dolgu hesaplamalardaki eksiklik dolgu malzemesinin proje alanına nakliye sürecinde oluşacak emisyonun dikkate alınmamasıdır.

Diğer bir eksiklik ise nakliye mesafesi 250 m'den 500m kabul edilmiş. Ancak hesaplamalar en kötü senaryoya göre yapılması gerekir. Proje alanı uç noktalar arasındaki mesafe 500-600m'dir. Bu yaklaşık 1 km lik gidiş-dönüş mesafesi anlamına gelmektedir. Belirtilen eksiklikler de dikkat alındığında Yönetmelikte belirtilen 1 kg/saat sınırı aşılmadığından ÇED raporunda revizyon gerekli görülmemiştir.

İnşaat sırasında oluşacak toz emisyonları kontrolsüz durumda 0,76 kg/saat, kontrollü durumda 0,38 kg/saat olarak hesaplanmıştır. Bu değerler Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen 1,0 kg/saat sınır değerinin altındadır. Bu nedenle, toz emisyonu modelleme çalışması yapılmamış ve inşaat aşamasında toz emisyonunun süreklilik arz etmesi beklenmemektedir. Ancak Şekil 2'de yer alan hassas alıcı noktalara toz taşınımı olmakla beraber Yönetmelik değerlerine göre emisyon değerleri kabul edilebilir düzeyde kalacaktır.

Proje kapsamında çalışacak iş makinelerinde ağırlıklı olarak motorin (dizel) kullanılacaktır. Bu araçların egzozlarından Karbonmonoksit (CO), Hidrokarbonlar (HC) ve Azotoksitler (NOx) gibi zararlı gazlar yayılacaktır. Bu gazlar, araçların yaşı, yakıt türü, hızı ve arazide yapılan çalışma gibi faktörlere bağlı olarak farklı miktarlarda salınacaktır.

Emisyon Faktörleri:

Hafif iş makineleri için emisyon faktörleri:

HC: 0,181 g/km

CO: 0,719 g/km

NOx: 0,544 g/km

Ağır iş makineleri için emisyon faktörleri:

HC: 1,313 g/km

CO: 5,95 g/km

NOx: 4,056 g/km

Muğla 4. İdare Mah. E.29/24/219
M.BOLCA

A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 87 / 141

Toplam Emisyon Hesaplamaları:

Proje kapsamında inşaat aşamasında aynı anda 4 hafif ve 4 ağır iş makinesi çalışacaktır. Bu makineler, ortalama 40 km/saat hızla çalışacak ve bu koşullarda hesaplanan toplam emisyon miktarları şunlardır:

HC (Hidrokarbonlar): 239 g/saat (0,24 kg/saat)

CO (Karbonmonoksit): 1.067 g/saat (1,07 kg/saat)

NOx (Azotoksitler): 736 g/saat (0,74 kg/saat)

ÇED raporuna göre, araçlardan kaynaklanan emisyonların kontrol altına alınması için Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak tüm araç ve ekipmanların düzenli bakımları yapılacaktır. Araçların yükleme ve çalışma koşullarına dikkat edilerek, emisyonların minimuma indirilmesi sağlanacaktır.

Proje kapsamındaki bu önlemler, hava kalitesinin korunması ve yasal gerekliliklere uyum sağlanması açısından yeterli görünmektedir. Ancak, bu süreçlerin düzenli olarak izlenmesi ve denetlenmesi önemlidir, çünkü bakım yapılmayan veya standartlara uymayan araçlar önemli miktarda emisyon üretebilir.

Gürültü Kirliliği:

Proje inşaat aşamasında çeşitli iş makineleri ve ekipmanlar kullanılacak olup, bunların oluşturacağı gürültü düzeyleri hesaplanmıştır. İnşaat faaliyetleri günde 8 saat, toplamda 30 gün sürecektir. Kullanılacak makineler arasında kamyon, bobcat, dozer, ekskavator, vinç ve silindir gibi ekipmanlar yer almaktadır. ÇED raporunda, gürültü seviyeleri hesaplanarak en yakın yerleşim alanlarıyla karşılaştırılmıştır. Örneğin, kamyon için 50 metre mesafede ses basınç düzeyi 53 dB(A), 1000 metre mesafede ise 26 dB(A) olarak hesaplanmıştır. Tüm makineler için ses basınç düzeyleri mesafelere göre hesaplanmış ve grafiklerle gösterilmiştir. Gürültü seviyeleri kamyon, bobcat, dozer, ekskavator gibi makineler için 58-77 dB(A) arasında değişmektedir.

Proje alanına en yakın yerleşim birimi 360 metre mesafede bulunan İskele Mahallesi'dir. Bu mesafede gürültü düzeyi 58,76 dB(A) olarak hesaplanmıştır. Gürültü seviyesi, Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği'nde belirtilen 65 dB(A) sınır değerinin altında kalmaktadır. Ancak yerleşim biriminde bulunan kişiler üzerinde oluşan sesin kişiye anlam ifade etmemesi nedeniyle olumsuzluk yaratacaktır. Gürültü, istenmeyen ses dalgaları olarak tanımlanır ve insan konforunu olumsuz yönde etkileyebilir. 3-65 dB arasındaki gürültü seviyeleri, rahatsızlık, öfke, uyku ve konsantrasyon bozuklukları gibi etkiler yaratır. Araştırmalara göre, gürültüye maruz kalan bireylerde çeşitli psikolojik rahatsızlıklar görülmüştür. Gürültü ne kadar düzensiz ve ani olursa, o kadar rahatsız edici olur. İşçi sağlığı

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

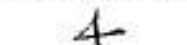
S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

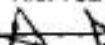

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YUKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 88 / 141

açısından, gürültü emisyonları yönetmeliklere göre değerlendirilir ve önlemler alınır. Ancak, düşük seviyelerde bile, gürültünün yerleşim bölgelerinde yaşayanlar üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceği öngörülmektedir. 200 metre mesafeden sonra gürültü seviyesi Yönetmelik sınırının altına düşmektedir.

Bu değerler, tüm makinelerin aynı anda çalıştığı en kötü senaryoya göre hesaplanmıştır, bu yüzden gerçek gürültü seviyesi daha düşük olması beklenmektedir.

ÇED raporunda, belirli periyotlarla iç ortam gürültü ölçümleri yapılacağı ve sürekli kontrol sağlanacağı belirtilmektedir.

Evsel Nitelikli Atıksu Oluşumu:

Projede su kullanımı ve atık su yönetimi ile ilgili çeşitli hesaplamalar yapılmıştır. İnşaat aşamasında çalışan personelin su tüketimi günlük 30,64 m³, toz kontrolü için kullanılacak su miktarı ise 68,6 m³ olarak belirlenmiştir. Bu toplamda 99,24 m³/gün su kullanımına karşılık gelmektedir. Atık su ise tamamen Datça Atıksu Arıtma Tesisine yönlendirilecektir. İşletme aşamasında ise çalışanlar ve yat limanını kullanacak 500 kişi için günlük 214,5 m³ atık su oluşacağı hesaplanmıştır. Atık sular, yine şehir şebekesinden alınacak ve Datça Atıksu Arıtma Tesisine bertaraf edilecektir.

Çekme Alanı ve Tehlikeli Atıklar:

Çekme alanı, Datça Yat Limanı Projesinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Çekme alanı, deniz araçlarının bakım, onarım, kışlama gibi operasyonlarının gerçekleştirileceği bir alandır. Proje kapsamında çekme alanına dair detaylar şu şekildedir:

- Toplam Alan: 5.226 m²
- Yat Kapasitesi: 80 yat kapasitesine sahip olacak şekilde planlanmıştır.
- Zemin Yapısı: Çekme alanının zemin kaplaması, vakumlu beton üzerine yüzey sertleştirici ile kaplanacaktır.

Çekme Alanı Çevresel Etkileri:

1. Su Kirliliği: Çekme alanında gerçekleştirilecek bakım ve onarım işlemleri sırasında yağ, yakıt ve kimyasal maddelerin denize veya yer altı sularına sızma riski bulunmaktadır. Bu sızıntılar su kirliliğine ve deniz ekosisteminin zarar görmesine neden olabilir.
2. Atık Yönetimi: Yatların bakım-onarım süreçlerinde ortaya çıkacak katı atıklar (örneğin, boya kalıntıları, metal ve plastik parçalar) uygun şekilde bertaraf edilmezse çevreye zarar verebilir.
3. Gürültü Kirliliği: Travell liftin yatları karaya çekme ve denize indirme işlemleri sırasında oluşan gürültü, limanın yakın çevresinde yaşayan insanlar ve deniz ekosistemi üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİCİ

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 89 / 141

4. Deniz Habitatına Etkiler: Özellikle deniz dolgusu ve çekek işlemleri sırasında deniz tabanındaki bentik (dip) canlılar etkilenebilir. Dolgu çalışmaları sırasında deniz dibindeki flora ve fauna tahrip olabilir.

ÇED Raporunda Belirtilen Önlemler:

1. Sızdırmaz Zemin Kullanımı: Çekek alanının zemininde, su ve kimyasalların sızmasını engellemek için sızdırmaz zemin kaplaması kullanılacaktır.
2. Atık Yönetimi Planı: Yatların bakım ve onarımı sırasında ortaya çıkan tehlikeli ve tehlikesiz atıklar, Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne uygun olarak yönetilecektir. Tehlikeli atıklar (örneğin, yağlar, kimyasallar) lisanslı atık kabul tesislerine gönderilecektir.
3. Yağ ve Yakıt Sızıntılarına Karşı Önlemler: Çekek alanında ve travell lift havuzunda yağ ve yakıt sızıntılarını önlemek amacıyla yağ tutucular ve acil müdahale ekipmanları bulundurulacaktır. Olası bir sızıntı durumunda, hızlı müdahale edilerek kirlilik yayılmadan kontrol altına alınacaktır.
4. Deniz Dolgusu: Deniz dolgusu yapılırken, su altı ekosistemine zarar vermemek için dolgu işlemleri sırasında bariyerler kullanılacak ve dolgunun yapılacağı alan sınırlı tutulacaktır. Bu sayede dolgu sırasında oluşabilecek bulanıklık ve sediment yayılımı azaltılacaktır. (Deniz ekosistemi üzerindeki etkiler Bilirkişi Raporu ilgili uzmanlık alanı içinde değerlendirilmiştir)
5. Gürültü Yönetimi: Travell liftin çalışması sırasında gürültü seviyeleri kontrol altında tutulacak, özellikle gece saatlerinde çalışmalar yapılmayarak çevredeki insanların rahatsız edilmesi engellenecektir.

Değerlendirme ve Görüş:

ÇED raporuna göre Liman alanında, gemilerden alınacak atıkların toplanması ve geçici olarak depolanması için bir atık kabul tesisi inşa edilecektir. Bu tesis, 26.12.2004 tarihli "Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği"ne uygun olarak yapılacak ve işletmeye alınmadan önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan Çevre Lisansı alınacaktır. Tesis, D bloğun yanında, travel liftin karşısında yer alacak ve 10x10 metre boyutlarında, 100 m² alan kaplayacaktır. Bu tür atıkların uygun yönetimi için genellikle suyun doğrudan denize boşaltılmasının engellenmesi, sızıntıların önlenmesi ve atık suların toplama sistemlerine yönlendirilmesi gerekmektedir. **Çekek yerleri, yat bakımı ve onarımı sırasında tehlikeli atıkların (sintine suyu, atık yağlar, solventler, yakıt kalıntıları gibi) olduğu önemli alanlardır. Bu nedenle, sadece atık kabul tesisinin inşa edilmesi ve yönetmeliklere uyulması yeterli olmayabilir. Tehlikeli atıkların doğru şekilde toplanması, depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesi için daha kapsamlı bir yönetim sistemi ve düzenli denetimlerin yapılması gereklidir. Ayrıca, tehlikeli atıkların çevreye yayılmasını**

Muğla 4. İdare Mah. E.29/24/219
M.BOLÇA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. FIR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 90 / 141

önlemek için çekek yerinde uygun altyapının (sızdırmaz yüzeyler, yağ tutucular ve filtrasyon sistemleri) olması önemlidir. Tesisin kapasitesinin yeterli olup olmadığı da dikkate alınmalıdır, çünkü tehlikeli atıkların birikmesi çevresel riskler doğurabilir. Bu nedenle, sadece yönetmeliklere uyulması değil, bu süreçlerin etkin bir şekilde planın bulunması da gereklidir. Bu nedenle ÇED raporu, bu tür sıvı atık suların arıtımı için yeterli bilgi sunmamaktadır. Bu tür projelerde, atık su yönetimi konusunda net ve kapsamlı bir planın olmaması, çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlara yol açabilir. Bu nedenle, raporda atık su oluşumuna dair miktarların ve yönetim stratejilerinin açıkça belirtilmesi, çevresel etki değerlendirmesi sürecinin şeffaf ve eksiksiz yürütülmesi adına kritik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca Çevre İzleme Programları da bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır.

ÇED raporunda deniz suyu kirlilik izleme programı (tablo 99) önerilmiştir, ancak izleme parametrelerinin ne sıklıkla kontrol edileceği ve hangi yöntemlerle denetleneceği konusunda net bir plan sunulmamıştır. Bu izleme programının etkinliği sağlanmalı ve izleme sıklığı, parametreler ve raporlama süreçleri daha detaylı bir şekilde belirlenmelidir. Bu yönüyle ÇED raporu içeriği yetersizdir.

Akaryakıt Rıhtımı, Akaryakıt İstasyonu ve Feribot Yanaşma Rıhtımı ile İlgili Çevresel Değerlendirme ve ÇED Raporu Önlemleri

1. Akaryakıt Rıhtımı ve İstasyonu Çevresel Etkileri

Akaryakıt rıhtımı ve istasyonu, yat limanında deniz araçlarına yakıt ikmali yapılacak kritik bir bölgedir. Bu alan çevresel risklerin yüksek olduğu bir bölgedir çünkü yakıtın suya karışma olasılığı vardır.

Çevresel Etkiler:

- Yakıt Sızıntısı ve Deniz Kirliliği: Akaryakıt ikmali sırasında denize yakıt dökülmesi riski mevcuttur. Bu, su yüzeyinde bir tabaka oluşturarak deniz ekosistemine zarar verebilir. Su yüzeyindeki petrol bazlı kirlilik, deniz canlılarını etkiler ve suyun kalitesini bozar.
- Hava Kirliliği: Akaryakıt ikmali sırasında yakıt buharlaşarak havaya karışabilir. Bu durum, hava kalitesini olumsuz etkileyerek bölgedeki insan sağlığına zarar verebilir.
- Atık Yönetimi: Akaryakıt istasyonu ve rıhtımında oluşabilecek yakıt artıkları ve tehlikeli atıkların uygun şekilde yönetilmemesi durumunda çevresel riskler artar. Atık yağlar, kimyasal kalıntılar ve sızıntı durumları çevreyi olumsuz etkileyebilir.

Alınan Önlemler (ÇED Raporu Kapsamında):

- Sızdırmaz Taban ve Yağ Tutucular: Akaryakıt rıhtımı ve istasyonunda, denize veya zemine yakıt sızmasını önlemek için sızdırmaz zemin kaplamaları ve yağ tutucular kullanılacaktır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 91 / 141

- Yakıt Sızıntısı ve Kirlilik Kontrolü: Acil müdahale ekipmanları bulundurulacak ve olası bir sızıntı durumunda derhal müdahale edilerek yayılma önlenecektir. Ayrıca, yakıt ikmali sırasında kullanılan hortum ve bağlantı ekipmanlarının düzenli olarak kontrol edilmesi sağlanacaktır.

- Atık Yönetimi: Tehlikeli atıkların yönetimi için Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne uygun olarak atıkların toplanması ve bertarafı sağlanacaktır. Tehlikeli atıklar lisanslı firmalarca toplanacak ve işlenecektir.

2. Feribot Yanaşma Rıhtımı Çevresel Etkileri

Feribot yanaşma rıhtımı, Rodos ve Simi adalarından gelen yolcu ve araç taşıyan feribotların yanaşması için planlanmıştır.

Çevresel Etkiler:

- Deniz Trafik Artışı: Feribotların sürekli hareketi, deniz suyunda karışma ve bulanıklık yaratabilir. Bu durum deniz tabanındaki organizmalar üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.

- Gürültü Kirliliği: Feribotlar, limana giriş-çıkış yaparken gürültü kirliliğine neden olabilir. Bu gürültü hem çevrede yaşayan insanlar üzerinde rahatsızlık yaratabilir hem de deniz ekosistemindeki canlıları olumsuz etkileyebilir.

- Yakıt ve Yağ Sızıntısı: Feribotların rıhtıma yanaşma ve ayrılma sırasında yakıt sızıntısı riski bulunmaktadır. Feribotlar büyük motor hacmine sahip olduklarından, motor yağı ve yakıt sızıntıları çevre için ciddi tehdit oluşturabilir.

Alınan Önlemler (ÇED Raporu Kapsamında):

- Yakıt Sızıntılarına Karşı Önlemler: Feribot yanaşma rıhtımında acil müdahale ekipmanları bulunacak, olası sızıntı durumunda hızlı bir şekilde müdahale edilecektir. Ayrıca, feribotların rıhtıma yanaşma süreçlerinde gerekli güvenlik önlemleri alınarak, kaza riskleri en aza indirilecektir.

- Gürültü İzleme: Gürültü kirliliği, izleme programları ile takip edilecektir. Özellikle, feribotların gece saatlerinde hareket etmelerinin önüne geçilerek, çevreye olan gürültü etkisi minimize edilecektir.

- Deniz Trafik Yönetimi: Feribotların limana yanaşma ve ayrılma süreçleri dikkatli bir şekilde planlanacak, deniz trafiği etkili bir şekilde yönetilerek deniz ekosistemine zarar verilmesi engellenecektir.

Değerlendirme ve Görüş:

Akaryakıt rıhtımı, istasyonu ve feribot yanaşma rıhtımı gibi alanlar çevresel açıdan yüksek risk taşımaktadır. Feribotlardan kaynaklı gaz emisyon yükü ÇED

Muğla 4. İdare Mah. E.2014/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

Ş.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. RİS

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 92 / 141

raporunda değerlendirilmemiştir. ÇED raporu emisyon ve risklerin yönetimi için yeterli bilgi ve teknik bilgi içermemektedir.

Deniz Dolgusu ile İlgili Çevresel Değerlendirme ve ÇED Raporu Önlemleri

Deniz dolgusu, liman ve rıhtım projelerinin bir parçası olarak deniz tabanının doldurulmasıyla yeni kara alanları yaratılmasını içerir. Datça Yat Limanı Projesi kapsamında, deniz dolgusu önemli bir yapı elemanı olarak kullanılmaktadır. Ancak, deniz dolgusu çevresel açıdan riskler taşımaktadır ve bu risklerin minimize edilmesi gereklidir.

Çevresel Etkiler:

1. Deniz Ekosistemine Etkiler: Dolgu işlemleri sırasında deniz tabanındaki flora ve fauna doğrudan zarar görebilir. Bentik (deniz tabanındaki) canlılar tahrip olabilir, bu da deniz ekosistemindeki dengeyi bozabilir. Dolgu sırasında deniz suyu bulanıklığı artabilir, bu da sucul ekosistem için stres yaratır.
2. Sediment Yayılımı: Deniz dolgusu sırasında kullanılan malzemeler, deniz suyu ile temas ettiğinde sedimanların yayılmasına ve suyun bulanmasına neden olabilir. Bu bulanıklık, su altı yaşamını olumsuz etkileyebilir ve suyun doğal döngüsünü bozabilir.
3. Deniz Sirkülasyonuna Etkiler: Dolgu, deniz suyu sirkülasyonunu değiştirebilir. Su hareketinin yavaşlaması, oksijen seviyelerinin düşmesine ve su kalitesinin bozulmasına yol açabilir. Ayrıca, bu değişiklik kıyı erozyonunu artırabilir.
4. Su Kalitesinin Bozulması: Dolgu malzemelerinin taşınması ve uygulanması sırasında, malzemelerin kimyasal yapısı deniz suyuna karışarak su kalitesini olumsuz etkileyebilir. Özellikle, dolgu sırasında kullanılan inşaat malzemelerinden kaynaklanabilecek kimyasallar deniz suyu kirliliğine yol açabilir.

ÇED Raporunda Alınan Önlemler

1. Sızdırmaz ve Çevreye Duyarlı Malzeme Kullanımı:

Deniz dolgusu için kullanılan malzemeler, çevreye zararlı kimyasal maddeler içermeyen, deniz ekosistemine minimum zarar verecek şekilde seçilmiştir. Malzemelerin deniz suyu ile temasında kimyasal kirlenme yaratmaması için bu tür malzemelerin kullanımı zorunlu tutulmuştur.

2. Deniz Suyu Kalitesinin Korunması:

Dolgu işlemleri sırasında, deniz suyu kalitesinin bozulmasını önlemek amacıyla su altı bariyerleri kullanılacaktır. Bu bariyerler, dolgu sırasında suyun bulanmasını ve sediman yayılımını kontrol altına alacaktır. Aynı zamanda dolgu sırasında deniz suyu numuneleri düzenli olarak alınarak su kalitesi izlenecektir.

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA A.YAKARLIKT

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

Ş.EKER

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 93 / 141

3. Deniz Ekosisteminin Korunması:

Deniz dolgusu işlemleri başlamadan önce, dolgu yapılacak alan detaylı olarak biyolojik araştırmalarla incelenecektir. Kritik habitatlar ve hassas ekosistemler belirlenip korunacak ve dolgu çalışmaları biyolojik çeşitliliği en az etkileyecek dönemlerde yapılacaktır. Deniz canlılarının üreme dönemleri dikkate alınarak çalışma zamanlaması belirlenecektir.

4. Sediment Kontrolü:

Dolgu işlemi sırasında sediment yayılımını kontrol etmek için su altı bariyerleri kullanılacaktır. Sedimentin deniz suyuna yayılmasının önlenmesi için dolgu malzemeleri dikkatli bir şekilde yerleştirilecek ve deniz suyu hareketinin minimum düzeyde etkilendiği zamanlarda dolgu yapılacaktır. Ayrıca, dolgu sırasında deniz akıntıları ve su sirkülasyonu izlenerek dolgu işlemleri yönlendirilecektir.

5. Deniz Sirkülasyonunun İzlenmesi:

Dolgu işleminin deniz suyu sirkülasyonu üzerindeki etkileri sürekli olarak izlenecek ve deniz suyu akışında olası bozulmalar önceden tespit edilerek müdahalelerde bulunulacaktır. Oksijen seviyelerinin azalmasını önlemek ve su kalitesini korumak için deniz dolgusu planlaması optimize edilecektir.

Değerlendirme ve Görüş:

Deniz dolgusu, özellikle kıyı ve deniz ekosistemleri üzerinde büyük etkiler yaratabilecek bir işlemdir. Deniz dolgusu esnasında suyun fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bozulmaması için sürekli izleme yapılması gerekir. Özellikle, askıda katı madde miktarı, çözülmüş oksijen seviyeleri, pH ve tuzluluk gibi parametreler izlenmelidir. İnşaat ve dolgu işlemleri sırasında su kalitesi sürekli izlenmeli ve limit değerlerin aşılması durumunda gerekli önlemler alınmalıdır. İzleme noktalarının seçimi önemlidir. Ayrıca, dolgudan kaynaklanan herhangi bir sızıntının veya kirlenmenin önüne geçilmesi için dolgu işlemleri sırasında çevre yönetmeliklerine uygun yöntemler kullanılmalıdır. ÇED raporunda izlemeye değinilse de denetime açık bir izleme planlaması bulunmamaktadır.

ÇED raporunda "3.11. Proje Sahasının Batimetrik ve Oşinografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler Dikkate Alınarak Projenin Tamamlanması Sonucunda Deniz Ortamı Hidrodinamiği ve Su Sirkülasyonu Doğal Akışının Nasıl Etkileneceği, Akıntı Sirkülasyonu – Su Kirliliği İlişkisinin İrdelenmesi, Meydana Gelebilecek Değişikliklerin Denize ve Kıyı Şeridine Etkileri, Ekolojik Etkileri, Deniz Suyu Kirlilik İzleme Programı Oluşturulması" başlığını karşılayacak yeterli bilimsel ve teknik bir bilgi verilmemiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E:2824/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C.TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 94 / 141

Çevre Mühendisliği Açısından Sonuç Olarak;

ÇED raporunda öngörülen önlemler, bu etkilerin azaltılmasına yönelik genel ifadelerdir. Sonuç olarak, ÇED sürecinin amacı çevrenin korunması, doğal kaynakların verimli kullanılması ve projelerin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda hayata geçirilmesidir. Ancak bu raporun içeriği, bu hedefleri tam anlamıyla destekleyici nitelikte yeterli değildir. Bu nedenle, çevresel etkilerin daha ayrıntılı bir şekilde ele alınması ve izleme programlarının daha kapsamlı bir şekilde oluşturulması gerekmektedir. Tüm bu nedenler ile dava konusu ÇED olumlu kararının uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.9.DAVAYA KONU PROJENİN ARKEOLOJİ BİLİMİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Dava konusu Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararı ile ilgili olarak, söz konusu proje alanına keşif için gidilmiş ve ilgili alanın Arkeoloji disiplini açısından birlikişi incelemesi yapılmış, dava konusu alan yerinde incelenmiş ve fotoğraflar çekilmiştir. Bu bağlamda rapor hazırlanarak 2863 Sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında değerlendirilmede bulunulmuştur.

Söz konusu davada konuya daha iyi hakim olmak için 1. Derece Arkeolojik Sit alanlarının anlam ve önemlerine bakacak olursak ;

1. Derece Arkeolojik Sit : Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlardır. Bu alanlarda, kesinlikle hiçbir yapılaşmaya izin verilmemesine, imar planlarında aynen korunacak sit alanı olarak belirlenmesine, bilimsel amaçlı kazıların dışında hiçbir kazı yapılamayacağına, ancak;

- Resmi ve özel kuruluşlarca zorunlu durumlarda yapılacak alt yapı uygulamaları için müze müdürlüğünün ve varsa kazı başkanının görüşüyle konunun koruma kurulunda değerlendirilmesine,
- Yeni tarımsal alanların açılmamasına, yalnızca sınırlı mevsimlik tarımsal faaliyetlerin devam edebileceğine, koruma kurullarınca uygun görülmesi halinde seracılığa devam edilebileceğine,

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KEREMKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 95 / 141

- c) Höyük ve Tümülüsler de toprağın sürülmesine dayanan tarımsal faaliyetlerinkesinlikle yasaklanmasına, ağaçlandırmaya gidilmemesine, yalnızca mevcut ağaçlardan ürün alınabileceğine,
- d) Taş, toprak, kum vb. alınmamasına, kireç, taş, tuğla, mermer, kum, maden vb. ocakların açılmamasına, toprak, curuf, çöp, sanayi atığı ve benzeri malzeme dökülmemesine,
- e) Bu alanlar içerisinde yer alan ören yerlerinde gezi yolu düzenlemesi, meydan tanzimi, açık otopark, WC, bilet gişesi, bekçi kulübesi gibi ünitelerin koruma kurulundan izin alınarak yapılabileceğine,
- f) Bu alanlar içerisinde bulunan ve günümüzde halen kullanılan umuma açık mezarlıklarda sadece defin işlemlerin yapılabileceğine,
- g) Taşınmaz kültür varıklarının mahiyetine tesir etmeyecek şekilde ilgili koruma kurulundan izin almak koşuluyla birleştirme (tevhit) ve ayırma (ifraz) yapılabileceğine izin verilen alanlardır.

658 numaralı Arkeolojik Sittler, Koruma ve Kullanma Koşulları başlıklı İlke Kararı 1 maddede "1. Derece Arkeolojik Sit: Korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak sit alanlarıdır". Denilmektedir. Bu kapsamda söz konusu taşınmaz; 648 sayılı kanun hükmünde karamame ile ve 5225-3386 sayılı kanun kapsamında Kurulun yetki çerçevesinde kalan yerlerdendir. Resim 1-2

Planlama alanı içerisinde, Datça Belediyesi Atıksu Anıtma Tesisi kuzey yönünde Mülga İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 11.01.1995 gün ve 4519 sayılı kararı ile tescilli 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı (Anıt Mezar) bulunmaktadır. Ayrıca proje alanı sınırları içerisinde kalmayan ancak bu sınıra çok yakın bir komşuluğu bulunan 165 ada 1 ve 2 parsel içerisinde yer alan Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.11.1981 tarihli ve A- 3225 sayılı kararı ile tescilli I. derece arkeolojik sit alanı sınırları Muğla Kültür Varıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 20.04.2022 tarihli ve 12115 sayılı kararı ile yeniden belirlenmiş I. derece arkeolojik sit alanı bulunmaktadır. Resim 3

Proje dosyasında ;Söz konusu ÇED Başvuru Dosyasında alanda İzmir II Numaralı Kültür Varıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.01.1995 tarihli ve 4519 sayılı ile tescil edilen 3 adet kaya mezarının da bulunduğu I. derece arkeolojik sit alanını kapsayan Muğla Kültür ve Tabiat Varıklarını Koruma Bölge Kurulunun 27.05.2005 tarih ve 825 sayılı kararı ile uygun bulunan yürürlükteki imar planına ilave olarak Muğla Kültür Varıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.01.2021 tarihli ve 10384 sayılı kararı ile "Yat Limanı Amaçlı İlave ve Revizyon

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P. ONELÇİN

Sayfa 96 / 141

1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı" 2863 sayılı Yasa kapsamında uygun bulunmuştur. Ancak "Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.03.2021 tarihli ve 10741 sayılı kararı ile "Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii'nde ait İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 11.01.1995 tarih ve 4519 sayılı kararı ile tescil edilen 3 adet kaya mezarının da bulunduğu I. derece arkeolojik sit alanı olan ve özel çevre koruma bölgesi sınırları içerisinde kalan mülkiyeti hazineye ait 165 ada 213 ve 214 parseller ile 175 ada 1 parsel ve devletin hüküm ve tasarrufu altında kalan alanda Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 26.01.2021 tarihli ve 10384 sayılı kararı ile uygun bulunan yat limanı amaçlı ilave+revizyon 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında 25.01.2021 tarihli ve 574404 sayılı Müdürlük Uzman Raporu ile tespit edilen G.E.E.A.Y.K'nun 14.11.1981 tarihli ve A- 3225 sayılı kararı ile tescilli I. derece arkeolojik sit alanı sınırına ilişkin; Müdürlük uzmanlarınca yerinde incelenerek hazırlanacak sayısal sit haritasının ilgili kuruma iletilmesi, Sit sınırları ile ilgili kurulca sayısal haritalarının hazırlanmasına kadar herhangi bir fiziki uygulamada bulunulmamasına karar verildi." dendiğinden; alana ilişkin işlemler devam etmekte olup, işlemler tamamlandıktan sonra ayrıca bilgi verilecektir." ifadesi yer almaktadır.

Keşif izlenimleri : Deniz alanında yapılan incelemede, deniz tabanı su yüzeyinden görülemediğinden buluntu incelenmesi yapılamamış ancak kara kısmında dağınık vaziyette duran seramik parçalarına ve mimari bazı parçalar izlenebilmiştir. Keşifte proje alanında yer alan toprağın oyulması sebebi ile yaklaşık 10 m yükseklikte kalan anıt mezar yer almaktadır. Parsel bazında sit alanı ilan edilen bu anıt mezara bir ulaşım olmadığı için yakın temas yapılamamıştır. Gözlemler sonucu yaklaşık 2 bin yıl olduğu tahmin edilen bu arkeolojik buluntunun bilimsel temelli kazı inceleme tam anlamıyla yapılamamıştır.

Proje kapsamı dışında kalan ancak dava konusu parsellere komşu vaziyette olan 165 ada 1 ve 2 parsel içerisinde bir başka 1. derece arkeolojik sit alanı mevcuttur. Yapılan incelemelerde burada aktif kazıların dönem dönem devam ettiği, oldukça yüksek sur duvarının bulunduğu ve herhangi bir koruma çemberinin olmadığı gözlemlenmiştir. Resim 4-5-6-7

Sonuç : Dava konusu alanda tüm bu incelemelerde yapılan yüzey araştırması ve tespitlerde, bütüncül bir buluntu değerlendirmesinin alanda insutu vaziyette olmayan taşınır veya taşınmaz kültür varlığının çoğunlukta olmamasından dolayı yapılamamıştır ancak yapılan tespitlerde karada kalan kısımda, mezar buluntusuna rastlanılmıştır. Dava konusu geri tesis alanı kısmında taşınmaz kültür varlığı niteliğinde ki kalıntıların yapıların arasında kaldığı herhangi bir koruma çemberinin olmadığı gözlemlenmiştir. Burada yapılacak bir koruma hatı ile birlikte arkeolojik metotlar uygulanarak bilimsel amaçlı kazı yöntemi sonucu açığa çıkan bulguların devamı görülebilecek ve zarar görmesinin önü engellenecektir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCIYÜKSEL

A. PİR

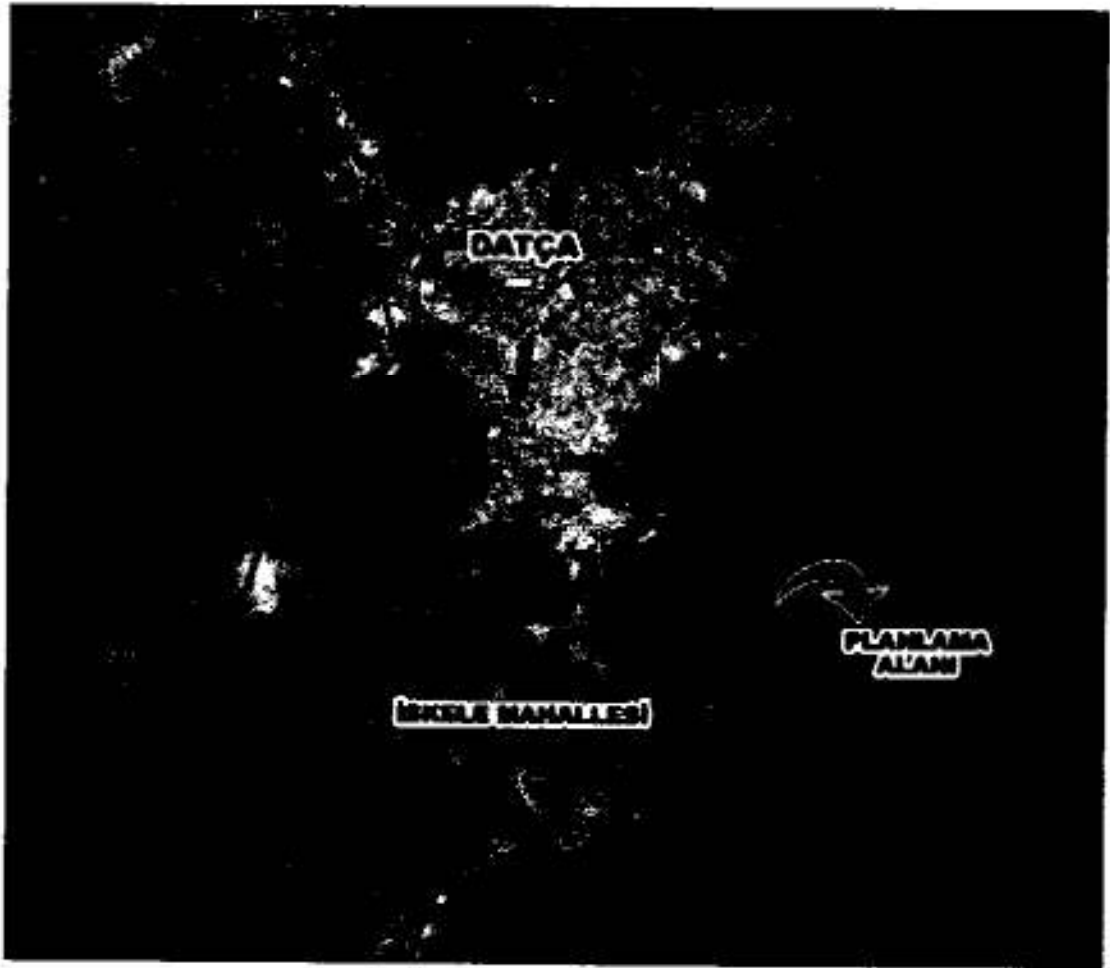
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 97 / 141

Gerekli bilimsel amaçlı bütüncül değerlendirmenin yapılabilmesi için tescil edilen sit alanlarında yüzey araştırması- jeo fizik araştırması ve bu doğrultuda bilimsel veri amaçlı kazıların yapılması gerekmektedir. Ayrıca alanda mevcutta bulunan Anıt Mezarın koruma, teşhir ve bakımına yönelik hali hazırda bilimsel kaynaklı arkeolojik metotların neler olacağından bahsedilmemektedir.

Burada yapılacak projelerde alanın herhangi bir sit potansiyelinde olsa bile bilimsel prosedürün izleneceği nedeni ile Dava konusu Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararının söz konusu proje alanında "arkeolojik" değerlendirme açısından yetersiz olduğu kanaatine varılmıştır.

Resim 1- Dava Konusu Alanın Genel Görünümü

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219					
M.BOLCA	A.YILKUT	R.ÖZMERDİVENLİ	S.ERER	E.DAĞLI	A.C. TÖZ
M.A.ERDOĞAN	A. AKINCI YÜKSEL	A. PİR	Ş.KOÇAK	P.ÖNELÇİN	Sayfa 98 / 141

Resim 2- Dava Konusu Proje Alanı Sit Haritası

Resim 3-

Muğla 4. İdare Mah. 2024/219
M.BOLGA A.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 99 / 141

Resim 4- Proje Geri Alanında Gözlemlenen Doğal Olmayan Yollarla Tıraşlanma Sonucu Yükseltide Kalan Sit Alanı Koruma Statüsüne Sahip Mezar Anıtı

Resim 5- Proje Geri Alanında Gözlemlenen Doğal Olmayan Yollarla Tıraşlanma Sonucu Yükseltide Kalan Sit Alanı Koruma Statüsüne Sahip Farklı Açıdan Mezar Anıtı

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI,YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 100 / 141

Resim 6- Proje Geri Alanında Gözlemlenen Doğal Olmayan Yollarla Tıraşlanma Sonucu Yükseltide Kalan Sıt Alanı Koruma Statüsüne Sahip Farklı Açıldan Mezar Anıtı

Resim 7- Proje Kapsamı Dışında Kalan Ancak Komşu Parselde Yer Alan 1. Derece Arkeolojik Sıt Alanından Görünüm (165 ada 1 ve 2 parsel)

Muğla 4. İdare Mah. E.2824/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİR

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 101 / 141

4.10.DAVAYA KONU PROJENİN ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENTKARABELA tarafından, Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan davada sayın mahkemece biz bilirkişi heyetinden;

Tarafların iddia ve savunmaları da dikkate alınarak; "Dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu" kararına konu faaliyetin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olup olmadığı (nihai ÇED raporunda yer verilen taahhütlerin bilimsel olarak değerlendirilmesi yapılmak suretiyle), yapılması planlanan yat limanının insan sağlığına, tarım alanlarına, deniz canlılarına ve bitki örtüsüne zararının olup olmayacağı, proje alanının yakınlarında zeytinlik sahaları varsa mesafesinin ne olduğu, zeytinlik sahalara 3 kilometreden yakın ise zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerden olup olmadığı, proje kapsamında karayolu vasıtasıyla proje alanına yapılacak malzeme tedariki ve proje alanından hafriyat taşınması aşamalarında oluşacak trafiğin yat limanı projesinin kara tarafındaki kara trafiğine etkisinin makul düzeyde olup olmayacağı, projenin yapılacağı alanın aldığı rüzgarın ve dış etkenlerin projeyi mümkün kılıp kılmayacağı ve alanın muhtemel hava şartlarının projeye uygun olup olmadığı, projenin yakınında yer alan sit alanlarına ve arkeolojik / tarihi değer taşıyan kalıntılara olumsuz etkisinin olup olmayacağı, yat limanının yapılmasındaki kamu yararı ile yapılmamasındaki kamu yararı karşılaştırıldığında hangisinde kamu yararının daha fazla olduğu" hususlarının tespiti ile dosyadaki bilgi ve belgeler ışığında

bilirkişi raporu hazırlanması istenilmiştir.

Bilirkişi raporumuzun bu bölümünde dava konusu proje ve yer aldığı alan ve çevresindeki arazi kullanım durumu, tarım alanları, doğal yapı, koruma alanları ve tarım alanları ilişkisi, projenin kara bölümündeki yapılacağı parsellerin mevcut yasal vasfı, tarımsal üretim için mutlak gereklilik olan su kaynaklarının proje alanı ve çevresindeki tarımsal sulamada kullanılabilecek dere, kuru dere vb devamlı veya mevsimsel akışlı su kaynaklarının bulunup bulunmadığı konuları incelenmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BÖLÜCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A.PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 102 / 141

Bu inceleme sonucunda dava konusu ÇED olumlu kararı ile yapılması planlanan projenin çevreye olabilecek etkilerinin neler olabileceği ve alınan önlemler ÇED Dosyası kapsamında incelenmiştir.

Davaya konu proje kapsamında dava dosyasında bulunan ve müdahil şirket tarafından 2023 yılında hazırladığı görülen NİHAİ ÇED DOSYASI incelendiğinde özetle; (Dava Dosyasındaki Nihai Proje ÇED Dosyasından aynen alınmıştır)

Dava konusu proje ile; Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkiinde T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü tarafından, Yap-İşlet-Devret modeliyle ihale edilen "Datça Yat Limanı Projesi"nde gerçekleştirilmesi planlanan revizyonları kapsamaktadır.

Datça Yat Limanı Projesi ilk etapta 57.775 m² (408 m² sit alanı hariç) kara alanı, 135.089 m² deniz alanı olmak üzere toplam 192.864 m²'lik alanda 426 yat bağlama kapasitesinde planlanmış olup bu doğrultuda hazırlanan ÇED Başvuru Dosyası 22.04.2021 tarihinde Mülga Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'ne e-ÇED portalı üzerinden sunularak ÇED süreci başlatılmıştır.

17.06.2021 tarihinde Halkın Katılımı Toplantısı yapılmış, 05.07.2021 tarihinde ise ÇED Raporu Özel Formatı alınmıştır. Özel format doğrultusunda hazırlanan ÇED Raporu 10.12.2021 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulmuş, 11.01.2022 tarihinde ise 1. İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantısı yapılmıştır. Toplantı sonucunda Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ile Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü görüşlerinin eksikliği ve projenin çevresel etkilerine ilişkin eksik değerlendirmelerin tamamlanması için ÇED süreci durdurulmuştur.

İlerleyen süreçte Datça Yat Limanında planlanan revizyonların, 31.05.2007 tarihinde onaylanan 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı onama sınırları içerisinde kalacak şekilde gerçekleştirilmesine ve 270 olan yat bağlama kapasitesinin korunarak herhangi bir artışa gidilmemesine karar verilmiştir. Bu kapsamda proje (ÇED) alanı 45.738 m² (408 m² sit alanı hariç) kara alanı, 79.355 m² deniz alanı olmak üzere toplam 125.093 m²'lik alan olarak revize edilmiştir. Mevcut ÇED sürecinde ÇED Başvuru Dosyasında verilen ÇED alanı ile yukarıda bahsedilen kapsamda son şeklini alan ÇED alanının karşılaştırılması aşağıda verilen şekilde gösterilmektedir (Şekil 1).

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

Ş.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

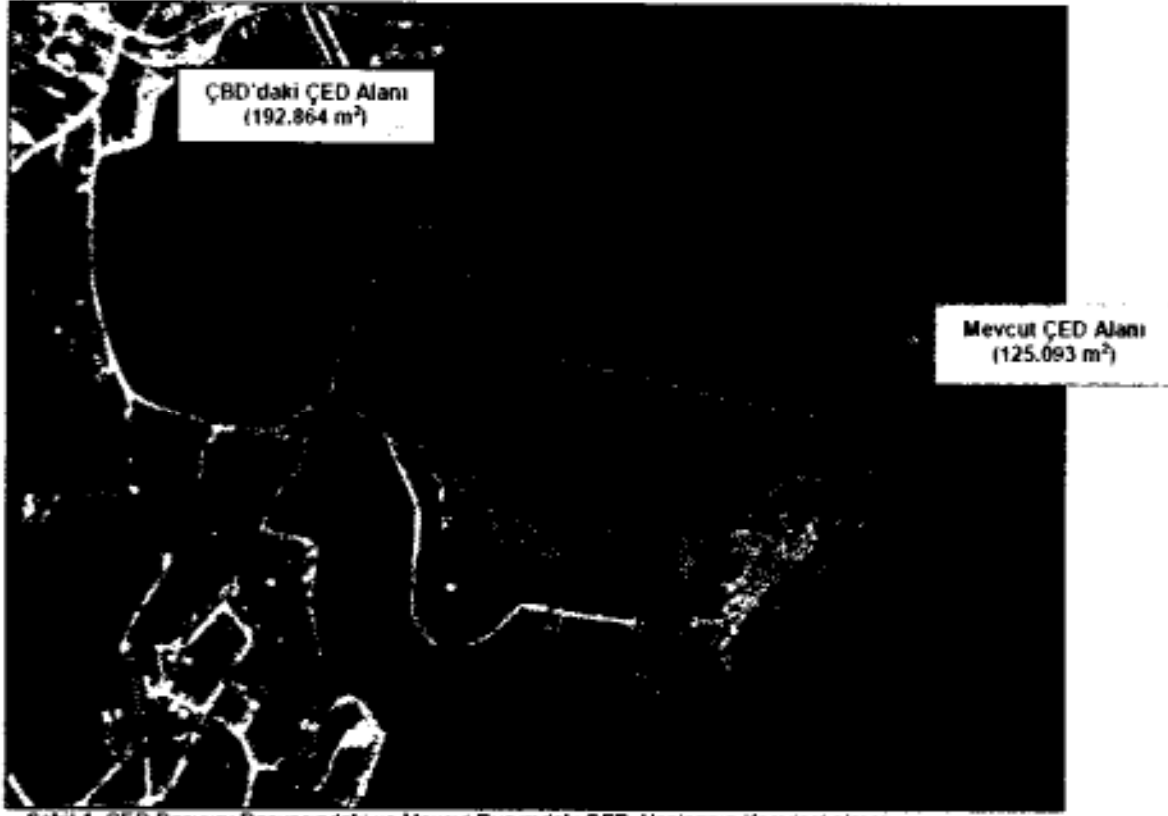
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 103 / 141

Şekil 1. ÇED Başvuru Dosyasındaki ve Mevcut Durumdaki ÇED Alanlarının Karşılaştırılması

Şekil 1.

Datça Yat Limanı projesine ait 1/1000 ölçekli İmar Planı ile mevcut durumda;

• Onaylı imar planında; proje alanı 126.154 m² olarak belirlenmiştir. Bu alanın 45.738 m²'si kara alanından (18.355 m² (408 m² sit alanı hariç) irtifak hakkı verilen alanlar + 27.383 m² denizin dolgu alanı), 80.416 m²'si deniz alanından oluşmaktadır.

Onaylı imar planında yat yanaşma yeri ve bu sahayı dalga etkilerinden koruyacak yaklaşık 555 m boyunda bir adet taş dolgu dalgakıran ve 700 m boyunda iskele yapılması planlanmıştır. Limanın yat bağlama kapasitesi farklı boylarda 270 adet yata hizmet verecek şekilde belirlenmiştir.

22.06.2012 tarihinde söz konusu iş kapsamında onaylı imar planı içerisinde kalan alanların kısmi yer teslimi yapılmıştır. İnşaat faaliyetleri kapsamında; kıyı kenar çizgisinin deniz yönünde 18.356,74 m² alanda ÇED raporu Ek-3'de verilen "Kapsam Dışı" kararı doğrultusunda deniz dolgusu mevcuttur.

Hizmet binası istinad duvarları imalatına 2013 yılında başlanmış ve 2013 yılı sonunda inşaat faaliyetleri durdurulmuştur. İlerleyen dönemde onaylı uygulama projeleri kapsamında hizmet binası imalatına devam edilmiş ancak 22.12.2021 tarihinde inşaatın durdurulması ile

Muğla 4. İdare Mah. E.2021/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ERER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 104 / 141

birlikte hizmet binası inşaatı da durdurulmuştur. Ayrıca prefabrik şantiye binaları alanda bulunmaktadır. Bunun dışında proje alanında henüz bir yapılaşma bulunmamaktadır.

Yukanda da belirtildiği üzere; Datça Yat Limanı Projesine ait onaylı 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planında ana dalgakıranın taş dolgu olarak gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Ancak Batimetre haritasına göre, yat limanına ait ana dalgakıranın yapılacağı yerdeki deniz derinliğinin 25-30 m civarında olduğu, onaylı imar planına göre planlanan dalgakıranın dolu gövdeli taş dolgu olarak yapılması halinde yaklaşık 5 milyon ton taş kullanılacağı ve çevresel şartlar yönünden bu kadar taşın yakın çevreden temininin zor olacağı öngörülmüştür.

Gelinen noktada imar planında revizyon ihtiyacı doğmuş olup, proje ile ilgili yapılan fiziksel ve matematiksel modelleme çalışmaları ile yurt dışında yapılan araştırmalar sonucunda, ana dalgakıranın yüzer sistem olarak yapılmasının teknik kriterlere uygun olduğu belirlenmiştir.

Planlanan yat limanının günümüz teknolojisine uygun hale getirilmesi ve daha çevreci bir yapıya kavuşturulması için mevcut imar planında bir takım ilave ve revizyonların yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Bu çerçevede; 31.05.2007 tarihinde onaylanan Datça Yat Limanı Uygulama İmar Planının, daha yenilikçi ve çevresel değerlerin korunması esaslarına dayalı olmak üzere revizyonu doğrultusunda Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi Yat Limanı Amaçlı Revizyon 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Plan Açıklama Raporu Taslağı hazırlanmış ve Ek-6'da sunulmuştur. Söz konusu rapor onay için Muğla Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne sunulmuş olup süreç devam etmektedir.

Revizyon İmar Planı kapsamında;

• Dolgu alanları ile akaryakıt ikmalini sağlayacak rıhtım, 5.226 m2 büyüklüğünde cekek yeri, 3 adet yüzer iskele ve 546 m uzunluğunda yüzer mendirek yapılması planlanmıştır. Yat bağlama kapasitesi 270 olarak sabit tutulmuştur. Proje kapsamında hazırlanan ilave revizyon imar planı teklifi ile 31.05.2007 tarihinde onaylanan imar planında yer alan 45.738 m2 (408 m2 sit alanı hariç) liman kara alanı aynı tutulmuş, 80.416 m2 olan liman deniz alanında ise biraz küçülmeye gidilerek 79.355 m2 olarak revize edilmiştir.

Tablo 1 ve 2 de projede yapılması planlanan üniteler ve kapladıkları alanlar belirtilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.21/24/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 105 / 141

Tablo 1. Mevcut ve Öneri İmar Planı Arazi Kullanım Analiz Tablosu

Kullanım	Mevcut İmar Planı (m ²)	Öneri İmar Planı (m ²)
Liman Kara Alanı	45.738	45.738
Liman Deniz Alanı	80.416	79.355
TOPLAM	126.154	125.093
SİT Alanı	408	408
GENEL TOPLAM	126.562	125.501

Tablo 2. Proje Kapsamında Yer Alan Ünitelerine Ait Özellikler

Ünite / İşlem	Özellikler
Yüzer Mendirek	Genişliği 6 m, toplam uzunluğu 546 m olan yüzer mendirek planlanmaktadır.
3 Adet Yüzer İskele (270 adet yat bağlama kapasitesi)	3 adet yüzer iskele planlanmakta olup yüzer iskelelerin toplam alanı 2.677 m ² 'dir. Yüzer iskelelerin toplam uzunluğu 892 m ve 270 yat bağlama kapasitesi olarak planlanmaktadır. Yüzer iskelelerle 12 metreden 37 metreye kadar yatlar bağlanabilecektir. Deniz araçlarının düzenli ve emniyetli bir şekilde yanaşabileceği ve bağlanabileceği işletme niteliğine uygun iskeleler planlanmaktadır.
Çekek Alanı	Çekek alanı 5.228 m ² büyüklüğünde olacak şekilde planlanmaktadır. Yüzey vakumlu beton üzeri yüzey sertleştirici ile kaplanacaktır. 80 yat kapasiteli olacaktır.
Travellift Havuzu	Travellift havuzunun bulunduğu alanda yatların Çekek alanına alınabilmesi için 100 ton kapasiteli travellift bulunması planlanmaktadır.
Akaryakıt Rıhtımı ve İstasyonu	Feribot yanaşma rıhtımı ve akaryakıt rıhtımı Sımi ve Rodos adalarından gelmesi planlanan yolcu/arabalı feribotları için ve yakıt ihtiyacı olan tüm deniz taşıtlarına hizmet vermek amacıyla planlanmıştır. Feribot rıhtımına 100 araç ve 400 yolcu kapasitesine kadar feribot/Ro-Ro tıplı arabalı feribotlar ile 300 kişi kapasiteye kadar deniz otobüslerinin yanaşması planlanmaktadır. 480 gross tona (850 DWT) kadar olan feribotlar rıhtıma yanaşabilecektir. Akaryakıt rıhtımından feribot ve deniz otobüsleri ile 12 m ile 50 metreye kadar yatların faydalanması düşünülmektedir.
Deniz Dolgusu Yapılması Planlanan Alan	Proje kapsamında 8.395 m ² alanda 76.395 m ³ dolgu yapılacaktır. *
A Blok	Gümrük ve güvenlik binası yer alacaktır. Toplam 382 m ² alan kaplayacaktır.
B Blok	Satış birimleri ve teras bulunacak blok tek katlı inşa edilecektir. 1.212 m ² alan üzerinde yer alacaktır.
C Blok	Satış birimleri yer alacak blok tek katlı inşa edilecektir. 1.088 m ² alan üzerinde yer alacaktır.
D Blok	Tek katlı inşa edilecek blokta atölye ve idari birimler yer alacaktır. Üzerinde birde gözlem kulesi bulunacaktır. 2.026 m ² alan kaplayacaktır. Ayrıca 100 m ² büyüklüğünde atık kabul tesisi de bu alanda yer alacaktır.
E Blok	46 odalı Butik Otel olarak planlanan E Blok 2 katlı inşa edilecektir. Zemin kat 1.042 m ² , 1.kat 1.425 m ² büyüklüğünde olacaktır. Fitness bölümü de bulunacaktır.
F Blok	Yat kulübü bulunacak blok 2 katlı olarak inşa edilecektir. Zemin kat 1.081 m ² , 1.kat 614 m ² büyüklüğünde olacaktır.
1.Derece Sit Alanı (Anıt Mezar)	Proje alanı içinde yaklaşık 408 m ² tek alanda Anıt Mezar bulunmaktadır. Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun projeye ilişkin olumlu görüşü Ek-7'de sunulmuştur.

* Mevcutta 18.356,74 m² alanda deniz dolgusu yer almakta olup, fazladan yapılan 10.740 m² tek kısmının kaldırılması ve 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır.

Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA A.Y.KÖRKÜT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ENER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

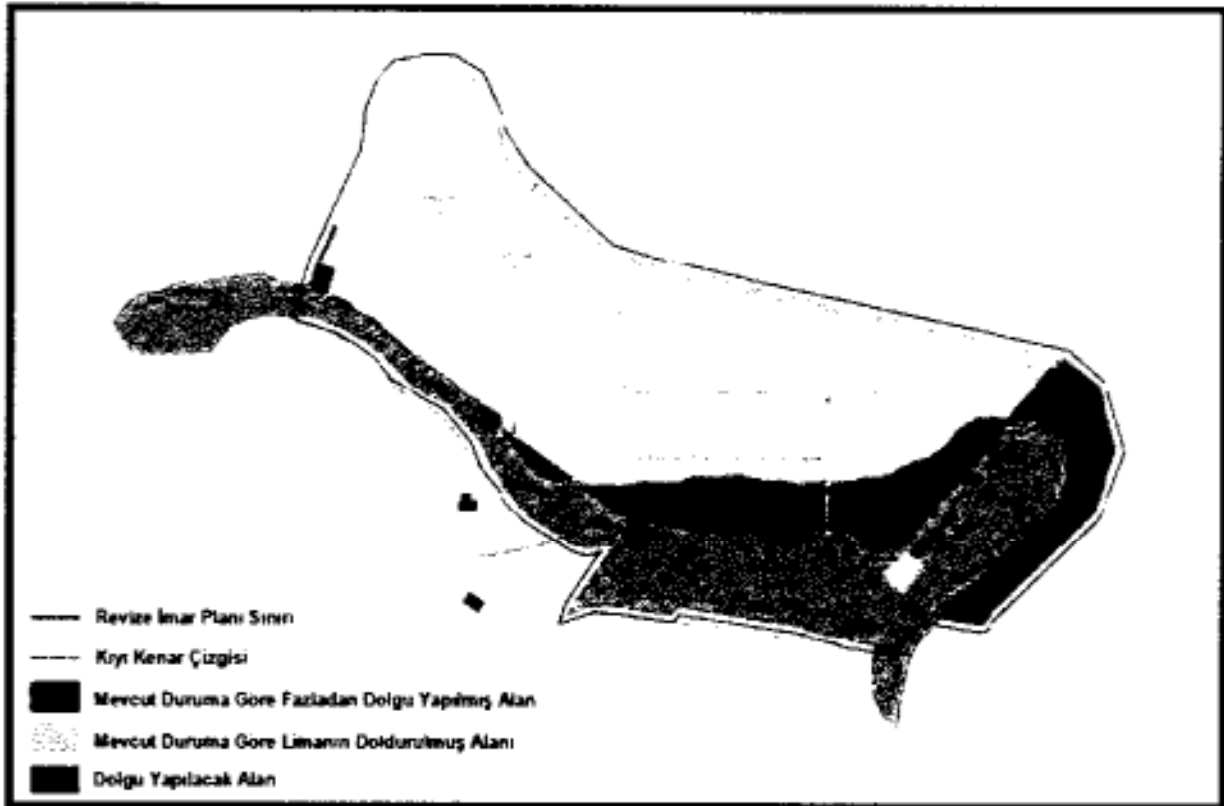
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 106 / 141

Yukarıdaki tabloda belirtilen yapılardan B, C, D, E, F bloklar ve çekek alanı onaylı imar planı kapsamında yapılmış olan mevcut dolgu alanı üzerinde yer alacaktır. A blok, akaryakıt rıhtımı ve istasyonu ile feribot yanaşma rıhtımının ise yeni yapılacak dolgudan kazanılacak kara alanlarında inşa edilmesi planlanmaktadır.

Onaylı imar planına göre 18.356,74 m²'lik alanda Ek-3'de verilen "Kapsam Dışı" kararı doğrultusunda dolgu çalışması mevcuttur. Planlanan revize imar plan teklifi kapsamında ise mevcut dolgunun fazladan yapılan 10.740 m²'lik kısmının kaldırılması ve toplam 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılması planlanmaktadır. Söz konusu alanlar aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Şekil 2).

Şekil 2. Mevcut ve Planlanan Dolgu Alanlarını Gösteren Çizim

Şekil 2.

12 metreden 37 metreye kadar yatlara hizmet verecek Marina'da, yüzer iskelelere geçişler özel kart okuyucularla yapılacaktır. Proje alanında inşa edilecek blokların önlerine yat bağlanmayacaktır. Yatlar sadece yüzer iskelelere bağlanacaktır.

şeklinde projenin genel özelliklerinin ÇED dosyasında verildiği görülmektedir. Yine ÇED dosyasında proje alanının yeri ile ilgili olarak;

Muğla 4. İdare Mah. E.2924/219
M.BOLCA A.Y.KORUKUT

M.A.ERDOĞAN

A.Y.KORUKUT

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

A. PİR

S. EKER

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 107 / 141

Proje alanı Muğla İli, Datça İlçesi, İskele mahallesi 165 ada 212, 213, 214, 219 parseller ile 175 ada 1 parseli ve önündeki dolgu alanı ile oluşacak kara alanı ile bu alanın önünde bulunan deniz alanından oluşmaktadır.

Planlanan proje 24.07.2009 tarih ve 27298 sayılı Remi Gazetede yayımlanan "Deniz Turizmi Yönetmeliği" (Değişik: RG-7.4.2021-3792, RG-23.2.2022-5212, RG-18.10.2022-6229, RG- 23.2.2023-6860) Madde 9-(2)-b kapsamında dört çıpalı yat limanı olarak projelendirilmiştir. Yönetmelik gereği; dört çıpalı yat limanlarının sağlanması gereken niteliklere göre tüm üniteler proje alanında inşa edilecektir.

Planlanan dört çıpalı yat limanı içerisinde;

- Deniz araçlarının düzenli ve emniyetli bir şekilde yanaşabileceği ve bağlanabileceği, işletme niteliğine uygun rıhtım ve iskeleler.
- Denizcilik mevzuatına uygun denizden emniyetli yaklaşma ve girişi sağlayacak fenerler ve her türlü işaretler.
- Deniz turizmi tesislerinin tüm üniteleri ile çevre, iskele, rıhtım dâhil sahanın sağlıklı ve emniyetli aydınlatılmasını sağlayan sistem ve jeneratör.
- Tesis kapasitesi ile orantılı temiz su deposu, araç bağlama yerlerine de hizmet veren sağlığa uygun, kullanma suyu ve devamlı sıcak su hizmeti sağlayan tesisat.
- Tesisin tüm sahası içinde yangın ihbar ve ikaz sistemleri ile yangın istasyonu ve yangın söndürme cihazlarından oluşan yangın önleme istasyonları.
- Atık kabul lisans belgesi olmayan tesislerde, sintine suyu, slaç, atık yağ, çöp ve pis su gibi katı ve sıvı atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerine uygun şekilde bertarafı, hizmete uygun kapalı depolama ve arıtma tesisatı.
- Kara park sahası, iskele, rıhtım ve yüzer iskeleler üzerinde, uygun mesafelere konan, deniz turizmi araçlarının içme ve kullanma suyu, televizyon, telefon ve elektrik ihtiyacını karşılayan deniz araçlarına doğrudan hizmet sağlayan kutular.
- Bedensel engellilere de hizmet verecek şekilde bağlama kapasitesinin %10'u kadar otopark.
- Dahili ve harici telefon, faks, post cihazı, data, internet, haberleşme sistemleri, denizde seyreden araçlar ile haberleşme ve arama kurtarma için uygun frekanslarda çalışabilecek çok kanallı VHF bantlarına haiz telsiz alıcı verici cihazları.
- Bağlama yerlerine de hizmet verecek şekilde düzenlenen ambulans, itfaiye araçları, çöp kamyonu ve genel araçların geçmesine uygun tesis içi araç yolları.
- Gürültü azaltılmasına ilişkin yapı ve sistem.
- Deniz turizmi tesislerine emniyetli ve kontrollü giriş sistemi.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 108 / 141

- Ön büro ve yönetim ünitesi.
- Dinlenme ihtiyaçlarının karşılandığı bir salon.
- Yeme, içme ünitesi.
- Kadın ve erkekler için yeterli sayıda duş ve tuvalet.
- Gümrüklü veya gümrüksüz satış ünitesi.
- İlk yardım malzeme ve gereçleri bulunan dolap.
- Deniz turizmi tesisi ve deniz turizmi araçlarında çalışan personel için yeme, içme, duş, tuvalet ve dinlenme yeri.
- Akaryakıt ikmal imkânı veren sistem veya ünite.
- Deniz araçları için emanet ve malzeme depoları.
- Spor tesisleri.
- Limana emniyetli giriş ve çıkışları sağlayan ve kılavuzluk hizmeti verebilen palamar botu.
- Denizden yangına ilk müdahaleyi yapabilen yangın söndürme botu veya yangın söndürme sistemi.
- Bakanlar Kurulu kararı ile deniz hudut kapısı olarak belirlenen deniz turizmi tesislerinde, hudut giriş ve çıkış işlemlerini yapmaya yetkili kamu birimleri için kamu hizmet binası.
- Satış üniteleri.
- Kadın ve erkek yatçılar için bağlama kapasitesinin en az %5'i kadar duş ve tuvalet.
- Çamaşır ve bulaşık yıkama yeri.
- Yatçıların dinlenmelerini ve bir arada bulunmalarını sağlayan sosyal tesis.
- Bedensel engelliler için tuvalet ve özel düzenlemeler.
- Lokanta veya kafeterya.
- Kadın ve erkek yatçılar için bağlama kapasitesinin en az %10'u kadar duş ve tuvalet.
- Kuru temizleme hizmeti.
- Yat çekek alanı ve vinç sistemleri.
- Bakım onarım hizmeti.
- Yatçı eşya depoları.
- Bağlama kapasitesinin en az %20'si kadar otopark alanı veya otopark hizmeti.
- Tenis kortu.
- Yüzme havuzu veya plaj yeri.
- Aletli jimnastik, masaj, sauna, hamam imkânlarının sağlandığı üniteler yer alacaktır.

Revize imar planı doğrultusunda "Datça Yat Limanı Projesi" kapsamında deniz kısmında ve geri sahada planlanan üniteler aşağıda sıralanmıştır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

ŞEKER

E.DAĞI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 109 / 141

- 1 adet yüzer dalgakıran (mendirek)
- 3 adet yüzer iskele (270 yat kapasitesi)
- Çekek Alanı (80 yat kapasiteli)
- 1 adet travelli lift (100 ton kapasiteli)
- Gümrük ve Güvenlik Binası (A Blok)
- Satış birimleri (B, C Blok)
- İdari bina (D Blok)
- Atölyeler-Gözlem Kulesi (D Blok)
- 46 odalı Butik Otel (E Blok)
- Fitness (E Blok)
- Yat Kulübü (F Blok)
- Akaryakıt Rıhtımı ve İstasyonu
- Feribot Yanaşma Rıhtımı
- Atık Kabul Tesisi
- Taksi Durağı
- Otopark
- Yeşil Alanlar

Proje alanında yat limanına giriş, Datça'nın halk plajı tarafı olan ve vaziyet planında Marina'nın batı tarafında kalan kısımdan yapılması planlanmaktadır. Giriş kısmında güvenlik ve gümrük binası yer alacaktır. Datça'ya giren çıkan tüm tekne ve diğer deniz taşıtı ve turistler bu gümrük binasından giriş çıkış yapacaklarından duty-free dahil tasarlanmıştır. Girişin hemen karşısında feribot seferlerine izin verecek düzenlemeler ve akaryakıt tankları yer alacaktır.

Marinanın kara yapılarına, kışın çekek alanı olarak kullanılacak olan ve marinanın "koridoru" olarak tabir edilen alandan geçerek ulaşılacaktır. Koridorun ilerleyen kısmında deniz tarafında satış üniteleri, oturma alanları sağ tarafında ise atölye ve idari birimler bulunmakta olup koridorun sonunda ana çekek alanına ulaşılacaktır.

Çekek alanının sonunda ve Marina'nın doğusunda kalan kara alanı üç tarafı denize bakan ve ada bağlantılı bölge olup, Marina'nın en çarpıcı alanıdır. Bu alan, otel, fitness ve yat kulübüne ayrılmıştır.

şeklinde davaya konu olan proje hakkında özet şeklinde TEKNİK genel bilgiler verilmiştir.

Proje kapsamında yapılması planlanan projedeki yapılacak işlemler incelendiğinde ;

Proje alanının küçük bir koy yapısında olduğu ve Datça ilçe merkezinin kıyı bölümünde yer aldığı görülmektedir. Koy yapısının doğu ve kuzey bölümünün deniz, batı ve güney bölümünün yerleşim alanları ile doğal alanları içerdiği görülmektedir (Şekil 3, 4)

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİZ

E.DAĞI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

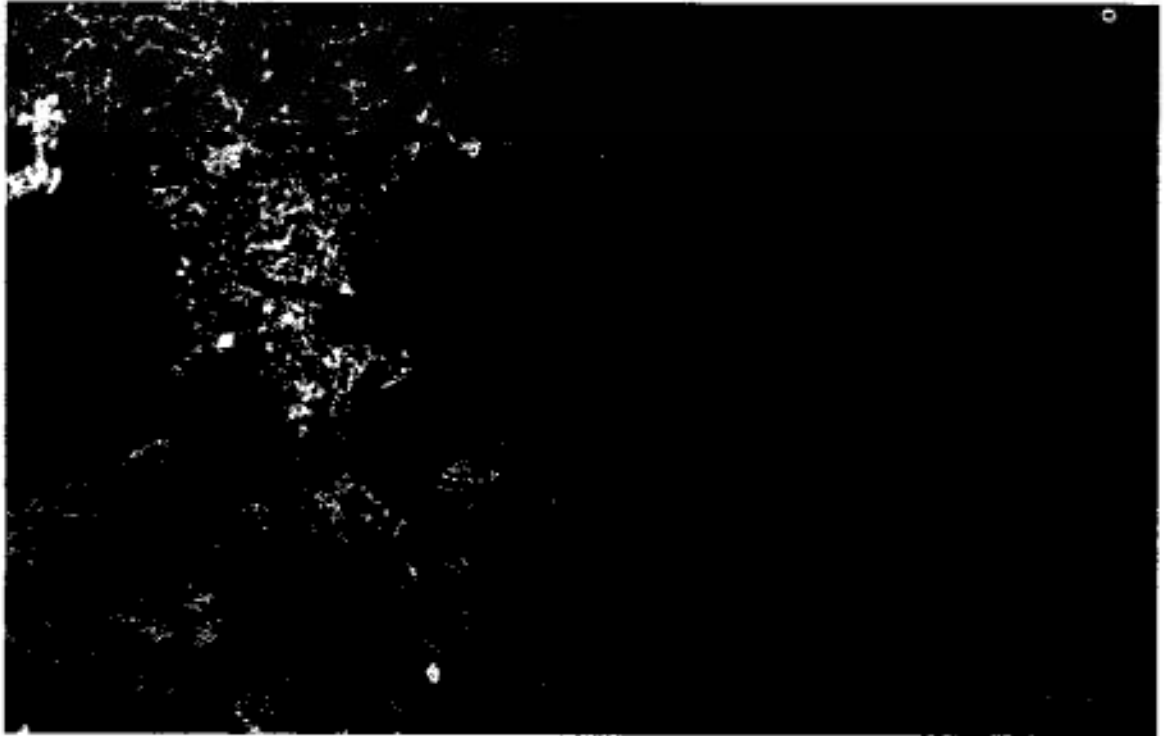
P.ÖNELÇİN

Sayfa 110 / 141

Şekil 1. ÇED Başvuru Dosyasındaki ve Mevcut Durumdaki ÇED Alanlarının Karşılaştırılması

Şekil 3.

Şekil 4.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EMER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 111 / 141

Proje alanının kara bölümündeki Muğla İli, Datça İlçesi, İskele mahallesi 165 ada 212, 213, 214, 219 parseller ile 175 ada 1 parseli ve önündeki dolgu alanı ile oluşacak kara alanı ile bu alanın önünde bulunan deniz alanından oluşmaktadır. Proje alanının kara bölümü içindeki bu parseller incelendiğinde vasıflarının TAŞLIK VE KAYALIK ARAZİ OLDUĞU SADECE 165/219 PARSELİN ARSA VASFINDA OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR (ŞEKİL 5, 6)

PARSELLERİN ÖNÜNDEKİ BÖLÜMÜN İSE MAHKEME KEŞFİNDE DOLGU ALANI ŞEKLİNDE OLDUĞU GÖRÜLMÜŞTÜR. GEÇMİŞ TARİHLİ UYDU GÖRÜNTÜLERİ İNCELENDİĞİNDE PARSELLERİN KUZEYİNDEKİ DENİZ ALANININ 2011 YILINDA DOLGU YAPILMAMIŞ DOĞAL HALİNİ KORUDUĞU, 2013 TARİHLİ UYDU GÖRÜNTÜSÜNDE İSE PARSELLERİN ÖNÜNDEKİ DENİZ ALANININ DOLDURULARAK KESİF ANINDAKİ DURUMA GETİRİLDİĞİ GÖRÜLMEKTEDİR (ŞEKİL 7, 8; FOTOGRAF 1-10).

MAHKEME KEŞFİ SIRASINDA PARSELLERİN İÇİNDE BİR TAKIM KABA İNŞAAT ŞEKLİNDE YAPILARIN BULUNDUĞU, PARSELLERİN TAŞLIK VE KAYALIK ARAZİ YAPISINDA OLDUĞU VE TARIMSAL YAPISININ BULUNMADIĞI VE TARIMDA KULLANILMASI MÜMKÜN OLMAYAN VIII SINIF TAŞLIK KAYALIK ARAZİ VASFINDA OLDUKLARI GÖRÜLMEKTEDİR. PARSELLERDE HERHANGİ BİR TARIMSAL DİKİLİ AĞACIN BULUNMADIĞI, PROJE ALANINA ÇOK KÜÇÜK BİR BÖLÜMÜ GİREN PARSELLERDEN 165/12 PARSELİN PROJE ALANI İÇİNDEKİ BÖLÜMÜNÜN DOĞAL YAPISI BOZULMUŞ ALAN ŞEKLİNDE OLDUĞU, PROJE ALANI DIŞINDA KALAN BÖLÜMLERİNİN İSE MAKİ VE ÇALILIK DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ ŞEKLİNDE OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR. 175/1 PARSELİN ÖNCESİNDE 2011 YILINDAKİ UYDU GÖRÜNTÜSÜNDE ADA KONUMUNDA OLDUĞU, DOLGUDAN SONRA İSE 175/1 PARSELİN ANA KARA İLE BİRLEŞTİRİLEREK BİR BÜTÜN HALİNE GETİRİLEREK ADA YAPISINDAN ÇIKTIĞI GÖRÜLMEKTEDİR (ŞEKİL 7, 8)

BU BAĞLAMDA DAVA KONUSU PROJENİN YAPILMASININ PLANLANDIĞI PARSELLERİN "TAŞLIK VE KAYALIK ALAN İLE ARSA" VASFINDA OLDUKLARI VE REEL YAPILARININDA BU TANIMLAMA İLE UYUMLU OLDUKLARI, ÜZERİNDE TOPRAK YAPISININ BULUNMAMASI NEDENİ İLE TARIMSAL KULLANIMA UYGUN OLMAYAN VIII SINIF ARAZİ YAPISINDA OLDUKLARI VE PROJENİN YAPILMASI İLE KARA BÖLÜMÜNDE HERHANGİ BİR TARIMSAL EKİLİ VE DİKİLİ ARAZİNİN BULUNMAMASI NEDENİ İLE "PROJE ALANI İÇİNDEKİ KARA BÖLÜMÜNDE" TARIMSAL YAPIYA BİR ETKİSİNİN OLMAYACAĞI KANAATİNE VARILMIŞTIR (FOTOGRAF 1-10).

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİMENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

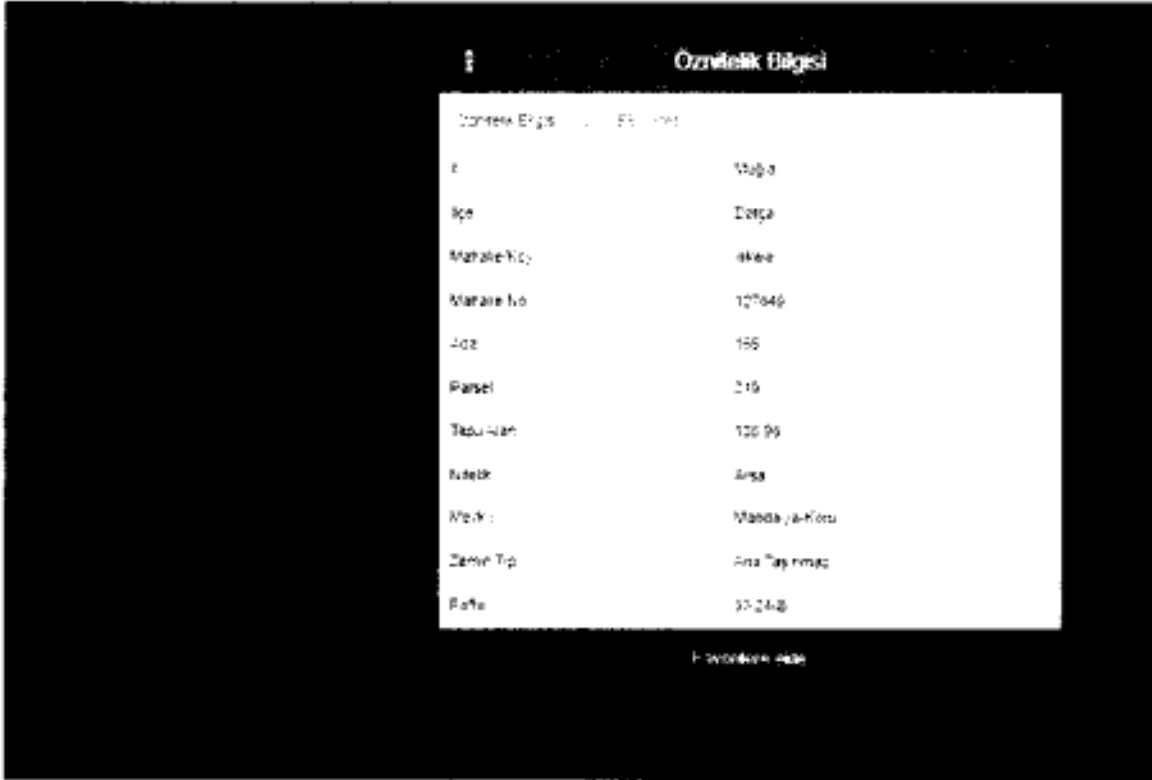
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 112 / 141

Şekil 5.

Şekil 6

Muğla 4. İdare Mah. E.2023/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.KELEP

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

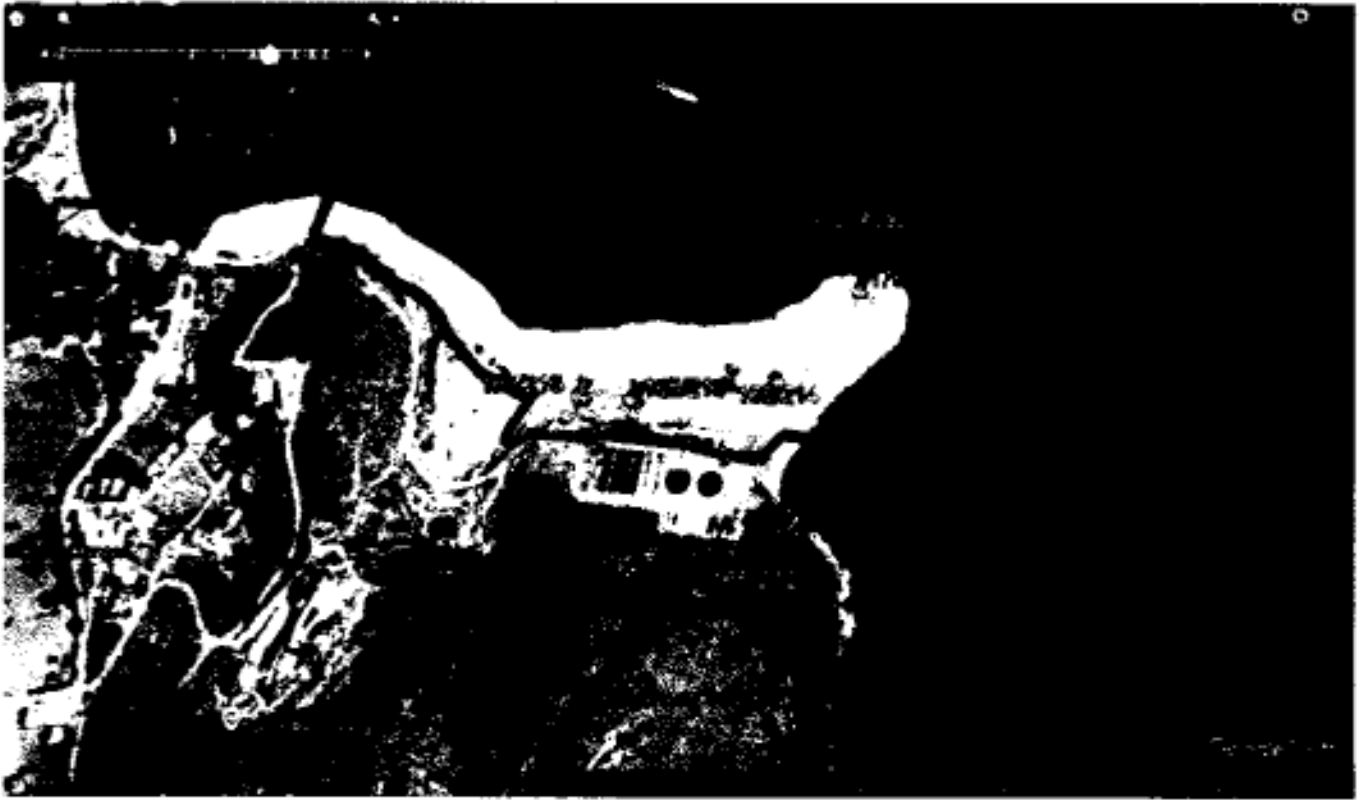
Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 113 / 141

Şekil 7. Kıyı bölümünde dolgunun bulunmadığı 2011 yılı uydu görüntüsü

Şekil 8. Kıyı bölümünde dolgunun bulunduğu 2013 yılı uydu görüntüsü

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

M.A.ERDOĞAN

A.Y.KORKUT

A. AKINCI YÜKSEL

R.Ö.MERDİVENLİ

A. BİR

S. EKER

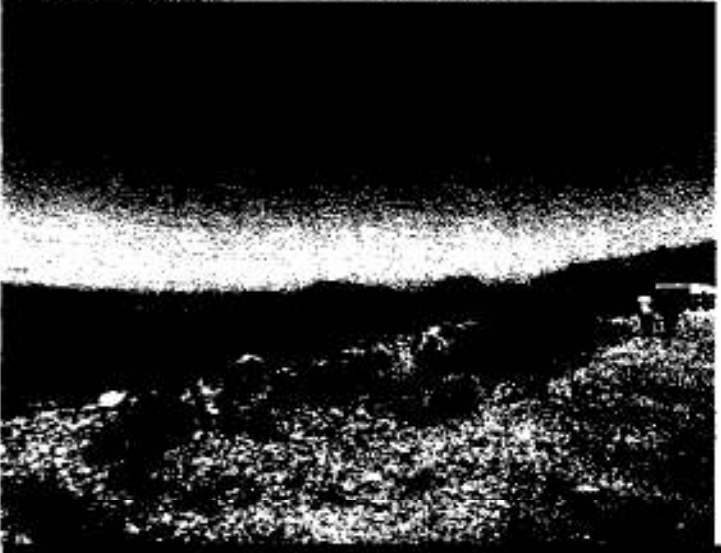
Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 114 / 141

Fotograf 1-6. Parsellerin kuzeyindeki mevcut dolgu alanı

Muhta 4. İdare Mah. E.29/23/219
M.BOLGA

M.A.ERDOĞAN

A.Y.KORKUT

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

A. PİR

S.EKER

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

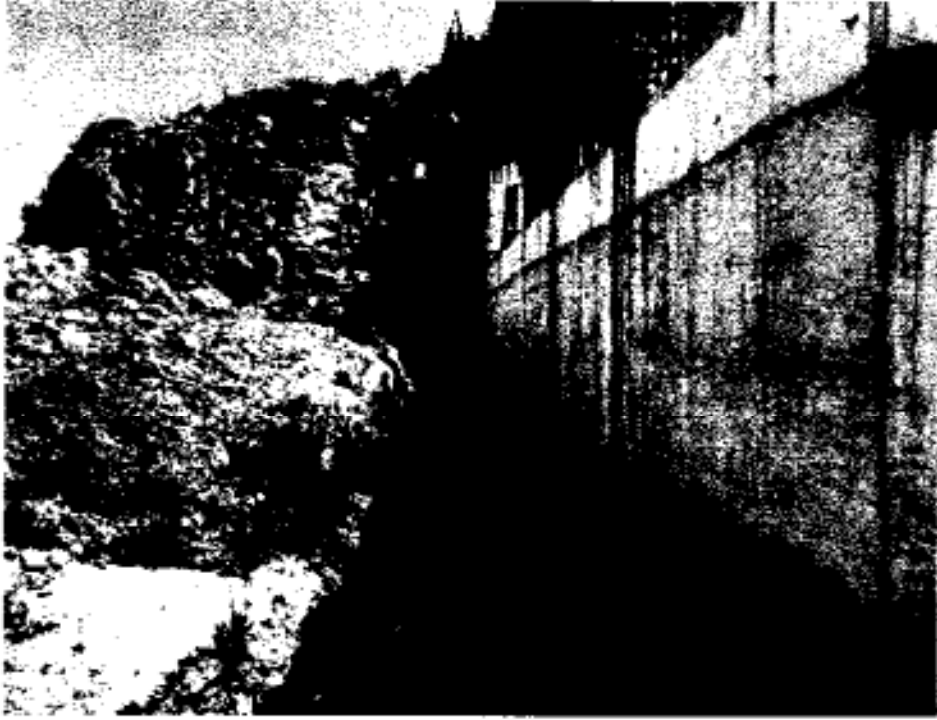
A.C. TÖZ

Sayfa 115 / 141

Fotograf 7, 8. Parsellerin içindeki kaba inşaat konumundaki yapılar

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.İPOLCA A.Y.ÖRKUT R.ÖZMERDİVENLİ S.ŞEKER E.DAĞLI A.C. TÖZ
M.A.ERDOĞAN A. AKINCI YÜKSEL A.ŞİR Ş.KOÇAK P.ÖNELÇİN
Sayfa 116 / 141

Fotograf 9. Parsellerin içindeki kaba inşaat konumundaki yapılar

Fotograf 10. Proje alanının genel görünümü

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİR

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P. ONELÇİN

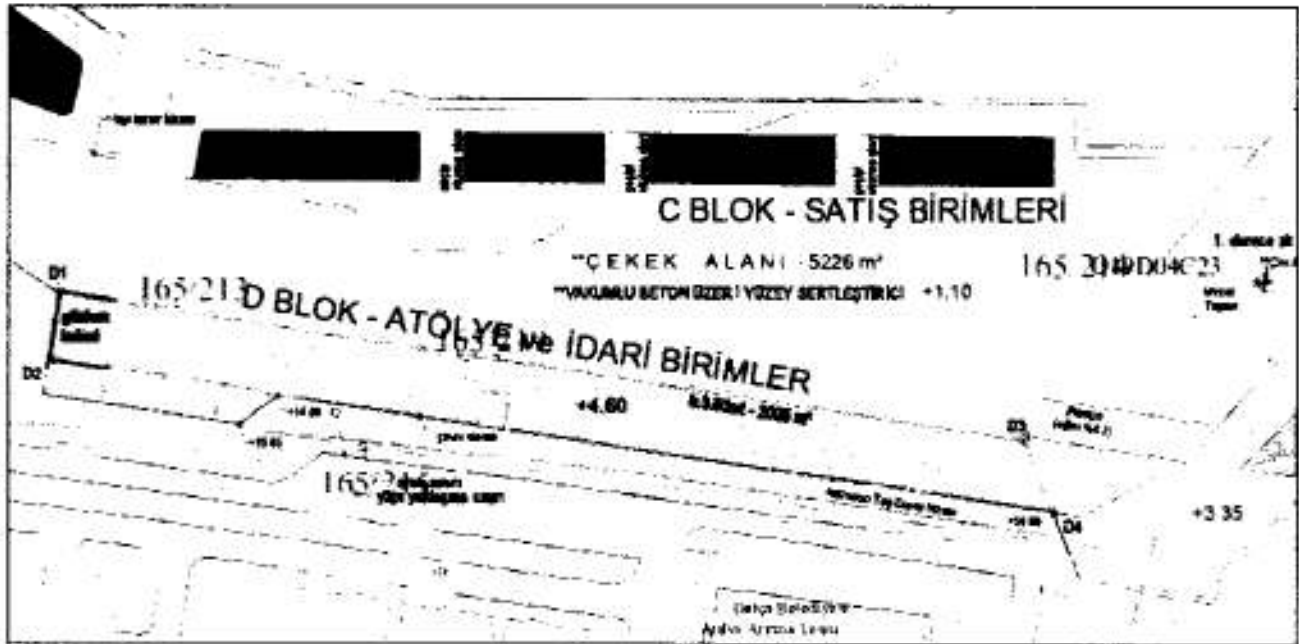
Sayfa 117 / 141

FAALİYET KAPSAMINDA LIMAN ALANINDA HERHANGİ BİR DİP TARAMA ÇALIŞMASI YÜRÜTÜLMEMEYECEĞİ, ANCAK PROJE KAPSAMINDA ÇEKEK YERİNİN YAPILACAĞI GÖRÜLMEKTEDİR. Çekkek yeri; balıkçı tekneleri, küçük tonajlı tekneler veya yatların bakım ve onarımlarının yapılması için karaya alınmalarını imkân sağlayacak donanım ve bakım ve onarım çalışmalarına yetecek kadar kumsal veya sıkıştırılmış toprak zemin veya katı-sıcak asfalt veya betonlanmış meyilli alana sahip olan kıyı düzenlemeleridir. Proje kapsamında belirlenen çekkek alanı 5.226 m² büyüklüğünde 80 yat kapasiteli olacak şekilde planlanmıştır (Şekil 9).

Çekkek alanının cephesi 170 m olarak planlanmakta olup, çekkek alanında limanda konaklayan teknelere kışlama-bakım-onarım hizmeti verilecektir. Limanda konaklayan 12 metre ila 37 metre boyundaki her boyutta tekne/yata hizmet verilecektir. Yatları park alanına çekmek ve yerleştirmek için 100 ton kapasiteli travelli lift bulunacaktır. Çekkek alanında verilecek hizmetler aşağıda sıralanmıştır:

- Güverte yenileme ve onarım,
- Boya işleri,
- Ahşap-fiberglas işleri,
- Paslanmaz metal işleri,
- Elektronik işleri,
- Motor bakım ve onarım.

şeklinde çekkek yerinde hizmet verileceği ÇED raporunda belirtilmektedir.

Şekil 19. Çekkek Alanı Planı

Şekil 9. Çekkek yeri vaziyet planı

Muğla 4. İdare Mah. E.3024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A.ER

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 118 / 141

Projenin sözleşme süresi; yatırım dönemini de kapsayacak şekilde 25 yıl olup, yatırım 2 yıl 8 ay içerisinde tamamlanarak tesis Türkiye'nin yat turizmüne kazandırılacak olup 22 yıl 4 ay boyunca Datça Marina Turizm ve Ticaret A.Ş. tarafından işletilerek yatırımcı idareye devredilecektir. Projenin işletmeye geçmesi ile birlikte limana gelecek yatılara, bağlama ve barınma, akaryakıt ikmal ünitesi, atık ve atıksu alma, mağaza (outlet), yiyecek ve içecek hizmetleri verileceği anlaşılmaktadır.

Datça Yat Limanının yapılacağı bölgedeki kara alanının yetersiz olması nedeniyle dolgu yapılacak ve dolgudan kazanılan kara alanlarında liman işletmesinin ihtiyaç duyacağı ve kamunun kullanacağı tesisler inşa edilecektir.

Planlanan revize imar plan teklifi kapsamında mevcut dolgunun fazladan yapılmış olan 10.740 m²'lik kısmı kaldırılacak ve toplam 8.395 m² alanda yeni dolgu yapılacaktır. Proje kapsamında dip taraması yapılmayacak olup mevcut dolgunun doğal deniz tabanına kadar olan kısmı kaldırılacaktır. 10.740 m²'lik alandan kaldırılacak fazla dolgu miktarı ortalama kazı derinliği 4 m, mevcut dolgunun deniz seviyesinden yüksekliği 1,1 m alınarak;
= 10.740 m² x 5,1m
= 54.774 m³ olarak hesaplanmıştır.

Proje alanı ve çevresinin genel arazi kullanım durumu incelendiğinde projenin kara bölümündeki parsellerin 1 tanesinin arasa vasfında olduğu, diğerlerinin ise taşlık ve çalılık arazi vasfındaki parseller olduğu görülmüştür. Bu parsellerin güneyindeki arıtma yolu ile diğer alanlardan yapay eşik özelliği ile ayrıldığı, kuzeyinin ise deniz alanı ile sınırlı olduğu görülmektedir. Parsellerin güneyindeki arıtma ve arıtmaya ulaşım yolu ile yine güneyindeki taşlık ve çalılık alan vasfında MAKİ-GARİG bitki örtüsünden ayrıldığı görülmektedir.

Kara bölümündeki parsellerin çevresinde tarım arazisi bulunmadığı, parseller ve çevresinin dağlık arazi yapısında olduğu, parsellerin kuzey yönünün deniz yapısında olduğu diğer yönlerde ise dağlık alan yapısında olduğu, dağlık yapısında tamamen maki ve çalı şeklinde olduğu görülmüştür. Dava konusu proje alanındaki parseller ve çevresinde projeden etkilenmesi muhtemel tarım alanının bulunmadığı görülmüştür (Fotograf 11, 12).

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YUKSEL

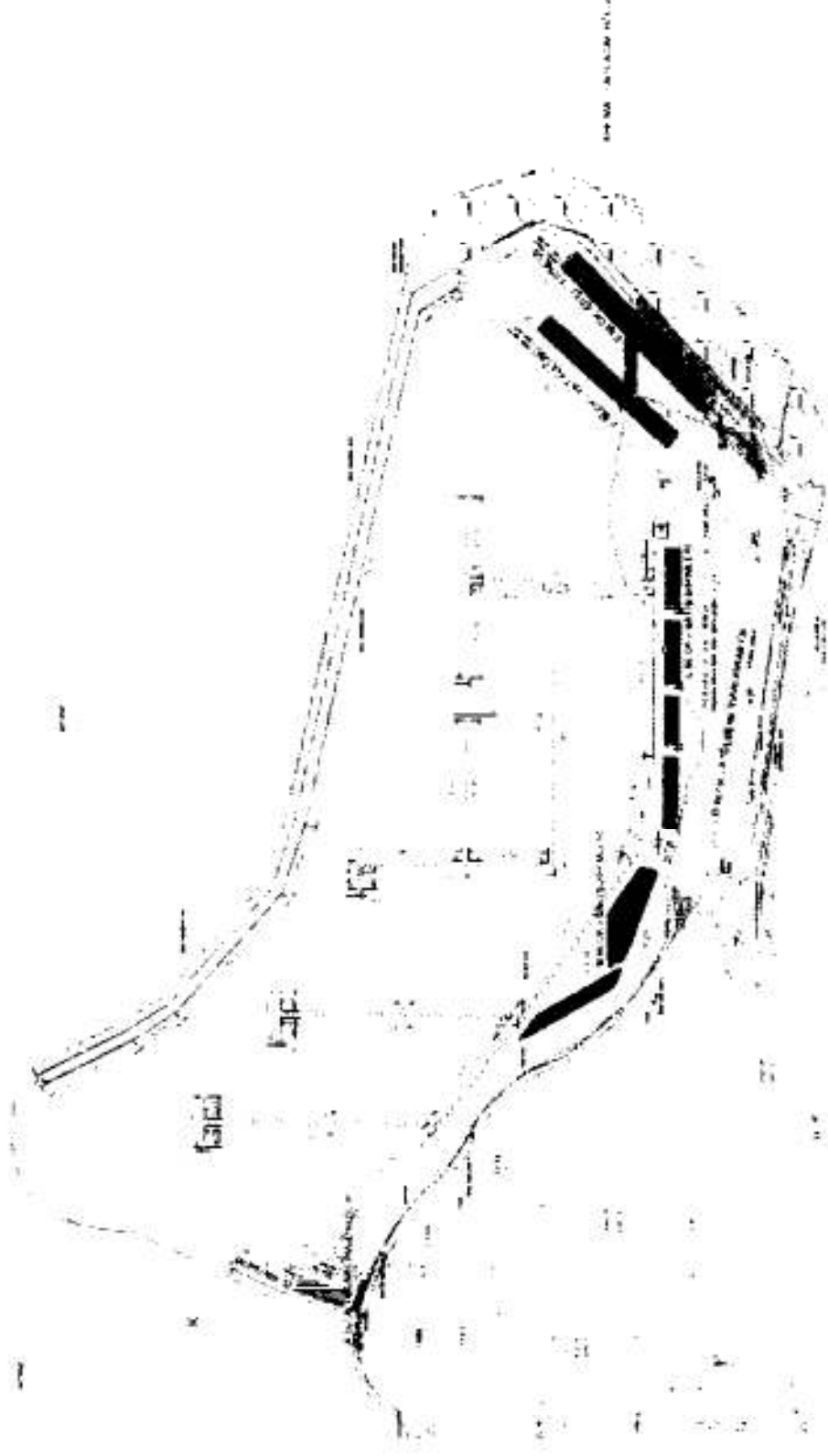
A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 119 / 141

DATÇA YAT LIMANI VAZİYET PLANI

Şekil 10.

Muht. 4. İdare Mah. E.2024/719

M. BOLCA

A. KORKUT

R. ÖZMERDİVENLİ

S. ERBA

E. DAĞLI

A. C. TOZ

M. A. ERDOĞAN

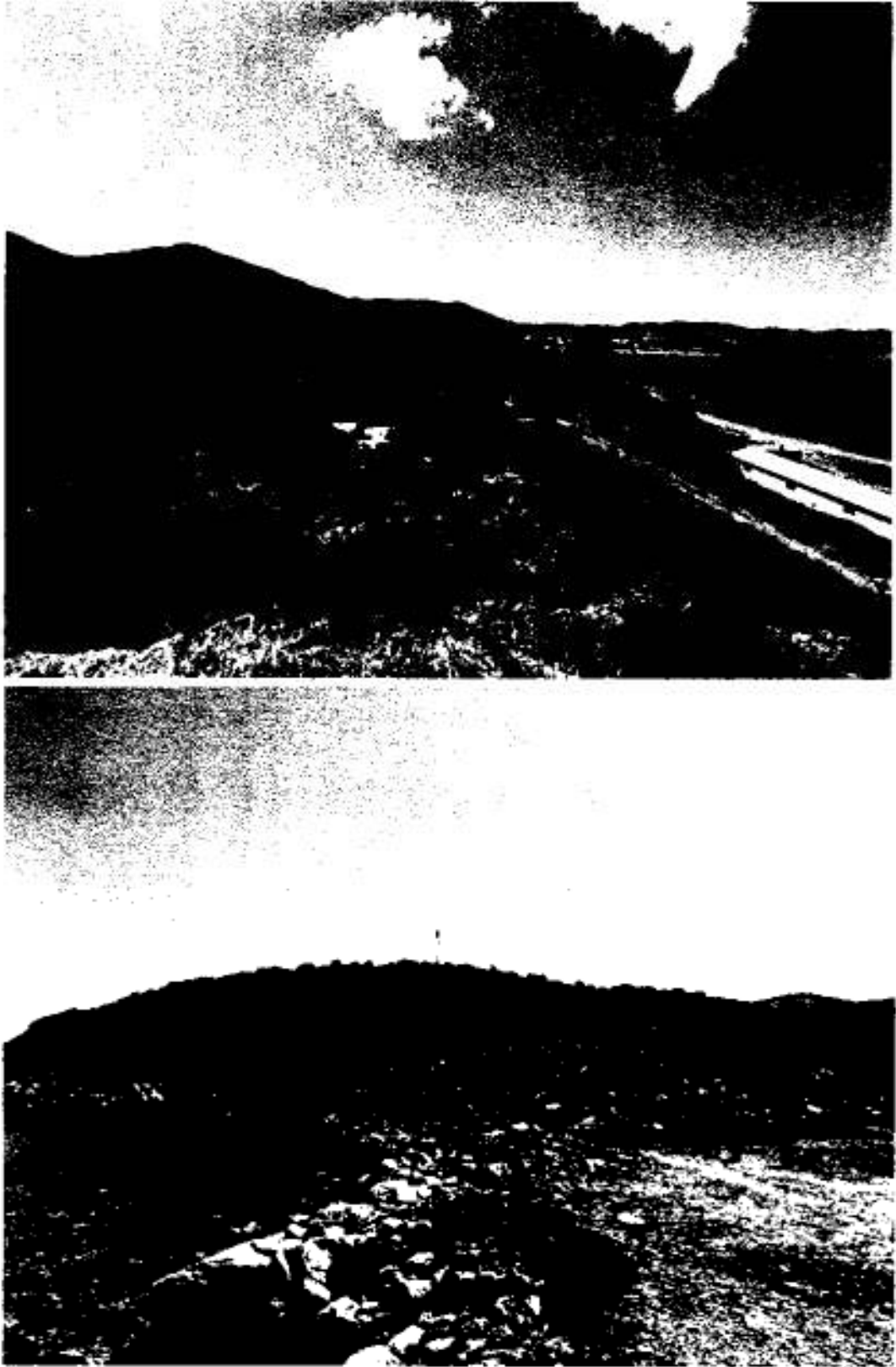
A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş. KOÇAK

P. BİLGEÇİN

Sayfa 120 / 141

Fotograf 11, 12.

Muğla 4. İdare Mah. E.2/24/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 121 / 141

Şekil 11, 12. Proje alanının çevresindeki ormanlık alanlar

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219					
M.BOLÇA	A.Y.KORKUT	R.ÖZMERDİVENLİ	S.EKER	E.DAĞLI	A.C. TÖZ
M.A.ERDOĞAN	A. AKINCI YÜKSEL	PİR	Ş.KOÇAK	P.ÖNELÇİN	Sayfa 122 / 141

Şekil 11'de verilen proje alanı içindeki parsellerin arsa ve taşlı çalılık alan vasfında oldukları ve parseller ve çevresinin orman alanı ve iskan alanı şeklinde turizm tesisinin bulunduğu görülmektedir. Proje alanı ve çevresinin dağlık arazi yapısında maki- funda şeklinde olduğu ve ekili ve dikili tarım alanlarının proje alanında veya çevresinde bulunmadığı dava dosyasındaki belgelerden, haritalardan, uydu görüntülerinden ve mahkeme keşfi sırasındaki arazi gözlemlerinden anlaşılmıştır (Fotograf 1-10; Şekil 11).

BU BAĞLAMDA; DAVA KONUSU PROJE ALANININ TARIMSAL YAPI DURUMU KEŞİF ANINDA İNCELENMİŞTİR. MAHKEME KEŞFİ SIRASINDA KEŞİF ANI İTİBARI İLE BİR EKİLİ-DİKİLİ TARIM ALANININ BULUNMADIĞI, HERHANGİ BİR TARIMSAL FAALİYETİN BULUNMADIĞI, PROJE ALANI İÇİNDEKİ PARSELLERİN ARSA VE TAŞLIK ÇALILIK ALAN VASFINDA OLDUKLARI, PROJE ALANININ İÇİNDE DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN BULUNMADIĞI, PROJE ALANININ GÜNEYİNDEKİ YOL İLE YİNE GÜNEYİNDEKİ MAKİ-FUNDA ŞEKLİNDEKİ DOĞAL ALANLARDAN AYRILDIĞI, YOLUN KUZAY BATISININ İMARA AÇILMIŞ DATÇA YERLEŞİM VE TURİZM ALANLARI ŞEKLİNDE OLDUĞU, ÇEVREKİ ORMANLIK ALANLARIN İSE ORTA-YOĞUN ARASINDA DEĞİŞEN AKDENİZ BİTKİ ÖRTÜSÜ OLAN MAKİ-FUNDA VE ÇAM AĞACI ŞEKLİNDE DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN BULUNDUĞU GÖRÜLMÜŞTÜR.

ÇED RAPORLARINDA SADECE PROJENİN PROJE ALANI İÇİNDEKİ ETKİLERİNİ DEĞERLENDİRMEZ, PROJE ALANININ YAKIN ÇEVRESİ İLE BİR BÜTÜN OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ ESASTIR. RAPORUMUZUN BU BÖLÜMÜNDE PROJE ALANININ TARIMSAL DURUMU DEĞERLENDİRİLMİŞTİR.

PROJE ALANI İÇİNDE KEŞİF ANI İTİBARI İLE PROJE ALANI İÇİNDE EKONOMİK BÜYÜKLÜK, GETİRİ VE REEL KULLANIM ANLAMINDA EKİLİ-DİKİLİ BİR TARIMSAL KULLANIM ALANI GÖRÜLMEMİŞTİR. ANCAK ALANDAKİ SU KAYNAKLARI İLE İLGİLİ İNCELEME YAPILMIŞTIR. TARIMSAL ÜRETİMDE EN ÖNEMLİ KAYNAK TOPRAK İLE SU KAYNAKLARIDIR. BU KAYNAKLARDAN BİRİNİN OLMAMASI ÇEVREDEKİ TARIMSAL ÜRETİMİN YAPILMASINI ENGELLEMEDİR.

BU NEDENLE SU KAYNAKLARININ TARIMSAL ÜRETİM İÇİN TEMEL SART OLMASI NEDENİ İLE PROJE ALANI İÇİNDE TARIMSAL ALAN BULUNMASADA, PROJE ALANI İÇİNDE VAROLAN SU KAYNAKLARININ PROJE ALANI DIŞINDA BESLEDİĞİ BİR TARIM ALANI OLUP OLMADIĞI, PROJE ALANI İÇİNDEKİ SU KAYNAKLARININ TARIMSAL KULLANIMDAKİ YERALTI SU KAYNAKLARINI BESLEYİP BESLEMEDİKLERİ VEYA NE ORANDA ETKİLİ OLDUKLARI BÜYÜK ÖNEM TAŞIMAKTADIR.

BU NEDENLE ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜNDE ÇED RAPORUNDAKİ BİLGİ VE BELGELER İNCELENEREK DEĞERLENDİRMELER YAPILMASI ZORUNLULUKTUR.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KOŞKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 123 / 141

ÇÜNKÜ PROJE ALANI İÇİNDEKİ SU KAYNAKLARININ PROJE İLE KULLANIMININ TARIMSAL KULLANIMININ ÖNLENMESİ/SINIRLANMASI VEYA ZARAR GÖRMESİ VARSA YÜZEYAKIŞ SULARI VEYA YERALTI SULARI İLE BESLENEN TARIMSAL SULAMADA KULLANIMI AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR YERE SAHİPTİR. BU NEDENLE YERALTI VEYA YÜZEY KAYNAK SULARININ İNCELENMESİ TARIMSAL ÜRETİM İÇİN BÜYÜK ÖNEM TAŞIMAKTADIR. AYRICA PROJE ALANI İÇİNDE KEŞİF ANINDA TARIMSAL ÜRETİMİN BULUNMADIĞI BELİRLENMİŞTİR.

ÇED DOSYASINDAKİ BİLGİ VE TAHAÜTLERDEN PROJE KAPSAMINDA KULLANILACAK TÜM KULLANMA SUYUNUN ŞEHİR ŞEBEKE SUYUNDAN SAĞLANACAĞI GÖRÜLMEKTEDİR. BU NEDENLE PROJEDE YERALTI SU KULLANIMININ OLMAYACAĞI GÖRÜLMEKTEDİR.

BU NEDENLE PROJENİN ETKİSİNİN PROJE ALANINDAKİ DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ İLE DOĞAL FAUNA (YABAN HAYVANLARI) YAPISINA OLAN ETKİLERİ, DOĞAL HABİTAT KAYBININ NE OLACAĞI, ÇEVREDEKİ ORMANLIK ALANLARA OLAN ETKİLERİ VB KONULAR BİLİRKİŞİ HEYETİMİZDEKİ FLORA VE FAUNA UZMANI BİYOLOG BİLİRKİŞİLERCE, DEĞERLENDİRİLMESİ ESAS İKEN SU KAYNAKLARININ JEOLG BİLİRKİŞİ TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİNİN YANINDA, TARIMSAL OLARAK SULAMADA KULLANILMASI NEDENİ İLE TARIMSAL SU KULLANIMI/BÜTÇESİ AÇISINDAN ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİNCEDE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKMEKTEDİR. BU BAĞLAMDA ÇED DOSYASINDAKİ BELGELERDEN PROJE ALANI İÇİNDEKİ SU KAYNAKLARININ PROJE ALANI DIŞINDAKİ TARIMSAL ALANLARDA SULAMA SUYU OLARAK KULLANILIP KULLANILMADIKLARI VE YERALTI SUYUNU BESLEME DURUMLARININ İNCELENMESİ ESASTIR.

Mahkeme keşfi sırasında proje alanının tümünden farklı noktalardan çekilen Fotograf 1-10 incelendiğinde proje alanında keşif anı itibari ile mevcut ekili ve dikili tarımsal üretim alanının olmadığı, tarımsal alan bütünlüğü anlamında ekili ve dikili özelliklerde 3573 sayılı zeytincilik kanunu kapsamında değerlendirilebilecek zeytin ağaçları zeytin dikili alanların proje alanı içinde bulunmadığı, proje alanındaki tüm parsellerin ARSA ve TAŞLIK ÇALILIK alan vasfında oldukları görülmektedir.

Şekil 11 ve 12 'deki uydu görüntüsü incelendiğinde proje alanının güneyindeki arıtma yolu ile ayrılan güney bölümünün tümünün doğal yapısının korunduğu dağlık alanlar şeklinde olduğu, yağmur sularının bu dağlık alanlardan eğimin denize doğru olduğu küçük bir su toplama havzası şeklinde olduğu, devamlı akış gösteren bir dere yapısının olmadığı, proje alanının güneyindeki proje alanına doğru olduğu alanların çok küçük alan olması nedeni ile proje alanını etkileyebilecek mevsimsel akışlı su kaynağının bulunmadığı dolayısı ile su

baskını, taşkın vb. bir durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Ayrıca proje alanının doğusundaki dağlık alanlardan gelen yüzey akış sularının çok kısa mesafeden maki-çalı bitki örtüsünün içinden aşağıya doğru akışı engellenerek toprak içinde infiltre olması nedeni ile dağlık alanlardan doğrudan denize ulaştığı ve proje alanını etkilemediği, taban suyunu besleyici bir özelliğinin bulunmadığı görülmüştür. Bu nedenle projenin kara bölümündeki yapılacak olan bölümlerinin mevcut yeraltı su besleniminin olmayışına bağlı olarak olumsuz etkilenmesi düşünülmemektedir.

Bu bağlamda turizm tesis projesinin yapıldığı alan ve yakın çevresinde 3 km'lik alan içinde 3573 sayılı "Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması" hakkındaki kanun kapsamında deliceye aşılı çok az alan içeren ve tarımsal alan bütünlüğü içeren zeytinlik alanlar bulunduğu mahkeme keşfi sırasındaki gözlemlerimizden ve uydu görüntülerinden saptanmıştır.

3573 sayılı "Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması" hakkındaki kanun ve 3 Nisan 1996 tarih ve 22600 sayılı resmi gazetenin 7. sayfasında yer alan ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'nca hazırlanan "Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılmasına Dair Yönetmelik" in dava konusu ile ilgili maddeleri:

Madde 20 – (Değişik: 28/2/1995 - 4086/5 md.)

Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/99 md.) Zeytincilik sahaları daraltılamaz. Ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşma, zeytinlik alanının % 10'unu geçemez. Bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabidir. Bu iznin verilmesinde, Tarım ve köy işleri Bakanlığına bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşü alınır. Bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacı kesilemez ve sökülemez. İzinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ŞEKLİNDE OLUP ZEYTİNLİK ALANLARA 3 KM UZAKLIK İÇİNDEKİ ALANLARDA HANGİ DURUMLARDA VE HANGİ ÖZELLİKLERDE TESİS YAPILIP YAPILAMAYACAĞI AÇIK OLARAK BELİRTİLMİŞTİR.

Yasada dikkate alınması gereken en önemli husus

Muhta 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 125 / 141

Madde 20 – (Değişik: 28/2/1995 - 4086/5 md.)

Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç **zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak** kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez. Bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri yapımı ve işletilmesi Tarım ve Köyşleri Bakanlığının iznine bağlıdır.

Zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran

İBARESİ DİKKATE ALINDIĞINDA ESAS OLAN SINIRLAMANIN 3 KM UZAKLIK İÇİNDE BULUNAN VE TOZ OLUŞUMUNA NEDEN OLAN TESİSLERİN ZEYTİNLERİN VEJETATİF VE GENERATİF GELİŞİMİNE MANİ OLUP OLMAYACAĞIDIR. YANİ 3 KM SINIRI YASADA GETİRİLMİŞSEDE ESAS OLAN BU 3 KM'LİK SINIR İÇİNDEKİ ZEYTİNLİK ALANLARDAKİ ZEYTİN AĞAÇLARININ VEJETATİF VE GENERATİF GELİŞMESİNE MANİ OLACAK DERECEDE TOZ OLUŞUM VE BİRİKİMİNİN OLUP OLMADIĞIDIR. Konunun bu yönü ile değerlendirilmesinin daha bilimsel ve yasaya uygun olacağı düşünülmektedir.

Yukarıda detaylı olarak anlatıldığı üzere yapılmak istenilen YAT LİMAN TESİSİ projesinin toz ve duman çıkaran bir tesis özelliğinde olmadığı, maden ocakları gibi toz çıkarıcı üretim işlemlerinin olmaması nedenleri ile dava konusu YAT LİMANI PROJESİNİN İŞLETME AŞAMALARINDA TOZ VE DUMAN ÇIKARAN BİR TESİS OLMADIĞI DOLAYISI İLE YAKIN ÇEVREDE VE 3 KM SINIR İÇİNDE ZEYTİN AĞACI TOPLULUKLARI VE DİĞER TARIMSAL ALANLAR OLSA BİLE TARIMSAL ÜRÜNLERİN VEJETATİF VE GENERATİF GELİŞİMİNE ETKİSİNİN OLMASININ MÜMKÜN OLMAYACAĞI KANAATİNE VARILMIŞTIR (Şekil 11, 12).

Bu bağlamda dava konusu proje alanının kara bölümünün DENİZ DOLGUSU ve ARSA ile TAŞLIK ÇALILIK vasfındaki arazilerden oluşması, proje alanı içinde ekili veya dikili tarım arazisinin bulunmadığı, proje alanının tümünün 5403 sayılı yasaya göre tarım dışı kullanımlara uygun marjinal arazi sınıfında olması ve proje alanının YAKIN ÇEVRESİNİN MAKİ-FUNDA şeklinde akdeniz doğal bitki örtüsü şeklinde flora yapısında olması bu yapının tarımsal özelliğinin bulunmaması, doğal ekolojik yapı ve doğal bitki örtüsü ile ilgili değerlendirmenin bilirkişi heyetindeki flora ve fauna uzmanlarının görüşlerinin esas olacağı nedenleri ile; Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının tarımsal açıdan uygun olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. DİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 125 / 141

GENEL SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Davacı MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI vekili AV. LEVENTKARABELA tarafından, Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI'na karşı açılan davada mahkeme keşfindeki incelemeler ve dava dosyasındaki bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda farklı bilim dallarındaki uzmanlardan oluşan bilirkişi heyetimizce aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

DAVA KONUSU KARARIN JEOLJİ VE HİDROJEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA;

- ÇED Dosyasının tetkiki sonucunda bölgenin Jeolojik ve Hidrojeolojik yapısı, literatürde bulunan bilgiler ile dava dosyasında bulunan T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI ALTYAPI YATIRIMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ' ne ait Muğla İli, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii' nde bulunan DATÇA YAT LİMANI PROJESİ NİHAİ ÇED RAPORU Tanıtım Dosyası' nda bulunan bilgiler ile uyumlu olduğu,
- Proje alanında aktif halde akarsu yatağı, yer altı suyu kaynağı vd. gözlenmemiştir, alanın güneyinde kuru dere yapıları tespit edilmiştir. Proje alanının bulunduğu hidrolojik mikro alt havza sınırı düşük drenaj alanına sahip olması,
- -Proje kapsamında yat limanı ve otelde konaklayanların kullanma suyu ile yat limanı ve otelde konaklayanların kullanma suyu ihtiyacı ise şehir şebekesinden karşılanacağı,
- -Projenin uygulanması ile birlik de inşaat aşamasında 99,24 m3/gün, işletme aşamasında 214,5 m3/gün su kullanılacağı, su ihtiyacının karşılanması için herhangi bir yeraltı suyu ve yüzeysel su kullanımının gerçekleştirilmeyeceği,
- -Kullanma suyu ve toz kontrolü amacıyla kullanılacak su ise şehir şebekesinden karşılanacağı,
- Nedenleri ile proje alanında aktif dere yatağının bulunmaması, proje faaliyeti esnasında yer altı suyunun kullanılmayacağına taahhüt edilmesi gerekçesi ile ÇED dosyasının Jeolojik ve Hidrojeolojik açıdan uygun bulunduğu kanaati oluşmuştur.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.YAĞCIKUT

R.ÖZMERDİMENLİ

S.EKİP

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 127 / 141

DAVA KONUSU KARARIN TARIMSAL YAPI VE ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA;

- Dava konusu proje alanının kara bölümünün DENİZ DOLGUSU ve ARSA ile TAŞLIK ÇALILIK vasfındaki arazilerden oluşması, proje alanı içinde ekili veya dikili tarım arazisinin bulunmadığı, proje alanının tümünün 5403 sayılı yasaya göre tarım dışı kullanımlara uygun marjinal arazi sınıfında olması ve proje alanının YAKIN ÇEVRESİNİN MAKİ-FUNDA şeklinde akdeniz doğal bitki örtüsü şeklinde flora yapısında olması bu yapının tarımsal özelliğinin bulunmaması, doğal ekolojik yapı ve doğal bitki örtüsü ile ilgili değerlendirmenin bilirkişi heyetindeki flora ve fauna uzmanlarının görüşlerinin esas olacağı nedenleri ile; Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının tarımsal açıdan **uygun olduğu** kanaatine ulaşılmıştır.

ANCAK

DAVA KONUSU KARAR JEOLJİ-HİDROJEOLJİ MÜHENDİSLİĞİ İLE ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN UYGUN OLSADA DİĞER BİLİM DALLARINCA UYGUN OLMADIĞI KANAATİNE VARILMIŞTIR. BU BİLİM DALLARI İLE İLGİLİ NEDEN PROJENİN UYGUN OLMADIĞINA DAİR İNCELEME VE DEĞERLENDİRME SONUÇLARI AŞAĞIDA ÖZET OLARAK VERİLMİŞTİR.

DAVA KONUSU KARARIN İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA;

- 24.07.2009 tarih ve 27298 sayılı Remi Gazetede yayımlanan "Deniz Turizmi Yönetmeliği" (Değişik: RG-7.4.2021-3792, RG-23.2.2022-5212, RG-18.10.2022-6229, RG23.2.2023-6860) Madde 9-(2)-b kapsamında dört çipalı yat limanında "Denizde bağlama kapasitesinin en az % 10'u kadar otopark alanı veya otopark hizmeti"bulundurulması gerekmektedir. **Revize imar planı doğrultusunda "Datça Yat Limanı Projesi" kapsamında otopark yapılacağı belirtilmesine karşın nihai ÇED raporunda yat, personel, müşteri, misafir vb. için kaç araçlık bir otopark yapılacağına dair hesaplama görülmemiştir.**

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. FİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 128 / 141

- Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtildiği üzere ana ulaşım bağlantıları üzerinde etütlere ihtiyaç duyulmaktadır. Datça bölgesinde yaz mevsiminde kış mevsimine göre daha yoğun bir trafik görülmektedir. Sadece Yıllık Ortalama Günlük Trafik (YOGT) dikkate alınarak trafiğe gelecek ek yükü hesaplamak sağlıklı sonuç vermemektedir. Bu nedenle Proje Saatlik Trafiği esas alınarak trafik etütlerinin yapılması gerekli görülmektedir. Proje trafiği yol projelerinin ana parametresi olup, karayolu planlama, projelendirme, yapım, üstyapı tasarımı, trafik güvenliği, çevresel değerlendirmeler v.b çalışmalar için gereklidir. Proje alanının yaz aylarındaki çekim yüzdesinin daha yüksek olacağı dikkate alınarak kapsamlı bir trafik etüdünün yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda en kötü durum senaryoları oluşturularak (yat sahipleri, personel, müşteri, misafir, v.b. Dahil edilerek) simülasyonlar yapıp kavşak noktaları ve yol kesimlerinde meydana gelebilecek gecikmelerin, kuyruk uzunluklarının, talep/kapasite oranlarının tespit edilmesi karşılaşılabilecek trafik sorunlarının önceden tespit edilmesine imkan sağlayacaktır.
- Projenin işletme aşaması sırasında oluşacak ek trafik yükünün hesaplandığı ANCAK ek trafik yükünün etkilerinin gözlemlenebilmesi için kapsamlı bir trafik etüdünün faydalı/gerekli olacağı, böyle bir değerlendirmenin ÇED raporunda olmaması nedeni ile şehrin içinde yer alan proje alanında trafiğin oldukça yoğun olduğu yaz aylarında projede 270 adet yat bağlama kapasitesinde olduğu gözönüne alındığında trafik akışı ile ilgili kapsamlı bir etüdün çed raporuna eklenmesi gerekmektedir. Böyle bir çalışmanın olmaması nedeni ile ÇED raporunun ulaşım ve trafik açısından yetersiz hazırlandığı ve bu açıdan uygun olmadığı kanaatine varılmıştır

DAVAYA KONU PROJENİN DENİZ İŞLETMECİLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA

- Proje kapsamında 270 teknenin bağlayabileceği bir marina planlanmaktadır. Aynı zamanda boyu 30 mt olan yanaşma rıhtımına 100 araç ve 400 yolcu kapasitesine kadar feribot/ro-ro tipi arabalı vapurların ve 300 kişi kapasiteye kadar deniz otobüslerinin yanaşması planlanmaktadır. Bahse konu taşıma kapasitesine sahip bir feribotun emsaller göz önüne alındığında yaklaşık uzunluğunun 60-70 mt, eninin ise 15-18 mt olacağı tahmin edilmektedir. Bu tipte bir geminin marinaya giriş çıkış sırasında ihtiyaç duyduğu manevra alanı ile ilgili bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Kaldı ki böyle bir geminin yanaşması sırasında alınacak tedbirler de önem taşımaktadır. Çünkü bu

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S. EKER

E. DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOCAK

P. ÖNELÇİN

Sayfa 129 / 141

büyükte bir geminin yanaşması sırasında bölgedeki manevra sahası incelendiğinde ek tedbirlerin alınması gerektiği göze çarpmaktadır

- Yapılması planlanan marinanın mendirek girişi Kuzeybatı giriş-çıkış yönünde planlanmıştır. Bu plan çerçevesinde marinanın Kuzeyli rüzgârlara karşı korunaklı olduğu söylenebilir. Mendirek Kuzey ucunun bitiş noktasının karşı kıyıya olan mesafesi coğrafi olarak yaklaşık 125-130 mt olarak hesaplanmıştır. Kaldı ki özellikle yanaşacak en büyük tonajlı gemi için bir manevra çalışmasının yapılmadığı görülmektedir. Yukarıda da ifade edildiği üzere mendirek girişi sırasında manevra yapılacağı düşünüldüğünde bu tip bir feribotun özellikle dönme çemberi hesabının yapılması gerekmektedir.

Bir gemi için sığ su, gemi draftının 1,5 katından daha az olan derinliktir. Ancak bu referans değer çok kesin değildir. Geminin altındaki su azaldıkça, sığ sudan kaynaklanan değişimler daha belirgin olmaya başlar. Etkiler draftın 1,2 katından daha aşağılarda en belirgin olarak görülür ki bazı kaynaklar da sığ suyu 1,2 katın altı olarak belirtir. İlgili raporda marınaya yanaşacak en büyük geminin draftına dair bir bilginin de yer almadığı görülmektedir. Bu nedenle kurulması planlanan tesise ait hazırlanan raporda yukarıda teknik detayları anlatılan hususlara yer verilmemesinden ötürü ilgili rapor, ait olduğum disipline ilişkin yetersiz ve eksik bilgi sunmaktadır. Bu sebepler ışığında bahse konu raporun bu şekilde geçerliliği ve kabulü Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği disiplini açısından mümkün değildir.

DAVA KONUSU KARARIN BİYOLOJİ (FLORA-FAUNA) DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA;

- Proje uygulama alanı Orta Batı Akdeniz bölgesinde yarımada konumunda 0 metre ile 100 metre yükseklik aralığında frigana ağırlıklı alanlardan oluşmaktadır. Literatür çalışmalarında Çevre Koruma Bölgesi'nde Bem ve Barselona sözleşmelerine göre Akdeniz'de koruma altına alınan türlerden 40'ı (10 sistematik gruba ait) tespit edilmiştir. Bölgede en fazla türle temsil edilen grup Mollusca (7 tür) olup, %17,5'lik baskınlık değerine sahiptir. Bu grubu %15 baskınlık değerleriyle, Porifera (6 tür) ve Crustacea (6 tür) izlemektedir. İstasyonlarda Magnoliphyta'ya ait 3 tür (Posidonia oceanica, Zostera marina ve Cymodocea nodosa) ve Thallophyta'ya ait 2 tür (Cystoseira spinosa, Lithophyllum byssoides) tespit edilmiştir. Araştırma bölgesinde Pisces'e ait 5 tür (Epinephelus marginatus, Gymnura altavela, Pagrus pagrus, Hippocampus hippocampus ve Sciaena umbra), Reptilia'ya ait 2 tür (Caretta caretta ve Trionyx triunguis) ve Mammalia'ya ait 2 tür (Monachus monachus ve Tursiops truncatus)

Muğla 4. İdare Mah. E. 024/219

M.BOLCA

A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKİBİ

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 130 / 141

saptandığı bilimsel çalışmalara dayandırılarak belirtilmiştir. Projenin gerçekleştirilmesi halinde; projenin kendisinden ziyade yat kapasitesinin artışında bağlı olarak mevcut floranın zarar görmesi muhtemeldir.

- Alan içerisinde gözlenmemekle birlikte yakın kesimlerde yer alan daim ve geçici dereler ve durgun su alanları omurgalıların varlığı açısından oldukça önemlidir. Çünkü omurgalılar su ihtiyaçlarını bu kaynaklardan sağlamaktadırlar. Proje uygulama alanı ve çevresinde yapılan arazi gözlemleri ve literatür değerlendirmeleri sonucunda alan ve çevresinde 4 İkiyaşamlı, 23 Sürüngen, 37 Kuş ve 21 memeli türü olmak üzere toplam 85 omurgalı türünün yaşadığı belirlenmiştir
- Proje sahası içinde gözlenmemekle birlikte yakın kesimlerdeki Tatlısu ortamlarında belirlenmiş olan Amfibilerin hepsi de kuyruksuz kurbağalar takımına girmektedir. İkiyaşamlı türlerinin koruma statüleri ile ilgili olarak yapılan değerlendirmeye göre IUCN Avrupa Kırmızı Listesi (ERL) tarafından hazırlanmış ve güncellenmiş listeye göre yapılan değerlendirmede ise alanda yer alan 3 Amfibi türü "LC" (en düşük seviyede kaygı verici) kategorisinde yer aldıkları 1 amfibi türü ise DD kategorisinde yer almaktadır. BERN sözleşmesine göre 4 amfibi türünün 3'ü Ek-II'de, yani "Mutlak Koruma Altındaki Türler Listesi"nde, yer aldıkları belirlenmiştir
- Çeşitli nedenlerle boşaltılan atıklarının, bentoslar üzerinde yarattığı olumsuz çevreyle ilgili etkiler çeşitli çalışmalarla ifade edilmiştir. Platformlardan uzaklaştıkça faunal çeşitliliğin, el değmemiş ortamdaki alana benzerliği artmaktadır. Faunal bileşimdeki bu değişiklikler bazı bölgelerde platformdan 6 km kadar uzakta bile tespit edilebilmektedir
- Açık deniz yapılarının çevresel etki değerlendirmesi, yumuşak tabandaki makrofauna topluluklarına dayanmaktadır. Genelde, platformlara daha yakın olan bentik topluluklarında canlı çeşitliliği azalmakta ve canlı türlerinin miktarları değişebilmekte ve deniz ekosistemine devamlı olarak artan şekilde olumsuz etkide bulunmaktadır..
- Projenin gerçekleştirilmesi halinde; projenin kendisinden ziyade yat kapasitesinin artışında bağlı olarak deniz trafiği ve yoğunluğu ile oldukça fazla sayıda yatın özellikle yaz aylarında hareketlenmesi sonucunda yat proje alanı ve hemen açığındaki denizel ve kıyı ortamdaki mevcut faunanın zarar görmesi muhtemeldir.
- Yapılan dosya incelemesi ve bilimsel çalışmalar ışığında; dava konusu bölgede doğal ekosistemin kısmen tahrip olabileceği ihtimalini düşündürmektedir. Ancak dava konusu alanla ilgili keşif sırasında verilen bilgilere göre; gerçekleştirilecek proje ile hem kullanılacak olan kıyı şeridinin uzunluğunun, hem de kıyı çizgisinden sonraki kara kullanımının artacağı bildirilmiştir.

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219

M.BOLCA

A.Y.K. AKKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 131 / 141

- **Sonuç Olarak:** Statüsü her ne olursa olsun ekolojik açıdan etkin bir korumadan bahsedebilmek, geleceğe dönük olarak gerçekleştirilen planlamalarla olabilmektedir. Proje gerçekleştirilirken ekolojik şartlar da planlamaya katılmış ve bu alanların taşıma kapasiteleri belirlenmiş, ancak bölge'de eşsiz doğal kaynak değerleri, nesli tehlike altında olan türler ve endemik türler hem tür bazında korunmaya alınması hem de buldukları bölgelerde zonlama sistemi kurulması, tampon bölgeler oluşturularak mutlak surette korunması konusuna yeterince değinilmemiştir.
- Dava konusu dosyada yat limanı projesinin ekolojik açıdan artıları ve eksileri olduğu; alanın mevcut durumunun düzeltilmesi açısından, **proje şartlarına uyulması koşulu ile olumlu değerlendirilebileceği ancak sonuçta çevre ekolojisini olumsuz etkileyeceği kanaatine ulaşılmıştır. Bu nedenle ÇED olumlu kararının uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.**

DAVA KONUSU KARARIN METEOROLOJİ MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME VE DEĞERLENDİRİLMESİ SONUCUNDA;

- Raporun "2.12. Meteorolojik Özellikler, Bölge Özelinde Hava Koşulları, Bu Koşulların Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi, Rüzgar Gücü" bölümünde, meteorolojik parametrelerin "Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi" konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamış olduğu görülmüştür. Bu parametrelerin (örneğin rüzgar yönü ve şiddeti) söz konusu projenin yapımı ve işletmesi aşamalarındaki etkilerinin analizinin meteoroloji mühendisliği disiplini tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Rüzgar yön ve hızı, NEM ile sıcaklık gibi atmosferik koşullar gürültü hesaplamalarını doğrudan etkileyen faktörlerdir. Gürültü, özellikle rüzgar ve sıcaklık ile taşınabilir ve yayılabilir. Gürültünün iletilmesindeki bir diğer etkin parametre de havadaki nem miktarıdır. Nem, sesin yayılmasını kolaylaştırır. Denizde ve deniz kıyısında oluşacak gürültü, sürtünmesi az deniz yüzeyi ve nemli atmosferi nedeniyle, kara yüzeylerine göre daha geniş bir alana ve mesafeye taşınabilir. Nem değerinin düşük olması halinde, sesin yayılım mesafesi azalır. Nihai Raporda gürültü hesaplarında ortalama bağıl nem miktarı (%60,5) kullanılmıştır (Sayfa 246). Oysa, gürültü hesaplamaları, yukarıdaki açıklamalar ışığında maksimum bağıl neme göre yapılması gürültünün sönümlenmesinin azalarak yayıldığı alan ve mesafenin tespit edilmesini sağlayacaktır. Aksi takdirde, proje alanında gürültünün yayılım ve etkilerinin yanlış değerlendirilmesine neden olacaktır.

Muht. 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BOLCA A.Y. MORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 132 / 141

- Havaalanı, liman, yat limanı gibi tesislerin planı ve dizaynını meteorolojik koşullar belirlemektedir. ÇED raporları ile ilgili alınan mahkeme kararlarında belirtildiği ve Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM)' nün de talimatlarında yer aldığı üzere raporun ve modellemenin önemli girdilerinden biri Meteoroloji olduğundan raporu hazırlayanlar arasında Meteoroloji Mühendisinin olması gerekmektedir.
- Yine, MGM'nin 46 nolu ÇED talimatının Madde-5 (8)'e göre;"(8) Devlet idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacaklar hariç olmak üzere Genel Müdürlüğe sunulan Çevresel Etki Değerlendirme raporlarının Meteorolojik ve İklimsel Özellikler ve Hidroloji bölümlerinin Meteoroloji Mühendisleri tarafından hazırlanması gerekmektedir." şeklinde olup, ÇED raporlarının Meteorolojik ve İklimsel Özellikler ve Hidroloji ile ilgili bölümlerinin Meteoroloji Mühendislerince hazırlanması istenmektedir.
- Bu talimat gereği, dava konusu olan Datça Yat Limanı Projesi ÇED Raporunu Hazırlayan Çalışma Grubu içinde meteoroloji mühendisi bulunmadığı için rapor yeniden hazırlanmalıdır.

Sonuç olarak söz konusu ÇED Raporunda,

- Meteorolojik parametrelerin, "Denizciliğe ve Yapımı Planlanan Projeye Etkileri Yönünden İrdelenmesi" konusunda herhangi bir değerlendirme yapılmamış olduğu,
- Gürültü hesaplamalarında maksimum bağıtlı nemin kullanılmadığı,
- Dava konusu olan ÇED Raporunu Hazırlayan Çalışma Grubu içinde meteoroloji mühendisinin bulunmadığı,

tespit edilerek, Nihai Raporun bu haliyle meteorolojik açıdan yeterli ve uygun olmadığı görüşü oluşmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının "Datça Yat Limanı Projesi"ne verilen **ÇED OLUMLU kararının Meteoroloji Mühendisliği açısından uygun olmadığı** kanaatine varılmıştır.

DAVAYA KONU KARARIN SU ÜRÜNLERİ MÜHENDİSLİĞİ DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

- Proje alanının uygulanacağı yerde ve civarında herhangi bir su ürünleri üretim (yetiştiricilik) tesisi bulunmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın su ürünleri yetiştiriciliği potansiyel alanları kapsamında olmayan bir bölgededir.
- Projenin hemen karşısında bir balıkçı barınağı bulunmaktadır. Bu barınak projede belirtilmiştir. Ancak burada bulunan balıkçı teknelerinin ne tür av araçlara ve uygulamalara sahip oldukları konusu açıklanmamıştır. Buna göre buradaki avcılık yöntemleri küçük kapasiteli teknelerden oluşan ve uzatma ağları, parakete (uzun ve

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. ER

Ş.KOÇAK

B.ÖNELÇİN

Sayfa 133 / 141

çoklu içnelerden oluşan) ve olta takımlarından oluşmaktadır. Buna göre avcılık uygulamalarının genelde kıyılara yakın olan alanlarda yapıldığı önemlidir.

- Proje alanının denize dolgu yapılarak bir uygulama gerçekleştirileceği, yüzer tip iskeleler ve dalga kırınlar ile şekillendirileceği ifade edilmektedir. Ancak bu tip uygulamalar her ne kadar balıkların geçişini engellemiyor gibi görülse de önemli bir uzunlukta denize dik bir açıyla uzanmaları Datça balıkçı barınağının giriş yönünde daralmasına yol açabilecektir (Şekil 4). Ayrıca projede balıkçı barınağının yat limanı alanına uzaklığı "Proje alanının yaklaşık olarak 120 m kuzeyinde Datça Limanı (Balıkçı Barınağı) yer almaktadır" şeklinde ifade edilmiştir
- Dalga kırınların konumu dikkate alındığında Taşlık Plajının hemen önünde yer alan projenin uygulanması durumunda yüzeysel su akıntılarının azalacağı, bu durumda koyun su kalitesinin etkileneceği söz konusudur.
- Deniz çayırları oldukça yaygın olarak keşif gününde tespit edilmiştir (Şekil 5 ve 6). Dolgu ile bu alanların etkilenmesi söz konusudur. Deniz kaplumbağaları ve foklar için bir üreme özelliği göstermese de beslenme ya da gezinti alanlarını oluşturabilir. Ancak fok ve deniz kaplumbağalarını geçiş rotalarını yoğun tekne ve bunların oluşturacağı trafik nedeniyle etkilemesi beklenebilir.
- Yüzer alanların sabitlenmesi için proje metninde "Ayrıca liman inşaatı sırasında yüzer dalgakıran ve yüzer iskeleler inşa edilecektir. Yüzer dalgakıran zemin çivisi ve özel çapalarla sabitlenecektir, tonoz kullanılması söz konusu değildir" ifadesi bulunmaktadır. Burada zemin çivisi olarak değinilen materyalin özellikleri (madeni, çapı, uzunluğu vb) belirtilmemiştir. Ayrıca bu çivilerin uygulanacağı kısımlar şema ve kroki üzerinde belirtilmemiştir. Özel çapalarla nasıl sabitlenecektir bu konu da detaylı olarak belirtilmemiştir.
- **Su Ürünleri Disiplini açısından yat limanı projesi için uygulanacak alanın yerinin yanlış olacağı, çünkü iskele ve dalgakıranlar ile önemli bir daralma olacağı, sistemin kurulma uygulamalarının net olmadığı bu nedenle uygun olmadığı kanaati oluşmuştur.**

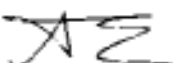
DAVAYA KONU KARARIN HİDROBİYOLOJİ BİLİM DALI AÇISINDAN DİSİPLİNİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

- Davaya konu olan bölge için konunun uzmanları tarafından hazırlanan ÇED Raporunun Hidrobiyoloji ile ilgili olan EDR kısmı tarafımdan ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Buna

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

M.A.ERDOĞAN

A.Y.KORKUT

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

A.TIR

S.FKPR

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 134 / 141

göre; Bugüne kadar, Projenin yapılacağı bölgede yapılan bilimsel çalışma sayısı oldukça sınırlıdır.

- Yakın bölgelerde yapılan çalışmalar incelendiğinde bölgenin biyolojik çeşitliliğinin zengin olduğunu söyleyebilir. Bu çalışmalardan en önemlisi Okuş ve ark.'nın 2007 yılında yaptıkları "Datça-Bozburun özel çevre koruma bölgesinin biyolojik çeşitliliği" çalışmasıdır. Bu çalışmada Bölgede Porifera (süngerler), Cnidaria (Mercanlar) Plathelminthes (Yassı kurtlar), Nematoda (Yuvarlak kurtlar), Nemertea (segmentiz kurtlar), Annelida (Halkalı kurtlar), Arthropoda (Eklem bacaklılar), Mollusca (yumuşakçalar), Echinodermata (Derisi dikenliler) gibi sistematik gruplara ait pek çok omurgasız tür tespit edilmiştir. Hazırlanan EDR (Ekolojik Değerlendirme Raporu)'de koruma ve nesli tehlike altında olan tür/türler bulunmakta diye belirtilmiştir. Oysaki hazırlanan liste incelendiğinde koruma altında olan türlerin (*Cymodocea nodosa*, *Posidonia oceanica*, *Aplysina aerophoba*, *Tetya aurantium*, *Pinna nobilis*, *Paracentrotus lividus* vd.) var oldukları görülmektedir. Ayrıca keşif sırasında kumsal bölgede *Aplysina aerophoba* ile *Pinna nobilis*'e ait bireyler görülmüştür. Özellikle bentik bölgede yaşayan ve hareket etme yetenekleri kısıtlı olan türlerin varlığı ya da yokluğu o bölgenin ekolojik kalite durumunu ne bir şekilde ortaya koyduğu için, bölgede dağılım gösteren türlerin uzman kişilerce incelenmesi ve tanımlanması önem arz etmektedir. Nesli tehlike altında olan bu türlerin varlığı, bu bölgede gerçekleştirilecek proje için büyük önem arz etmektedir
- Denizel ortamda yapılan ya da yapılması planlanan herhangi bir yapının zaman içinde doğal ortamdaki canlılar (özellikle bentik fauna ve flora türleri) üzerinde etkileri kaçınılmazdır. Bu nedenle yapılması planlanan bölgedeki canlı kompozisyonu, suyun fiziko-kimyasal yapısı, bölgenin topoğrafik yapısı tespit edilmelidir. Özellikle de deniz dibinde yaşayan ve hareket etme yeteneği olmayan ya da çok kısa mesafeler hareket edebilen canlıların mevcut durumlarının bilinmesi gerekmektedir. Hareket etme yeteneği hiç olmayan ya da sınırlı olan bu canlılar ortamda uzaklaşma olanağı bulamadıklarından olumsuz çevre koşullarından en fazla etkilenirken, balıklar gibi hareketli canlılar ortamdaki uzaklaşmak suretiyle bu etkiyi en aza indirirler. Bentik canlılar doğal ortamda meydana gelecek olumsuzlukların sonucunda ya ortamdaki uzaklaşırlar ya da meydana gelen değişimlere uyum sağlayarak yaşamlarını devam ettirirler. Uyum gösteren bazı türlerin (*Oxydromus pallidus*, *Neanthes caudata*, *Schistomeringos rudolphi*, *Malacoceros fluginosus*, *Capitella capitata*, *Corbula gibba* v.b.) baskın hale geçmesi, söz konusu bölgede kirliliğin boyutlarını yansıtabilmektedir

Muğla 4. İdare Mah. E.024/219
M.BOLGA

A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.SKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayıfa 135 / 141

1- Bu türler indikatör türlerdir. Bunun yanı sıra bazı türlerde sadece temiz bölgelerde yaşarlar ki bunlar da temizlik indikatörü türler olarak bilinmektedir (Örneğin, *Paracentrotus lividus*, *Echinaster sepositus*, *Paraprionospio coora*, bazı Syllidae familyası türleri). Bu nedenle bölgedeki tür çeşitliliğinin bilinmesi sağlıklı bir çevre ve çevrede meydana gelebilecek olumsuzlukların izlenmesi açısından son derece önemlidir. Hazırlanan rapordaki türlerin incelenmesi sonucunda bölgede herhangi bir kirleticinin olmadığı, sağlıklı bir dip yapısına sahip olduğunu söylemek mümkündür. Fakat, bölgedeki dolgu, dip taraması ve iskele ayaklarının yerleştirilmesi sırasında deniz suyunun bulanması, pelajik ve bentik bölgede yaşayan canlıların dağılımlarını olumsuz etkileyecektir. Özellikle de üreme dönemlerinde bu etki çok büyük olacaktır. Raporda her en kadar bu dönemlerde işlerin yavaşlatılacağı söylene de, bulanıklığın artması, ışığın dip kısımlara, bentik omurgasızlar ile makro ve mikro algere ulaşmasını engelleyeceğinden bölgede yaşayan bu canlılar zarar görecektir. Raporda, kısa süre içinde diğer bölgelerden aynı türlerin bölgeye yerleşeceği söylene de bu durum yukarıda isimleri verilen, nesli tehlike altındaki türlerin varlığını tehdit edecektir.

2.Mevcut davaya söz konusu olan bölgede mendirek, iskele ve çekek alanları için yapılacak dolgu ve iskele ayaklarının yerleştirilmesi sırasında ortamda bazı olumsuz etkilerin oluşması kaçınılmazdır. Bu proje gerçekleştirildiği takdirde en büyük etki, *Posidonia oceanica* (Linnaeus) Delile, 1813 adlı deniz çiçekli bitkisi üzerinde olacaktır. Hazırlanan ÇED raporunun EDR kısmında da belirtildiği üzere bölgede sağlıklı *Posidonia oceanica* çayırları mevcuttur

Keşif sırasında bu türün kıyıya yaklaşık 2-3 metrelerde (bu mesafe ölçülemediği) oldukça sağlıklı bir şekilde dağılım gösterdiği görülmüştür (Şekil 1.3). Hazırlanan EDR raporunda "Çalışma alanında *Posidonia oceanica*'dan oluşan deniz çayırlarının gözlemlendiği, Projenin inşaat aşamasında gerçekleştirilecek faaliyetler sırasında sadece dolgu çalışmaları dip yapısını olumsuz etkileyeceği, ancak, proje alanında inşa edilecek olan dolgu alanları açısından yapılan değerlendirmelere göre dolgu yapılacak kıyı kesimlerin dip yapısında *Posidonia oceanica* toplulukları bulunmadığı, dolayısıyla bu yapıların olduğu kesimlerde deniz çayırları açısından habitat kaybı söz konusu olmayacağı" bildirilmiştir. Yapılan saha çalışmalarında bunun doğru olmadığı, bölgedeki popülasyonun olumsuz etkileneceği tespit edilmiştir.

- Bu konu ile ilgili olarak, hazırlanan raporda "liman inşaatı sırasında yüzer dalgakıran ve yüzer iskeleler inşa edileceği, yüzer dalgakıranın zemin çivisi ve özel çapalarla sabitleneceği, tonoz kullanılmayacağı; bu yapıların yüzer nitelikte olacağından; deniz dip kısmına ve dolayısıyla deniz çayırlarına yönelik etkisi yok denecek kadar az olacağı,

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

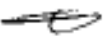
P.ÖNELÇİN

Sayfa 136 / 141

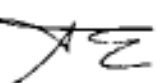
çünkü bu yapıların inşaat tekniği açısından deniz dip kısmına zarar vermeyeceğinin bilindiği, liman içindeki su sirkülasyonunu sağlayacak nitelikte alt kısmının su geçişine izin verecek olması da denizel türlerin yayılış ve dolaşimleri açısından sınırlayıcı bir etki yaratmayacağı" bildirilmiştir. Bilinmesi gerekir ki; teknik olarak söylenenlerin doğruluk payı olsa da yapılan bu mendirek, iskele ve çekek alanı üzerlerine bağlanacak deniz araçları ile birlikte bentik bölgede yaşayan canlılar için hayati öneme sahip olan ışığın, oksijenin dağılımını kısıtlayacaktır. Bu da bu canlılar için büyük bir tehdit oluşturacaktır.

- Yabancı tür taşınımı Akdeniz için en önemli ekolojik ve ekonomik tehditlerden biridir. Şu ana kadar Akdeniz'de yaklaşık 903, Türkiye kıyılarında 539 yabancı tür tespit edilmiştir
- Yabancı türlerin taşındıkları yeni çevreye etkileri besin zincirini yeniden yapılandırma, yeni hastalıklar taşıma ve yerli türlerle rekabete girip onları ortamdaki uzaklaştırma şeklinde özetlenebilir. Bu nedenle gemilerin çapaları ve karinaları yabancı türlerin dağılımı bakımında oldukça önemlidir. Bu tür yerler planlanırken bu tehlike ile ilgili ön çalışmaların yapılması ve gerekli tedbirlerin alınması önemlidir. Hazırlanan raporda bu konu ile ilgili bir açıklama ve bilgilendirme bulunmamaktadır.
- Her ne kadar kontrol edilse de gemilerden bırakılan zararlı maddeler (katı atık, sıvı atık, kimyasallar, sintine vb..) de belli bir süre sonunda bentik canlılara ve özellikle de *Posidonia oceanica* üzerinde olumsuz etkilere sebep olacaktır. Küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleriyle, yoğun nüfus artışına bağlı olarak aşırı kirletici yüküyle, kıyısız bölgelerdeki yapılaşmalarla, sudaki asılı madde miktarlarının artması gibi sebeplerden dolayı dağılım alanları her geçen gün azalan bu tür özel koruma alanlarının belirlenmesini gerektiren doğal habitatların ve yabancı bitki ve hayvanların korunması direktifinde öncelikli habitatlar olarak listelenmiştir (Boudouresque ve diğ., 2000, 2012). Kıyıda itibaren maksimum 40-45, ortalama 17-20 metre derinliklerde dağılım gösteren bu türün varlığı o bölge yapılacak her oluşumun önüne geçmekte ve engellemektedir
- 3.Ayrıca raporda, ülkemizin de de taraf olduğu uluslararası anlaşmalardan olan Barcelona (Akdeniz'in Kirlenmesine Karşı Korunması Sözleşmesi) konvensiyonu ve buna bağlı alt protokollerle koruma altına alınan türlerden *Cymodocea nodosa*, *Zostera marina*, *Zostera noltii* tespit edilmiştir. Son yıllarda, kıyısız bölgelerde artan insan aktiviteleri nedeni ile nesli tehlike altında olan bu tür Dünya'da Tehlike Altındaki Hayvan ve Bitkilere Ait Avrupa Kırmızı Listesi (Red List) kapsamındadır.
- Hidrobiyoloji Bilimi Açısından Sonuç Olarak; Dosyada yapılan incelemeler ve değerlendirmeler sonucunda, Muğla ili, Datça İlçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA

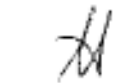
M.A.ERDOĞAN

A.Y.KÖRKÜT

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

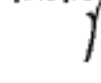
A. PİR

S. EKER

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 137 / 141

sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "Datça Yat Limanı Projesi" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca "**Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu**" kararının iptali istemiyle açılan davada, projenin hayata geçirilmesi için seçilen bölgede hazırlanan ÇED raporunun incelenmesi sonucunda, kurulması planlanan tesislerin Hidrobiyoloji açısından bentik bölgede yaşayan canlılar üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olacağı ve "**Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu**" kararının uygun olmadığı kanaati oluşmuştur

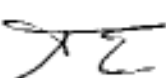
DAVAYA KONU KARARIN ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

- Çekek yerleri, yat bakımı ve onarımı sırasında tehlikeli atıkların (sintine suyu, atık yağlar, solventler, yakıt kalıntıları gibi) olduğu önemli alanlardır. Bu nedenle, sadece atık kabul tesisinin inşa edilmesi ve yönetmeliklere uyulması yeterli olmayabilir. Tehlikeli atıkların doğru şekilde toplanması, depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesi için daha kapsamlı bir yönetim sistemi ve düzenli denetimlerin yapılması gereklidir. Ayrıca, tehlikeli atıkların çevreye yayılmasını önlemek için çekek yerinde uygun altyapının (sızdırmaz yüzeyler, yağ tutucular ve filtrasyon sistemleri) olması önemlidir. Tesisin kapasitesinin yeterli olup olmadığı da dikkate alınmalıdır, çünkü tehlikeli atıkların birikmesi çevresel riskler doğurabilir. Bu nedenle, sadece yönetmeliklere uyulması değil, bu süreçlerin etkin bir şekilde planın bulunması da gereklidir. Bu nedenle ÇED raporu, bu tür sıvı atık suların yönetimi için yeterli bilgi sunmamaktadır. Bu tür projelerde, atık su yönetimi konusunda net ve kapsamlı bir planın olmaması, çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlara yol açabilir. Bu nedenle, raporda atık su oluşumuna dair miktarların ve yönetim stratejilerinin açıkça belirtilmesi, çevresel etki değerlendirme sürecinin şeffaf ve eksiksiz yürütülmesi adına kritik bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca Çevre İzleme Programları da bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır.
- ÇED raporunda deniz suyu kirlilik izleme programı (tablo 99) önerilmiştir, ancak izleme parametrelerinin ne sıklıkla kontrol edileceği ve hangi yöntemlerle denetleneceği konusunda net bir plan sunulmamıştır. Bu izleme programının etkinliği sağlanmalı ve izleme sıklığı, parametreler ve raporlama süreçleri daha detaylı bir şekilde belirlenmelidir. Bu yönüyle ÇED raporu içeriği yetersizdir.

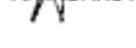
Muğla 4. İdare Mah. E/2024/219
M.BOLCA

M.A.ERDOĞAN

A.YÜRKÜT

A. AKINCI YÜKSEL

R.ÖZMERDİVENLİ

A. RİR

S.ŞEKER

Ş.KOÇAK

E.DAĞLI

P.ÖNELÇİN

A.C. TÖZ

Sayfa 138 / 141

- Akaryakıt rıhtımı, istasyonu ve feribot yanaşma rıhtımı gibi alanlar çevresel açıdan yüksek risk taşımaktadır. Feribotlardan kaynaklı gaz emisyon yükü ÇED raporunda değerlendirilmemiştir. ÇED raporu emisyon ve risklerin yönetimi için yeterli bilgi ve teknik bilgi içermemektedir.
- Deniz dolgusu, özellikle kıyı ve deniz ekosistemleri üzerinde büyük etkiler yaratabilecek bir işlemdir. Deniz dolgusu esnasında suyun fiziksel ve kimyasal özelliklerinin bozulmaması için sürekli izleme yapılması gerekir. Özellikle, askıda katı madde miktarı, çözünmüş oksijen seviyeleri, pH ve tuzluluk gibi parametreler izlenmelidir. İnşaat ve dolgu işlemleri sırasında su kalitesi sürekli izlenmeli ve limit değerlerin aşılması durumunda gerekli önlemler alınmalıdır. İzleme noktalarının seçimi önemlidir. Ayrıca, dolgudan kaynaklanan herhangi bir sızıntının veya kirlenmenin önüne geçilmesi için dolgu işlemleri sırasında çevre yönetmeliklerine uygun yöntemler kullanılmalıdır. ÇED raporunda izlemeye değinilse de denetime açık bir izleme planlaması bulunmamaktadır.
- ÇED süreci, bu gibi projelerde çevrenin korunmasını ve sürdürülebilir bir kalkınma yaklaşımını esas alarak, doğal kaynakların verimli kullanılmasını ve çevreye zarar vermeden projenin hayata geçirilmesini hedeflemektedir. Hazırlanan ÇED raporunun, projenin çevresel etkilerini ve etki alanı içinde oluşacak değişimi ortaya koyacak ve koruyacak yeterlilikte olmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

DAVAYA KONU KARARIN ARKEOLOJİ BİLİMİ AÇISINDAN İNCELENME ve DEĞERLENDİRİLMESİ

- Proje kapsamı dışında kalan ancak dava konusu parsellere komşu vaziyette olan 165 ada 1 ve 2 parsel içerisinde bir başka 1. derece arkeolojik sit alanı mevcuttur. Yapılan incelemelerde burada aktif kazıların dönem dönem devam ettiği, oldukça yüksek sur duvarının bulunduğu ve herhangi bir koruma çemberinin olmadığı gözlemlenmiştir
- Dava konusu alanda tüm bu incelemelerde yapılan yüzey araştırması ve tespitlerde, bütüncül bir buluntu değerlendirmesinin alanda insutu vaziyette olmayan taşınır veya taşınmaz kültür varlığının çoğunlukta olmamasından dolayı yapılamamıştır ancak yapılan tespitlerde karada kalan kısımda, mezar buluntusuna rastlanılmıştır. Dava konusu geri tesis alanı kısmında taşınmaz kültür varlığı niteliğinde ki kalıntıların yapıların arasında kaldığı herhangi bir koruma çemberinin olmadığı gözlemlenmiştir. Burada yapılacak bir koruma hatı ile birlikte arkeolojik metotlar uygulanarak bilimsel

Muğla 4. İdare Mah. E.2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.ŞEKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A.RİŞ

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 139 / 141

amaçlı kazı yöntemi sonucu açığa çıkan bulguların devamı görülebilecek ve zarar görmesinin önü engellenecektir.

- Gerekli bilimsel amaçlı bütüncül değerlendirmenin yapılabilmesi için tescil edilen sit alanlarında yüzey araştırması- jeo fizik araştırması ve bu doğrultuda bilimsel veri amaçlı kazıların yapılması gerekmektedir. Ayrıca alanda mevcutta bulunan Anıt Mezarın koruma, teşhir ve bakımına yönelik hali hazırda bilimsel kaynaklı arkeolojik metotların neler olacağından bahsedilmemektedir.
- Burada yapılacak projelerde alanın herhangi bir sit potansiyelinde olsa bile bilimsel prosedürün izleneceği nedeni ile Dava konusu Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "*Datça Yat Limanı Projesi*" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "*Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu*" kararının söz konusu proje alanında "arkeolojik" değerlendirme açısından yetersiz olduğu kanaatine varılmıştır

nedenleri ile

Sonuç olarak yukarıdaki hususlar göz önünde bulundurulduğunda bilirkişi kurulumuzca dava konusu Muğla ili, Datça ilçesi, İskele Mahallesi, Azganlı Mevkii sınırları içerisinde, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yapılması planlanan "*Datça Yat Limanı Projesi*" hakkında Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 14. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından tesis edilen "*Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu*" kararının UYGUN OLMADIĞI kanaatine varılmıştır.

Bilirkişi heyet raporu 2 nüsha ve 1 adet CD olarak tarafımızdan tanzim ve imza edilerek Sayın Mahkemeye sunulmuştur. Karar ve Takdir Yüce Mahkemenizindir. Saygılarımızla.

21.09.2024

Prof. Dr. Mustafa BOLCA
Ziraat Mühendisi

Prof. Dr. Ali Yücel KORKUT
Su Ürünleri Mühendisi

Prof. Dr. Recep ÖZMERDİVENLİ
Biyolog

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BOLCA A.Y.KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. BİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 140 / 141

Doç Dr Serkan EKER
Çevre Mühendisi

Doç Dr Ertan DAĞLI
Hidrobiyolog

Dr Pelin ÖNELÇİN
Orman Mühendisi
İnşaat (K)

Prof Dr Ali Cemal TÖZ
Deniz İşletme Mühendisi

Öğretim Gör. Mustafa Afşin ERDOĞAN
İnşaat Mühendisi

Adnan PİR
Jeoloji/Hidrojeoloji Mühendisi

Ayşegül AKINCI YÜKSEL
Meteoroloji Mühendisi

Şükrü KOÇAK
Arkeolog

Muğla 4. İdare Mah. E. 2024/219
M.BOLCA

A.Y. KORKUT

R.ÖZMERDİVENLİ

S.EKER

E.DAĞLI

A.C. TÖZ

M.A.ERDOĞAN

A. AKINCI YÜKSEL

A. PİR

Ş.KOÇAK

P.ÖNELÇİN

Sayfa 141 / 141